

Λατινικὴ

Γραμματικὴ

Γεώργ. Ν. Πουρνάρας

1900

793f

αυτος
4/11
2/1/19
2/1/19
1/30
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ Γ. ΚΑΣΔΟΝΗ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ *Λεξικό*

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΥΠΟ *Λεξικό*

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΧΑΤΖΗΜΜΑΝΟΥΗΛ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ Β' ΒΑΡΒΑΚΕΙΩ ΓΥΜΝΑΣΙΩ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΔΟΝΗΣ

Ευδωρος
44 - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - 44

1900

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ Γ. ΚΑΣΔΟΝΗ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΧΑΤΖΗΜΜΑΝΟΥΗΛ

Α. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΩ Β' ΒΑΡΒΑΚΕΙΩ ΓΥΜΝΑΣΙΩ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΔΟΝΗΣ
44 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1900

Τυπογραφειον " Έστια " Κ. Μάτσησ και Ν. Καγαδούρη — 2587.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἐκδιδόντες τὴν ἐν χερσὶ τήνδε Λατινικὴν Γραμματικὴν οὐδόλως κρίνομεν ἐπάναγκες διὰ μακρῶν νὰ ἀναπτύξωμεν περὶ τῆς τοιαύδε ἢ τοιαύδε εὐμεθόδου ταξινομήσεως τῆς ὕλης, οὐδὲ τὴν σαφήνειαν τῆς εὐσυνόπτου ἐκφράσεως τῶν διαφόρων κανόνων νὰ ἐξάρωμεν, διότι φρονοῦμεν ὅτι περὶ τούτων μόνον οἱ διδάζοντες ἀξιότιμοι κ. συνάδελφοι ἀσφαλῶς δύνανται νὰ κρίνωσι καθιστῶμεν ὅμως ἀπλῶς γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ ἐκπονήσει ταύτης βοηθήματα ἔσχομεν τὴν ἡμετέραν διδασκαλικὴν πείραν, τὰς προεκκεδομένας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ Λατινικὰς Γραμματικὰς καὶ τὰς Γερμανικὰς τάςδε·

1) Praktische Schulgrammatik der Lateinischen Sprache von W. Gillhausen — H. Moisisstzig, Zehnte Auflage, Berlin 1889.

2) Lateinische Schulgrammatik von Aug. Scheindler, Leipzig 1889.

3) Ellendt—Seyfferts Lateinische Grammatik, vierunddreissigste verbesserte Auflage, bearbeitet von M. A. Seyffert und W. Fries, Berlin 1890.

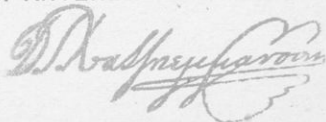
4) Kleine Lateinische Sprachlehre von Ferdinand Schultz — Martin Metzler, Paderborn 1898.

5) Lateinische Schulgrammatik von Müller. Dritte Auflage, Leipzig 1898.

6) Lateinische Schulgrammatik von Carl. Stegmann. Achte Doppel = Auflage, Leipzig und Berlin 1900.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Ἰουνίου 1900

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΧΑΤΖΗΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

§ 1.

Περὶ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῶν.

1. Τὴν Λατινικὴν ἀλφάβητον ἀποτελοῦσιν 24 γράμματα (*litterae*), τὰ ἑξῆς·

a	b	c	d	e	f	g	h	i	(j)	k	l	m
A	B	C	D	E	F	G	H	I	(J)	K	L	M
ἄ,	μπέ,	τσέ,	ντέ,	ἔ,	ἔφ,	γκέ,	ἄ,	ἱ,	(ιόδ),	κά,	ἔλ,	ἔμ,
n	o	p	q	r	s	t	u	v	x	y		z
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	X	Y		Z
ἔν,	ὄ,	πέ,	κοῦ,	ἔρ,	ἔς,	τέ,	οῦ,	βαῦ,	ἕξ,	ὕψιλόν,	ζῆτα.	

2. Ἐκ τῶν γραμμάτων τούτων 6 εἶνε φωνήεντα (*litterae vocales*), a, e, i, o, u καὶ y· τὰ δὲ λοιπὰ εἶνε σύμφωνα (*litterae consonantes*), εἰς τὰ ὅποια ἀνήκει καὶ τὸ j (J), ἀντὶ τοῦ ὁποίου ὁμῶς τίθεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον i (I).

ΣΗΜ. α'. Ἐντὶ ji (ii) γράφουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ἀπλοῦν i· π. χ. *Veii*, *Pompei* (γενικὴ), *abicio* (ἀντὶ *Veii*, *Pompeii*, *abicio*).

3. Ἐκαστον φωνῆεν προφέρεται ἐν μακρῷ ἢ βραχεῖ χρόνῳ. Καὶ ἡ μὲν μακρότης αὕτη σημειοῦται διὰ τοῦ σημείου — τιθεμένου ἐπὶ τοῦ μακροῦ φωνήεντος, οἷον *rosārum*, ἡ δὲ βραχύτης διὰ τοῦ ∪ ὁμοίως τοποθετουμένου, οἷον *ägēr*.

ΣΗΜ. β'. Ἐν τῇ παρουσίᾳ γραμματικῆ σημειοῦνται μόνον τὰ μακρά, δι' ὃ πάντα τὰ μὴ φέροντα τὸ σημεῖον τῆς μακρότητος πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς βραχεά.

4. Περὶ τῆς προφορᾶς τῶν γραμμάτων παρατηρητέα τὰ ἐξῆς·

I. Τὰ φωνήεντα *a, e, i, o* καὶ *y* προφέρονται ὡς τὰ Ἑλληνικὰ *α, ε, ι, ο* καὶ *υ*· τὸ δὲ *u* προφέρεται ὡς *ου*, ὡς *β* δὲ ἐν τοῖς ἐπομένοις·

α') εὐρισκόμενον μετὰ τὸ *q*, οἷον *sequor* (=σέκβορ), *antiquitas* (=ἀντίκιβιτας).

β') εὐρισκόμενον μετὰ τὰ *ng*, οἷον *lingua* (=λίγγβα), *anguis* (=ἄγγβις), *languor* (=λάγγβορ).

γ') εὐρισκόμενον μετὰ τὸ *s* ἐν τοῖς ἐξῆς· *suadeo* (=σβάντεο), *suavis* (=σβάβις), *suesco* (σβέσκο) καὶ *Suebi* (Σβέμπι)· ἀλλαχοῦ δὲ πάντοτε προφέρεται ὡς *ου*, οἷον *suus* (=σούους), *sues* (=σουῆς), *censuit* (=τσένσουϊτ).

ΣΗΜ. γ'. Τὸ *y* ἔχει παραληφθῆ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ εἶνε ἐν χρήσει ἐν Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, ὡς *Zephyrus*, *zelotypia*.

5. Σύνθετα φωνήεντα ἢ διφθόγγους ἢ Λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τὰς ἐπομένας· *ae, au, oe* (ἧτις εἶνε σπανιωτέρα τῶν δύο πρώτων), ὡς *aetas* (=αῖτας), *aurum* (=ἄουρουμ), *coetus* (=τσέτους). Ὑπάρχουσι προσέτι καὶ αἱ ἐξῆς δίφθογγοι· *eu, ei, oi* καὶ *ui*, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶνε σπανία, αἱ δὲ λοιπαὶ σπανιώτεραι. Αἱ δίφθογγοι κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν εἶνε πάντοτε μακραί.

ΣΗΜ. δ'. Ἐκ τῶν σπανίων διφθόγγων ἡ μὲν *eu* εἶνε δίφθογγος μόνον ἐν τοῖς *ceu, neu, heu, eheu, heus* (*neuter neutiquam*) καὶ ἐν τοῖς ξένοις κυρίοις ὀνόμασιν, ὡς *Europa*, *Eurus* ἀναπληροῦσα τὴν Ἑλληνικὴν δίφθογγον *ευ*· ἡ δὲ *ei* μόνον ἐν τῷ *hei* (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐν τοῖς *dein, deinde*· ὁμοίως καὶ ἡ *oi* ἐν τοῖς *proin* καὶ *proinde*)· ἡ δὲ *ui* μόνον ἐν τοῖς *hui, cui, huic*. Ἀλλαχοῦ προφέρονται πάντοτε κεχωρισμένα τὰ ἐξ ὧν σύγκεινται φωνήεντα, ὡς *me-us, de-i, fu-i*.

6. Προφέρονται δὲ ἡ μὲν *ae* ὡς ἡ Ἑλληνικὴ δίφθογγος *αι*, ἡ δὲ *au* ὡς ταχέως προφερόμενον ἄου καὶ ἡ *oe* ὡς τὸ Ἑλληνικὸν *ε*. Ἐν δὲ ταῖς ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰλημμέναις λέξεσιν ἡ μὲν *ae* ἀναπληροῖ τὴν *αι*, οἷον *Aegina*=ἡ *Αἴγινα*, *aegis*=αἰγίς· ἡ δὲ *au* τὴν *αυ*, οἷον *aura*=αὔρα, *nauta*=ναύτης· ἡ δὲ *oe* τὴν *οι*, οἷον *poena*=ποινή, *Boeotia*=ἡ *Βοιωτία*. Προσθετέον δ' ἐνταῦθα ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ δίφθογγος *ει* ἀναπληροῦται διὰ τοῦ *i* μὲν πρὸ συμφώνου, διὰ τοῦ *i* δὲ ἢ τοῦ *e* πρὸ φωνήεντος, οἷον *Heracli-*

tus = Ἡράκλειτος, Aristogiton = Ἀριστογοίτων, Darius καὶ Darēus = Δαρεῖος, Alexandrēa καὶ Alexandria = Ἀλεξάνδρεια.

ΣΗΜ. ε'. Αἱ δὲ σπάνια διφθογοὶ eu, ei, oi, και ui προφέρονται ὡς ταχέως προφερόμενα έου, εῖ, οῖ καὶ οῦ.

ΣΗΜ. ζ'. Ἐὰν δύο φωνήεντα, δυνάμενα νὰ ἀποτελέσωσι διφθογγον, πρέπη νὰ ἐκφωνηθῶσι κεχωρισμένα ἀλλήλων, τίθεται ἐπὶ τοῦ δευτέρου τούτων τὸ σημεῖον τῆς διαιρέσεως (··), π. χ. roēta (πρόφ. ro-ē'ta), āera (πρόφ. ā'-era).

II. Τῶν συμφώνων τὰ μὲν *f, k, l, m, n, p, r, v, x* καὶ *z* προφέρονται ὡς τὰ Ἑλληνικὰ *φ, κ, λ, μ, ν, π, ρ, β, ξ* καὶ *ζ*.

ΣΗΜ. ζ'. Τὸ φ τῶν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰλημμένων λέξεων ἀναπληροῦται διὰ τοῦ *ph*, ὡς π. χ. philosophia, Philomēla· ἀλλὰ fama. Προσθετέον δὲ ὅτι εἰσῆχθη καὶ εἰς τινὰς καθαρῶς Λατινικὰς λέξεις. ὡς triumphus=θρίαμβος.

ΣΗΜ. η'. Τὸ K εὐρίσκεται μόνον ἐν τῇ λέξει Kalendae (ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς ἡμέρα) καὶ ἐν τῷ προωνυμῷ Kaeso.

ΣΗΜ. θ'. Τοῦ ἀρχικοῦ *r* τῶν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰλημμένων λέξεων ἡ δασεῖα ἀναπληροῦται δι' ἐνὸς ἐπιτασσομένου *h*, ὡς π. χ. Rhodus=ἡ Ῥόδος, rhetor=ὁ ῥήτωρ· πρὸς τούτοις δὲ ἐὰν ἐν τῷ μέσῳ λέξεως Ἑλληνικῆς ὑπάρχουσι δύο *rr* μετὰ τὸ δεύτερον *r* τίθεται *h*, ὡς π. χ. Pyrrhus=ὁ Πύρρος.

ΣΗΜ. ι'. Τὸ *z* (ἐκ τοῦ *ds* καὶ ἐκ τοῦ *ts*) παραληφθὲν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἶνε ἐν χρήσει ἐν Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, ὡς zona=ἡ ζώνη, zelus=ὁ ζῆλος. Ὁμοίως καὶ τὸ *x* συνίσταται ἐκ τοῦ *cs* ἢ *gs* ἢ *qs* ἢ *hs* καὶ εἶνε τὸ μόνον διπλοῦν σύμφωνον ἐν τῇ Λατινικῇ.

Τὰ δὲ λοιπὰ προφέρονται ὡς ἐξῆς·

α') *b* ὡς *μπέ* ἀναπληροῖ δ' ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς λέξεσι τὸ *β*, ὡς basis=ἡ βάσις, Boebe=ἡ Βοίβη, bolis=ἡ βολίς.

β') *c* ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων προσφέρετο πάντοτε μὲν ὡς *k*, βραδύτερον δὲ (ἀπὸ τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος) προσφέρετο ὡς *k* μὲν πρὸ τοῦ *a, o, u*, πρὸ συμφώνου καὶ τελικὸν ὄν, οἶον canis, comes, cūra, clamor, crus, hic, haec, dic, duc, fac, lac· ὡς τσὲ δὲ πρὸ τῶν *e, i, y, ae, eu* καὶ *oe*, οἶον cedrus, cibus, Cyrus, Caesar, ceu, coelum.

ΣΗΜ. ια'. Τὸ *ch* ἀναπληροῖ τὸ Ἑλληνικὸν *χ* ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς

λέξεσιν, ὡς Chabrias, chorda, *Χαβρίας, χορδή*. Εἰσῆχθη ὁμοίως [καὶ ἐν καθαρῶς Λατινικαῖς λέξεσιν, ὡς Gracchus, pulcher.

γ') *d* ὡς *ντέ*· ἀναπληροῖ δὲ τὸ Ἑλληνικὸν *δ* ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, ὡς dolus=ὁ *δόλος*, domus=ὁ *δόμος*, dynastes=ὁ *δυναστής*.

δ') *g* ὡς *γγ* ἢ *γκ*.

ε') *h* προφέρεται ὡς λεπτόν *χ* μετ' ἀνοικτοῦ στόματος καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δασὺ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, δι' ὃ καὶ ἀναπληροῖ τὴν δασεῖαν τῶν Ἑλληνικῶν λέξεων, ὡς Homêrus, Hecuba, hypothêca, Helena, hōra (=Ὅμηρος, Ἐκάβη, ὑποθήκη, Ἑλένη, ὥρα).

ς') *j* ὡς *γι* καὶ εὐρίσκεται πάντοτε πρὸ φωνήεντος, ὡς justus =*γιούστους*, jubeo=*γιούμπεο*, ajo=*ἄγιο*· ἀλλὰ *aïs*, *aît*.

ΣΗΜ. ιθ'. Ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς λέξεσιν Iones, Iapetus, Iūlus, Iulēus, iambus καὶ ἄλλαις, ἐν αἷς πρὸ φωνήεντος ὑπάρχει τὸ *i*, δὲν πρέπει νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸ *j* κατὰ τὴν ἐκφώνησιν, ἀλλὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ὡς ἰῶτα φωνήν, δηλ. Ἰόνες, Ἰάπετους, Ἰούλους, Ἰουλέους, Ἰάμπους. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς εἰς *iens* ληγούσας μετοχάς, ὡς audiens (=ἀούντιενς), iens (=ἴενς).

ζ') *q* εὐρίσκεται πάντοτε μετὰ τοῦ *u* καὶ προφέρεται ὡς *κβ*, ὡς equus (=ἐκβους), loquor (=λόκβορ).

η') *s* προφέρεται ὡς τὸ Ἑλληνικὸν *σ* ὡς *ξ* δὲ προφερεται εὐρισκόμενον ἐν μέσῳ λέξεως μεταξὺ δύο φωνήεντων, ὡς causa (=κάουζα), esurio (=ἐξούριο).

θ') *t* ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων προφερέτο πάντοτε ὡς τὸ Ἑλληνικὸν *τ*, βραδύτερον ὁμοίως (ἀπὸ τοῦ *θ'* μετὰ Χριστὸν αἰῶνος) ἤρξατο προφερόμενον ὡς *τσ* ἐν τῇ συλλαβῇ *ti* (μετὰ βραχέος *i*) εὐρισκομένη πρὸ φωνήεντος, ὡς conditio (=κοντίτσιο) lectio (=λέκτσιο), gratia (=γγρατία), otium (=ὄτσιουμ)· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ συλλαβῇ ταύτῃ προφέρεται ὡς *τ*, ἐὰν προηγῆται ταύτης *s*, *t*, *x*, ἐὰν τὸ *i* εἴνε μακρὸν καὶ ἐν Ἑλληνικαῖς λέξεσιν, ὡς ostium (=ὄτσιουμ), Bruttii (=Μπροούτι), mixtio (=μίξιτιο), totius (=τοτίους), Miltiades (=Μιλτιάδης), Panaetius (=Παναίτιους).

§ 2. Ποσότης τῶν συλλαβῶν (*Quantitas syllabarum*).

1. Ποσότης καλεῖται ὁ χρόνος τῶν συλλαβῶν. Εἶνε δὲ αὐταὶ ἢ μακραι (*longae*) ἢ βραχεῖαι (*breves*), σημειούμεναι δι' ὧν τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα σημείων (ὄρα § 1, 3)· ἢ δίχρονοι (*ancipites*), σημειούμεναι διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐπιθέσεως ἀμφοτέρων τῶν σημείων, οἷον *tenēbrae*, *volūcris*.

2. Αἱ μακραι διαιροῦνται εἰς φύσει καὶ θέσει μακράς. Καὶ φύσει μὲν μακραι εἶνε, ἐὰν ἔχωσι μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, οἷον *ēgi*, *cædo*, *audeō*· θέσει δὲ μακραι, ἐὰν ἔχωσι βραχὺ φωνῆεν πρὸ δύο συμφώνων ἢ πρὸ διπλοῦ, οἷον *ferre*, *altum*, *complexio*.

3. Αἱ βραχεῖαι συλλαβαὶ ἔχουσι βραχὺ φωνῆεν· εἶνε δὲ πᾶν φωνῆεν βραχὺ, ἐὰν εὐρίσκηται πρὸ ἐτέρου φωνήεντος ἢ πρὸ τοῦ *h*, οἷον *augēo*, *vēho*, *filīus*, *rūo*.

4. Αἱ δίχρονοι ἐν χρήσει παρὰ ποιηταῖς οὔσαι προκύπτουσιν ἐκ τῶν θέσει μακρῶν συλλαβῶν, ἐὰν ἐκ τῶν δύο ἐπομένων συμφώνων τὸ μὲν πρῶτον εἶνε *b-p*, *c-g*, *d-t*, τὸ δὲ δεύτερον *l* ἢ *r*, οἷον *cerēbrum*, *āpri*, *volūcris*, *intēgrum*, *cathēdra*, *pātris*. Παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς αἱ συλλαβαὶ αὐταὶ λογίζονται πάντοτε ὡς βραχεῖαι, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς *ambulācrum*, *lavācrum*, *delūbrum*, *involūcrum*, *salūbris*, ἐν οἷς πάντοτε εἶνε φύσει μακρὸν τὸ φωνῆεν.

ΣΗΜ. Περὶ ποσότητος τῶν συλλαβῶν πραγματευόμεθα ἐκτενῶς ἐν τῷ παραρτήματι τῆς Γραμματικῆς ταύτης.

§ 3. Περὶ τονισμοῦ.

Ἐν ἐκάστη λέξει μία συλλαβὴ ἔχει τὸν κύριον τόνον. Καὶ ἐν μὲν ταῖς δισυλλάβοις τονίζεται πάντοτε ἡ παραλήγουσα, οἷον *pi'ter*, *ma'ter*· ἐν δὲ ταῖς τρισυλλάβοις ἢ πολυσυλλάβοις τονίζεται ἡ προπαραλήγουσα μὲν, ἐὰν ἡ παραλήγουσα εἶνε βραχεῖα, μακρᾶς δὲ οὔσης τῆς παραληγούσης ὁ τόνος πίπτει ἐπ' αὐτῆς ταύτης, οἷον *fra'gīlis*, *concelēbro*, *sagī'na*, *amā're*.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς διαφόρους λέξεις προσαρτώμενα μόρια *que*, *ne*, *ve*, *ce*, *te* καταβιβάζουσι τὸν τόνον τῆς μεθ' ἧς ἐνοῦνται λέξεως εἰς τὴν λήγου-

σαν αὐτῆς, οἷον au'diant, audia'ntque, Romā'ni, Romani'que. Ἐὰν ὅμως ἡ λήγουσα τῆς λέξεως βραχεῖα οὔσα μὲν τοιαύτη καὶ μετὰ τὴν προσθήκην τῶν μορίων τούτων, ὁ τόνος μένει ἀμετάβλητος, οἷον mū'sa, mū'saque, Romāna, Romā'naque. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ūtique = δῆπου, i'taque = ὄθεν· ἀλλ' ita'que = καὶ οὕτω.

§ 4. Περὶ ὀρθογραφίας.

1. Ἐκάστη λέξις ἔχει τὸ ἀρχικὸν γράμμα μικρόν· διὰ κεφαλίου δὲ γράμματος ἐν τῇ ἀρχῇ γράφονται

α') Ἡ πρώτη λέξις τῆς περιόδου, οἷον Arma virumque cano.

β') Τὰ κύρια ὀνόματα καὶ τὰ ἐκ τούτων παραγόμενα ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα, οἷον urbs Roma, Alexander Māgnus, homō Romānus, Latīne loqui.

2. Ἐὰν θέλωμεν νὰ διαιρέσωμεν λέξιν τινὰ εἰς συλλαβάς, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α') Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εὐρισκόμενον λαμβάνεται ἐν τῷ εἰς συλλαβὰς χωρισμῷ μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, οἷον a-mō, pa-ter.

β') Δύο ἢ πλείονα σύμφωνα μεταξὺ δύο φωνηέντων τῆς αὐτῆς λέξεως εὐρισκόμενα λαμβάνονται ἐν τῷ χωρισμῷ μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἐὰν εἶνε ἀρκτικὰ λέξεως Λατινικῆς, οἷον pa-tris (tres), A-fri-ca (frater), ca-stra (strepo), si-gnum (gnārus)· ἀλλὰ car-po, om-nis, sculp-si.

γ') Αἱ σύνθεται λέξεις χωρίζονται εἰς τὰ ἐξ ὧν σύγκεινται, οἷον dis-par, abs-tineo, prōd-est, sed-itio.

§ 5. Περὶ στίξεως.

Τὰ πρὸς σαφήνειαν καὶ διάκρισιν τῶν διαφόρων νοημάτων ἀπ' ἀλλήλων, καὶ πρὸς χρωματισμὸν τῆς φωνῆς ἐν τῇ ἀναγνώσει χρησιμεύοντα σημεῖα τῆς στίξεως εἶνε ἐν χρήσει ἐν τῇ Λατινικῇ ὄπου καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ· εἶνε δὲ τὰ ἐξῆς·

1. Ἡ τελεία στιγμή (punctum) [.]

2. Ἡ ὑποστιγμὴ ἤτοι τὸ κόμμα (comma) [,]

3. Τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον (signum interrogatiōnis) [?]

4. Τὸ ἐπιφωνηματικὸν (*signum exclamatiōnis*) [!]

Τὴν ἄνω ὁμῶς στιγμὴν οἱ Λατίνοι διαιροῦσιν εἰς δύο·

α') κῶλον (*colon*), τὸ ὁποῖον χρησιμεύει πρὸς διάκρισιν τῶν προτάσεων ἀπὸ τῶν ἀποδόσεων τοῦ λόγου καὶ πρὸ ξένου λόγου, ὃν αὐτολεξεῖ ἀναφέρομεν.

β') ἡμίκωλον (*semicolon*), τὸ ὁποῖον χρησιμεύει πρὸς διάκρισιν μεγαλητέρων ἀτελῶν μερῶν περιόδου τινὸς ἀπ' ἀλλήλων.

Τ Υ Π Ι Κ Ο Ν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 6.

Ἄπασαι αἱ λέξεις τῆς Λατινικῆς γλώσσης διαιροῦνται εἰς ὀκτὼ διαφόρους τάξεις, αἵτινες καλοῦνται μέρη τοῦ λόγου (*partes orationis*) καὶ εἶνε·

α') Ὄνομα οὐσιαστικὸν (*Nomen substantivum*).

β') Ὄνομα ἐπίθετον (*Nomen adjectivum*).

γ') Ἀντωνυμία (*Pronomen*).

δ') Ῥῆμα (*Verbum*).

ε') Ἐπίρρημα (*Adverbium*).

ς') Πρόθεσις (*Praepositio*).

ζ') Σύνδεσμος (*Conjunctio*).

η') Ἐπιφώνημα (*Interjectio*).

Τὰ τέσσαρα πρῶτα εἶνε κλιτά, τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα ἄκλιτα (*indeclinabilia*), ἅτινα ἐν ἐνὶ ὀνόματι καλοῦνται μόρια (*particulae*).

ΣΗΜ. α'. Εἰς τὰ ἐπίθετα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἀριθμητικά (*numeralia*).

ΣΗΜ. β'. "Αρθρον ἡ Λατινική γλωσσα δὲν ἔχει ὅθεν vir = ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀπλῶς ἀνὴρ.

§ 7.

Τὰ οὐσιαστικά διαίρουνται εἰς

α') *συγκεκριμένα* (*substantiva concreta*), ἅτινα σημαίνουσι πάντα τὰ εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν ὑποπίπτοντα ἀντικείμενα, οἷον homō = ὁ ἀνθρώπος, mēnsa = ἡ τράπεζα.

β') *ἀφηρημένα* (*substantiva abstracta*), ἅτινα σημαίνουσι ποιότητα ἢ ιδιότητα ἢ ἐνέργειαν, οἷον iustitia = ἡ δικαιοσύνη, pax = ἡ εἰρήνη, cursus = ὁ δρόμος.

Τὰ συγκεκριμένα ὑποδιαίρουνται εἰς

α') *ὀνόματα κύρια* (*nomina propria*), ἅτινα σημαίνουσι ὠρισμένον τι ἀντικείμενον, οἷον Cicero, *Roma, Aetna, Rhēnus.

β') *ὀνόματα προσηγορικά* (*nomina appellativa*), ἅτινα σημαίνουσι πάντα τὰ ὁμοειδῆ ἀντικείμενα, οἷον homō = ὁ ἀνθρώπος, femina = ἡ γυνή.

γ') *ὀνόματα περιληπτικά* (*nomina collectiva*), ἅτινα σημαίνουσι πολλὰ διακεκριμένα ἀλλήλων ἀντικείμενα, οἷον populus = ὁ λαός, legio = ἡ λεγεών, grex = ἡ ἀγέλη, exercitus = ὁ στρατός, plebs = ὁ δῆμος.

ΣΗΜ. Εἰς τὰ περιληπτικά ἀνήκουσι καὶ τὰ ὀνόματα τὰ ὕλην σημαίνοντα, οἷον aqua = τὸ ὕδωρ, aurum = ὁ χρυσός, ferrum = ὁ σίδηρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

§ 8.

Τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν εἶνε τριπλοῦν·

α') Ἀρσενικόν (*genus masculinum*).

β') Θηλυκόν (*genus femininum*).

γ') Οὐδέτερον (*genus neutrum*).

Ὀνόματα δέ τινα εἶνε ἐν χρήσει ὅτε μὲν ὡς ἀρσενικά, ὅτε δὲ ὡς θηλυκά, εἶνε δῆλα δὴ ταῦτα γένους κοινοῦ (*generis communis*).

§ 9.

Τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν διακρίνεται ἄλλοτε μὲν ἐκ τῆς σημασίας καὶ λέγεται φυσικόν, ἄλλοτε δ' ἐκ τῆς καταλήξεως καὶ λέγεται γραμματικόν.

Γενικοὶ περὶ γένους κανόνες.

1. Τὰ τῶν ἀνδρῶν, ἐθνῶν, ποταμῶν, ἀνέμων καὶ μηνῶν ὀνόματα εἶνε ἀρσενικά (*masculīna*).

2. Τὰ τῶν γυναικῶν, δένδρων, πόλεων, χωρῶν καὶ νήσων εἶνε θηλυκά (*feminīna*).

3. Πάντα τὰ ἄκλιτα εἶνε οὐδέτερα (*neutra*).

4. Πάντα τὰ χρησιμεύοντα πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ γένους καλοῦνται κοινὰ (*communīa*).

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν εἶνε·

1. Ἀρσενικά (*Masculīna*) μὲν τὰ ἐπόμενα· pater=πατήρ, nauta=ναύτης, Perses=ὁ Πέρσης, Albis=ὁ Ἄλβις, Sequana=ὁ Σηκουάνας, aquilo=ὁ βόρειος ἄνεμος, Aprilis=ὁ Ἀπρίλιος, καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΗΜ. Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια ἐν μεταφορικῇ καὶ οὐχὶ ἐν κυρίᾳ σημασίᾳ σημαίνουσι πρόσωπα, διατηροῦσι τὸ γραμματικὸν γένος, οἷον· mancipium — γέν. οὐδ. = ὁ δοῦλος.

copiae — γέν. θηλ. (ἀριθ. πληθ.) = αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις.

operae » » » = οἱ ἐργάται.

excubiae » » » = } νυκτερινὴ φυλακή.

vigiliae » » » = }

auxilia » οὐδ. » = ἐπικουρικὸν στρατεύμα.

2. Θηλυκά (*Feminīna*) δὲ τὰ ἐπόμενα· māter = μήτηρ, fagus = ἡ φηγός, Corinthus = ἡ Κόρινθος, Aegyptus = ἡ Αἴγυπτος, Dēlus = ἡ Δήλος καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς us ὀνόματα τῶν πόλεων, χωρῶν καὶ νήσων εἶνε πάντοτε

θηλυκά· παρὰ δὲ τοῖς λοιποῖς τόπου δηλωτικοῖς ὀνόμασι τὸ γένος ὀρίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς καταλήξεως.

3. *Οὐδέτερα (Neutra)* δὲ εἶνε τὰ ἐπόμενα· nihil=οὐδέν, fas=τὸ ὄσιον, vale=τὸ χαίρει καὶ τὰ παρόμοια.

4. *Κοινὰ (Communia)* τὰ ἐπόμενα·

comes = ὁ - ἡ ὀπαδὸς

dux = ὁ - ἡ ἡγεμὼν

sacerdos = ὁ ἱερεὺς, ἡ ἱέρεια

adulescens = ὁ νέος, ἡ νεᾶνις.

Τὰ κοινὰ σημαίνουνσι κατὰ τὸ πλεῖστον ἔμφυχα ὄντα.

5. Ὀνόματά τινα προσώπων καὶ ζώων ἔχουσι διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν γένος τὴν αὐτὴν μὲν ρίζαν, διάφορον ὅμως κατάληξιν· καλοῦνται δὲ διὰ τοῦτο μεταβλητὰ (*mobilia*)· καὶ ἂν μὲν τὸ ἀρσενικὸν λήγῃ εἰς *tor* ἢ *sor*, τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται εἰς *trix*, ἂν δὲ τὸ ἀρσενικὸν ἔχῃ ἄλλην κατάληξιν τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται εἰς *a*, οἶον·

corruptor = ὁ διαφθορεὺς	θηλ. corruptrix = ἡ διαφθειρούσα
inventor = ὁ ἐφευρέτης	» inventrix = ἡ ἐφευρέτις
victor = ὁ νικητὴς	» victrix = ἡ νικήτρια
expulsor = ὁ ἐξελαύνων	» expultrix = ἡ ἐξελαύνουσα
rex = ὁ βασιλεὺς	» regina = ἡ βασίλισσα
avus = ὁ πάππος	» avia = ἡ μάμμη
magister = ὁ διδάσκαλος	» magistra = ἡ διδάσκαλος
gallus = ὁ ἀλέκτωρ	» gallina = ἡ ἀλεκτορίς
lupus = ὁ λύκος	» lupa = ἡ λύκαινα
ursus = ὁ ἄρκτος	» ursula = ἡ ἄρκτος
leo = ὁ λέων	» lea ἢ leaena = ἡ λέαινα
cervus = ὁ ἔλαφος	» cervina = ἡ ἔλαφος.

6. Πολλῶν ζώων τὸ γένος ὀρίζεται ἐκ τῆς καταλήξεως χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει τὸ φυσικὸν γένος, π. χ. fēles = ἡ γαλῆ — εἶνε μὲν γένους θηλυκοῦ, δὲν δηλοῖ ὅμως ὠρισμένως καὶ θηλυκὸν ὄν. Ὅθεν ἂν πρόκειται νὰ ὀρισθῇ εἰς ποῖον γένος ἀνήκει τὸ ζῷον τίθεται τὸ *mas* ἢ τὸ *masculus-a-um* (= ἄρσεν) μὲν ἂν εἶνε γένους ἀρσενικοῦ, τὸ *femina* (= θήλεια) δὲ ἂν εἶνε γένους θηλυ-

κοῦ, π. γ. fēles mās, fēles femina, vulpes mascula, vulpes femina. Τα τοιαῦτα δὲ τῶν ζώων ὀνόματα ἐκφράζοντα διὰ μιᾶς τινος καὶ τῆς αὐτῆς καταλήξεως ἀμφότερα τὰ γένη, τό τε ἀρσενικόν καὶ τὸ θηλυκόν, καλοῦνται ἐπίκοινα (*epicoena*).

7. Ζώων τινῶν ὀνόματα ἔχουσι δι' ἐκάτερον γένος ἰδίαν ὀνομασίαν οἷον·

taurus = ὁ ταῦρος — vacca = ἡ βοῦς.

hoedus = ὁ ἔριφος — capella = ἡ αἰξ, ἡ χίμαιρα.

aries = ὁ κριός — ovis = ἡ ὄvis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΛΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

§ 10.

Ἐν τῇ κλίσει τῶν ὀνομάτων διακρίνεται (ἐκτός τοῦ γένους) ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ

I. Ὁ ἀριθμὸς (*numerus*), ὅστις εἶνε διττός, ἐνικὸς (*singularis*) καὶ πληθυντικὸς (*pluralis*).

II. Ἡ πτώσις (*casus*). Αἱ πτώσεις δὲ ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ εἶνε ἕξ, αἱ ἐξῆς·

1. Ὀνομαστικὴ (<i>Nominativus</i>),	τιθεμένη ἐπὶ τῇ ἐρωτῆσει	τίς;
2. Γενικὴ (<i>Genitivus</i>)	» » »	τίνος;
3. Δοτικὴ (<i>Dativus</i>)	» » »	τίνι;
4. Αἰτιατικὴ (<i>Accusativus</i>)	» » »	τίνα;
5. Κλητικὴ (<i>Vocativus</i>)	»	ἐν προσφωνήσεσι
6. Ἀφαιρετικὴ (<i>Ablativus</i>)	»	ὑπὸ τίνος ἢ διὰ τίνος ἢ ἕνεκα τίνος;

ΣΗΜ. α') Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ καλοῦνται πτώσεις εὐθείαι (*casus recti*), αἱ δὲ λοιπαὶ πλάγαι (*casus obliqui*).

ΣΗΜ. β') Οἱ ἀριθμοὶ καὶ αἱ πτώσεις διακρίνονται ἀλλήλων διὰ τῶν καταλήξεων. Ἡ δὲ διὰ τῶν καταλήξεων τούτων μεταβολὴ ὀνοματὸς τινος καλεῖται κλίσις (*declinatio*).

§ 11.

Διὰ τῆς ποικίλης συγχωνεύσεως τῶν πτωτικῶν καταλήξεων μετὰ τῶν ὀνοματικῶν θεμάτων σχηματίζονται πέντε κλίσεις (*declinatiōnes*), διακρινόμεναι ἐκ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. Οὕτως ἐὰν ἡ γενικὴ λήγη εἰς *ae*, τὸ ὄνομα εἶνε τῆς πρώτης κλίσεως· ἐὰν ἡ γενικὴ λήγη εἰς *i*, τὸ ὄνομα εἶνε τῆς δευτέρας· ἐὰν εἰς *is*, τὸ ὄνομα εἶνε τῆς τρίτης· ἐὰν εἰς *us*, τὸ ὄνομα εἶνε τῆς τετάρτης· καὶ ἐὰν εἰς *ei*, τὸ ὄνομα εἶνε τῆς πέμπτης.

ΣΗΜ. Θέμα (*Thema*) ἐν γένει λέγεται τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν καταλήξεων (πτωτικῶν ἢ ῥηματικῶν) ὑπολειπόμενον μέρος τῆς λέξεως, τὸ διὰ προσλήψεως γραμμάτων ἐκ τῆς ῥίζης γινόμενον. Ῥίζα (*radix*) δ' εἶνε τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀρχικὸν μέρος τῆς λέξεως, ὅπερ πάντοτε μένει ἀμετάβλητον καὶ ὅπερ εὐκόλως εὐρίσκεται, ἐὰν ἀπὸ τοῦ θέματος ἀφαιρέσωμεν τὰ προσληθθέντα γράμματα. Οὕτω τοῦ *lectōres* ἀφαιρουμένης τῆς καταλήξεως *es* μένει τὸ *lector*, ὅπερ εἶνε τὸ θέμα, ἐξ οὗ πάλιν ἐὰν ἀφαιρέσωμεν τὴν συλλαβὴν *tor* εὐρίσκομεν τὴν ρίζαν *leg*. Ὡσαύτως ἐν τῷ ῥήματι *mitto* θέμα μὲν εἶνε τὸ *mitt*, ῥίζα δὲ τὸ *mit*, ἐν δὲ τῷ *tango* θέμα μὲν τὸ *tang*, ῥίζα δὲ τὸ *tag*. Ἄλλοτε δὲ θέμα καὶ ῥίζα εἶνε ὁμοία, οἷον ἐν τῷ *teso* τὸ *teg* εἶνε καὶ θέμα καὶ ῥίζα.

§ 12. Πίναξ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων
καὶ τῶν πέντε κλίσεων.

Singularis

	I. Κλίσις	II. Κλίσις	III. Κλίσις	IV. Κλίσις	V. Κλίσις
		οὐδ.	οὐδ.	οὐδ.	
Nom.	a	us, er' um	ἀπροσδιόριστος	us' u	ēs
Gen.	ae	ī	is	us' us	ei
Dat.	ae	ō	ī	uī' ū	ēi
Accus.	am	um	em (im) ὡς ἡ ὀνομ.	um' ū	em
Vocat.	a	e, er' um	ὡς ἡ ὀνομαστικὴ	us' ū	ēs
Ablat.	ā	ō	e, ī	u	ē

Pluralis

Nom.	ae	ī' a	ēs' a, ia	us' ua	ēs
Gen.	ārum	ōrum	um ἢ ium	uum	ērum
Dat.	īs	īs	ibus	ibus (ubus)	ēbus
Accus.	ās	ūs' a	ēs' a, ia	ūs' ua	ēs
Vocat.	ae	ī' a	ēs' a, ia	ūs' ua	ēs
Ablat.	īs	īs	ibus	ibus (ubus)	ēbus

§ 13. Γενικοί περί τινων πτώσεων κανόνες.

1. Ἡ κλητική εἶνε πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, πλὴν τῶν εἰς *us* ληγόντων ὀνομάτων τῆς δευτέρας κλίσεως, ἅτινα τὴν ἐνικήν κλητικὴν σχηματίζουσιν εἰς *e*.

2. Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ τοῦ πληθυντ. ἀριθμοῦ εἶνε ὁμοίαι.

3. Τὰ οὐδέτερα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἀριθμοῖς ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν.

4. Τὰ οὐδέτερα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ ἔχουσι κατάληξιν *ā*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 14.

Ἡ πρώτη κλίσις περιλαμβάνει τὰ ἐν τῇ ἐνική ὀνομαστικῇ εἰς *ā* λήγοντα Λατινικὰ ὀνόματα, οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα, ἅτινα πάντα εἶνε γένους θηλυκοῦ, πλὴν τῶν ὀνομάτων τῶν *ā rōn, ēθῶν καὶ ποταμῶν*, ἅτινα εἶνε γένους ἀρσενικοῦ. Ἐν τῷ σχηματισμῷ δὲ τῶν ὀνομάτων τούτων μόνον τὸ *ā* μεταβάλλεται ἐν ταῖς διαφόροις πτώσεσι, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τῆς λέξεως μένει ἀμετάβλητον, π. χ.

Singularis

Nom.	<i>silv-ā</i> = τὸ δάσος.	<i>scrib-a</i> = ὁ γραφεύς.
Gen.	<i>silv-ae</i>	<i>scrib-ae</i>
Dat.	<i>silv-ae</i>	<i>scrib-ae</i>
Acc.	<i>silv-am</i> ,	<i>scrib-am</i>
Voc.	<i>silv-a</i>	<i>scrib-a</i>
Abl.	<i>silv-ā</i>	(<i>ā</i>) <i>scrib-ā</i>

Pluralis

Nom.	<i>silv-ae</i>	<i>scrib ae</i>
Gen.	<i>silv-ārum</i>	<i>scrib-ārum</i>
Dat.	<i>silv-īs</i>	<i>scrib-īs</i>
Acc.	<i>silv-ās</i>	<i>scrib-as</i>
Voc.	<i>silv-ae</i>	<i>scrib-ae</i>
Abl.	<i>silv-īs</i>	(<i>ā</i>) <i>scrib-īs</i>

‘Ομοίως κλίνονται: *alauda* = ὁ κορυθαλός, *rosa* = τὸ ῥόδον, *cura* = ἡ φροντίς, *aquila* = ὁ ἀετός, *bestia* = τὸ θηρίον, *herba* = ἡ χλόη, *agricola* = ὁ γεωργός, *poëta* = ὁ ποιητής.

Παράδειγμα οὐσιαστικοῦ μετ’ ἐπιθέτου.

	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis</i>
Nom. forma	<i>pulchra</i> = ἡ ὡραία μορφή.	<i>formae pulchrae</i>
Gen. formae	<i>pulchrae</i>	<i>formarum pulchrarum</i>
Dat. formae	<i>pulchrae</i>	<i>formis pulchris</i>
Acc. formam	<i>pulchram</i>	<i>formas pulchras</i>
Voc. forma	<i>pulchra</i>	<i>formae pulchrae</i>
Abl. formā	<i>pulchrā</i>	<i>formis pulchris</i>

‘Ομοίως κλίνονται: *catēna firma* = ἡ στερεὰ ἄλυσις, *regīna bona* = ἡ καλὴ βασίλισσα, *aula regia* = ἡ βασιλικὴ αὐλή, *villa ampla* = ἡ εὐρύχωρος ἔπανλις.

§ 15. Παρατηρήσεις περὶ τῆς πρώτης κλίσεως.

1. Ἡ λέξις *familia* ἐκτὸς τοῦ κανονικοῦ τύπου τῆς ἐνικῆς γενικῆς διετήρησε καὶ ἀρχαῖόν τινα τύπον εἰς *as*, ὅταν ὁμως συνδέηται μετὰ τῶν *pater*, *mater*, *filius*, *filia*, οἶον· *pater familias* = ὁ οἰκοδεσπότης, *mater familias* = ἡ οἰκοδέσποινα, *filius familias* = ὁ υἱὸς τῆς οἰκογενείας, *filia familias* = ἡ θυγάτηρ τῆς οἰκογενείας.

2. Ἐτέρα κατάληξις τῆς γενικῆς, παρὰ ποιηταῖς ἀπαντωμένη, εἶνε ἡ *āi*, π. χ. *aulāi*, *terrāi*, *aurāi*.

3. Παρὰ ποιηταῖς εὐρίσκεται τῶν εἰς *cola* καὶ *gena* ληγόντων (ἐκ τοῦ *colo* καὶ *gigno* συνθέτων) ὀνομάτων γενικὴ τις πληθυντικὴ εἰς *um*, π. χ. *coelicola* = (οὐρανίων), *terrigena* (= γηγενής), γεν. πληθ. *coelicolum*, *terrigenum*. Ὁμοίως σχηματίζονται ἐν τῇ γενικῇ πληθ. τὰ *amphora* καὶ *drachma*, *amphorum*—*drachmum* ἀντὶ *amphorārum*—*drachmārum* καὶ τὰ εἰς *des* πατρωνυμικά, π. χ. *Aeneadum*, *Dardanidum* ἀντὶ *Aeneadārum*, *Dardanidārum*.

4. Ὁνόματά τινα σχηματίζουσι τὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν τοῦ πληθυντικοῦ εἰς *abus* πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν πτώσεων

τοῦ δευτεροκλίτου αὐτῶν ἀρσενικοῦ· κατ' ἐξοχὴν δ' οὕτω σχηματίζονται τὰ *dea* καὶ *filia*, π. χ. *diis deābusque* = τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς, *liis filiābusque* = τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατρᾶσιν. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ ἀνάγκη τοιαύτης διακρίσεως, σχηματίζονται κανονικῶς.

ΣΗΜ. Ὅμοίως σχηματίζουν τὰς πτώσεις ταύτας τὰ *duae* καὶ *ambae, duabus—ambabus*.

5. Κατὰ τὴν πρώτην κλίσειν κλίνονται καὶ τινὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἐν χρήσει ἐν τῇ Λατινικῇ ὄντα καὶ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς *ē, ās* καὶ *ēs*. Καὶ ὁ μὲν πληθυντικὸς ἀριθμὸς τούτων σχηματίζεται ὡς καὶ ἐν τοῖς Λατινικοῖς ὀνόμασιν, ὁ δὲ ἐνικὸς ὡς ἔπεται·

Singularis

Nom.	Circ-ē = ἡ Κίρκη.	Epaminond-ās = ὁ Ἐπαμεινώνδας.
Gen.	Circ-ae (ἡ ἑς)	Epaminond-ae
Dat.	Circ-ae	Epaminond-ae
Acc.	Circ-ēn	Epaminond-am (ἡ ἄν)
Voc.	Circ-ē	Epaminond-ā
Abl.	(ā) Circe	(ab) Epaminond-ā

comēt-ēs = ὁ κομήτης.

comet-ae

comet-ae

comet-ēn (ἡ ἄν)

comēt-e (ἡ ἄ)

comēt-ā (ἡ ἑ)

Ὅμοίως κλίνονται· boreās = ὁ βορρᾶς, Aenēās = ὁ Αἰνείας, Anchisēs = ὁ Ἀγκίσσης, Spartiātēs = ὁ Σπάρτιτης, epitomē = ἡ ἐπιτομή, pyritēs = ὁ πυρίτης.

ΣΗΜ. 1. Πρὸ τῆς ἀφαιρετικῆς ἐτέθη ἐν παρενθέσει ἡ πρόθεσις *a* ἢ *ab* πρὸ φωνήεντος, διότι ἡ ἀφαιρετικὴ τῶν ἐμψύχων τίθεται πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου, ἔχουσα πάντοτε πρὸ αὐτῆς τὴν πρόθεσιν ταύτην.

ΣΗΜ. 2. Ἐν τοῖς πλείστοις τῶν εἰς *ē* ἢ *ēs* ληγόντων ὀνομάτων εἶνε ἐν τῷ ἐνικῷ ἐν χρήτει ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου καὶ ὁ Λατινικὸς, π. χ.

Grammaticē καὶ Grammatica
musicē καὶ musica

Persēs καὶ Persa
Scythēs καὶ Scythā

ΣΗΜ. 3. Πολλὰ κύρια ὀνόματα εἰς *ēs* κλίνονται ἐν τῇ Λατινικῇ κατὰ τὴν τρίτην κλίσειν, ἐν *ϕ* ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην, π. χ. *Aristīdes, Xerxēs, Euphrātēs*. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ ὄνομα *satrapēs* ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ κλίνεται κατὰ τὴν τρίτην κλίσειν — *satrapis*, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι κατὰ τὴν πρώτην.

ΣΗΜ. 4. Τὰ θηλυκὰ τῶν ἐν § 19 ἀναφερομένων ἐπιθέτων σχηματίζουσιν ἀνωμάλως, ὡς τὰ ἀρσενικά αὐτῶν, τὴν μὲν γενικὴν εἰς *ūs*, τὴν δὲ δοτικὴν εἰς *ū*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 16.

Ἡ δευτέρα κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς *us, er, um*. Τὰ εἰς *um* λήγοντα εἶνε ἅπαντα οὐδέτερα, ἅπαντα δὲ τὰ εἰς *er* καὶ ἐκ τῶν εἰς *us* τὰ πλείστα εἶνε ἀρσενικά.

Δευτερόκλιτα δὲ πρὸς τούτοις εἶνε καὶ τὰ μοναδικὰ *vir* (= ἀνήρ) καὶ *satur, -a, -um* (= πλήρης).

Αἱ καταλήξεις *us* καὶ *um* εἶνε πτωτικαὶ καταλήξεις τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι μεταβάλλονται, π. χ.

Singularis

Nom.	<i>rīv-us</i> = ὁ ρίναξ	<i>tect-um</i> = ἡ στέγη
Gen.	<i>rīv-ī</i>	<i>tect-ī</i>
Dat.	<i>rīv-ō</i>	<i>tect-ō</i>
Acc.	<i>rīv-um</i>	<i>tect-um</i>
Voc.	<i>rīv-e</i>	<i>tect-um</i>
Abl.	<i>rīv-ō</i>	<i>tect-ō</i>

Pluralis

Nom.	<i>rīv-ī</i>	<i>tect-a</i>
Gen.	<i>rīv-ōrum</i>	<i>tect-ōrum</i>
Dat.	<i>rīv-īs</i>	<i>tect-īs</i>
Acc.	<i>rīv-ōs</i>	<i>tect-a</i>
Voc.	<i>rīv-ī</i>	<i>tect-a</i>
Abl.	<i>rīv-īs</i>	<i>tect-īs</i>

§ 17.

Τὰ εἰς *er* ὀνόματα ἀποβάλλουσιν ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ τὴν κατάληξιν *us*, ἐν δὲ τῇ κλητικῇ τὴν κατάληξιν *e*· κατὰ τὰς λοιπὰς πτώσεις κλίνονται ὅπως τὰ εἰς *us*.

Τὸ *e* πρὸ τοῦ *r* εἶνε ἤ

α') ῥιζικὸν καὶ τηρεῖται ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι· ἢ

β') παρεμβεβλημένον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ χάριν εὐφωνίας καὶ ἀποβάλλεται ἐν ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι, π. χ.

Μετὰ ῥιζικοῦ *e*

Μετὰ παρεμβεβλημένου *e*

Singularis

Nom.	puer = ὁ παῖς	ager = ὁ ἀγρὸς
Gen.	puer-ī	agr-ī
Dat.	puer-ō	agr-ō
Acc.	puer-um	agr-um
Voc.	puer	ager
Abl.	(ā) puer-ō	agr-ō

Pluralis

Nom.	puer-ī	agr-ī
Gen.	puer-ōrum	agr-ōrum
Dat.	puer-īs	agr-īs
Acc.	puer-ōs	agr-ōs
Voc.	puer-ī	agr-ī
Abl.	(ā) puer-īs	agr-īs

ΣΗΜ. ῥιζικὸν τὸ *e* ἔχουσι καὶ τὰ ἐπόμενα·

socer = πενθερὸς	lacer = λακερὸς
gener = γαμβρὸς	prosper = εὐτυχὴς
adulter = μοιχὸς	liber = ἐλεύθερος
Liber = Διόνυσος	asper = τραχὺς
puer = παῖς	mortifer = θανατηφόρος
vesper = ἑσπέρα	frugifer = καρποφόρος
miser = ἄθλιος	armiger = ὄπλοφόρος
tener = τρυφερὸς	

§ 18.

Πάντων τῶν ἐπιθέτων τῶν εἰς *us, a, um* καὶ *er, a, um* λη-
γόντων τὰ μὲν ἄρσενικά καὶ οὐδέτερα κλίνονται κατὰ τὴν δευτέραν
κλίσιν, τὰ δὲ θηλυκὰ κατὰ τὴν πρώτην, π. χ.

Singularis

Nom. bonus,	bona,	bonum	niger,	nigra,	nigrum
Gen. boni,	bonae,	boni	nigri,	nigrae,	nigri
Dat. bono,	bonae,	bono	nigro,	nigrae,	nigro
Acc. bonum,	bonam,	bonum	nigrum,	nigram,	nigrum
Voc. bone,	bona,	bonum	niger,	nigra,	nigrum
Abl. bono,	bonā,	bono	nigro,	nigra,	nigro

Pluralis

Nom. boni,	bonae,	bona	nigri,	nigrae,	nigra
Gen. bonorum,	bonarum,	bonorum	nigrorum,	nigrarum,	nigrorum
Dat. bonis,	bonis,	bonis	nigris,	nigris,	nigris
Acc. bonos,	bonas,	bona	nigros,	nigras,	nigra
Voc. boni,	bonae,	bona	nigri,	nigrae,	nigra
Abl. bonis,	bonis,	bonis	nigris,	nigris,	nigris

Ὅμοίως κλίνονται altus, -a, -um = ὑψηλός, caecus, -a, -um = τυφλός, miser, -a, -um = ἄθλιος, integer, -gra, -grum = ἀκέραιος.

§ 19.

Ἐννέα ἐπίθετα καὶ ἐπιθετικά ἀντωνυμῖαι σχηματίζουσιν ἀνω-
μάλως τὴν ἐνικήν γενικήν καὶ δοτικήν, τὴν μὲν γενικήν εἰς *ius*,
τὴν δὲ δοτικήν εἰς *i*: τὰς λοιπὰς ὁμῶς πτώσεις ὁμαλῶς, εἶνε δὲ
τὰ ἐπόμενα·

*Ūnus, sōlus, tōtus, ullus, uter, alter, neuter, nul-
lus* καὶ ἕνατον τὸ *alius*.

Κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς·

Nom.	totus,	tota,	totum = ὅλος
Gen.	totius,	totius,	totius
Dat.	totī,	totī,	totī
Acc.	totum,	totam,	totum
Voc.	tote,	tota,	totum
Abl.	totō	totā,	totō

solus, -a, -um=μόνος, unus, -a, -um=εἷς, ullus, -a, -um=τις, nullus, -a, -um=οὐδείς, uter, utra, utrum=πότερος, neuter, -tra, -trum=οὐδέτερος, alter, altera, alterum=ἕτερος, alius, alia, aliud=ἄλλος· (ὅπερ ἔχει γενικὴν alterius, διότι ἢ ἐκ τοῦ alius γενικῆ alius εἶνε ἄχρηστος).

ΣΗΜ. Τοῦ alteruter (ὁ ἕτερος), alterutra, alterutrum ἢ alteruter, alterautra, alterumutrum, ἢ κλίνονται ἀμφοτέρω τὰ μέρη, γεν. alterius utrius ἢ μόνον τὸ τελευταῖον alterutrius.

§ 20. Παρατηρήσεις περὶ τῆς δευτέρας κλίσεως.

1. Τὰ εἰς *ius*, *aius*, *eius* λήγοντα κύρια ὀνόματα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς *i* ἀντὶ *ie*, οἷον Vergilius-Vergilī, Horātius-Hora'ti, Pompēius-Pompēi, Gāius-Gāi.

Ὁμοίως σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν καὶ τὰ *meus* (ἐμός) κλητ. *mi*, *filius* (υἱός) κλητ. *fili*, *genius* (δαίμων) κλητ. *geni*, *Feretrius* (Φερέτριος) κλητ. *Feretri*. Τὸ *deus* ἔχει κλητ. *deus*, ὅθεν *mi deus*=θεέ μου.

ΣΗΜ. α'. Καὶ ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ συναίρουσι τὴν κατάληξιν *ii* εἰς *i* τὰ εἰς *ius* καὶ *ium* λήγοντα οὐσιαστικά, οἷον Vergilius γενικῆ Vergilī, negotium γενικῆ negotiī.

2. Τὸ *deus* ἔχει ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ πληθυντικοῦ *dii*, *dī* (καὶ *deī*), ἐν δὲ τῇ δοτικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ *diis*, *dīs* (καὶ *deīs*).

3. Ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ ἔχουσι κατάληξιν *um* (ἐκ τοῦ *o-um*) ἀντὶ τῆς *orum*.

α') Τὰ σημαίνοντα νομίσματα, μέτρα, σταθμὰ ὀνόματα, ἐν συνδέσει μετ' ἀριθμητικῶν. Εἰς ταῦτα ἀνήκουσι τὰ *sestertius* (ὁ σηστέριος), *denarius* (τὸ δηνάριον), *talentum* (τὸ τάλαντον), *modius* (ὁ μόδιος), *jugerum* (τὸ πλέθρον). Οὕτω *duo milia nummum* ἀντὶ *nummorum*, *trium modium* ἀντὶ *modiorum*.

β') Τὰ διανεμητικὰ ἀριθμητικὰ (πλὴν τοῦ *singuli*). Οὕτω *denum denarium* ἀντὶ *denorum denariōrum*.

γ') Σχεδὸν πάντοτε τὰ ἐκ τοῦ *vir* σύνθετα. Οὕτω *duum-*

virum, triumvirum, decemvirum ἀντί duumvirōrum, triumvirōrum, decemvirōrum. (Ἐνικὴ ὄνομ. duumvir = ὁ ἕτερος τῶν δύο ἀρχόντων, triumvir = ὁ τριάρχης, decemvir = ὁ δεκάρχης).

δ') Ἐπίστετε τὰ ἰῖ καὶ liberi (τὰ τέκνα)· deum καὶ liberum ἀντί deōrum καὶ liberōrum. Πρὸς τούτοις τὰ praefectus socium (ἀντί sociōrum) ὁ ἀρχηγὸς τῶν συμμάχων, praefectus fabrum (ἀντί fabrōrum) ὁ ἀρχιτέκτων.

ΣΗΜ. β'. Καὶ ἄλλων ὀνομάτων, κυρίως ἔθνων, εὐρίσκεται ὁμοίως γενικὴ πληθυντικὴ εἰς *um*, ἀλλὰ σχεδὸν μόνον παρὰ ποιηταῖς, ὡς ὅν Argivum, Pelasgum ἀντί Argivorum, Pelasgōrum.

ΣΗΜ. γ'. Τὰ εἰς *eus* λήγοντα Ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν κλητ. εἰς *eu*, τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, ὡς ὅν Orpheus, Orphe-ī, Orphe-ū, Orphe-um, Orpheu, Orphe-ū. Ὡσαύτως Ἑλληνικὰ τινὰ ὀνόματα εἰς *os*, *on* λήγοντα διατηροῦσιν ἐπίστε ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ τὰς Ἑλληνικὰς καταλήξεις ἀντί τῶν συνήθων *us* καὶ *um*· π. χ. ὀνομαστ. Delos, Ilion, αἰτιατ. Delon, Ilion· καὶ ἡ Ἑλληνικὴ δὲ γενικὴ πληθυντ. εἰς *on* ἀντί *orum* εὐρίσκεται ἐν τίτλοις βιβλίων, ὡς π. χ. libri Georgicōn (ἀντί Georgicorum).

§ 21. Ἐξαιρέσεις περὶ τοῦ γένους τινῶν τῶν εἰς *us* ληγόντων ὀνομάτων.

Ἐκ τῶν εἰς *us* ληγόντων οὐσιαστικῶν θηλυκὰ μὲν εἶνε·

1. Τὰ ὀνόματα τῶν δένδρων, θάμνων καὶ τῶν ὁμοίων· ἴδε § 9, 2.

2. Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, χωρῶν καὶ νήσων· ἴδε § 9, 2.

3. Τὰ humus = τὸ ἔδαφος, alvus = ἡ κοιλία, vannus = τὸ λίκνον.

Οὐδέτερα δὲ τὰ ἐπόμενα· vulgus = ὁ ὄχλος, virus = τὸ δηλητήριον, pelagus = τὸ πέλαγος.

ΣΗΜ. Πάντα ταῦτα δὲν ἔχουσι πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'
ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 22.

1. Τὰ κατὰ τὴν τρίτην κλίσειν σχηματιζόμενα ὀνόματα λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἴτε εἰς ἕν φωνῆεν, εἴτε εἰς τὰ σύμφωνα *l, n, r, s, x*· εἶτι δὲ ἐν εἰς *c*, τὸ *lac* = γάλα, καὶ ἐν εἰς *t*, τὸ *caput* = κεφαλή.

2. Τὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως κατὰ τὸν ῥιζικὸν χαρακτήρα, κατὰ τὸ τελευταῖον δῆλον ὅτι γράμμα τῆς ῥίζης, ἢν εὐρίσκομεν ἐκ τῆς ἐνικῆς γενικῆς ἀποβαλλομένης τῆς καταλήξεως *is*, διαίρουνται εἰς δύο τάξεις·

I. Συμφωνόληκτα, τοῦτ' ἔστιν εἰς ὀνόματα, ὧν ὁ χαρακτήρ εἶνε ἕν σύμφωνον. Ταῦτα δὲ σχηματίζουσιν εἰς

e τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν,

um τὴν γενικὴν πληθυντικὴν,

a τὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικ. τοῦ πληθυντ. τῶν οὐδετέρων.

II. Φωνηεντόληκτα, τοῦτ' ἔστιν εἰς ὀνόματα, ὧν ὁ χαρακτήρ εἶνε ἕν φωνῆεν. Ταῦτα δὲ σχηματίζουσιν εἰς

i τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν,

ium τὴν γενικὴν πληθυντικὴν,

ia τὴν ὀνομαστ. καὶ αἰτιατ. τοῦ πληθυντ. τῶν οὐδετέρων.

Τὰς λοιπὰς πτώσεις σχηματίζουσιν ἀμφοτέραι αἱ τάξεις αὐται ὁμοίως.

§ 23. Συμφωνόληκτα (καταλήξεις *-e, -um, -a*).

rex = ὁ βασιλεύς· ῥίξ *rēg*. nomen = τὸ ὄνομα· ῥίξ *nōmin*.

Singularis

Nom.	<i>rēx</i> (= <i>reg-s</i>)		nōmen
Gen.	<i>rēg-is</i>		nōmin- <i>is</i>
Dat.	<i>rēg-i</i>		nōmin- <i>i</i>
Acc.	<i>rēg-em</i>		nōmen
Voc.	<i>rēx</i>		nomen
Abl.	<i>rēg-e</i>		nomin- <i>e</i>

Pluralis

Nom.	rēg-es	nōmin-a
Gen.	rēg-um	nōmin-um
Dat.	rēg-ibus	nōmin-ibus
Acc.	rēg-es	nōmin-a
Voc.	rēg-es	nōmin-a
Abl.	rēg-ibus	nomin-ibus

Ὅμοίως κλίνονται:

lēx, lēgis θ. = ὁ νόμος, cōnsul, cōnsul-is = ὁ ὕπατος, hiems, hiemis θ. = ὁ χειμῶν, dolor, -ōris ἄρσ. = ἡ λύπη, homo, -inis = ὁ ἄνθρωπος, oratio, -ōnis θ. = ὁ λόγος, Ma'cedō, cēdonis = ὁ Μακεδών, pulvis, -eris ἄρσ. = ἡ κόνις, mīles, -itīs = ὁ στρατιώτης, pēs, pedis ἄρσ. = ὁ πούς, princeps, -ipis = ὁ ἡγεμῶν, genus, -eris οὐδ. = τὸ γένος, fulgur, -uris οὐδ. = ἡ ἀστραπή, caput, -itis οὐδ. = ἡ κεφαλή.

§ 24. Φωνηεντόληκτα (καταλήξεις -ī, -ium, -ia).

Καθαρᾶς φωνηεντολήκτου ῥίζης εἶνε μόνον τὰ εἰς e, al, ar λήγοντα οὐδέτερα, οἶον

mare οὐδ. = ἡ θάλασσα, ῥίζα mari-.

	<i>Singularis</i>	<i>Pluralis</i>
Nom.	mar-e	mar-ia
Gen.	mar-is	mar-ium
Dat.	mar-i	mar-ibus
Acc.	mar-e	mar-ia
Voc.	mare	mar-ia
Abl.	mari	mar-ibus

Ὅμοίως κλίνονται:

animāl, -ālis = τὸ ζῷον (ῥίζα animāli-)

calcār, -āris = τὸ κέντρον (ῥίζα calcāri-)

hastile, -ilis = τὸ ἀκόντιον (ῥίζα hastili-).

§ 25.

Πολλὰ φωνηεντόληκτα καὶ συμφωνόληκτα ἔχουσιν ἀναμειγμένους τὰς καταλήξεις ἐν τῷ σχηματισμῷ, δῆλα δὲ σχηματίζουσι

τὴν μὲν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν εἰς *e*, τὴν δὲ ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρων εἰς *a*, τὴν δὲ γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *ium*, π. γ.

Singularis

Nom.	cīv-is = ὁ πολίτης	urb-s = ἡ πόλις
Gen.	cīv-is	urb-is
Dat.	cīv-ī	urb-ī
Acc.	cīv-em	urb-em
Voc.	cīv-is	urb-s
Abl.	(ā) cīv-e	urb-e

Pluralis

Nom.	cīv-ēs	urb-es
Gen.	cīv-ium	urb-ium
Dat.	cīv-ibus	urb-ibus
Acc.	cīv-ēs	urb-es
Voc.	cīv-ēs	urb-es
Abl.	(ā) cīv-ibus	urb-ibus

Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον σχηματίζονται·

α') Τὰ ἰσοσύλλαβα (*parisyllaba*) οὐσιαστικά εἰς *ēs* καὶ *is*.

β') Τὰ περιτοσύλλαβα (*imparisyllaba*) οὐσιαστικά, ὧν ἡ ρίζα λήγει εἰς πλείονα τοῦ ἐνὸς σύμφωνα.

Nūbēs, -is θηλ. ἡ νεφέλη, clādēs, -is θηλ. ὁ ὄλεθρος, avis, -is θηλ. τὸ πτηνόν, imber, -bris ἄρσ. ὁ ὕμβρος, dēns, dentis ἄρσ. ὁ ὀδούς, ars, artis θηλ. ἡ τέχνη, nox, noctis θηλ. ἡ νύξ, os, ossis οὐδ. τὸ ὀστούν (*oss-a*, *oss-ium*).

γ') Τὰ εἰς *ās*, *ātis* καὶ *īs*, *ītis* ἔθνικὰ ὀνόματα, οἷον Arpinas, Arpinatis, Arpinat-ium, Samnis, Samnitis, Samnit-ium· περὶ ὧν ἴδε καὶ § 29 Σημ. β'.

δ') Τὰ πληθυντικὰ *optimates*, *optimatium*, οἱ ἐν τῇ πολιτείᾳ κράτιστοι, *penātes*, *penātium*, οἱ ἔρκειοι θεοί· ἐπίσης καὶ τὰ *nostrās*, *nostrātis* (ἡμεδαπός) *nostrātium*, *vestrās*, *vestrātis* (ἡμεδαπός) *vestrātium*.

§ 26. Ἐξαιρέσεις περὶ τοῦ ὀχνηματιοῦ
τῶν πτώσεων.

1. *ium* ἀντὶ *um* ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ ἔχουσι, καίτοι ἡ ρίζα λήγει εἰς ἓν μόνον σύμφωνον, αἱ ἐξῆς τέσσαρες λέξεις

lis (=ἔρις), *fauces* (=ἡ φάρυγξ, τὰ στενά), *plus* (=πλεῖον) καὶ *vis* (=δύναμις). γεν. πληθ. *lit-ium*, *fauc-ium*, plur-*ium*, (*complur-ium*), ἴδε § 40 Σημ., καὶ *vir-ium*.

2. *um* ἀντὶ *ium* ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ ἔχουσι, καίτοι εἶνε ἰσοσύλλαβα, τὰ ἐξῆς ἑπτὰ ὀνόματα

senex, *parēns*, *pater*, *māter*,
canis, *juvenis*, καὶ *frāter*.

senex, *senis* (γεν. πληθ. *sen-um*) ὁ γέρον, *parentes*, (γεν. πληθ. *parent-um* καὶ σπανιώτερον *parent-ium*), ἀρσ. *oi γονεῖς*, *pater*, *-tris* (γεν. πληθ. *patr-um*) ὁ πατήρ, *māter*, *-tris* (γεν. πληθ. *mātr-um*) ἡ μήτηρ, *canis*, *-is* (γεν. πληθ. *can-um*) ὁ κύων, *juvenis*, *-is* (γεν. πληθ. *juven-um*) ὁ νεανίας, *frāter*, *-tris* (γεν. πληθ. *fratr-um*, ὁ ἀδελφός.

3. *im* ἀντὶ *em* ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ καὶ *i* ἀντὶ *e* ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ ἔχουσι

α') Τὰ εἰς *is* λήγοντα ἰσοσύλλαβα τῶν ποταμῶν καὶ πόλεων ὀνόματα, οἷον *Tiberis*, αἰτ. *Tiber-im*, ἀφαιρετ. *Tiber-i*, *Neapolis*, *Neapol-im*, *Neapol-i*, *Athesis*, *Athes-im*, *Athes-i*.

β') Τὰ ἐξῆς ὀνόματα·

Sitis, *puppis*, *turris*, *febris* καὶ *secūris*.

sitis, *-is* θηλ. (*sit-im*, *sit-i*) ἡ δίψα, *puppis*, *-is* θηλ. (*pupp-im*, *pupp-i*) ἡ ρύμνα, *turris*, *-is* θηλ. (*turr-im*, *turr-i*) ὁ πύργος, *febris*, *-is* θηλ. (*febr-im*, *febr-i*) ὁ πυρετός, *secūris*, *-is* θηλ. (*secur-im*, *secur-i*) ὁ πέλεκυς.

ΣΗΜ. Καὶ τὸ *civis*, *nāvis*, *īgnis* σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν εἰς *i*, ὅθεν *civī* καὶ *cive*, *navi* καὶ *nave*, *īgni* καὶ *igne* (πάντοτε ὅμως *ferro īgnique*=διὰ σιδήρου καὶ πυρός).

4. Ἄπαντα τὰ ὀνόματα τὰ τὴν γενικὴν πληθυντικὴν εἰς *ium* σχηματίζοντα ἔχουσιν ἐν τῇ αἰτιατικῇ πληθυντικῇ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ἐκτός τῆς καταλήξεως *es* καὶ τὴν ἀρχαιοτέραν κατάληξιν *is*, οἷον *civis, artis, omnīs, prudentis* ἀντὶ *civēs, artēs, omnēs, prudentēs*.

5. Διαφόρους ἀνωμαλίας ἔχουσιν ἐν τῷ σχηματισμῷ τὰ ἐξῆς: *Iuppiter* (= *Iov-pater*), *Iovis, Iovī, Iovem, Iove*: ὁ Ζεὺς. *bōs, bovis* (γένους κοινοῦ) κ.τ.λ. πληθ. ἀριθ. *bovēs, boum, būbus (bōbus)*: ὁ βοῦς.

vis (γεν. θηλ.) αἰτ. *vīm*, ἀφαιρ. *vī*: πληθ. ἀριθ. *vires, vīri-um, vīribus*: δύναις.

§ 27. Ἐπίθετα τῆς τρίτης κλίσεως.

Τὰ ἐπίθετα τῆς τρίτης κλίσεως, ὄντα τρικατάληκτα (*er, -is, -e*), δικατάληκτα (*is, -e*) καὶ μονοκατάληκτα (*x*), σχηματίζονται ὅπως τὰ φωνηεντόληκτα ἧτοι ἔχουσιν

ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ κατάληξιν *ī*,

ἐν δὲ τῇ γενικῇ πληθυντικῇ κατάληξιν *ium*,

ἐν δὲ τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρων τὴν κατάληξιν *ia*.

ΣΗΜ. Δικατάληκτα εἶνε καὶ τὰ εἰς *or, -us* συγκριτικά, ἀλλὰ περὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν ἴδε § 28, 4, α'.

Τρικατάληκτα

Δικατάληκτα

Μονοκατάληκτα

acer, ῥίζα ācri δέξος· *fortis, ῥίζα forti* ἀνδρείος· *fēlix, ῥίζα fēlic* εὐδαίμων.

Singularis

	ἀρσ.	θηλ.	οὐδ.	ἀρ.θηλ.	οὐδ.	ἀρ.θ.οὐδ.
Nom.	<i>ācer, ācris, ācre</i>			<i>fortis forte</i>		<i>fēlix (=fēlic-s)</i>
Gen.	<i>ācris</i>			<i>fortis</i>		<i>fēlicis</i>
Dat.	<i>ācrī</i>			<i>fortī</i>		<i>fēlicī</i>
Acc.	<i>ācrēm, ācre</i>			<i>fortem forte</i>		<i>fēlicem οὐδ. fēlix</i>
Voc.	<i>ācer, ācris, ācre</i>			<i>fortis forte</i>		<i>fēlix</i>
Abl.	<i>ācrī</i>			<i>fortī</i>		<i>fēlicī</i>

Pluralis

Nom.	acr-ēs	acr-ia	fort-ēs fort-ia	fēlic-es	οὐδ.	fēlic-ia
Gen.	acr-ium		fort-ium	fēlic-ium		
Dat.	acribus		fort-ibus	fēlic-ibus		
Acc.	acrēs	acria	fort-ēs fort-ia	fēlic-es	οὐδ.	fēlic-ia
Voc.	acrēs	acria	fort-ēs fort-ia	fēlices	οὐδ.	fēlicia
Abl.	acribus		fort-ibus	fēlicibus		

§ 28. Ἐξαιρέσεις ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν ἐπιθέτων.

1. Ἐξαιροῦνται καὶ σχηματίζονται κατὰ τὰ συμφωνόληκτα ἥτοι ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ *e*, ἐν τῇ γεν. πληθ. *um* καὶ ἐν τῇ ὀνομ. αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ πληθυντ. τῶν οὐδετέρων *a*, τὰ ἐξῆς ἐπίθετα:

α') Τὰ συγκριτικά, π. χ. *māior* (=μείζων), ἀφαιρετ. ἐνικ. *māior-e*, γεν. πληθ. *māior-um*, ὀνομ. αἰτ. κλ. οὐδ. *māior-a*.

β') Τὸ *vetus*, *-eris* (=παλαιός), ἀφαιρετ. ἐνικ. *veter-e*, γεν. πληθ. *veter-um*, ὀνομ. αἰτ. κλητ. οὐδ. *veter-a*.

γ') Τὰ ἐπόμενα μονοκατάληκτα ἐπίθετα, ἅτινα δὲν ἔχουσιν οὐδέτερον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ:

pauper, *dives*, *princeps*, *compos* καὶ τὸ *particeps*.

pauper, *-eris* (=πτωχός), ἀφαιρετ. ἐν. *pauper-e*, γεν. πληθ. *pauper-um*, *dives*, *-itis* (=πλούσιος), ἀφαιρετ. ἐν. *divit-e*, γεν. πληθ. *divit-um*, *princeps*, *-ipis* (=ἡγεμῶν, πρόκριτος), ἀφαιρετ. ἐν. *princip-e*, γεν. πληθ. *princip-um*, *compos*, *compotis* (=ἐγκρατής), ἀφαιρετ. ἐν. *compot-e*, γεν. πληθ. *compot-um*, *particeps*, *participis* (=μέτοχος), ἀφαιρετ. ἐν. *particip-e*, γεν. πληθ. *particip-um*.

2. Τὸ *inops*, *inopis* (=ἄπορος) καὶ *memor*, *memoris* (=μνήμων) σχηματίζουσι τὴν μὲν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα ἥτοι εἰς *i*, τὴν δὲ γεν. πληθ. κατὰ τὰ συμφωνόληκτα ἥτοι εἰς *um*. ἐνικ. ἀφαιρετ. *inopi*, *memori*, γεν. πληθ. *inopum*, *memorum*.

§ 29. Μετοχαὶ καὶ οὐσιαστικοποιηθέντα ἐπίθετα.

1. Αἱ εἰς *āns* καὶ *ens* λήγουσαι μετοχαὶ σχηματίζονται ὡς τὰ ἐπίθετα (ἴδε § 27)· ἐξαιρετικῶς ὁμως σχηματίζουσι τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν εἰς *e*, ἐὰν ἐκλαμβάνωνται ὡς οὐσιαστικά ἢ ὡς κυρίως μετοχαί, π. χ.

Sapiens (=σοφός), *sapient-ium*, *sapient-ia*· *ā sapienti* (ἐπίθετον) *viro*, *ā sapiente* (οὐσιαστικόν), *ab adolescente*, *ab infante*· *in praesenti* (ἐπιθετικῶς) *periculo*, *praesente* (ὡς κυρίως μετοχή) *medico* (=παρόντος τοῦ ἱατροῦ).

2. Τὰ οὐσιαστικοποιηθέντα ἐπίθετα διατηροῦσι τὸν ἐπιθετικὸν σχηματισμὸν (*i*, *ium*, *ia*), π. χ.

<i>aequalis</i> (δῆλ. <i>homo</i>), -is = ὁμηλιξ,	<i>aequāl-ī</i> <i>aequal-ium</i>
<i>affinis</i> (" "), -is = συγγενής,	<i>affin-ī</i> <i>affin-ium</i>
<i>consularis</i> (" "), -is = ὑπατικός,	<i>consular-ī</i> <i>consular-ium</i>
<i>familiaris</i> (" "), -is = οἰκετός,	<i>familiar-ī</i> <i>familiar-ium</i>
<i>annalis</i> (δῆλ. <i>liber</i>), -is = τὰ χρονικά,	<i>annāl-ī</i> <i>annal-ium</i>
<i>natalis</i> (δῆλ. <i>dies</i>), -is = ἡ γενέθλ. ἡμέρα,	<i>natal-ī</i> <i>natal-ium</i>

Ἐν ἀφαιρετ. Γενικῇ πληθυντικῇ

Ἵμοιῶς καὶ *Aprilis* (δῆλ. *mēnsis*), *April-ī*, *December*, *Decembr-ī*.

Οὐσιαστικοποιηθέντα ἐπίθετα ἔχουσι κατ' ἐξάρεσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ *e* καὶ οὐχὶ *ī*·

α') Ἐὰν εἶνε ἐν χρήσει ὡς κύρια ὀνόματα· *Celer*, *Celere*, *Fēlix*, *Fēlice*, *Iuvenalis*, *Iuvenāle* καὶ ἄλλα.

β') Τὰ εἰς *ās*, *ātis* καὶ *is*, *itis* λήγοντα ἐθνικά ὀνόματα, ἐὰν σημαίνωσι πρόσωπα· *Samnis*, *Samnitis*, *Samnit-ium*· *bello Samnit-ī*, ἀλλὰ *ab (homine) Samnitē*, *ab Arpinātē*.

ΓΕΝΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΛΙΣΕΩΣ

§ 30. I. Ἄρσενικά.

Ἄρσενικά εἶνε τὰ λήγοντα εἰς *ō*, *or*, *ōs*, *er* καὶ τὰ εἰς *es* περιττοσύλλαβα, π. χ.

sermō, -ōnis ἄρσ. ὁ λόγος, *color*, -ōris ἄρσ. τὸ χρῶμα,

mōs, mōris ἄρσ. τὸ ἔθος, passer, -eris ἄρσ. ὁ στρουθός, pariēs, -ietis ἄρσ. ὁ τοῖχος, cespes, -itis ἄρσ. ἡ χλόη.

Ἐξαιρέσεις.

1. Ἐκ τῶν εἰς ὃ ληγόντων ἐξαιροῦνται τὰ εἰς dō, gō, iō λήγοντα καὶ τὸ caro, ἅτινα εἶνε γένους θηλυκοῦ· διατηροῦσιν ὁμῶς τὸ ἀρσενικὸν γένος τὰ

septentriōnes, scipio, τὸ ordo καὶ τὸ rugio

fortitudō, -inis θ. ἡ ἀνδρεία, imāgō, -inis θ. ἡ εἰκὼν, legiō, -iōnis θ. ἡ λεγεών, carō, carnis θ. τὸ κρέας, septentriōnes, -um ἄρσ. ὁ βορρᾶς, scipio, -ōnis ἄρσ. τὸ σκηπτρον, ordo, -inis ἄρσ. ἡ τάξις, rugiō ἄρσ. ἐγγχειρίδιον.

2. Ἐκ τῶν εἰς or ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους οὐδετέρου μὲν τὸ ador, aequor, cor καὶ marmor· θηλυκοῦ δὲ ἔν τὸ arbor.

ador, -oris εἶδος ξέας, aequor, -oris ἐπιφάνεια, θάλασσα, cor, cordis καρδιά, marmor, -oris ὁ μάρμαρος, arbor, -oris δένδρον.

3. Ἐκ τῶν εἰς os ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους θηλυκοῦ μὲν τὸ cos καὶ dōs· οὐδετέρου δὲ τὸ os καὶ ōs.

cōs, cōtis ἀκόνη, dōs, dōtis προίξ, os, ossis ὀστοῦν, ōs, ōris στόμα.

4. Ἐκ τῶν εἰς er ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους οὐδετέρου τὰ ver, cadāver, iter, verber.

vēr, vēris=ἔαρ, cadāver, -eris=νεκρός, iter, itineris=πορεία, verber, verberis=μάστιγξ.

5. Ἐκ τῶν εἰς es ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους οὐδετέρου μὲν ἔν. τὸ aes· θηλυκοῦ δὲ τὸ quiēs, requiēs, merces, seges, compedēs.

aes, aeris οὐδ. χαλκός, quiēs, quiētis θηλ. ἡσυχία, requiēs, requiētis θηλ. ἀνάπαυλα, merces, mercēdis θηλ. μισθός, seges, segetis θηλ. σπορά, compedēs, -um (πληθυντ.) θηλ. ποδοκάκη.

§ 31. II. Θηλυκά.

Θηλυκά εἶνε τὰ λήγοντα εἰς *ās, x, aus, is*, τὰ εἰς *ēs* ἰσοσύλλαβα καὶ τὰ εἰς *s* προηγουμένου συμφώνου·

<i>civitas, -ātis</i> θηλ. πολιτεία	<i>apis, -is</i> θηλ. μέλισσα
<i>lēx, lēgis</i> θηλ. νόμος	<i>sēdēs, -is</i> θηλ. ἔδρα
<i>nix, nivis</i> θηλ. χιὼν	<i>frons, frondis</i> θηλ. φύλλωμα
<i>laus, laudis</i> θηλ. ἔπαινος	<i>frons, frontis</i> θηλ. μέτωπον.

Ἐξαιρέσεις.

1. Ἐκ τῶν εἰς *as* ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ μὲν τὸ *as, vas, (vadis), adamas* καὶ *elephas*, οὐδετέρου δὲ τὸ *vās, (vāsis), fas* καὶ *nefas*.

<i>as, assis</i> ἀρσ. ἀσσάριον (Ρωμαϊκὸν νόμισμα)	<i>elephas, -antis</i> ἀρσ. ἐλέφας
<i>vas, vadis</i> ἀρσ. ἐγγυητής	<i>vas, vāsis</i> οὐδ. ἀγγεῖον
<i>adamas, antis</i> ἀρσ. ἀδάμας	<i>fas (ἄκλιτον)</i> οὐδ. ὄσιον
	<i>nefas (ἄκλιτον)</i> οὐδ. ἀνόσιον.

2. Ἐκ τῶν εἰς *x* ληγόντων ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ τὰ *cōdex, vertex, grex*.

<i>cōdex, -icis</i> ἀρσ. βίβλος, <i>vertex, -icis</i> ἀρσ. στρόβιλος,
<i>δίνη, grex, gregis</i> ἀρσ. ἀγέλη.

3. Ἐκ τῶν εἰς *is* ληγόντων ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ τὰ εἰς *nis* καὶ *guis* λήγοντα.

Ἐπί δὲ τὰ *piscis, fascis, collis, lapis, mensis, pulvis, orbis*·

<i>amnis, -is</i> ἀρσ. ποταμὸς	<i>piscis, -is</i> ἀρσ. ἰχθὺς
<i>crīnis, -is</i> ἀρσ. κόμη	<i>fascis, -is</i> ἀρσ. δέσμη
<i>finis, -is</i> ἀρσ. τέλος	<i>collis, -is</i> ἀρσ. λόφος
<i>ignis, -is</i> ἀρσ. πῦρ	<i>lapis, -idis</i> ἀρσ. λίθος
<i>panis, -is</i> ἀρσ. ἄρτος	<i>mēnsis, -is</i> ἀρσ. μῆν
<i>cinis, -eris</i> ἀρσ. τέφρα	<i>pulvis, -eris</i> ἀρσ. κόνις
<i>unguis, -is</i> ἀρσ. ὄνυξ	<i>orbis, -is</i> ἀρσ. κύκλος.
<i>sanguis, -uinis</i> ἀρσ. αἷμα	

4. Ἐκ τῶν εἰς *s* προηγουμένου συμφώνου ληγόντων ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ τὰ *dēns, fōns. mōns* καὶ *pōns*.
dens, dentis ἀρσ. ὀδούς   *mons, montis* ἀρσ. ὄρος
fons, fontis ἀρσ. πηγή   *pons, pontis* ἀρσ. γέφυρα.

§ 32. III. Οὐδέτερα.

Οὐδετέρου γένους εἶνε τὰ λήγοντα εἰς *men, ma, ar, ur, us, c, e, l, t*.

<i>carmen, -inis</i> οὐδ. ᾄσμα	<i>mel, mel-lis</i> οὐδ. μέλι
<i>poēma, -atis</i> οὐδ. ποιήμα	<i>ebur, -oris</i> οὐδ. ἐλέφας (= ὀδούς τοῦ ἐλέφαντος)
<i>exemplar, -āris</i> οὐδ. ἀρχέ- τυπον	<i>corpus, -oris</i> οὐδ. σῶμα
<i>lac, lac-tis</i> οὐδ. γάλα	<i>caput, -itis</i> οὐδ. κεφαλή.
<i>mare, -is</i> οὐδ. θάλασσα	

Ἐξαιρέσεις.

1. Ἐκ τῶν εἰς *l* ληγόντων ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ τὰ *sōl* καὶ *sāl*.

sōl, sōlis ἀρσ. ἥλιος, *sal, salis* ἀρσ. ἅλας.

2. Ἐκ τῶν εἰς *us* τὰ ἔχοντα ῥιζικόν χαρακτήρα *d ἢ t* καὶ τὸ (παρὰ ποιηταῖς) *tellus* εἶνε γένους θηλυκοῦ.

<i>virtūs, virtūt-is</i> θηλ. ἀρετή	<i>juventūs, juventūt-is</i> θηλ. νεότης
<i>salūs, salūt-is</i> θηλ. σωτηρία	<i>pecus, pecud-is</i> θηλ. κτήνος
<i>senectūs, senectūt-is</i> θηλ. γῆρας	<i>palus, palūd-is</i> θηλ. ἔλος
<i>servitūs, servitūt-is</i> θηλ. δουλεία	<i>incus, incūd-is</i> θηλ. ἄκμων
	<i>tellus, tellūris</i> θηλ. γῆ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ ὀνόματα τῶν ζώων κατάληξιν οὐδετέρου γένους ἔχοντα εἶνε γένους ἀρσενικοῦ, π. χ. *mūs, mūris* ἀρσ. μῦς, *lepus, -oris* ἀρσ. λαγός, *turtur, -uris* ἀρσ. τρυγών, *vultur, -uris* ἀρσ. γύψ. Τὸ δὲ *sūs, suis* (χοῖρος) εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον γένους θηλυκοῦ.

ΣΗΜ. 2. Τὰ οὐσιαστικοποιηθέντα ἐπίθετα καὶ μετοχαὶ ἔχουσι τὸ γένος τοῦ παραλειφθέντος οὐσιαστικοῦ· οὕτω ἀρσενικὰ εἶνε τὰ τῶν μνηῶν ὀνόματα, ἔνεκα παραλειφθέντος καὶ ἐννοουμένου ἀρσενικοῦ οὐσιαστικοῦ.

mēnsis· πρὸς τούτοις τὸ *occidēns*, -*entis* (δῆλ. *sūl*) *δύσις*, *oriens*, -*entis* (δῆλ. *sūl*) *ἀνατολή*, *annālis*, -*is* (δῆλ. *liber*) *χροινιά*, καὶ ἄλλα.

§ 33. Παρατηρήσεις περὶ τῆς τρίτης κλίσεως.

1. Πολλὰ Ἑλληνικὰ προσώπων ὀνόματα, εἰς *es* λήγοντα, ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ ἐκτός τῆς *is* καταλήξεως καὶ τὴν *i*, οἷον *Achilles*, γεν. *Achillis* καὶ *Achilli*.

2. Τὰ εἰς *ma* λήγοντα Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐν τῇ *δοτικῇ* καὶ *ἀφαιρετικῇ* τοῦ πληθυντικοῦ κατάληξιν *matis* ἀντὶ *matibus*, οἷον *poēma*, *δοτ.* καὶ *ἀφαιρετ.* *πληθ.* *poēmatis* (ἀντὶ *poēmatibus*).

3. Τὰ ἰσοσύλλαβα Ἑλληνικὰ ὀνόματα εἰς *is*, γενικὴ *is*, ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ τὴν κατάληξιν *im* (= *iv*), ἐν δὲ τῇ ἀφαιρετικῇ *i*, οἷον *poēsis*, αἰτιατ. *poēsim*, ἀφαιρετ. *poēsi*· τούναντίον *tyrannis*, γεν. *idis*, αἰτ. *tyrannidem*, ἀφαιρετ. *tyrannide*.

4. Τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ ἐκτός τῆς καταλήξεως *em* καὶ τὴν *a*, οἷον *Salamīna* καὶ *Salamīnem*. Τὸ *aēr* ὁμως καὶ *aether* ἔχουσι πάντοτε τὴν αἰτιατικὴν *aëra*, *aethera*.

5. Τὰ εἰς *es* ἰσοσύλλαβα τῶν ἀνδρῶν ὀνόματα ἔχουσιν ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ τὴν κατάληξιν *em* καὶ *ēn*, ἐν δὲ τῇ κλητικῇ τὴν *es* καὶ *ē*, οἷον αἰτιατ. *Xerxem* καὶ *Xerxēn*, κλητ. *Xerxēs* καὶ *Xerxē*· ὁμοίως δὲ *Sōcratem* καὶ *Sōcratēn*, *Sōcratēs* καὶ *Sōcratē*.

6. Τὰ Ἑλληνικὰ κύρια ὀνόματα, τὰ λήγοντα εἰς *is*, *ys*, *eus* καὶ *as* (γεν. *antis*) σχηματίζουνσι τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, διὰ τῆς ἀποβολῆς τοῦ τελικοῦ *s*, οἷον *Alexis*, κλητ. *Alexi*· *Coty's*, κλητ. *Coty*· *Perseus*, κλητ. *Perseu*· *Atlās*, κλητ. *Atlā*.

7. Ἐν ξένοις κυρίοις ὀνόμασιν εἶνε ἐν χρήσει ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ πληθυντικῇ καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ καταλήξεις *es* καὶ *as* (ἀντὶ *ēs*), οἷον ὀνομαστ. *Arcades*, αἰτ. *Arcadas*· ὁμοίως *Macedonas*, *Allobrogas*.

8. Τὰ Ἑλληνικὰ θηλυκὰ ὀνόματα εἰς ὀ (=ω) ἔχουσι ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ γενικῇ κατάληξιν *us*, οἷον *Sapphō*, γεν. *Sapphūs*· ἐν δὲ τῇ δοτικῇ, αἰτιατικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ τὴν ὀ, οἷον *Sapphō*. Εὐρίσκεται ὁμῶς τῶν τοιούτων ὀνομάτων καὶ ὁ Λατινικὸς σχηματισμὸς πλήρης, οἷον ὀνομ. *Didō*, γεν. *Didōnis*, δοτ. *Didōni*, αἰτ. *Didōnem*, ἀφαιρ. *Didōne*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 34.

Εἰς τὴν τετάρτην κλίσιν ἀνήκουσι ὀνόματα ἀρσενικὰ εἰς *us* καὶ οὐδέτερα εἰς *ū*.

Singularis

	ἀρσ.		οὐδ.
Nom.	<i>sensus</i> = αἰσθησις		<i>cornū</i> = κέρας
Gen.	<i>sensūs</i>		<i>cornūs</i>
Dat.	<i>sensui</i>		<i>cornū</i>
Acc.	<i>sensum</i>		<i>cornū</i>
Voc.	<i>sensus</i>		<i>cornū</i>
Abl.	<i>sensū</i>		<i>cornū</i>

Pluralis

Nom.	<i>sensūs</i>		<i>cornua</i>
Gen.	<i>sensuum</i>		<i>cornuum</i>
Dat.	<i>sensibus</i>		<i>cornibus</i>
Acc.	<i>sensūs</i>		<i>cornua</i>
Voc.	<i>sensūs</i>		<i>cornua</i>
Abl.	<i>sensibus</i>		<i>cornibus</i>

Ὅμοιως κλίνονται τὰ *cāsus* πῶσις, *currus* ἄρμα, *exercitus* στρατός, *motus* κίνησις, *genu* γόνυ, *gelu* κρύος.

Ἐξαιρέσεις.

1. Ὄνόματά τινα σχηματίζουσι τὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν πληθυντικὴν εἰς *ubus* ἀντὶ *ibus*, οἷον *tribus* τριτὺς (φυλὴ),

arcus τόξον, artus ἄρθρον, lacus λίμνη, δοτ. και ἀφαιρετ. πληθ. tribubus, arcubus, artubus, lacubus.

2. Ἡ κατάληξις *ui* τῆς ἐνικῆς δοτικῆς συναϊρεῖται ἐνίοτε εἰς *ū*, οἷον *equitatus*, δοτ. *equitatuī* και ἐνίοτε *equitatū*.

3. Τὸ ὄνομα *domus*, -*ūs* οἰκία, σχηματίζει κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν τὴν ἀφαιρετικὴν τοῦ ἐνικοῦ *domō*, και τὴν αἰτιατικὴν πληθυντικὴν *domōs*.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἔχομεν τὸν ἐξῆς σχηματισμόν·

<i>Singularis</i>		<i>Pluralis</i>
Nom.	<i>dom-us</i>	<i>dom-ūs</i>
Gen.	<i>dom-ūs</i>	<i>dom-uum</i>
Dat.	<i>dom-ui</i>	<i>dom-ibus</i>
Acc.	<i>dom-um</i>	<i>dom-ōs</i>
Voc.	<i>dom-us</i>	<i>dom-ūs</i>
Abl.	<i>dom-o</i>	<i>domibus</i>

ΣΗΜ. α'. Πρὸς τούτοις ἔχομεν και τοὺς ἐπιρρηματικούς τύπους *domi* οἴκοι, *domum* οἰκαδε (ἐπὶ τῆς ἀμτῆς σημασίας τίθεται και ἡ αἰτιατικὴ *domos*, ἐὰν ὁμως τὸ ὑποκείμενον εἶνε πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, οἷον *milites domos rediērunt* = οἱ στρατιῶται οἰκαδε ἐπανῆλθον) και *domo* οἰκοθεν.

4. Ἐκ τῶν εἰς *us* ὀνομάτων θηλυκὰ εἶνε μόνον τὰ ἐξῆς· *domus*, *manus*, *porticus*, *acus*, *tribus*, *idūs*. *manus* χεῖρ, *porticus* στοά, *acus* βελόνη, *idus* γεν. πληθ. *iduum* εἰδοί.

ΣΗΜ. β'. Και δένδρων τινῶν ὀνόματα ὡς

<i>ficus</i> συκῆ	<i>laurus</i> δάφνη
<i>cupressus</i> κυπάρισσος	<i>pinus</i> πίνος

τὰ ὁποῖα ἄλλως σχηματίζονται κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε τὰς πτώσεις τῆς τετάρτης κλίσεως, τὰς ληγούσας εἰς *us* και *ū*, π. χ. *laurus*, ἀφαιρετ. *lauru*, αἰτιατικὴ πληθ. *laurus*.

5. Τὸ *tonitrus* βροντή, ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ εἶνε γένους ἀρσενικοῦ, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ εἶνε γένους οὐδετέρου—*tonitrua*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'
ΠΕΜΠΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 35.

Τὰ κατὰ τὴν πέμπτην κλίσειν σχηματιζόμενα ὀνόματα λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς *ēs*, καὶ εἶνε πάντα θηλυκὰ πλὴν τοῦ *dies* καὶ *meridies*, ἅτινα εἶνε γένους ἀρσενικοῦ.

Singularis

Nom.	di-ēs = ἡμέρα	rēs = πράγμα
Gen.	di-ēi	rei
Dat.	di-ēi	rei
Acc.	di-em	rem
Voc.	di-ēs	res
Abl.	di-ē	re

Pluralis

Nom.	di-ēs	res
Gen.	di-ērum	rerum
Dat.	di-ēbus	rebus
Acc.	di-ēs	res
Voc.	di-ēs	res
Abl.	di-ēbus	rebus

Τὸ *dies* ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ εἶνε καὶ θηλυκοῦ γένους, ὅταν ὁμως σημαίη χρόνον ἢ προθεσίαν, ὡς *dicta dies ὄρητή προθεσμία*, *longa dies μακρὸς χρόνος*.

Ὅμοιως σχηματίζονται (ἐν τῷ ἐνικῷ) α') κατὰ μὲν τὸ *diēs* τὸ *effigies εἰκόν*, *perniciēs κα'* ἄλλα παρόμοια· β') κατὰ δὲ τὸ *rēs* τὸ *fides πίστις*, *spēs ἐλπίς*, καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΗΜ. 1. Ἐκτὸς τοῦ *dies* καὶ τοῦ *res* οὐδὲν ἄλλο ὄνομα ἔχει πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

ΣΗΜ. 2. Ἡ κατάληξις *ēi* τῆς ἐνικῆς γενικῆς ἢ δοτικῆς συναϊρεῖται ἐνίστε εἰς *ē* ἢ *i*· ὡς *perniciē* ἢ *pernicii* ἀντὶ *perniciēi*.

ΣΗΜ. 3. Ἡ κατάληξις *ei* ἔχει τὸ *e* μακρόν, ἐὰν προηγῆται αὐτοῦ ἐν *i*· ὅθεν *diēi*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'
ΑΝΩΜΑΛΟΣ ΚΛΙΣΙΣ

§ 36.

Ὅνόματά τινα ἢ οὐδένα καθ' ὅλου σχηματισμὸν ἔχουσι ἢ ἔχουσι μὲν σχηματισμὸν, οὐχὶ ὁμῶς πλήρη· δι' ὃ καλοῦνται ἔλλειπτικά (*defectiva*).

I. Τὰ ὀνόματα, ἅτινα οὐδένα σχηματισμὸν ἔχουσι, καλοῦνται ἄκλιτα (*indeclinabilia*) καὶ εἶνε τὰ ἐπόμενα·

1. Τὰ οὐσιαστικά *fas* ὄσιον, *nefas* ἀνόσιον, *nihil* οὐδέν, *instar* σχῆμα, *mane* πρωΐα, *pondo* λίτρα.

Τὰ *fas*, *nefas*, *nihil* καὶ *instar* εἶνε ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ.

Τὸ *pondo* εἶνε κυρίως ἀφαιρετικὴ τοῦ ἀχρήστου *pondus*, οἷον *torques aureus duo pondo* στρεπτὸς χρυσοῦς δύο λιτρῶν, *quinque pondo auri* πέντε λίτραι χρυσοῦ.

2. Τὰ ἐπίθετα *frugi* σώφρων, *nequam* οὐτιδανός, *quot πόσοι*, *tot* τόσοι, *aliquot* τινές.

ΣΗΜ. Ἄλλα εὐρίσκονται συνδεδεμένα μετὰ τοῦ ῥ. *esse*, οἷον *ne-cesse est* ἀνάγκη ἐστί, *praesto sum* παρίσταμαι, *opus est* χρεία ἐστί.

II. Τὰ ὀνόματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσι πάσας τὰς πτώσεις, καλοῦνται *defectiva cāsibus*.

1. Ὅνόματα ἔχοντα μίαν μόνον πτῶσιν, τὴν ἀφαιρετικὴν· *nātū*, ὡς *major natu* πρεσβύτερος (τῆ ἡλικία), *sponte*, ὡς *meā sponte feci* τῆ ἐμῆ θελήσει, ἐκουσίως ἔπραξα, *tuā sponte*, τῆ σῆ θελήσει.

jussu· *jussu populi* τῆ διαταγῆ τοῦ λαοῦ, *jussu meo* τῆ ἐμῆ διαταγῆ.

2. Ὅνόματα ἔχοντα τρεῖς μόνον πτώσεις·

nēmo, *nēminī*, *nēminem* οὐδεῖς, οὐδενί, οὐδένα· ἀντὶ τῆς ἔλλειπούσης γενικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς εἶνε ἐν χρήσει ἡ γενικὴ καὶ ἀφαιρέτικὴ (τοῦ *nullus*) *nūllius*, *nūllō*.

Tò nihil ἔχει γενικὴν *nullius rei*, δοτ. *nulli rei*, ἀφαιρετ. *nullā re*.

impetus ὀρμή, ἔφοδος, ἔχει μόνον τρεῖς πτώσεις ὄνομ. αἰτ. ἀφαιρετ. *impetūs, impetum, impetū*. τὰς δὲ λοιπὰς πτώσεις ἀναπληροῖ ἐκ τοῦ *incursio*.

3. Τινὰ εἶνε ἑλλειπτικά μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ, ὡς *opis* (γενικὴ) *τῆς βοηθείας, opem, ope, vīs* (ὄνομ.) ἢ *δύναμις, vim, vi*. ἀμφοτέρω ἔχουσι πλήρη τὸν πληθυντικόν.

Τοῦ *plerique* ἑλλεῖπει ἡ γενικὴ πληθυντικὴ ἀναπληρουμένη διὰ τῶν *plurimorum, plurimarum*.

III. Ἐλλειπτικά τινα δὲν ἔχουσι πληθυντικόν, ἀλλὰ μόνον ἐνικόν, δι' ὃ καλοῦνται *ἐνικά μόνον (singularia tantum)*. τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ κύρια ὀνόματα, τὰ περιληπτικά καὶ τὰ ἀφηρημένα οὐσιαστικά, οἷον *Rōmulus, aurum χρυσός, vulgus ὄχλος, vestis ἐσθῆς, plebs πλῆθος*.

Πρὸς τούτοις ἐν τῷ ἐνικῷ μόνον εἶνε εὐχρηστα καὶ τὰ ἐξῆς· *meridies μεσημβρία, vesper ἐσπέρα, ver ἔαρ, iustitium ἡ ἀργία τῶν δικαστηρίων, letum θάνατος καὶ specimen δεῖγμα καὶ ἄλλα*.

IV. Ἄλλα ἑλλειπτικά ἔχουσι μόνον πληθυντικόν ἀριθμὸν καὶ καλοῦνται διὰ τοῦτο *πληθυντικά μόνον (pluralia tantum)* καὶ εἶνε τὰ ἐπόμενα·

α') Γεωγραφικά τινα ὀνόματα.

<i>Athēnae, -arum</i> Ἀθῆναι	<i>Thēbae, -arum</i> Θῆβαι
<i>Syrācūsae, -arum</i> Συράκουσαι	<i>Sardis, -ium</i> Σάρδεις
<i>Argī, -orum</i> Ἄργος	<i>Delphī, -ōrum</i> Δελφοὶ
<i>Vēi</i> (πρόφερε <i>Veji</i>), <i>-iōrum</i> Βῆτοι	<i>Leuctra, -ōrum</i> Λεῦκτρα
	<i>Alpēs, -ium</i> Ἄλπεις καὶ ἄλλα.

β') Πολλὰ προσηγορικά.

<i>liberī, -ōrum</i> τέκνα	<i>divitiae, -arum</i> πλούτη
<i>inferī, »</i> οἱ ἐν ᾄδου	<i>indūtiae, »</i> ἀνοκαχῆ

superī, -ōrum	οἱ οὐράνιοι θεοὶ	inimicitiae, -arum	ἔχθρα
posterī,	» ἀπόγονοι	īnsidiae,	» ἐνέδρα
majōres, -um	πρόγονοι	nūptiae,	» γάμος
geminī, -ōrum	δίδυμοι	tenebrae,	» σκότος
arma,	» ὄπλα	catēnae,	» ἄλυσις
castra,	» στρατόπεδον	deliciae,	» τρυφή
extra,	» σπλάγχνα	minae,	» ἀπειλαὶ
spolia,	» λάφυρα	reliquiae,	» λείψανα
moenia, -ium	τείχη	exsequiae,	» ἐκφορὰ
viscera, -um	σπλάγχνα	manubiae,	» λεία
angustiae, -arum	στενὰ	excubiae,	» φυλακή
		inferiae,	» ἐναγίσματα

ΣΗΜ. Οὐχὶ πάντοτε, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πληθυντικὰ μόνον (Pluralia tantum) εἶνε τὰ compedēs (τοῦ compes) πέδη, precēs (τοῦ ἀχρήστου prex) δεήσεις, frūgēs καρποί, cervicēs (τοῦ cervix) ἀόχνην, verbera (τοῦ verber) ῥαπίσματα, καὶ ἄλλα.

V. Ὀνόματά τινα ἐν ὠρισμένην σημασίᾳ εἶνε Pluralia tantum.

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

copia	ἀφθονία	copiae	στρατιωτικαὶ δυνάμεις
opera	ἔργον	operae	ἔργαται
fortuna	τύχη	fortunae	τὰ τῆς τύχης ἀγαθὰ
aqua	ὔδωρ	aquae	λαματικά πηγαὶ
tabula	πίναξ	tabulae	λογιστικὰ βιβλία
finis	τέλος	fines	ὄρια, χῶρα
littera	στοιχεῖον ἀλφαβήτου	litterae	ἐπιστολὴ
sarcina	φάκελος, δέμα	sarcinae	τὰ σκεύη
aedis, -is	ναὸς	aedes, -ium	οἶκος
carcer	εἰρκτή	carcerēs	ἀφετηρία
impedimentum	ἐμπόδιον	impedimenta	ἀποσκευαὶ
rostrum	ἔμβολον	rostra	τὸ ἐν ἀγορᾷ δητορικὸν βῆμα
comitium	τόπος συναθροίσεως Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ	comitia	ἡ ἐκκλησία, ἡ σύνοδος τῶν Ῥωμαίων

auxilium βοήθεια
pars μέρος

ludus παιδιὰ
(ops) γεν. opis βοήθεια

auxilia ἐπικουρικὸν στρατεύμα
partes μέρη, πρόσωπα δρά-
ματος

ludi δημόσιοι ἀγῶνες
opes δύναμις, πλοῦτος

VI. Ὀνόματά τινα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἔλλειπτικά (defec-
tīva) ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ διπλοῦν τύπον διαφόρου
γένους ἢ διαφόρου κλίσεως καὶ ὀνομάζονται οὐσιαστικά πλεονά-
ζοντα (Substantiva abundantia), π. χ.

cōnātum, -ī καὶ cōnātus, -ūs ἀρσ. ἐπιχείρημα, τόλμημα.
materia καὶ materies -ēi ὕλη.
clipeus, -ī καὶ clipeum, -ī ἀσπίς.
pilleus, -ī καὶ pilleum, -ī πῖλος.
elephas -antis καὶ elephantus, -ī ἐλέφας.
vesper, -ī καὶ vespera ἑσπέρα.

Ὡσαύτως πλεονάζοντα (abundantia) εἶνε καὶ ἐκεῖνα, τὰ
ὅποια πτώσεις τινὰς μόνον διπλᾶς ἔχουσιν ἐν τῷ ἐνικῷ ἢ πληθυν-
τικῷ, ἢ καὶ ὀλόκληρον τὸν πληθυντικὸν διπλοῦν, π. χ.

requies, -iētis ἀνάπαυσις, αἰτ. requiētem καὶ requiem,
ἀφαιρετ. requiētē καὶ requiē.

ficus, -ī ἡ συκὴ σχηματίζεται καθ' ὅλου κατὰ τὴν δευτέραν
κλίσιν, ἀλλ' ἔχει καὶ τὰς εἰς ūs καὶ ū ληγούσας πτώσεις τῆς Δ'
κλίσεως, οἷον· γεν. ἐνικ., ὄνομ. καὶ αἰτ. πληθ. ficūs καὶ ἀφαιρ.
ἐνικὴ ficū.

jugerum, -ī πλῆθρον, γεν. πληθ. jūgerūm, δοτ. καὶ ἀφαιρ.
μόνον jugeribus.

locus, -ī τόπος, πληθ. locī χωρία ἐν βιβλίοις καὶ loca τόποι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄
ΠΕΡΙ ΕΠΙΘΕΤΟΥ

§ 37.

Τὰ ἐπίθετα (καὶ αἱ μετοχαί) εἶνε· ἢ

1. Τρικατάληκτα, ἔχοντα δι' ἕκαστον γένος ἰδίαν κατάληξιν· ἢ
2. Δικατάληκτα, ἔχοντα δύο καταλήξεις, μίαν μὲν διὰ τὸ ἀρσενικόν καὶ θηλυκόν, καὶ ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον· ἢ
3. Μονοκατάληκτα, ἔχοντα καὶ διὰ τὰ τρία γένη μίαν κατάληξιν. Μόνον δὲ τὸ οὐδέτερον ἔχει ἰδιαιτέραν κατάληξιν ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ καὶ ἐν τῇ ὀνομ. αἰτιατ. καὶ κλητ. τοῦ πληθυντικού, ἴδε § 27.

I. Τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα ἔχουσι τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

1. *us, a, um*· οἷον *bonus, bona, bonum* καλός, καλή, καλόν· *amatus, amata, amatum* ἡγαπημένος, ἡγαπημένη, ἡγαπημένον.

2. *er, a, um*· οἷον *ruber, rubra, rubrum* ἐρυθρός, ἐρυθρά, ἐρυθρόν· *asper, aspera, asperum* τραχύς, τραχεία, τραχύ.

3. *ur, a, um*· οἷον τὸ μοναδικόν *satur, -ura, -urum* πλήρης, πλήρες.

4. *er, is, e*· οἷον *acer, acris, acre* ὀξύς, ὀξεῖα, ὀξύ, *celer, celeris, celere* ταχύς, ταχεία, ταχύ.

ΣΗΜ. Τὰ εἰς *er* λήγοντα ἀποβάλλουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐν τῷ θηλυκῷ καὶ οὐδέτερω τὸ *e* πρὸ τοῦ *r*.

II. Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα ἔχουσι τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

1. *is* (ἀρσ. καὶ θηλ.), *e* (οὐδ.)· οἷον *facilis, facile* ῥάδιος, ῥαδία, ῥαδίον· *suavis, suave* ἠδύς, ἠδεῖα, ἠδύ.

2. *or* (ἀρσ. καὶ θηλ.), *e* (οὐδ.)· οἷον *clarior, clarius* λαμπρότερος, λαμπρότερα, λαμπρότερον· *major, majus* μείζων, μείζον.

Εἰς *or* καὶ *us* λήγουσι μόνον τὰ συγκριτικά.

ΣΗΜ. Ἐπίθετά τινα ἔχουσι διπλοῦν τύπον *us, a, um* καὶ *is, e, oion* *hilaris* (*ἡλαρός*), *hilarare* καὶ *hilarus, hilara, hilarum* ἢ *er, is, e* καὶ *is, e, oion* *salūber* (*ὑγιεινός*), *salūbris, salūbre* καὶ *salūbris, salūbre, volucer* (*πτερωτός*), *volucris, volucre* καὶ *volucris, volucre*.

III. Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν ἅπαντα καὶ ἔχουσι τὰς ἐπομένους καταλήξεις·

1. *s*, οἷον *expers, expertis ἀμέτοχος, concors, concordis ὁμόφων*.

2. *x*, οἷον *fēlix, fēlicis εὐτυχής, rapax, rapācis ἄρπαξ*.

3. *r*, οἷον *pār, paris ἴσος, memor, memoris μνήμων*.

§ 38. Σύγκρισ ἰσ τῶν ἐπιθέτων.

Ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ὑπάρχουσι τρεῖς βαθμοὶ τῆς ποιότητος ἢ ιδιότητος τῶν ἐπιθέτων·

α') Θετικὸς (*gradus positivus*), οἷον *altus ὑψηλός*.

β') Συγκριτικὸς (*gradus comparativus*), οἷον *altior ὑψηλότερος*.

γ') Ὑπερθετικὸς (*gradus superlativus*) οἷον *altissimus ὑψηλότετος*.

Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ σχηματίζονται, ἰὰν εἰς τὸ θετικὸν ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς γενικῆς προστεθῶσι διὰ μὲν τὸ συγκριτικὸν αἰ καταλήξεις *ior* (ἄρσ. καὶ θηλ.) καὶ *ius* (οὐδ.), διὰ δὲ τὸ ὑπερθετικὸν αἰ καταλήξεις *issimus, issima, issimum*, π.χ.

Θετικὸν

Συγκριτικὸν

<i>aptus</i>	ἀρμόδιος	<i>apt-ior, apt-ius</i>
<i>gravis</i>	βαρὺς	<i>grav-ior, grav-ius</i>
<i>audax</i>	τολμηρὸς	<i>audac-ior, audac-ius</i>
<i>diligens</i>	ἐπιμελής	<i>diligent-ior, diligent-ius</i>
<i>egens</i>	ἐνδεής	<i>egent-ior, egent-ius</i>
<i>locuplēs</i>	πλούσιος	<i>locuplet-ior, locuplet-ius</i>
<i>dives</i>	πλούσιος	<i>divit-ior ἢ dit-ior, -ius</i>

Ἵπερθετικόν

apt-issimus,	-issima,	-issimum
grav-issimus	»	»
audac-issimus,	»	»
diligent-issimus,	»	»
egent-issimus,	»	»
locuplet-issimus,	»	»
divit-issimus καὶ dit-issimus, -issima, -issimum.		

Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ ἀκλίτον nequam (οὐτιδανός), nequior, nequissimus.

Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαίρουνται:

1. Τὰ εἰς *er* λήγοντα ἐπίθετα, ἅτινα τὸν μὲν συγκριτικὸν βαθμὸν σχηματίζουσι κανονικῶς ἦτοι εἰς *ior*, *-ius* τὸν δὲ ὑπερθετικὸν τῇ προσθήκῃ τῆς καταλήξεως *rimus* εἰς ἀμετάβλητον τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ, π. χ.

creber πυκνός	crebr-ior,-ius,	creber-rimus, -rima, -rimum
liber ἐλεύθερος	liber-ior,-ius,	iber-rimus, » »
acer δριμύς	acr-ior,-ius,	acer-rimus, » »
celer ταχύς	celer-ior,-ius,	celer-rimus, » »

Ὁμοίως σχηματίζονται τὸ *vetus* παλαιός, ὑπερθ. *veterimus*, τὸ *prosperus* εὐτυχής, ὑπερθ. *prosperrimus*.

2. Πέντε ἐπίθετα εἰς *ilis*, τὰ *facilis*, *difficilis*, *similis*, *dissimilis* καὶ *humilis* σχηματίζουσι τὸ μὲν συγκριτικὸν κανονικῶς ἦτοι εἰς *ior*, *-ius*, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς καταλήξεως *ilis* εἰς *illimus* (= *il-simus*), π. χ.

facilis εὐκόλος,	facil-ior,-ius,	facillimus, -illima, -illumum
difficilis δύσκολος,	difficil-ior,-ius,	difficillimus, » »
similis ὅμοιος,	simil-ior,-ius,	simillimus, » »
dissimilis ἀνόμοιος,	dissimil-ior,-ius,	dissimillimus, » »
humilis χαμηλός,	humil-ior,-ius,	humillimus, » »

3. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς *dicus*, *ficus* καὶ *volus* σχηματίζουσι συγκριτικὸν εἰς *entior* καὶ ὑπερθετικὸν εἰς

entissimus (ὡς ἔαν τὰ θετικὰ ἔλθον εἰς *dicens*, *-ficens*, *volens*), π. χ.

maledicus κακολόγος, *maledīcentior*, *maledīcentissimus* κτλ.
māgnificus μεγαλοπρεπής, *māgnificentior*, *māgnificentissimus* »
benevolus εὐνοῦς, *benevolentior*, *benevolentissimus* »

Ὅμοίως σχηματίζονται τὰ *beneficus* εὐεργετικός, *maleficus* κακοποιός, *honorificus* τιμητικός, *malevolus* δυσμενής.

4. Τὰ εἰς *us* μετὰ προηγουμένου φωνήεντος λήγοντα ἐπίθετα σχηματίζουσι τοὺς παραθετικούς βαθμοὺς περιφραστικῶς ἥτοι τὸν μὲν συγκριτικὸν σχηματίζουσι προτασσομένου πρὸ τοῦ θετικοῦ τοῦ *magis*=μᾶλλον, τὸν δὲ ὑπερθετικὸν προτασσομένου τοῦ *maxime*=μάλιστα, π. χ.

idoneus ἐπιτήδειος, *magis idoneus* *maxime idoneus*
dubius ἀμφίβολος, *magis dubius* *maxime dubius*
vacuus κενός, *magis vacuus* *maxime vacuus*

Ἐκ τούτων ἐξαιροῦνται τὰ εἰς *quus* λήγοντα, ἅτινα σχηματίζουσι τοὺς παραθετικούς βαθμοὺς κανονικῶς π. χ.

antiquus παλαιός, *antiquior*, *antiquissimus*
aequus ὀμαλός, ἴσος, *aequior*, *aequissimus*

Ὅμοίως καὶ τὰ εἰς *uis*, π. χ.

tenuis λεπτός, *tenuior*, *tenuissimus*

§ 39. Ἑλλίπης σύγκρισις.

I

1. Τὰ ἐπόμενα παραθετικὰ δὲν ἔχουσι θετικὸν βαθμὸν.

Θετικὸς	Συγκριτικὸς	Ἵπερθετικὸς βαθμὸς
Ἐλλείπει	<i>citerior</i> ὁ ἐντός, ὁ ἐγγυτέρω	<i>citimus</i> ὁ ἐγγυτάτω
»	<i>ulterior</i> ὁ πέραν, ὁ ἐκτός	<i>ultimus</i> ἔσχατος
»	<i>interior</i> ὁ ἐνδοτέρω	<i>intimus</i> ὁ ἐνδοτάτω
»	<i>propior</i> ὁ πλησιαιτέρω	<i>proximus</i> ὁ πλησιαίτατα
»	<i>deterior</i> χείρων	<i>deterimus</i> χείριστος
»	<i>prior</i> πρότερος	<i>primus</i> πρῶτος
»	<i>potior</i> κρείττων	<i>potissimus</i> κράτιστος
»	<i>ocior</i> ὀκύτερος	<i>ocissimus</i> ὀκύτατος

ΣΗΜ. Ὡς θετικά τῶν ἀνωτέρω δὲν ὑπάρχουσιν εὐχρηστα ἐπίθετα, ἀλλ' ἀντιστοιχεῖ πρὸς ταῦτα πρόθεσις τις: *citra ἐπὶ τάδε, ἐντός, ultra πέραν, intra ἐντός, prope πλησίον, de κατά, prae πρό*. Τοῦ δὲ *potior* θετικὸν δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ ἄχρηστον *potis* καὶ τοῦ *ocior* τὸ Ἑλληνικὸν ὠκός.

2. Τὰ ἐπόμενα παραθετικά ἔχουσι θετικόν, ἀλλ' ἐν περιορισμένην χρῆσει: προσέτι δὲ ἔχουσι καὶ διπλοῦν ὑπερθετικόν, οἷον:

(<i>exteri</i> οἱ ἔξω)	<i>exterior</i>	<i>extrēmus</i> καὶ <i>extimus</i>
(<i>inferi</i> οἱ ἐν ἄδου)	<i>inferior</i>	<i>īnfirmus</i> καὶ <i>īmus</i>
(<i>posteri</i> οἱ ὕστερον)	<i>posterior</i>	<i>postrēmus</i> καὶ <i>postumus</i>
(<i>superi</i> οἱ οὐράνιοι)	<i>superior</i>	<i>suprēmus</i> καὶ <i>summus</i>

II

Πολλὰ ἐπίθετα ἕνεκα τῆς σημασίας αὐτῶν δὲν ἔχουσι καθ' ὅλου παραθετικούς βαθμούς, ἀλλὰ δὲ δὲν ἔχουσι συγκριτικὸν βαθμὸν μόνον ἢ ὑπερθετικόν, οἷον:

1. *aureus χρυσοῦς, aeternus αἰώνιος, albus λευκός*: ταῦτα δὲν ἔχουσι παραθετικά, δηλ. οὔτε συγκριτικὸν οὔτε ὑπερθετικόν.

2. Τὰ ἐπόμενα δὲν ἔχουσι μόνον συγκριτικόν:

<i>falsus</i> ψευδής	<i>falsissimus</i> ψευδίστατος <i>ψευδίστατος</i>
<i>diversus</i> διάφορος, ἐναντίος	<i>diversissimus</i> ἐναντιώτατος <i>ἐναντιώτατος</i>
<i>inclitus</i> περίκλυτος, ἐνδοξος	<i>inclitissimus</i> ἐνδοξότατος <i>ἐνδοξότατος</i>
<i>invitus</i> ἄκων	<i>invitissimus</i> μάλιστα ἄκων
<i>sacer</i> ἱερός	<i>sacerrimus</i> ἱερώτατος
<i>novus</i> νέος	<i>novissimus</i> νέατος, ἔσχατος
<i>nuperus</i> νεαρός <i>νεαρός</i>	<i>nuperrimus</i> νεαρώτατος
<i>vetus</i> παλαιός <i>παλαιός</i>	<i>veterrimus</i> παλαιότατος

ΣΗΜ. Τὸ *vetus* ἔχει συγκριτικὸν *vetustior* (ἐκ τοῦ *vetustus*).

3. Τὰ ἐπόμενα δὲν ἔχουσι μόνον ὑπερθετικόν:

α') Τὰ πλείστα τῶν ἀπὸ ῥημάτων παραγομένων καὶ εἰς *illis* (*bilis*) ληγόντων ἐπιθέτων, οἷον *agilis εὐκίνητος, docilis εὐδίδακτος, credibilis πιστευτός*.

β') Τὸ *adolescens νέος*, οὐ συγκριτικὸν *adolescentior*.

γ') Τὰ *iūvenis νεαρός* καὶ *senex γέρον*, ἄτινα συγκριτικά

μὲν ἔχουσι junior (ἐκ τοῦ juvenior) καὶ senior, ὑπερθετικὰ δὲ σχηματίζουσι περιφραστικῶς δι' ἄλλων λέξεων, minimus natu, maximus natu.

§ 40. Ἀνώμαλος σύγκρισις.

Τὰ ἐξῆς σχηματίζουσι παραθετικούς βαθμούς ἐκ διαφορῶν θεμάτων·

bonus ἀγαθός,	melior,	optimus
malus κακός,	pejor,	pessimus
magnus μέγας,	major,	maximus
parvus παῦρος (ὀλίγος),	minor,	minimus
multus πολὺς,	plus (οὐδ.)	plurimus
frugi (ἄκλιτ.) σώφρων,	frūgālior,	frūgāliſſimus

ΣΗΜ. Τὸ plus εἶνε ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ οὐσιαστικὸν οὐδέτερον, οὐδέποτε δ' ἐπίθετον· εἶνε δ' εὐχρηστος τοῦτου ἡ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ γενικὴ. Ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ plures, plura, plurium, pluribus εἶνε ἐν χρήσει καὶ ὡς οὐσιαστικὸν καὶ ὡς ἐπίθετον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

Ε Π Ι Ρ Ρ Η Μ Α Τ Α

§ 41.

1. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων τῆς δευτέρας κλίσεως σχηματίζονται ἐπιρρήματα τιθεμένης τῆς καταλήξεως ἢ ἀντὶ τῆς καταλήξεως ἰ τῆς ἐνικῆς γενικῆς· rectus — ἐπίρ. recte ὀρθῶς, pulcher — ἐπίρ. pulchrē ὠραίως, miser — ἐπίρ. miserē ἐλεεινῶς, vehementissimus — ἐπίρ. vehementissimē ὀρμητικώτατα.

Τοῦ κανόνος τοῦτου ἐξαίρουνται·

α') bonus — ἐπίρ. bene καλῶς	} ἀμφοτέρα ταῦτα ἔχουσι τὸ e τῆς ληγούσης βραχύ.
malus — » male κακῶς	
alius — » aliter ἄλλως	

β') Τινὰ λήγουσιν εἰς ὁ, σχηματιζόμενα ἐκ τῆς ἀφαιρετικῆς τοῦ οὐδέτερου·

meritō	ἀξίως, δικαίως	sērō	ὄψε
primō	κατὰ πρῶτον	subitō	αἰφνιδίως
postrēmō	τέλος	tūtō	ἀσφαλῶς
rārō	σπανίως		

2. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων τῆς τρίτης κλίσεως σχηματίζονται ἐπιρρήματα τιθεμένης τῆς καταλήξεως *iter* ἀντὶ τῆς καταλήξεως *is* τῆς ἐνικῆς γενικῆς· ἐὰν ὁμως τὰ ἐπίθετα ταῦτα λήγουσιν εἰς *ens*, τότε τίθεται μόνον *er*, οἷον·

acer	— ἐπίρρημα	acriter	δριμέως
fortis	— »	fortiter	ἀνδρείως
fēlix	— »	fēliciter	εὐτυχῶς
prūdens	— »	prūdentē	φρονίμως
sapiens	— »	sapienter	σοφῶς
constans	— »	constanter	εὐσταθῶς

ΣΗΜ. Ἐπιρρήματά τινα σχηματιζόμενα ἐκ δευτεροκλίτων ἐπιθέτων ἔχουσιν ἐκτὸς τῆς καταλήξεως *ē* καὶ τὴν κατάληξιν *iter*, οἷον·

firmus	— ἐπίρρημα	firmē	καὶ	firmiter	στερεῶς
durus	— »	durē	»	duriter	σκληρῶς
largus	— »	largē	»	largiter	ἀφθόνηως
humānus	— »	humanē	»	humaniter	ἀνθρωπίνως
navus	— »	nave	»	naviter	ἐνεργῶς

Ἐξαιροῦνται

α') audax	— ἐπίρ.	audacter	τολμηρῶς
β') facilis	— »	facile (οὐδ.)	εὐκόλως
difficilis	— »	difficulter (συνηθέ- στερον non facile)	δυσκόλως

γ') τῶν συγκριτικῶν τὸ ἐπίρρημα εἶνε αὐτὸ τὸ οὐδέτερον ἀμετάβλητον·

doctior	— ἐπίρ.	doctius	σοφώτερον, ἐπιστημονέστερον
acrior	— »	acrius	δριμύτερον
fortior	— »	fortius	ἀνδρειότερον
prudētiōr	— »	prudēntius	σωφρονέστερον.

δ') ἰδίᾳ σημειωτέα τὰ ἐξῆς·

diū πολὺν χρόνον,	diutius,	diutissimē
magnopere μεγάλως,	magis,	maximē
non multum ὀλίγον,	minus,	minimē
saepe πολλάκις,	saepius,	saepissimē.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ (NUMERALIA)

§ 42.

Τὰ ἀριθμητικὰ διαίρουνται εἰς·

I. Ἀπόλυτα (*Cardinalia*), ὄντα ἐν χρήσει ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει quot? πόσοι;

II. Τακτικά (*Ordinalia*), ὄντα ἐν χρήσει ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει quotus? πόστος;

III. Διανεμητικὰ (*Distributiva*), ὄντα ἐν χρήσει ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει quotēni? ἀνὰ πόσους;

IV. Ἐπιφρημάτα ἀριθμητικὰ (*Adverbia numeralia*), ὄντα ἐν χρήσει ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει quotiens? ποσάκις;

V. Πολλαπλασιαστικὰ (*Numeralia multiplicativa*), ὄντα ἐν χρήσει ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει quotuplex? ποσαπλοῦς;

VI. Ἀναλογικὰ (*Numeralia proportionalia*), ὄντα ἐν χρήσει ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει quotuplus? ποσάκις μείζων;

I. Ἀπόλυτα

- I. ūnus, a, um
- II. duo, ae, o
- III. trēs, tria
- IV. quattuor
- V. quīnque
- VI. sex
- VII. septem

II. Τακτικά

- prīmus, a, um
secundus
tertius
quārtus
quīntus
sextus
septimus

8. VIII. octo	octāvus
9. IX. novem	nōnus
10. X. decem	decimus
11. XI. ūndecim	ūndecimus
12. XII. duodecim	duodecimus
13. XIII. tredecim	tertius decimus
14. XIV. quattuordecim	quārtus decimus
15. XV. quīndecim	quintus decimus
16. XVI. sēdecim	sextus decimus
17. XVII. septendecim	septimus decimus
18. XVIII. duodēvīgintī	duodēvīcēsīmus
19. XIX. ūndēvīgintī	ūndēvīcēsīmus
20. XX. vīgintī	vīcēsīmus
21. XXI. vīgintī ūnus ἢ ūnus et vīgintī	ūnus et vīcēsīmus ἢ vīcēsīmus prīmus
22. XXII. vīgintī duo ἢ duo et vīgintī	alter et vīcēsīmus ἢ vīcēsīmus alter
23. XXIII. vīgintī trēs x.τ.λ.	tertius et vīcēsīmus x.τ.λ.
28. XXVIII. duodētrīgintā	duodētrīcēsīmus
29. XXIX. ūndētrīgintā	ūndētrīcēsīmus
30. XXX. trīgintā	trīcēsīmus
40. XL. quadrāgintā	quadrāgēsīmus
50. L. quīnquāgintā	quīnquāgēsīmus
60. LX. sexāgintā	sexāgēsīmus
70. LXX. septuāgintā	septuāgēsīmus
80. LXXX. octōgintā	octōgēsīmus
90. XC. nōnāgintā	nōnāgēsīmus
100. C. centum ✕	centēsīmus
101. CI. centum (et) unus	centēsīmus prīmus ἢ ūnus et centēsīmus
102. CII. centum (et) duo	centēsīmus alter
200. CC. ducenti, ae, a	ducentēsīmus
300. CCC. trecenti, ae, a	trecentēsīmus
400. CCCC. quadringenti, ae, a	quadringentēsīmus
500. IO ἢ D. quīngenti, ae, a	quīngentēsīmus
600. DC. sescenti (ἢ sexcenti), ae, a	sescentēsīmus
700. DCC. septingenti, ae, a	septingentēsīmus

800. DCCC. octingenti, ae, a	octingentēsimus
900. DCCCC. nongenti, ae, a	nongentēsimus
1000. M ἢ CIῶ. mille	millēsimus
2000. MM ἢ II ἢ CIῶCIῶ. duo millia (ἢ mīlia)	bis milēsimus
3000. MMM ἢ III. tria millia	ter milēsimus
4000. MMMM ἢ IV. quattuor millia	quater milēsimus
5000. IOῶ ἢ V. quīnque millia	quīnquiēs milēsimus
10000. CCIOῶ ἢ X. decem millia	deciēs milēsimus
100000. CCCIOῶῶ ἢ C. centum millia	centiēs milēsimus
1000000. CCCCIῶῶῶ ἢ LXI. centiēs centēna (ἢ centum) millia	centiēs centiēs milēsimus

ΣΗΜ. 1. Τὸ 500 γράφεται, ὡς ἄνωτέρω βλέπομεν, διὰ μιᾶς γραμμῆς καθέτου μεθ' ἐπομένου ἀπεστραμμένου C ἢ IO· προσθετόν δὲ ὅτι πᾶν ἄλλο C ἀπεστραμμένον προστιθέμενον ἐκ δεξιῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ Ἀραβικὸν μηδὲν 0, οἷον· IO=500, IOῶ=5000, IOῶῶ=50000. Διπλασιάζεται ὁμοῦς ὁ ἀριθμὸς ἐὰν ἐξ ἀριστερῶν προστεθῶσι τόσα C, ὅσα ὑπάρχουσι ἐκ δεξιῶν, οἷον IO=500, CIῶ=1000, CCIῶῶ=10000, CCCIOῶῶ=100000.

ΣΗΜ. 2. Τὸ sexcenti καὶ mille πολλάκις = *μυρῖοι*, ἀπειράριθμοι.

§ 43. Κλίσις τῶν ἀπολύτων καὶ τακτικῶν.

1. Ἄπαντα τὰ ἀριθμητικὰ ταῦτα εἶνε ἐπίθετα καὶ κλίνονται τὰ τακτικὰ μὲν ἅπαντα, ἐκ δὲ τῶν ἀπολύτων μόνον, οἱ τρεῖς πρῶτοι ἀριθμοὶ *ūnus*, *duo*, *trēs*, οἱ ἀριθμοὶ *ducenti*, *trecenti* κ.τ.λ. μέχρι τοῦ *nongenti* καὶ ὁ πληθυντικὸς (τοῦ *mille*) *millia*.

Nom.	<i>ūnus</i>	<i>ūna</i>	<i>ūnum</i>	<i>duo</i>	<i>duae</i>	<i>duo</i>
Gen.		<i>ūnīus</i>		<i>duōrum</i>	<i>duārum</i>	<i>duōrum</i>
Dat.		<i>ūnī</i>		<i>duōbus</i>	<i>duābus</i>	<i>duōbus</i>
Acc.	<i>unum</i>	<i>unam</i>	<i>unum</i>	<i>duos</i> (ἢ <i>duo</i>)	<i>duās</i>	<i>duo</i>
Abl.	<i>uno</i>	<i>una</i>	<i>uno</i>	<i>duōbus</i>	<i>duābus</i>	<i>duōbus</i>

Ὅμοιως κλίνεται καὶ τὸ *ambō*, *ambae*, -ῶ *ἀμφότεροι*.

	ἄρσ. θηλ.	οὐδ.	
Nom.	tres	tria	milia
Gen.	trium		milium
Dat.	tribus		milibus
Acc.	tres	tria	milia
Abl.	tribus		milibus

Τὰ ducenti, trecenti. . . nongenti κλίνονται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ κατὰ τὴν δευτέραν (ἄρσ. καὶ οὐδ.) καὶ κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν (θηλ.).

2. Ὁ πληθυντικός ἀριθμὸς τοῦ unus εἶνε ἐν χρήσει:

α') μετ' ὀνομάτων, ἅτινα εἶνε πληθυντικὰ μόνον (Pluralia tantum), ἔχοντα ἐνικῷ σημασίαν, οἷον unae nuptiae = εἰς γάμος, una castra = ἐν στρατόπεδον.

β') ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ «μόνοι», οἷον uni ex omnibus Sequani = μόνοι πάντων οἱ Σηκουανοί.

γ') ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ «οἱ αὐτοί» (iidem), οἷον unis legibus vivere = κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους ζῆν.

δ') ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ «οἱ μὲν», οἷον uni — alteri = οἱ μὲν = οἱ δέ.

3. Τὸ mille ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ εἶνε ἄκλιτον ἐπίθετον ἢ οὐσιαστικόν, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ εἶνε μόνον οὐσιαστικόν καὶ κλίνεται, ὡς ἀνωτέρω, κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν, οἷον·

1000 στρατιῶται = mille (ἐπίθετον) milites ἢ mille (οὐσιαστικόν) militum = χιλιοστὺς στρατιωτῶν

3000 » = tria milia (οὐσιαστικόν) militum

3500 » = tria milia (») militum et quingenti.

§ 44. Σύνθεσις τῶν ἀπολύτων καὶ τακτικῶν.

1. Ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ 21 μέχρι τοῦ 99 συνθέτοις ἀπολύτοις καὶ τακτικοῖς ἀριθμητικοῖς ἢ προηγείται ὁ μικρότερος, συνδεόμενος μετὰ τοῦ μεγαλύτερου διὰ τοῦ et (=καὶ) ἢ ἔπεται ἄνευ τοῦ et, οἷον 36 = sex et triginta ἢ triginta sex.

2. Αἱ μετὰ τοῦ 8 καὶ 9 σύνθετοι δεκάδες ἐκφράζονται δι' ἀφαιρέσεως, γινομένης διὰ τῆς παρεθέσεως τῆς προθέσεως *de* (=ἀπὸ) μεταξὺ τῶν μονάδων προηγουμένων καὶ τῶν δεκάδων ἐπομένων, οἷον 18=duodeviginti, 19=undeviginti, 28=duodetriginta, 29=undetriginta κ.τ.λ.

3. Ἐν τοῖς ἄνω τοῦ 100 συνθέτοις ἀριθμητικοῖς προηγῆται ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς, ἔπεται δὲ ὁ μικρότερος ἄνευ τοῦ *et*, οἷον 127=centum viginti septem· δύναται δ' ὅμως νὰ τεθῆ μεταξὺ καὶ ὁ *et*, ἐὰν ἀκολουθῆ εἰς μόνον ἀριθμὸς (μονὰς ἢ δεκάς), οἷον centum et septem, centum et triginta.

4. Ἐπὶ χρονολογίας εἶνε ἐν χρήσει τὰ τακτικά, οἷον τῷ 1885 ἔτει=anno milēsimo octingentēsimo octōgēsimo quinto, τῷ 1900 ἔτει=anno milēsimo nongentēsimo.

5. Οἱ ἀριθμοὶ 18^{ος}, 19^{ος}, 28^{ος}, 29^{ος} καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι ἐκφράζονται, ὡς καὶ οἱ ὅμοιοι ἐκ τῶν ἀπολύτων, δι' ἀφαιρέσεως, οἷον 18^{ος}=duodēvicēsīmus, 19^{ος}=ūndēvicēsīmus, 28^{ος}=duodētricēsīmus, 29^{ος}=ūndētricēsīmus κ.τ.λ.

6. Ἡ χρῆσις τοῦ *primus* καὶ *secundus* ἐν τοῖς συνθέτοις εἶνε σπανία, ἀντὶ δὲ τούτων εἶνε ἐν χρήσει τὸ *unus* καὶ *alter*, οἷον unus et vicēsīmus, alter et vicēsīmus.

7. Διὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν ἐκφράζονται καὶ οἱ κλασματικοὶ ἀριθμοί.

$$\frac{1}{2} = \text{dīmidia pars ἢ dimidium} \quad \frac{1}{10} = \text{decima pars}$$

$$\frac{1}{3} = \text{tertia pars} \quad \frac{2}{3} = \text{duo partes}$$

$$\frac{1}{4} = \text{quārta pars} \quad \frac{3}{4} = \text{trēs partes}$$

$$\frac{1}{5} = \text{quīnta pars} \quad \frac{4}{7} = \text{quattuor septimae (δηλ. partes)}$$

$$\frac{1}{6} = \text{sexta pars} \quad \frac{3}{8} = \text{trēs octāvae (δηλ. partes)}$$

ΣΗΜ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατιθεμένων κλασματικῶν ἀριθμῶν ἐξάγομεν α') ὅτι, ἐὰν μὲν ὁ ἀριθμητὴς εἶνε 1, τίθεται πρὸς ἔκφρασιν τοῦ κλάσματος τὸ τακτικὸν ἀριθμητικὸν τοῦ παρονομαστοῦ μετὰ τῆς λέξεως *pars*, β') ἐὰν ὁ ἀριθμητὴς εἶνε κατὰ 1 μικρότερος τοῦ παρονομαστοῦ,

τίθεται τὸ ἀπόλυτον ἀριθμητικὸν τοῦ ἀριθμητοῦ μετὰ τῆς λέξεως partes, καὶ γ') ἐὰν ὁ ἀριθμητὴς εἶνε μεγαλύτερος τοῦ 1, τότε ὁ μὲν ἀριθμητὴς ἐκφράζεται δι' ἀπολύτου ἀριθμητικοῦ, ὁ δὲ παρονομαστὴς διὰ τακτικοῦ, συμφώνως πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν πτώσιν τοῦ ὁποῖου ἐννοεῖται ἡ λέξις partes.

III. Διανεμητικά.

1. singuli, ae, a *ἀνὰ ἓνα*
2. bīni, ae, a *ἀνὰ δύο*
3. terni, ae, a *ἀνὰ τρεῖς*
4. quaterni
5. quīni
6. sēni
7. septēni
8. octōni
9. novēni
10. dēni

IV. Ἐπιρροήματα.

- semel *ἄπαξ*
 bis *δὶς*
 ter *τρὶς*
 quater
 quinquīēs
 sexiēs
 septiēs
 octiēs
 noviēs
 deciēs

11. undēni
12. duodēni
13. terni dēni
14. quaterni dēni
15. quini dēni
16. sēni dēni
17. septēni dēni
18. duodevicēni
19. undevicēni
20. vicēni

- undecies
 duodecies
 ter decies
 quater decies
 quindecies
 sedecies
 septies decies
 duodevicies
 undevicies
 vicies

21. vicēni singuli ἢ singuli
 et vicēni
22. vicēni bini ἢ bini et
 vicēni

κ.τ.λ.

- semel et vicies ἢ vicies
 semel
 bis et vicies ἢ vicies
 bis

κ.τ.λ.

30. tricēni	trīciēs
40. quadragēni	quadrāgiēs
50. quīnquagēni	quīnquāgiēs
60. sexagēni	sexāgiēs
70. septuagēni	septuāgiēs
80. octogēni	octōgiēs
90. nonagēni	nōnāgiēs
100. centēni	centiēs
<hr/>	
200. ducēni	ducentiēs
300. trecēni	trecentiēs
400. quadringēni	quadrīngentiēs
500. quīngēni	quīngentiēs
600. sescēni	sescentiēs
700. septīngēni	septīngentiēs
800. octīngēni	octīngentiēs
900. nongēni	nōngentiēs
1000. singula millia	milliēs
<hr/>	
2000. bina millia	bis millies
3000. terna millia κτλ.	ter millies κτλ.
100000. centēna millia	centies millies
1000000. deciēs centēna millia	deciēs centiēs millies

§ 45. Περί ἀριθμητικῶν διανεμητικῶν καὶ ἐπιρρημάτων.

1. Τὰ διανεμητικά (*distributiva*) εἶνε ἐπίθετα ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ μόνον κλινόμενα καὶ σχηματίζοντα τὴν γενικὴν πληθυντικὴν, πλὴν τοῦ *singuli* (γεν. *singulōrum*), εἰς *μη*, (ἴδε Κεφ. 5', § 20, 6') οἷον *bīnūm*, *quaternūm*, *sēnūm* κτλ.

2. Διὰ τῶν διανεμητικῶν δηλοῦται παρὰ τοῖς Λατίνοις ἀριθμὸς σημαίνων τὸ «ἐκάστοτε συμβαῖνον» ἢ τὸ «ἐνὶ ἐκάστῳ ὀρισμένου τινὸς πλήθους προσώπων ἢ πραγμάτων» ἀνήκον, οἷον

bīnī rēgēs creabantur = *ἐκάστοτε* (δῆλ. ἐν ἐκάστη γινομένη ἐκλογῇ) *δύο βασιλεῖς ἐξελέγοντο*. Ariovistus et Caesar dēnōs equitēs addūxērunt = *ὁ Ἀριοβιστος καὶ ὁ Καῖσαρ ἀνὰ δέκα ἰππέας ἕκαστος μεθ' ἑαυτοῦ προσήγαγον*, δῆλ. τῷ Ἀριοβιστῷ καὶ τῷ Καίσαρι, ἐνὶ ἐκάστῳ, ἀνῆκον ἀνὰ δέκα ἰππέας.

3. Τὰ διανεμητικὰ τίθενται ἐν πολλαπλασιασμῷ ἐπὶ ἐπίρρημα ὡς πολλαπλασιαστέος, οἷον bis bīna sunt quattuor ἤτοι $2 \times 2 = 4$. ter centēna sunt trecenta ἤτοι $3 \times 100 = 300$.

4. Τὰ διανεμητικὰ τίθενται ἐν συνδυασμῷ μετ' οὐσιαστικῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε *πληθυντικὰ μόνον* (*Pluralia tantum*) καὶ ἔχουσι σημασίαν ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, οἷον bīnae litterae = *δύο ἐπιστολαί*, ἀλλὰ duae litterae = *δύο γράμματα τῆς ἀλφαβήτου*. Ἐν τῇ περιπτώσει ὁμως ταύτῃ λέγεται ūnī καὶ trīnī. Una, bīna, trīna, quaterna castra = *ἓν, δύο, τρία, τέσσαρα στρατόπεδα*. singula ὁμως καὶ terna castra = *ἀνὰ ἓν, ἀνὰ δύο στρατόπεδα*.

5. Τὰ εἰς *ies* ἀριθμητικὰ ἐπίρρηματα ἔληγον παρὰ τοῖς ἀρίστοις συγγραφεῦσι καὶ εἰς *iens*, οἷον quīnquiens, sexiens κ.τ.λ.

V. Πολλαπλασιαστικὰ (*Multiplicatīva*).

Τὰ πολλαπλασιαστικὰ λήγουσιν εἰς plex καὶ εἶνε εὐχρηστα τὰ ἐπόμενα.

simplex	ἄπλοῦς	quincuplex	πενταπλοῦς
duplex	διπλοῦς	septemplex	ἑπταπλοῦς
triplex	τριπλοῦς	decemplex	δεκαπλοῦς
quadruplex	τετραπλοῦς	centuplex	ἑκατονταπλοῦς.

VI. Ἀναλογικὰ (*Proportionālia*).

Τὰ ἀναλογικὰ λήγουσιν εἰς plus καὶ εἶνε εὐχρηστα τὰ ἐπόμενα.

simpulus	ἄπλοῦς	quadruplus	τετραπλάσιος
duplus	διπλάσιος	octuplus	ὀκταπλάσιος
tripulus	τριπλάσιος		

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ΄
ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ (PRONOMINA)

§ 46.

I. Ἀντωνυμῖαι προσωπικαὶ (*Prōnōmina personalia*).

Singularis

A'. Πρόσωπον	B'. Πρόσωπον	Γ'. Πρόσωπον
Nom. ego = ἐγὼ	tū = σὺ	—
Gen. meī	tuī	suī = οὗ
Dat. mihi	tibi	sibi
Acc. mē	tē	sē
Abl. (ā) mē	(ā) tē	(ā) sē

Pluralis

Nom. nōs	vōs	—
Gen. { nostrī καὶ } nostrum	{ vestrī καὶ } vestrum	suī
Dat. nōbīs	vōbīs	sibi
Acc. nōs	vōs	sē
Abl. (ā) nōbīs	(ā) vōbīs	(ā) sē

§ 47. Παρατηρήσεις περὶ τῶν προσωπικῶν
ἀντωνυμιῶν.

1. Ἡ ἀντωνυμία τοῦ τρίτου προσώπου *suī, sibi, se*, καλεῖται ἀντωνυμία αὐτοπαθῆς (*pronōmen reflexivum*), διότι τίθεται ἐν τῷ λόγῳ ἀναφερομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, π. χ. *Cato se interēmit* = ὁ Κάτων ἐαυτὸν ἀπέκτεινε. Ὡς ἀντωνυμία δὲ τρίτου προσώπου λαμβάνονται αἱ πλάγιαι πτώσεις τῆς *is, ea, id* (= αὐτός, -ή, -ό).

2. Ἐκ τῶν γενικῶν πληθυντικῶν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τοῦ α' καὶ β' προσώπου αἱ μὲν *nostrum καὶ vestrum* εἶνε

γενικαὶ διαιρετικά. π. χ. *multi nostrum* = πολλοὶ ἐξ ἡμῶν, *quis vestrum?* = τίς ἐξ ὑμῶν; αἱ δὲ *nostri* καὶ *vestri* εἶνε γενικαὶ ἀντικειμενικαὶ, π. χ. *mementō nostri* — μέμνησο ἡμῶν, — *vestri* = ὑμῶν.

3. Ἄπαντες οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (πλὴν τοῦ *tu* καὶ τῆς γενικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ) ἐπιτείνονται διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς καταλήξεως *met*, οἷον *egomet*, *tibi met*, *sibi met* κ.τ.λ. Τὸ *tu* ἐπιτείνεται διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς καταλήξεως *te* ἢ *temet*, οἷον *tūte* ἢ *tūtemet*. τὸ δὲ *se* πρὸς ἐπίτασιν διπλασιάζεται, οἷον *sese*.

4. Ἡ πρόθεσις *cum* (= σὺν) οὐδέποτε προτάσσεται τῶν ἀφαιρετικῶν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἐπιτάσσεται προσαρτωμένη αὐταῖς, οἷον *mēcum*, *tēcum*, *sēcum*, *nōbiscum*, *vōbiscum*.

§ 48. II. Ἄντωνυμίαι κτητικά (Prōnōmina possessīva).

1. Αἱ κτητικά ἀντωνυμίαι παράγονται ἐκ τῶν προσωπικῶν καὶ εἶνε ἐπιθετικά κλιόμεναι κατὰ τὴν β' (τὸ ἄρσ. καὶ οὐδ.) καὶ α' κλίσειν (τὸ θηλ.). εἶνε δὲ αἱ ἐπόμεναι:

<i>meus</i> , -a, -um, ἐμός, -ή, -όν	<i>noster</i> , <i>nostra</i> , <i>nostrum</i> , ἡμέ- τερος, -α, -ον
<i>tuus</i> , -a, -um, σός, σή, σόν	<i>vester</i> , <i>vestra</i> , <i>vestrum</i> , ὑμέ- τερος, -α, ον
<i>suus</i> , -a, -um, ὁ, ἡ, τὸ ἑαυτοῦ, -ῆς, -οῦ	<i>suus</i> , -a, um, ὁ, ἡ, τὸ ἑαυτῶν

2. Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία *suus*, -a, um εἶνε, δι' ὃν λόγον καὶ ἡ ἐν § 48, 1 ἀναφερομένη, αὐτοπαθῆς (*prōnōmen reflexivum*), οἷον *amat patrem suum* = ἀγαπᾷ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα· ἐὰν ὁμως ἡ ἀντωνυμία αὕτη δὲν ἀναφέρηται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, τίθεται ἡ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἢ πληθυντικοῦ τῆς *is*, *ea*, *id*, οἷον *pater eius* (ἢ *eōrum*) *mortuus est* = ὁ πατὴρ αὐτοῦ (ἢ αὐτῶν) ἀπέθανεν.

3. Αἱ ἀφαιρετικά *suō* καὶ *suā* ἐπιτείνονται πρὸς ζῶηροτέραν ἐντύπωσιν διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς συλλαβῆς *pte*, οἷον *suōpte pondere* = τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ βάρει, *suāpte manu* = τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ χειρὶ.

§ 49. III. Ἄντωνυμῖαι δεικτικαὶ
(*Prōnōmina demonstratīva*).

hīc, haec, hōc = οὗτος, αὕτη, τοῦτο.
ille, illa, illud = ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.
iste, ista, istud = ὁδε, ἡδε, τόδε.

Singularis

Nom.	hīc	haec	hōc	ille	illa	illud
Gen.		hūius			illīus	
Dat.		huic			illī	
Acc.	hunc	hanc	hōc	illum	illam	illud
Abl.	hōc	hāc	hōc	illō	illā	illō

Pluralis

Nom.	hī	hae	haec	illī	illae	illa
Gen.	hōrum	hārum	hōrum	illōrum	illārum	illōrum
Dat.		hīs			illis	
Acc.	hōs	hās	haec	illōs	illās	illa
Abl.		hīs			illis	

Ὁμοίως τῇ ille κλίνεται καὶ ἡ iste.

Οἱ εἰς s λήγοντες τύποι τοῦ hic ἐπιτείνονται ἐνίοτε διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς συλλαβῆς ce, οἷον hūiusce, hōsce, hāsce, hīsce.

ΣΗΜ. Ἡ αὐτὴ ἐπιτατικὴ συλλαβὴ ἄνευ τοῦ c κεῖται καὶ ἐν τοῖς εἰς c λήγουσι τύποις hi-c, hae-c, hunc ἐκ τοῦ hum-c, hōc ἐκ τοῦ hod-c κτλ. καὶ ἐν τισι τύποις τοῦ iste καὶ ille (ἰδὲ istū'c=istud, illū'c=illud, istaec=ista).

§ 50.

IV. Ἄντωνυμῖαι ὁριστικαὶ (*Prōnōmina determinātīva*).

1. Is, ea, id α') = hic, haec, hoc οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

» » » β') = ἰσοδυναμεῖ τῇ προσωπικῇ ἄντωνυμίᾳ τοῦ τρίτου προσώπου, ἣν καὶ ἀναπληροῖ, ἀλλὰ μόνον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι (πρβλ. § 48, 1).

Is, ea, id (γ') = ille, illa, illud *ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο*,
 ἀναφερομένη εἰς προηγούμενην ἀναφορικήν.

2. *idem, eadem, idem* = ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό.

3. *ipse, ipsa, ipsum* = αὐτός, αὐτή, αὐτό.

Singularis

Nom.	is	ea	id	īdem	éadem	idem
Gen.		eius			eiusdem	
Dat.		ei			eīdem	
Acc.	eum	eam	id	eundem	eandem	idem
Abl.	eū	eā	eū	eōdem	eādem	eōdem

Pluralis

Nom.	ii (eī)	eae	ea	iīdem(eīdem)	eaedem	éadem
Gen.	eōrum	eārum	eōrum	eōrundem	eārundem	eōrundem
Dat.		iīs(eīs)			iīsdem(eīsdem)	
Acc.	eūs	eās	ea	eōsdem	eāsdem	éadem
Abl.		iis(eīs)			iīsdem(eīsdem)	

ipse, ipsa, ipsum, γεν. ipsius, δοτ. ipsī κτλ. (σχηματίζεται καθ' ὅλα ὁμοίως τῇ *ille, illa, illud*).

§ 51.V. Ἄνωθυμια ἀναφορικῆ (Prōnōmina relatīva).

Singularis

Nom.	quī = ὁ;	quae = ἡ	quod = ὃ
Gen.		cūius	
Dat.		cūi	
Acc.	quem	quam	quod
Abl.	quō	quā	quō

Pluralis

Nom.	qui	quae	quae
Gen.	quōrum	quārum	quōrum
Dat.		quibus	
Acc.	quōs	quās	quae
Abl.		quibus	

ΣΗΜ. 1. Ἡ πρόθεσις *cum* μετὰ τῶν ἀφαιρετικῶν *quō, quā, quibus* τιθεμένη ἐπιτάσσεται ὡς ἐξῆς: *quōcum, quācum, quibuscum*.

ΣΗΜ. 2. Ὑπάρχει ἀρχαία τις ἀφαιρετική *quī* (ἀντὶ *quō*) ἐν σημασίᾳ οὐδετέρου γένους, οἷον *non habeo quī utar* = οὐκ ἔχω ὅ,τι χρῆσομαι. Ἐπίσης ὁ τύπος οὗτος εὐρίσκεται συνδεδεμένος μετὰ τῆς *cum* ἐπιτασσομένης, οἷον *quicumque* = *quicumque*.

ΣΗΜ. 3. Ἀντὶ τῆς *quibus* εὐρίσκεται καὶ *quīs*.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε καὶ αἱ ἐπόμεναι.

1. *Quicumque, quaecumque, quodcumque* = ὅστις οὖν ἢ ἀντωνυμία αὕτη ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ εἶνε ἐπιθετική, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ καὶ οὐσιαστική.

2. *Quisquid, quiquid* = ὅστις, ἥτις, ὅτι ἢ ἀντωνυμία αὕτη ἐκτὸς τῶν τύπων τούτων ἔχει ἐν χρήσει καὶ τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν.

3. *Utercumque, utracumque, utrumcumque* = ὅποτερος οὖν.

§ 52. VI. Ἀντωνυμίαι ἐρωτηματικαὶ (*Prōnōmina interrogatīva*).

1. Ἀντωνυμίαι ἐρωτηματικαὶ εἶνε

α') ἢ *quis* = τίς, *quid* = τί, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε οὐσιαστικὴ λαμβάνεται ὁμως καὶ ἐπιθετικῶς, ἐὰν δι' αὐτῆς γίνηται ἐρώτησις περὶ προσώπων, οἷον *quis scriptor id scripsit?* = τίς συγγραφεὺς τοῦτο ἔγραψεν;

β') ἢ *qui, quae, quod*, ἥτις εἶνε ἐν χρήσει σχεδὸν μόνον ἐπιθετικῶς καὶ ἢ δι' αὐτῆς γινομένη ἐρώτησις γίνεται περὶ ποιότητος, οἷον *qui scriptor?* = ποίας ποιότητος συγγραφεὺς;

Ὁ σχηματισμὸς ἀμφοτέρων τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων εἶνε ἐν μὲν τῷ πληθυντικῷ ὁμοιος, οἷος ὁ τῶν ἀναφορικῶν, ἐν δὲ τῷ ἐνικῷ διάφορος κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν, ὡς ἔπεται:

		<i>Singularis</i>			
		Οὐσιαστικὴ	Ἐπιθετικὴ		
Nom.	<i>quis</i> (ἀρ. καὶ θ.)	<i>quid</i> (οὐδ.)	<i>qui</i>	<i>quae</i>	<i>quod</i>
Gen.		<i>cūius</i>		<i>cūius</i>	
Dat.		<i>cūi</i>		<i>cūi</i>	
Acc.	<i>quem</i>	<i>quid</i>	<i>quem</i>	<i>quam</i>	<i>quod</i>
Abl.		<i>quō</i>	<i>quō</i>	<i>quā</i>	<i>quō</i>

2. Ἡ quis ἐπιτείνεται διὰ τοῦ nam καὶ tandem, οἷον quisnam? = τίς δὴ; quis tandem? = τίς ποτε; τίς δὴ;

3. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε καὶ αἱ ἐξῆς :

α') uter, utra, utrum? = πότερος, -α, -ον;

β') cujus, cuja, cujum = τίνι ἀνήκων, -ουσα, -ον;

γ') cujas (γεν. cujātis? = ποδαπός;

δ') αἱ συσχετικαὶ ἐρωτηματικαὶ (ἴδε § 54).

ΣΗΜ. Ἐκτὸς τῆς ἀφαιρετικῆς quī ὑπάρχει καὶ ἀρχαία ἀφαιρετικὴ quī = πῶς; τίνι τρόπῳ, οἷον qui fit, Maecēnas? πῶς γίγνεται, ὃ Μαικήνα;

§ 53. VII. Ἄντωνυμίαι ἀόριστοι (Prōnōmina indefinīta).

α') Οὐσιαστικαὶ

aliquis, aliquid }
quis, quid } τίς, τί.

quisquam, quicquam τίς, τί.

quispiam, quidpiam τίς, τί.

quisque, quidque ἕκαστος.

quīvis, quaevis, quidvis

quilibet, quaelibet, quidlibet } ὅστις βούλει, ὅστισοῦν.

quīdam, quaedam, quiddam τίς, τί.

β') Ἐπιθετικαὶ

aliquī, aliqua, aliquod } ΣΗΜ. Σημαίνουσιν ὅτι
quī, qua(quae), quod } καὶ αἱ οὐσιαστικά.

ūllus, ulla, ullum

quispiam, quaerpiam, quodpiam

quisque, quaeque, quodque

quīvis, quaevis, quodvis

quīlibet, quaelibet, quodlibet

quīdam, quaedam, quoddam

Ἐν ταῖς ἀόριστοις ἀντωνυμίαις ταῖς ἐσχηματισμέναις διὰ τῆς προσλήψεως τῶν ali-, -quam, -piam, -que, -vis, -libet,

-dam, κλίνεται μόνον τὸ ἀντωνυμικὸν μέρος, τὰ δὲ προσληφθέντ μένουσιν ἀμετάβλητα.

ΣΗΜ. 1. Τὰ aliqua καὶ qua εἶνε οἱ συνήθεις τύποι τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς τοῦ θηλυκοῦ καὶ τῆς ὀνομαστ. καὶ αἰτ. πληθυντικῆς τοῦ οὐδέτερου· εὐρίσκεται ὁμοῦ καὶ quae ἀντὶ τοῦ qua, ἀλλ' οὐχὶ καὶ aliqua ἀντὶ τοῦ aliqua.

ΣΗΜ. 2. quīdam ἐν αἷς πτώσεσι λήγει εἰς m τρέπει αὐτὸ πρὸ τοῦ dam εἰς n, οἷον quendam, quandam, quōrundam, quārundam.

ΣΗΜ. 3. Ἡ quisquam ἀναπληροῦται πάντοτε μὲν ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ ἐν τῷ θηλυκῷ γένει, συχνάκις δὲ ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ ἀφαιρετικῇ διὰ τοῦ ullus=τίς.

ΣΗΜ. 4. Ἡ aliquis εὐρίσκεται καὶ ἐπιθετικῶς, ἡ δὲ aliqui ἐνίοτε οὐσιαστικῶς.

ΣΗΜ. 5. Ἡ quis καὶ qui εὐρίσκονται ἀδιακρίτως μετὰ τὰ μόρια sī, nē nisi, num (sī quis rēx, sī quī rēx, nē quis, nē quī).

Ἄοριστοι ἀντωνυμίαι εἶνε καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι, αἱ ἐν τῇ § 19 ἀναφερόμεναι· ἐτι δὲ καὶ αἱ συσχετικαὶ ἄοριστοι.

§ 54. VIII. Ἄντωνυμίαι δυσχετικάι (Prōnōmina correlatīva).

Δεικτικάι	Ἀναφορικάι καὶ Ἐρωτηματικάι
talis, talē τοιοῦτος	qualis, -e, ὁποῖος· ποῖος ;
tantus, -a, -um τοσοῦτος	quantus, -a, -um, ὁπόσος· πόσος ;
tot (ἄκλιτ.) τοσοῦτοι	quot (ἄκλιτ.) ὅσοι, πόσοι ;
totidem (ἄκλιτ.) ἕτεροι τοσοῦτοι	
Ἄναφορικάι ἄοριστοι	Ἄοριστοι
quālis cum que =	
οἷος οὖν, οἷος δὴ ποτε	
quantus cum que =	aliquantus ποσὸς
ὁσος δὴ ποτε	
quot quot (ἢ quot cum que) =	aliquot (ἄκλιτ.) ἐνιοι
ὁσοι δὴ ποτε	
	quotlibet (ἄκλιτ.) ὅσους ἂν βούλη, ὁσοι δὴ ποτε.

§ 55. Ἐπιρροήματα ἄντωνυμικὰ συνδέτικα
(Adverbia pronōminalia (correlativa)).

Ἐρωτηματικά καὶ
Ἀναφορικά

Δεικτικά

Ἀόριστα

α') Τόπον (loci)

ubi ποῦ; ὅπου

ibi ἐνταῦθα
ibidem ἐν τῷ αὐτῷ
hic ἐνταῦθα
istic } ἐκεῖ
illic }

alicubi ποῦ
sicuti εἴπου
alibi ἄλλοθι
usquam ποῦ

unde πόθεν; ὁπόθεν

inde ἐντεῦθεν
indidem ἐκ τοῦ αὐτοῦ
(τόπου)
hinc ἐντεῦθεν
istinc } αὐτόθεν, ἐκεῖθεν
illinc }

alicunde ποθεν

quō ποῖ; ὅποι

eū αὐτόσε (ταύτη)
eūdem εἰς τὸν αὐτὸν
τόπον
hūc ἐνταῦθα
istūc, istō } ἐκεῖσε, αὐτόσε
illūc, illō }

aliquō (quō)
quōquam ἐν ἀρνητι-
καῖς προτάσεσι

quā πῆ; ὅπη

eā τῆ, ταύτη
eādem τὴν αὐτὴν ὁδόν,
τὸν αὐτὸν τρόπον
hāc } ταύτη, τῆδε τῆ ὁδῷ
istāc }
illāc ἐκεῖνη (τῆ ὁδῷ)

aliquā (quā) πῆ

β') Χρόνον (tempōris)

quandō πότε; ὁπότε
cum (ὡς ἀναφορικόν) ὅτε

tum τότε
nunc νῦν

aliquando (quando)
ποτὲ
umquam (τίθεται ἰδίᾳ
ἐν ἀρνητικαῖς καὶ
ὑποθετικαῖς προτά-
σεσι)

γ') Τρόπον (modi)

ut (uti) ὡς

ita } οὔτω
sic }
item ὁμοίως, κατὰ ταῦτα

δ') Βαθμοῦ (gradus)

quam πόσον; ὁπόσον

tam τόσον

quotiēns ποσάκις;
ὁσάκις

totiēns τοσάκις

aliquotiēns, ἔστιν ὅτε,
ἐνίοτε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'
ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 56.

Καί ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσῃ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος εἶνε α καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ἧτοι·

- 1) Διάθεσις (*genus*).
- 2) Φωνή (*forma*).
- 3) Χρόνος (*tempus*).
- 4) Ἐγκλισις (*modus*).
- 5) Ἀριθμὸς (*numerus*).
- 6) Πρόσωπον (*persona*)· καὶ
- 7) Συζυγία (*conjugatio*).

§ 57.

1. Ἡ διάθεσις ἐκφράζουσα τὴν ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν τοῦ ὑποκειμένου εἶνε τριῶν εἰδῶν·

- α') Ἐνεργητικὴ (*genus actīvum*), οἷον *laudō* ἐπαινῶ.
- β') Παθητικὴ (*genus passīvum*), οἷον *laudor* ἐπαινοῦμαι.
- γ') Ἀποθετικὴ (*genus depōnens*), οἷον *hortor* προτρέπω, παραινῶ.

ΣΗΜ. Τὰ ῥήματα, ἐνεργητικὰ τε (*verba actīva*) καὶ ἀποθετικὰ (*deponentia*) εἶνε ἧ·

- α') Μεταβατικὰ (*transitīva*) ὡς τὰ *laudo, hortor discipulum* = ἐπαινῶ, παραινῶ τὸν μαθητὴν ἧ
- β') Ἀμετάβατα (*intransitīva*), οἷον *dormio* = κοιμῶμαι.

2. Φωνὴ εἶνε ὁ τύπος, δι' οὗ ἐκφράζεται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου καὶ εἶνε διττῆ· α') ἐνεργητικὴ (*forma actīva*) καὶ β') παθητικὴ (*forma passīva*).

3. Ὁ χρόνος δηλοῖ τὸ πότε συμβαίνει, συνέβη ἢ συμβήσεται

ἢ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλουμένη ἐνέργεια ἢ κατάστασις· εἶνε δ' οἱ χρόνοι ἔξ·

α') Ἐνεστώσ (praesens), οἷον laudō ἐπαινῶ.

β') Παρατατικὸς (imperfectum), οἷον laudābam ἐπῆνον.

γ') Μέλλων ἀπλοῦς (futurum simplex), οἷον laudābo ἐπαινέσω.

δ') Παρακειμένος (perfectum), οἷον laudāvī ἐπῆνεκα.

ε') Ὑπερσυντέλικος (plusquamperfectum), οἷον laudaveram ἐπῆνέκειν.

ς') Μέλλων τετελεσμένος (futurum exactum), οἷον ἐπῆνεκὼς ἔσομαι.

ΣΗΜ. Ὁ ἀπλοῦς μέλλων λέγεται καὶ πρῶτος (futurum primum), ὁ δὲ τετελεσμένος λέγεται καὶ δεύτερος (futurum alterum). Ὁ δὲ παρακειμένος ἀναπληροῖ καὶ τὸν Ἑλληνικὸν ἀόριστον, δι' οὗ συνήθως καὶ μεταφράζεται.

4. Ἡ ἐγκλίσις εἶνε ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκφράζεται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος. Εἶνε δ' αἱ ἐγκλίσεις τρεῖς·

α') Ὅριστική (indicativus), οἷον laudat ἐπαινεῖ,

β') Ὑποτακτική (conjunctivus), οἷον laudet ἐπαινῆ· διὰ τῆς ἐγκλίσεως δὲ ταύτης ἀναπληροῦται καὶ ἡ παρὰ Λατινοῖς ἐλλείπουσα Ἑλληνικὴ εὐκτική.

γ') Προστακτική (imperativus), οἷον lauda ἐπαίνει ἢ (συνηθέστερον) ἐπαίνεσον.

Ἐκτὸς δὲ τῶν τριῶν τούτων ἐγκλίσεων ὑπάρχουσι καὶ μετοχικοί τύποι, τύποι μετέχοντες τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥήματος, καλούμενοι δ' ἄλλως καὶ ῥηματικά ὀνόματα. Εἶνε δὲ

α') Τὸ ἀπαρέμφατον (infinitivus)·

β') Τὸ γερουνδίον (gerundium)·

γ') Τὸ γερουνδίβον (gerundivum)·

δ') Τὸ ὑπτίον (supinum)· καὶ

ε') Ἡ μετοχή (participium).

ΣΗΜ. Ἡ ὀριστική, ὑποτακτική καὶ προστακτική εἶνε ἐγκλίσεις ἤτοι τρόποι, δι' ὧν ἐκφράζεται τις περὶ ὀρισμένου τινὸς ὑποκειμένου, δι' ὃ καὶ verbum finitum (= παρεμφατικοὶ τύποι) καλοῦνται· τὸ δὲ ἀπαρέμ-

φατον, γερούδιον, γερουδιῶνον, ὕπτιον καὶ ἡ μετοχὴ καλοῦνται *verbum indefinitum* (= ἀπαρέμφατοι), διότι δι' αὐτῶν οὐδεμίᾳ περὶ ὀρισμένου τινὸς ὑποκειμένου ἔκφρασις γίνεται.

5. Οἱ ἀριθμοὶ εἶνε δύο· *ἐνικός* καὶ *πληθυντικός*.

6. Τὰ πρόσωπα εἶνε τρία· *πρῶτον*, *δεύτερον* καὶ *τρίτον*.

7. Αἱ συζυγίαι, ἧτοι οἱ τρόποι, καθ' οὓς σχηματίζονται τὰ ῥήματα καθ' ἅπαντας τοὺς χρόνους αὐτῶν εἶνε τέσσαρες, διακρινόμεναι ἐκ τῆς καταλήξεως τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου, ὅπερ ἔχει τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

α') āre, οἶον *laudāre* *ἐπαινεῖν*· Συζυγία Α'.

β') ēre, οἶον *monēre* *παραινεῖν*· » Β'.

γ') ěre, οἶον *legēre* *ἀναγιγνώσκειν*· » Γ'.

δ') īre, οἶον *audīre*, *ἀκούειν*· » Δ'.

§ 58.

Τὸ βοηθητικὸν ῥῆμα *sum, fui, esse* (= εἶναι) ἔχει δύο ρίζας *es* καὶ *fu*· ἑλληνικῆ *εσ* (εἶμι) καὶ *φν-* (φύω).

A'. INDICATIVUS

B'. CONJUNCTIVUS

Praesens

<i>Sing.</i>	1.	<i>sum</i>	<i>sim</i>
	2.	<i>es</i>	<i>sis</i>
	3.	<i>est</i>	<i>sit</i>
<i>Plur.</i>	1.	<i>sumus</i>	<i>sīmus</i>
	2.	<i>estis</i>	<i>sītis</i>
	3.	<i>sunt</i>	<i>sint</i>

Imperfectum

<i>Sing.</i>	1.	<i>eram</i>	<i>essem</i>
	2.	<i>erās</i>	<i>essēs</i>
	3.	<i>erat</i>	<i>esset</i>
<i>Plur.</i>	1.	<i>erāmus</i>	<i>essēmus</i>
	2.	<i>erātis</i>	<i>essētis</i>
	3.	<i>erant</i>	<i>essent</i>

Futurum simplex

<i>Sing.</i>	1.	erō
	2.	eris
	3.	erit
<i>Plur.</i>	1.	erimus
	2.	eritis
	3.	erunt

Perfectum

<i>Sing.</i>	1.	fuī	fuerim
	2.	fuistī	fueris
	3.	fuit	fuerit
<i>Plur.</i>	1.	fuimus	fuerimus
	2.	fuistis	fueritis
	3.	fuērunt	fuerint

Plusquamperfectum

<i>Sing.</i>	1.	fueram	fuissem
	2.	fueras	fuissēs
	3.	fuerat	fuisset
<i>Plur.</i>	1.	fueramus	fuissēmus
	2.	fueratis	fuissētis
	3.	fuerant	fuisSENT

Futurum exactum

<i>Sing.</i>	1.	fuero
	2.	fueris
	3.	fuerit
<i>Plur.</i>	1.	fuerimus
	2.	fueritis
	3.	fuerint

Γ'. IMPERATIVIVS

<i>Praesens. Sing.</i>	2.	es	<i>Futurum.</i>	estō
	3.	—		estō
<i>Plur.</i>	2.	este		estōte
	3.	—		suntō

Δ'. INFINITIVUS

<i>Praesens.</i>	esse	} ἢ fore
<i>Perfectum.</i>	fuisse	
<i>Futurum.</i>	Sing. futurum, -am, -um esse Plur. futuros, -as -a esse	

Ε'. PARTICIPIUM

<i>Praesens.</i>	ἔλλείπει
<i>Perfectum.</i>	»
<i>Futurum.</i>	futurus, -a, -um.

GERUNDIUM καὶ SUPINUM ἔλλείπονσι.

§ 59.

1. Ὅμοιως σχηματίζονται καὶ τὰ ἐκ τοῦ esse σύνθετα

desum ἔλλείπω	insum (ἄνευ παρακειμένου)
intersum (μετὰ δοτ.) διαγι- γνομαι	ἔνειμι
subsum ὑπόκειμαι	praesum προΐσταμαι
	supersum περιγιγνομαι

Πρὸς τούτοις ὁμοίως σχηματίζονται, ἀλλὰ μετὰ τινῶν μεταβολῶν τῆς πρώτης συλλαβῆς, καὶ τὰ ἐξῆς σύνθετα

absum, afui (afuturus, afore), abesse ἄπειμι
adsum, adfui ἢ affui, adesse πάρεμι
obsum, offui, obesse ἐναντιοῦμαι
prōsum, prōfui, prodesse ὠφελῶ

Τὸ prōsum ἐν ἅπασιν τοῖς ἀπὸ *e* ἀρχομένοις τύποις τοῦ esse ἔχει prod, ὅπερ εἶνε ἀρχαιότερος τύπος τῆς προθέσεως *pro*, οἷον

Ἐνεσιῶς. prosum, prodes, prodest, prosumus, prodestis, prosunt.

Παρατατικός. proderam, proderas, proderat, proderamus, proderatis, proderant.

2. Μετοχὴ τοῦ ἀπλοῦ ῥήματος *sum* δὲν ὑπάρχει· ἐκ δὲ τῶν συνθέτων μόνον τὸ abesse καὶ praesse ἔχουσιν ἐν τῇ δοκίμῳ γλώσσῃ μετοχὰς *praesens παρῶν* καὶ *absens ἀπῶν*.

ΣΗΜ. Τοῦ παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως *essem* εὐρίσκεται καὶ ἕτερος τύπος ἐκ τοῦ *fore* παραγόμενος, *forem, -es, -et* κ.τ.λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΜΑΛΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ

§ 60.

Διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἐν ῥῆμα κατὰ μίαν τῶν τεσσάρων συζυγιῶν, (ἴδε § 57, 7), πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τοὺς ἀρχικοὺς τύπους τούτου, δῆλα δὴ τὸν ἐνεστώτα, παρακείμενον, τὸ ὑπίτιον καὶ τὸ ἀπαρέμφατον· διότι ἐκ τούτων παράγονται πάντες οἱ λοιποὶ τύποι.

<i>Α'. Συζυγία</i>	<i>ō</i> (ἐκ τοῦ <i>ao</i>)	<i>āvī</i>	<i>ātum</i>	<i>āre</i>
	<i>laudō</i>	<i>laudāvī</i>	<i>laudātum</i>	<i>laudāre</i>
<i>Β'. Συζυγία</i>	<i>eo</i>	<i>uī</i>	<i>itum</i>	<i>ēre</i>
	<i>moneō</i>	<i>monuī</i>	<i>monitum</i>	<i>monēre</i>
<i>Γ'. Συζυγία</i>	<i>o</i>	<i>ī</i>	<i>tum</i>	<i>ēre</i>
	<i>legō</i>	<i>lēgī</i>	<i>lectum</i>	<i>legēre</i>
<i>Δ', Συζυγία</i>	<i>iō</i>	<i>ivī</i>	<i>itum</i>	<i>īre</i>
	<i>audio</i>	<i>audivī</i>	<i>audītum</i>	<i>audire</i>

ΣΗΜ. Ἡ ρίζα τοῦ ῥήματος λήγει ἐν μὲν τῇ πρώτῃ συζυγίᾳ εἰς *a*, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ εἰς *ē*, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ εἰς *ī*, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ εἰς σύμφωνον, οἷον *laudā, monē, audī, leg.* Ἐκ τῶν συζυγιῶν ἡ μὲν *Α', Β'* καὶ *Δ'* λέγονται φωνηεντόληκτοι, ἡ δὲ *Γ'* συμφωνόληκτος.

§ 61. Περὶ τοῦ ὀχηματισμοῦ τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπίτιου.

I. Ὁ παρακείμενος σχηματίζεται:

1. Διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν γραμμάτων *v* ἢ *u*· οἷον *laudā-v-i, dom-u-i*.

2. Διὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ γράμματος *s*· οἷον *man-s-i, ar-s-i* (ἐκ τοῦ *ard-s-i*)· παράβαλε § 62, 2.

3. Διὰ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ρίζικοῦ φωνήεντος· οἷον *adjūvi* πρκ. τοῦ *adjuvo, vīdi* ἐκ τοῦ *video*.

4. Δι' ἀναδιπλασιασμοῦ, τοῦτ' ἔστι διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ἀρχικοῦ συμφώνου μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος ἢ μεθ' ἑνός ε· οἶον *to-tondi* πρκ. τοῦ *tondeo*, *cu-curri* πρκ. τοῦ *curro* *cecidi* πρκ. τοῦ *cado*, *cecidi* πρκ. τοῦ *caedo*. Τὰ σύνθετα ὁμως τούτων δὲν φυλάττουσι τὸν ἀναδιπλασιασμὸν πλὴν τῶν ἐκ τοῦ *dāre* *διδόνα*, *stāre* ἴστασθαι, *discere* *μανθάνειν*, *poscere* *αἰτεῖν*, *sistere* ἰστάναι καὶ τινῶν ἐκ τοῦ *currere* συνθέτων.

5. Ἄνευ αἰσθητῆς μεταβολῆς τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς· οἶον *verto* παρακ. *verti*, *volvo* πρκ. *volvi*, *statuo* πρκ. *statui*.

II. Τὰ *supina* σχηματίζονται διὰ τῆς προσλήψεως τῶν καταλήξεων *tum* καὶ *sum*.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ συζυγίᾳ τὸ *supinum* καταλήγει σχεδὸν πάντοτε εἰς *sum*, ἐὰν τὸ ῥηματικὸν θέμα λήγῃ εἰς *d*, *t* ἢ *rg*· οἶον *clausum*, sup. τοῦ *claud-o*, *missum*, sup. τοῦ *mitt-o*, *mersum*, sup. τοῦ *merg-o*.

§ 62. Μεταβολαὶ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπίῳ.

Ἐν τοῖς εἰς *si* λήγουσι παρακειμένοις καὶ τοῖς εἰς *sum* καὶ *tum* λήγουσιν ὑπίῳις παρατηροῦμεν τὰς ἐπομένας μεταβολάς·

1. Τὸ *b* πρὸ τοῦ *s* καὶ *t* μεταβάλλεται εἰς *p*· οἶον *scribo*, *scripsi*, *scriptum*, *scribere*.

2. Τὸ *g* καὶ *c*, ἐὰν ἔπηται *s*, ἐνοῦνται μετ' αὐτοῦ εἰς *x*· τὸ *g* πρὸ τοῦ *t* μεταβάλλεται εἰς *c*· οἶον *dico*, *dixi*, *dictum*, *dicere*. Ὁμοίως *traho*, *traxi*, *tractum*, *trahere*, — *veho*, *vexi*, *vectum*, *vehere*. Ἐὰν ὁμως πρὸ τοῦ *g* ἢ *c* ὑπάρχῃ *l* ἢ *r*, τότε ἀποβάλλονται τὸ *g* καὶ *c* πρὸ τοῦ *si*, *sum* καὶ *tum*· οἶον *mergo*, *mersi*, *mersum*, *mergere*, — *fulcio*, *fulsi*, *ful-tum*, *fulcire*.

3. Τὸ *d* καὶ *t* πρὸ τοῦ *s* ἀποβάλλονται· οἶον *claudio*, *clausi*, *clausum*, *claudere*· τὸ δὲ προηγούμενον φωνῆεν ἐκτείνεται τότε· οἶον *divido*, *divisi*, *divisum*, *ere*. Ἐνίοτε δὲ τὸ *t* ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ *s*· οἶον *concutio*, *conculsi*, *conculsum*, *concutere*.

4. Μετὰ *m* εύρισκόμενον πρό τοῦ *si* καὶ *tum* (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον), παρεμβάλλεται ἔν *p*: οἷον *sumo, sumpsit, sumptum, sumere*.

ΣΗΜ. Οἱ δι' ἐκτάσεως τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος σχηματιζόμενοι παρακείμενοι μετὰ τῶν ἀπ' αὐτῶν παραγομένων χρόνων ἀποβάλλουσι τὸ ἐν τῷ θέματι τοῦ ἐνεστώτος παρεμβληθὲν *n* ἢ *m*: οἷον *vinco. vici, victum, vincere, —frango, frēgi, fractum, frangere*.

§ 63. Περὶ τῆς παραγωγῆς τῶν χρόνων.

A'. Ἐκ τῶν τεσσάρων ἀρχικῶν τύπων (ἴδε § 60) παράγονται πάντες οἱ λοιποὶ τύποι τῶν συζυγιῶν.

I. Ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς παράγονται οἱ ἑξῆς πέντε τύποι:

1. Ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς.
2. Ὁ ἐνεργητικὸς παρατατικὸς τῆς ὀριστικῆς.
3. Ὁ ἐνεργητικὸς μέλλων τῆς ὀριστικῆς.
4. Ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος.
5. Ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος καὶ τὸ γερουνδίον.

II. Ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς σχηματίζονται οἱ πέντε ἐπόμενοι τύποι:

1. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς.
2. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος τῆς ὀριστικῆς.
3. Ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος τῆς ὑποτακτικῆς.
4. Ὁ τετελεσμένος μέλλων.
5. Τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τοῦ παρακειμένου.

III. Ἐκ τοῦ ὑπτιοῦ σχηματίζονται τέσσαρες τύποι, οἱ ἐπόμενοι:

1. Ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος.
2. Ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου.
3. Ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ.
4. Ὁ παθητικὸς μέλλων τοῦ ἀπαρεμφάτου.

IV. Ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τοῦ ἀπαρεμφάτου σχηματίζονται οἱ τέσσαρες ἐπόμενοι τύποι:

1. Ἡ προστακτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος.

2. Ἡ ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρατατικοῦ.
 3. Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ παθητικοῦ ἐνεστώτος.
 4. Ἡ προστακτικὴ τοῦ παθητικοῦ ἐνεστώτος.
 Β'. Ἐξ ἐκάστου ἐνεργητικοῦ τύπου εἰς ο σχηματίζεται ὁ ἀντίστοιχος παθητικὸς τύπος εἰς οί, ἐξ ἐκάστου δὲ ἐνεργητικοῦ εἰς τ σχηματίζεται ὁ ἀντίστοιχος τύπος εἰς ῖ (πλὴν τῶν συνθέτων χρόνων τῆς παθητικῆς φωνῆς, οἵτινες σχηματίζονται περιφραστικῶς).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

Π Ι Ν Α Ε

ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΟΜΑΛΩΝ ΣΥΖΥΓΙΩΝ

I. Φωνὴ ἐνεργητικὴ.

Α'. INDICATIVUS

Praesens

I. Συζυγία	II. Συζυγία	III. Συζυγία	IV. Συζυγία
S.1. laud-ō <i>ἐπαινῶ</i>	mon-eō <i>παραινῶ</i>	leg-ō <i>ἀναγιγνώσκω</i>	aud-iō <i>ἀκούω</i>
2. laud-ās	mon-ēs	leg-is	aud-īs
3. laud-at	mon-et	leg-it	aud-it
P.1. laud-āmus	mon-ēmus	leg-imus	aud-īmus
2. laud-ātis	mon-ētis	leg-itis	aud-ītis
3. laud-ant	mon-ent	leg-unt	aud-iunt

Imperfectum

S.1. laud-ābam	mon-ēbam	leg-ēbam	aud-iēbam
2. laud-ābas	mon-ēbas	leg-ēbas	aud-iēbas
3. laud-ābat	mon-ēbat	leg-ēbat	aud-iēbat
P.1. laud-ābāmus	mon-ēbāmus	leg-ēbāmus	aud-iēbāmus
2. laud-ābātis	mon-ēbātis	leg-ēbātis	aud-iēbātis
3. laud-ābant	mon-ēbant	leg-ēbant	aud-iēbant

Futurum Simplex

S.1. laud-ābō	mon-ēbo	leg-am	aud-iam
2. laud-ābis	mon-ēbis	leg-ēs	aud-iēs
3. laud-ābit	mon-ēbit	leg-et	aud-iet
P.1. laud-ābimus	mon-ēbimus	leg-ēmus	aud-iēmus
2. laud-ābitis	mon-ēbitis	leg-ētis	aud-iētis
3. laud-ābunt	mon-ēbunt	leg-ent	aud-ient

Perfectum

S.1. laud-āvī	mon-uī	leg-ī	aud-īvi
2. laud-āvisti	mon-uisti	leg-isti	aud-īvisti
3. laud-āvit	mon-uit	leg-it	aud-īvit
P.1. laud-āvimus	mon-uimus	leg-imus	aud-īvimus
2. laud-āvistis	mon-uistis	leg-istis	aud-īvistis
3. laud-āvērunt <i>καί</i>	mon-uērunt <i>καί</i>	leg-ērunt <i>καί</i>	aud-īvērunt <i>καί</i>
laud-āvēre	mon-uēre	leg-ēre	aud-īvēre

Plusquaperfectum

S.1. laud-āveram	mon-ueram	lēg-eram	aud-īveram
2. laud-āverās	mon-uerās	lēg-erās	aud-īverās
3. laud-āverat	mon-uerat	lēg-erat	aud-īverat
P.1. laud-āverāmus	mon-uerāmus	lēg-erāmus	aud-īverāmus
2. laud-āverātis	mon-uerātis	lēg-erātis	aud-īverātis
3. laud-āverant	mon-uerant	lēg-erant	aud-īverant

Futurum exactum

S.1. laud-āverō	mon-uerō	lēg-erō	aud-īverō
2. laud-āverīs	mon-uerīs	lēg-erīs	aud-īverīs
3. laud-āverit	mon-uerit	lēg-erit	aud-īverit
P.1. laud-āverimus	mon-uerimus	lēg-erimus	aud-īverimus
2. laud-āveritis	mon-ueritis	lēg-eritis	aud-īveritis
3. laud-āverint	mon-uerint	lēg-erint	aud-īverint

B'. CONJUNCTIVUS

Praesens

S.1. laud-em	mon-eam	leg-am	aud-iam
2. laud-ēs	mon-eās	leg-ās	aud-iās
3. laud-et	mon-eat	leg-at	aud-iat
P.1. laud-ēmus	mon-eāmus	leg-āmus	aud-iāmus
2. laud-ētis	mon-eātis	leg-ātis	aud-iātis
3. laud-ent	mon-eant	leg-ant	aud-iant

Imperfectum

S.1. laud-ārem	mon-ērem	leg-erem	aud-īrem
2. laud-āres	mon-ēres	leg-erēs	aud-īrēs
3. laud-āret	mon-ēret	leg-eret	aud-īret
P.1. laud-arēmus	mon-ērēmus	leg-eremus	aud-īrēmus
2. laud-arētis	mon-ērētis	leg-eretis	aud-īrētis
3. laud-ārent	mon-ērent	leg-erent	aud-īrent

Perfectum

S.1. laud-āverim	mon-uerim	lēg-erim	aud-īverim
2. laud-āveris	mon-ueris	lēg-eris	aud-īveris
3. laud-āverit	mon-uerit	lēg-erit	aud-īverit
P.1. laud-āverimus	mon-uerimus	lēg-erimus	aud-īverimus
2. laud-āveritis	mon-ueritis	lēg-eritis	aud-īveritis
3. laud-āverint	mon-uerint	lēg-erint	aud-īverint

Plusquamperfectum

S.1. laud-avissem	mon-uissem	leg-issem	aud-ivissem
2. laud-avisses	mon-uisses	leg-isses	aud-ivisses
3. laud-avisset	mon-uisset	leg-isset	aud-ivisset
P.1. laud-avissēmus	mon-uissēmus	leg-issēmus	aud-ivissēmus
2. laud-avissētis	mon-uissētis	leg-issētis	aud-ivissētis
3. laud-avissent	mon-uissent	leg-issent	aud-ivissent

Γ'. IMPERATIVUS

Praesens

S.2. laud-ā	mon-ē	leg-e	aud-ī
P.2. laud-āte	mon-ēte	leg-ite	aud-īte

Futurum

S.2. laud-ātō	mon-ētō	leg-itō	aud-ītō
3. laud-ātō	mon-ētō	leg-itō	aud-ītō
P.2. laud-ātōte	mon-ētōte	leg-itōte	aud-ītōte
3. laud-ānto	mon-ēnto	leg-untō	aud-iuntō

Δ'. INFINITIVUS

Praesens

laud-āre	mon-ēre	leg-ēre	aud-īre
----------	---------	---------	---------

Perfectum

laud-avisse	mon-uisse	leg-isse	aud-ivisse
-------------	-----------	----------	------------

Futurum

S. laud-ātūrum	mon-itūrum	lec-tūrum	aud-ītūrum
(-am, -um) esse	(-am, -um) esse	(-am, -um) esse	(-am, -um) esse
P. laud-ātūros	mon-itūros	lec-tūros	aud-ītūros
(-as, -a) esse	(-as, -a) esse	(-as, -a) esse	(-as, -a) esse

E'. PARTICIPIUM

Praesens

laud-ans	mon-ens	leg-ens	aud-iens
----------	---------	---------	----------

Futurum

laud-atūrus, -a, -um	mon-itūrus, -a, -um	leg-tūrus, -a, -um	aud-ītūrus, -a, -um
-------------------------	------------------------	-----------------------	------------------------

ς'. GERUNDIUM

Gen. laud-andi	mon-endi	leg-endi	aud-iendi
Dat. laud-ando	mon-endo	leg-endo	aud-iendo
Acc. (ad) laud-an- dum	(ad) mon-en- dum	(ad) leg-endum	(ad) aud-ien- dum
Abl. laud-ando	mon-endo	leg-endo	aud-iendo

Z'. SUPINUM

laud-ātum	mon-itum	leg-tum	aud-ītum
laud-ātū	mon-itū	leg-tū	aud-ītū

II. Φωνὴ παθητική.

A'. INDICATIVUS

Praesens

<i>I. Συζυγία</i>	<i>II. Συζυγία</i>	<i>III. Συζυγία</i>	<i>IV. Συζυγία</i>
S.1. laud-or	mon-eor	leg-or	aud-i-or
2. laud-āris	mon-ēris	leg-eris	aud-īris
3. laud-atur	mon-ētur	leg-itur	aud-ītur
P.1. laud-āmur	mon-ēmur	leg-imur	aud-īmur
2. laud-amini	mon-ēmini	leg-imini	aud-īmini
3. laud-antur	mon-entur	leg-untur	aud-iuntur

Imperfectum

S.1. laud-ābar	mon-ēbar	leg-ēbar	aud-iēbar
2. laud-ābāris	mon-ēbāris	leg-ēbāris	aud-iēbāris
3. laud-ābatur	mon-ēbatur	leg-ēbatur	aud-iēbatur
P.1. laud-ābāmur	mon-ēbāmur	leg-ēbāmur	aud-iēbāmur
2. laud-ābāmini	mon-ēbāmini	leg-ēbāmini	aud-iēbāmini
3. laud-ābantur	mon-ēbantur	leg-ēbantur	aud-iēbantur

Futur simplex

S.1. laud-abor	mon-ēbor	leg-ar	aud-iar
2. laud-āberis	mon-ēberis	leg-ēris	aud-iēris
3. laud-ābitur	mon-ēbitur	leg-ētur	aud-iētur
P.1. laud-ābimur	mon-ēbimur	leg-ēmur	aud-iēmur
2. laud-ābimini	mon-ēbimini	leg-ēmini	aud-iēmini
3. laud-ābuntur	mon-ēbuntur	leg-entur	aud-ientur

Perfectum

S.1. laud-	sum	mon-	sum	lec-	sum	aud-	sum
2. ātus,	es	itus,	es	tus,	es	ītus,	es
3. a, um	est	a, um	est	a, um	est	a, um	est
P.1. laud-	sūmus	mon-	sumus	lec-	sumus	aud-	sumus
2. āti,	estis	iti,	estis	ti,	estis	īti,	estis
3. ae, a	sunt	ae, a	sunt	ae, a	sunt	ae, a	sunt

Plusquamperfectum

S.1. laud-	eram	mon-	eram	lec-	eram	aud-	eram
2. atus,	erās	itus,	erās	tus,	erās	ītus,	erās
3. a, um	erat	a, um	erat	a, um	erat	a, um	erat
P.1. laud-	erāmus	mon-	erāmus	lec-ti	erāmus	aud-	erāmus
2. ati,	erātis	iti,	erātis	ae,	erātis	īti,	erātis
3. ae, a	erant	ae, a	erant	a	erant	ae, a	erant

Futurum exactum

S.1. laud-	ero	mon-	ero	lec-	ero	aud-	ero
2. ātus,	eris	itus,	eris	tus,	eris	ītus,	eris
3. a, um	erit	a, um	erit	a, um	erit	a, um	erit
P.1. laud-	erimus	mon-	erimus	lec-ti	erimus	aud-	erimus
2. āti,	eritis	iti,	eritis	ae,	eritis	īti,	eritis
3. ae, a	erunt	ae, a	erunt	a	erunt	ae, a	erunt

B'. CONJUNCTIVUS

Praesens

S.1. laud-er	mon-ear	leg-ar	aud-iar
2. laud-ēris	mon-eāris	leg-āris	aud-iāris
3. laud-ētur	mon-eātur	leg-ātur	aud-iātur
P.1. laud-ēmur	mon-eāmur	leg-āmur	aud-iāmur
2. laud-ēmini	mon-eāmini	leg-āmini	aud-iāmini
3. laud-ēntur	mon-eantur	leg-antur	aud-iantur

Imperfectum

S.1. laud-ārer	mon-ērer	leg-ērer	aud-īrer
2. laud-ārēris	mon-ērēris	leg-erēris	aud-īrēris
3. laud-ārētur	mon-ērētur	leg-erētur,	aud-īrētur
P.1. laud-ārēmur	mon-ērēmur	leg-erēmur	aud-īrēmur
2. laud-ārēmini	mon-ērēmini	leg-erēmini	aud-īrēmini
3. laud-ārentur	mon-ērentur	leg-erentur	aud-īrentur

Perfectum

S.1. laud-	sim	mon-	sim	lec-	sim	aud-	sim
2. ātus,	sīs	itus,	sīs	tus,	sīs	ītus	sīs
3. (a,um)	sit	(a,um)	sit	(a,um)	sit	(a,um)	sit
P.1. laud-	sīmus	mon-	sīmus	lec-ti	sīmus	aud-	sīmus
2. āti,	sītis	iti,	sītis	(ae, a)	sītis	īti	sītis
3. (ae, a)	sint	(ae, a)	sint		sint	(ae, a)	sint

Plusquamperfectum

S.1. laud-	essem	mon-	essem	lec-	essem	aud-	essem
2. ātus	essēs	itus,	essēs	tus,	essēs	ītus,	essēs
3. (a,um)	esset	(a,um)	esset	(a,um)	esset	(a,um)	esset
P.1. laud-	essēmus	mon-	essēmus	lec-ti	essēmus	aud-	essēmus
2. āti,	essētis	iti,	essētis	(ae,	essētis	īti,	essētis
3. (ae, a)	essent	(ae, a)	essent	a)	essent	(ae, a)	essent

Γ'. IMPERATIVUS

Praesens

S.2. laud-āre	mon-ēre	leg-ēre	aud-īre
P.2. laud-āmini	mon-ēmini	leg-īmini	aud-īmini

Futurum

S.2. laud-ātor	mon-ētor	leg-itor	aud-ītor
3. laud-ātor	mon-ētor	leg-itor	aud-ītor
P.2. laud-antor	mon-entor	leg-untor	aud-iuntor

Δ'. INFINITIVUS

Praesens

laud-āri	mon-ēri	leg-i	aud-īri
----------	---------	-------	---------

2. Ἐκτὸς τῶν παθητικῶν τύπων σχηματίζουσι καὶ κατὰ τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν τύπους, τοὺς ἑξῆς·

1. Ἀμφοτέρας τὰς μετοχὰς εἰς *ns* καὶ *urus* (καὶ τοὺς μετὰ ταύτης τῆς τελευταίας συνθέτους τύπους). 2. Τὸ γερουνδιον.

3. Τὸ ὕπτιον.

A. INDICATIVUS

Praesens

I. Συζυγία	II. Συζυγία	III. Συζυγία	IV. Συζυγία
1. hort-or <i>προτρέπω</i>	ver-eor <i>αἰδοῦμαι</i>	fung-or <i>ἐπιτελῶ</i>	part-ior <i>μερίζω</i>
2. hort-āris	ver-ēris	fung-ōris	part-iris
3. hort-ātur	ver-ētur	fung-itur	part-itur
1. hort-amur	ver-ēmur	fung-īmur	part-īmur
2. hort-amini	ver-ēmini	fung-īmini	part-īmini
3. hort-antur	ver-entur	fung-untur	part-iuntur

Imperfectum

1. hort-ābar	ver-ēbar	fung-ēbar	part-iēbar
2. hort-abāris	ver-ēbāris	fung-ēbāris	part-iēbāris
χ. τ. λ.	χ. τ. λ.	χ. τ. λ.	χ. τ. λ.

Futurum simplex

1. hort-abor	ver-ēbor	fung-ar	part-iar
2. hort-aberis	ver-ēberis	fung-ēris	part-iēris
χ. τ. λ.	χ. τ. λ.	χ. τ. λ.	χ. τ. λ.

Perfectum

1. hortātus	sum	verītus	sum	functus	sum	partītus	sum
2. (a, um)	χ.τ.λ.	(a, um)	χ.τ.λ.	(a, um)	χ.τ.λ.	(a, um)	χ.τ.λ.
3.							

1. hortāti	sumus	verīti	sumus	functi	sumus	partīti	sumus
2. (ae, a)	χ.τ.λ.	(ae, a)	χ.τ.λ.	(ae, a)	χ.τ.λ.	(ae, a)	χ.τ.λ.
3.							

Plusquamperfectum

1. hortātus	eram	verītus	eram	functus	eram	partītus	eram
2. (a, um)	χ.τ.λ.	(a, um)	χ.τ.λ.	(a, um)	χ.τ.λ.	(a, um)	χ.τ.λ.
3.							

1. hortāti	eramus	verīti	eramus	functi	eramus	partīti	eramus
2. (ae, a)	χ.τ.λ.	(ae, a)	χ.τ.λ.	(ae, a)	χ.τ.λ.	(ea, a)	χ.τ.λ.
3.							

Futurum exectum

S. 1.	hortātus (a, um)	ero x.τ.λ.	verītus (a, um)	ero x.τ.λ.	functus (a, um)	ero x.τ.λ.	partītus (a, um)	er x.τ.
P. 1.	-i, ae, a	erimus	-i, ae, a	x.τ.λ.	-i, ae, a	x.τ.λ.	-i, ae, a	x.τ.

B'. CONJUNCTIVUS

Praesens

S. 1.	hort-er x. τ. λ.	ver-ear x. τ. λ.	fung-ar x. τ. λ.	part-iar x. τ. λ.
-------	---------------------	---------------------	---------------------	----------------------

Imperfectum

S. 1.	hort-ārer	ver-ērer	fung-ērer	part-īrer
-------	-----------	----------	-----------	-----------

Perfectum

S. 1.	hortātus (a, um)	sim x.τ.λ.	verītus (a, um)	sim x.τ.λ.	functus (a, um)	sim x.τ.λ.	partītus (a, um)	sim x.τ.
P. 1.	-i, ae, a	simus x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.

Plusquamperfectum

S. 1.	hortātus (a, um)	essem x.τ.λ.	verītus (a, um)	essem x.τ.λ.	functus (a, um)	essem x.τ.λ.	partītus (a, um)	essen x.τ.λ.
P. 1.	-i, ae, a	essemus x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.	x.τ.λ.

Γ'. IMPERATIVUS

Praesens

S. 2.	hortāre	verēre	fungēre	partire
P. 2.	hortamini	veremini	fungimini	partimini

Futurum

S. 2. 3.	hortātor	verētor	fungitor	partitor
P. 3.	hortantor	verentor	funguntor	partiantor

Δ'. INFINITIVUS

Praesens

hortari	verēri	fungi	partīri
---------	--------	-------	---------

Perfectum

S.	hortātum (am, um)	esse	verītum (am, um)	esse	functum (am, um)	esse	partītum (am, um)	esse
P.	hortātos (as, a)	esse	verītos (as, a)	esse	functos (as, a)	esse	partītos (as, a)	esse

Futurum

S. hortatūrum (am, um)	esse	veritūrum (am, um)	esse	functūrum (am, um)	esse	partitūrum (am, um)	esse
P. hortatūros (as, a)	esse	veritūros (as, a)	esse	functūros (as, a)	esse	partitūros (as, a)	esse

Δ'. PARTICIPIUM

Praesens

hortans <i>hortans</i>	verens <i>verens</i>	fungens <i>fungens</i>	partiens <i>partiens</i>
---------------------------	-------------------------	---------------------------	-----------------------------

Perfectum

hortātus, a, um <i>hortatus a um</i>	verītus, a, um	functus, a, um	partītus, a, um
---	----------------	----------------	-----------------

Futurum simplex

hortatūrus, a, um <i>hortaturus a um</i>	veritūrus, a, um	functūrus, a, um	partitūrus, a, um
---	------------------	------------------	-------------------

E'. SUPINUM

1. hortātum	verītum	functum	partītum
2. hortatū	veritū	functū	partitū

ς'. GERUNDIUM

Gen.	hortandi	verendi	fungendi	partiendi
Dat.	hortando	verendo	fungendo	partiendo
Acc. (ad)	hortandum	(ad)verendum	(ad)fungendum	(ad)partendum
Abl.	hortando	verendo	fungendo	partiendo

Z'. GERUNDIVUM

hortandus a, um	verendus a, um	fungendus a, um	partiendus (a, um).
--------------------	-------------------	--------------------	------------------------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

§ 64.

1. Ῥήματα τινα καλοῦνται ἡμιαποθετικά (semideponen-
tia), διότι κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἀπέβαλον τὸν ἐνεργητικὸν τύπον,
δῆλον ὅτι ἔχουσι μόνον τὸν παρακείμενον μετὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ

παραγομένων χρόνων ὑπὸ παθητικὸν τύπον μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας. Εἶνε δὲ τὰ ἐπόμενα·

audeo, ausus sum, audēre *τολμᾶν*

gaudeo, gavisus sum, gaudēre *χαίρειν*

soleo, solitus sum, solēre *εἰωθέναι*

fido, fisis sum, fidēre *πεποιθέναι*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

§ 65. Ῥήματα εἰς *io* κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν σχηματιζόμενα.

1. Ἐν τῇ τρίτῃ συζυγίᾳ ὑπάρχουσι δέκα πέντε ῥήματα, (μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν συνθέτων), τὰ ὅποια ἔχουσιν ἐν *i* πρὸ τοῦ *o* παρεμβλημένον, τὸ ὅποιον ἀποβάλλεται ὅπου ἀκολουθεῖ ἕτερον *i* ἢ *e* βραχύ. Εἶνε δὲ τὰ ἐξῆς·

1. capio λαμβάνω

6. jacio βάλλω

11. fodio ὀρύττω

2. rapio ἀρπάζω

7. lacio ἔλκω

12. pario τίκτω

3. sapio χυμὸν ἢ

8. specio ὄρω

13. morior θνήσκω

γεῦμά τι ἔχω

4. cupio ἐπιθυμῶ

9. quatio σεῖω

14. gradior βαδίζω

5. facio ποιῶ

10. fugio φεύγω

15. patior πάσχω

§ 66. Διπλοὶ τῶν συζυγιῶν τύποι.

1. Ἐν τοῖς εἰς *avi* λήγουσι παρακειμένοις καὶ τοῖς ἐκ τούτων παραγομένοις χρόνοις τὸ *avi* πρὸ ἐπομένου *s* καὶ τὸ *ave* πρὸ ἐπομένου *r* συχνάκις συναιροῦνται εἰς *ā*, οἷον *laudāsti* (ἐκ τοῦ *laudavisti*), *laudāssem* (ἐκ τοῦ *laudavissem*), *laudāsse* (ἐκ τοῦ *laudavisse*), *laudārunt* (ἐκ τοῦ *laudaverunt*), *laudārim* (ἐκ τοῦ *laudaverim*), *laudāram* (ἐκ τοῦ *laudaveram*), *laudāro* (ἐκ τοῦ *laudavero*) κτλ.

2. Ἐν τοῖς εἰς *iui* λήγουσι παρακειμένοις καὶ τοῖς ἐκ τούτων παραγομένοις χρόνοις δύναται τὸ *v* σχεδὸν πανταχοῦ νὰ ἀποβάλ-

ληται, οἷον *audiērunt, audierim, audieram, audiero*. Ἐπομένου ὁμως *s* τὸ *ī* συναίρεται εἰς *ī*, οἷον *audisti* (ἐκ τοῦ *audivisti, audiisti*), *audisse* (ἐκ τοῦ *audivisse, audiisse*), *audissem* (ἐκ τοῦ *audivissem, audiissem*). Ἐν τούτοις λέγεται σχεδὸν πάντοτε *audīvi* καὶ *audīvit, audīvimus* δὲ πάντοτε.

3. Καὶ ἔν τισι τῶν εἰς *ēvi* καὶ *ōvi* ληγόντων παρακειμένων καὶ τῶν ἐκ τούτων παραγομένων χρόνων γίνεται ἡ συναίρεσις αὕτη, οἷον *consuēveram* καὶ *consuēram, nōveram* καὶ *nōram, consuevissem* καὶ *consuēssem, novisti* καὶ *nostī*.

4. Ἐν τῷ τρίτῳ πληθυντικῷ προσώπῳ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς ἀντὶ τῆς καταλήξεως *ērunt* εἶνε ἐν χρήσει καὶ ἡ κατάληξις *ēre*, οἷον *laudavēre* ἀντὶ *laudavērunt, monuēre* ἀντὶ *monuērunt, legēre* ἀντὶ *legērunt, audivēre* ἀντὶ *audivērunt*.

5. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐνικῷ προσώπῳ τῶν παθητικῶν (καὶ ἀποθετικῶν) ῥημάτων εἶνε ἐν χρήσει ἡ κατάληξις *re* ἀντὶ τῆς *ris*, οἷον *laudēre* ἀντὶ *laudēris, monēbere* ἀντὶ *monēberis, legāre* ἀντὶ *legāris, audiebāris*: σπανίως ὁμως ἡ κατάληξις αὕτη εὐρίσκεται ἐν τῷ ἐνεστῶτι τῆς ὀριστικῆς ὅθεν *laudāris* καὶ οὐχὶ *laudāre*.

6. Ἀντὶ τῆς καταλήξεως *endus* τοῦ γερουνδίου εἶνε ἐν χρήσει ἐνίοτε ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τετάρτῃ συζυγίᾳ καὶ ἡ κατάληξις *undus*, οἷον *potiundus* ἀντὶ *potiendus* (τοῦ ῥ. *potiri*). Τὸ γερουνδίον τοῦ *ire* εἶνε πάντοτε *eundus*, τοῦ δὲ *oriri* *oriundus*.

7. Τέσσαρα ῥήματα τῆς τρίτης συζυγίας, τὸ *dicere, ducere, facere* καὶ *ferre*, ἀποβάλλουσιν ἐν τῷ *6'* ἐνικῷ προσώπῳ τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστῶτος τὸ *e'* ὅθεν *dīc, dūc, fac, fer*.

Ὁμοίως τὰ πλείστα τῶν ἐκ τούτων συνθέτων, οἷον *educ, refer* ἐξαίρουνται δὲ μόνον τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα τοῦ *facio*, τὰ τρέποντα τὸ *a* εἰς *i*, οἷον *confice, perfice* (τῶν ῥ. *conficio, perficio*). M

8. Ῥημάτων τινῶν εὐρίσκονται καὶ ἄλλοι τινές, πεπαλαιωμένοι τύποι, ἧτοι:

α') Ὑποτακτικὴ τις εἰς *im*, οἷον *duint* ἀντὶ *dent*.

β') Παθητικὸν ἀπαρέμφατον εἰς *ier*, οἷον *laudārier, dicier, labier* ἀντὶ *laudāri* κ.τ.λ.

§ 67. Περιφραστικὴ συζυγία.

1. *Περιφραστικὴ συζυγία (conjugatio periphrastica)* καλεῖται ἢ διὰ τοῦ ῥήματος *sum* ἐν συνδέσει μετὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος ἢ μετὰ τοῦ γερονδιῶου σχηματιζομένη. Καὶ ἢ μὲν μετὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος σχηματιζομένη καλεῖται *ἐνεργητικὴ περιφραστικὴ συζυγία (conjugatio periphrastica activa)*, ἢ δὲ μετὰ τοῦ γερονδιῶου *παθητικὴ περιφραστικὴ συζυγία (conjugatio periphrastica passiva)*.

Σχηματίζεται δ' ὡς ἐξῆς·

A'. *Conjugatio periphrastica activa.*

INDICATIVUS		CONJUNCTIVUS	
<i>Praesens</i>			
S. <i>laudaturus</i> (a, um)	} <i>sum</i> = μέλλω ἐπαινεῖν. } <i>es</i> } <i>est</i>	<i>laudaturus</i> (a, um)	} <i>sim</i> } <i>sis</i> } <i>sit</i>
P. <i>laudaturi</i> (ae, a)	} <i>sumus</i> } <i>estis</i> } <i>sunt</i>	<i>laudaturi</i> (ae, a)	} <i>simus</i> } <i>sitis</i> } <i>sint</i>
<i>Imperfectum</i>			
<i>laudaturus eram</i>	<i>ἔμελλον ἐπαινεῖν.</i>	<i>laudaturus essem</i>	
<i>Futurum simplex</i>			
<i>laudaturus ero</i>	<i>μελλήσω ἐπαινεῖν.</i>	<i>ἔλλείπει</i>	
<i>Perfectum</i>			
<i>laudaturus fui</i>	<i>ἔμειλλησα ἐπαινεῖν.</i>	<i>laudaturus fuerim</i>	
<i>Plusquamperfectum</i>			
<i>laudaturus fueram</i>	<i>ἔμεμειλλήκειν ἐπαινεῖν.</i>	<i>laudaturus fuisset</i>	

Futurum exactum

(laudaturus fuero) μέλλω ἐπηνεκάς

ἔσεσθαι.

ἐλλείπει

INFINITIVUS

Praesens. laudaturum (am, um) esse μέλλειν ἐπαινεῖν.*Perfectum.* laudaturum (am, um) fuisse μελλῆσαι ἐπαινεῖν.**B'. Conjugatio periphrastica passiva.**

INDICATIVUS

CONJUNCTIVUS

Praesens

laudandus sum ἐπαινετός εἰμί.

laudandus sim

Imperfectum

laudandus eram ἐπαινετός ἦν.

laudandus essem

Futurum simplex

laudandus ero ἐπαινετός ἔσομαι.

ἐλλείπει

Perfectum

laudandus fui ἐπαινετός ἐγενόμην.

laudandus fuerim

*Plusquamperfectum*laudandus fueram ἐπαινετός ἐγε-
γόνειν.

laudandus fuisset

*Futurum exactum*laudandus fuero ἐπαινετός γεγο-
νὸς ἔσομαι.

INFINITIVUS

Praesens. laudandum (am, um) esse ἐπαινετέον εἶναι.*Perfectum.* laudandum (am, um) fuisse ἐπαινετέον γενέσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'

ΑΝΩΜΑΛΟΙ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΑΣ

§ 68. I. Παρακείμενοι εἰς *ui* καὶ *vi*.

1. *crepō*, *crepui*, (*crepitem*), *crepāre* κροτεῖν.

Ὅμοίως τὰ σύνθετα, π.χ.: *increpāre* ἐπιτιμᾶν τὸ *discrepāre* (ἔνευ ὑπτίου) διαφωνεῖν.

2. *cubō*, *cubui*, *cubitum*, *āre* κεῖσθαι.

Ὅμοίως τὰ σύνθετα, π.χ.: *incubāre* ἐγκοιμᾶσθαι, *recubāre* (ἔνευ ὑπτίου) ἀνακεκλίσθαι. Τὰ σύνθετα ὅμως, τὰ *m* πρὸ τοῦ *b* παρεμβεβλημένον ἔχοντα, σχηματίζονται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν, π.χ.: *accumbo*, *accubui*, *accubitum*, *accumbere* κατακλίνεσθαι ὁμοίως *incumbere* ἐπεφείδεσθαι, *procumbere* κατακλίνεσθαι, *propiptere*, *recumbere* ἀνακλίνεσθαι.

3. *domō*, *domui*, *domitum*, *domāre* δαμάζειν.

Ὅμοίως τὰ σύνθετα *edomāre*, *perdomāre* καταδαμάζειν.

4. *sonō*, *sonui*, *sonitum*, *sonāre* (μτχ. μέλ. *sonaturus*) ἤχεῖν.

Ὅμοίως τὰ σύνθετα *consonāre* συμφωνεῖν, *dissonāre* διαφωνεῖν. Τὸ *resono* ὅμως ἔχει παρακείμενον *resonāvi*.

5. *tonō*, *tonui*, (*tonitum*), *tonāre* βροντᾶν.

Σύνθ. *attono* ἐμβροντᾶ (attonitus ἐκθαμβος).

6. *vetō*, *vetui*, *vetitum*, *vetāre* κωλύειν.

7. *plicō*, πτύσσω, σχεδὸν μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις εὐχρηστον, τὰ ὅποια ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπτίῳ, ἐκτός τῶν καταλήξεων *āvi*, *ātum*, ἔχουσι καὶ τὰς σπανιωτέρας καταλήξεις *ui*, *itum*, π.χ.: *explico*, *explicāvi* (καὶ *-ui*), *explicātum* (καὶ *-itum*), *explicāre* ἀναπτύσσειν ὁμοίως τὰ *applicāre* προσαρμόζειν, *implicāre* ἐμπλέκειν. Τὰ ἐκ τῶν εἰς *plex* ὅμως ὀνομάτων παραγόμενα ἔχουσι μόνον τὰς καταλήξεις *āvi*, *ātum*, π.χ.: *duplico*

(ἐκ τοῦ duplex) διπλασιάζω, triplico (triplex) τριπλασιάζω, multiplico (multiplex) πολλαπλασιάζω, supplico (supplex) ἱκετεύω.

8. *fricō*, *fricui*, *fricatum* (σπανιώτερον *frictum*), *fricāre* τριβειν.

Σύνθ. *defricāre* ἀπομάττειν, *perfricāre* περιτριβειν, *refricāre* (ἀνευ ὑπτίου) ἀναξαίνειν· μτχ. μέλ. *refricaturus*.

9. *secō*, *secui*, *sectum*, *secāre* τέμνειν. Μετοχή μέλ. *secaturus*.

Σύνθ. *deseccāre* ἀποτέμνειν, *insecāre* ἐντέμνειν.

10. *necō*, *necāvi*, *necātum*, *necāre* φονεύειν, *ēneco*, *ēnecui*, *ēnectum* (σπανίως *ēnecavi*, *ēnecātum*) ἀποκτείνειν.

11. *micō*, *micui*, —, *micāre* στίλβειν.

Σύνθ. *ēmico*, *ēmiciui*, —, *ēmicāre* ἀποστίλβειν· ἀλλὰ *dīmico*, *-āvi*, *-ātum*, *are* διαμάχεσθαι.

§ 69. II. Παρακείμενοι δι' ἀναδιπλασιασμοῦ ὀχηματιζόμενοι.

1. *dō*, *dedi*, *datum*, *dare* δίδοναι· ἔχει τὸ *a* βραχύ, πλὴν τῶν τύπων *dās*, *dā* καὶ *dāns*.

Σύνθ. *circumdo*, *circumdēdi*, *circumdātum*, *āre* περιβάλλειν· ὁμοίως τὰ *satisdāre* ἐγγύην παρέχειν, *pessumdāre* ἀφανίζειν, *venumdāre* πωλεῖν.

Τὰ δισύλλαβα ὁμῶς σύνθετα κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν·

ab-dō, *abdididi*, *abditum*, *abdere* κρύπτειν

abscon-dō, *abscondidi* (καὶ οὐχὶ *abscondidi*), *absconditum*, *abscondere* κρύπτειν, ἀποκρύπτειν.

ad-dō, *addidi*, *additum*, *addere* προστιθέναι.

con-dō, *condidi*, *conditum*, *condere* κτίζειν.

crē-dō, *credidi*, *creditum*, *credere* πιστεύειν.

dē-dō, *dēdididi*, *deditum*, *dedere* παραδίδοναι.

ē-dō, *ēdididi*, *ēditum*, *ēdere* ἐκδίδοναι.

prō-dō,	prōdidi,	prōditum,	prōdere προδιδόναι.
red-dō,	redidi,	reditum,	reddere ἀποδιδόναι.
trā-dō,	tradidi,	traditum,	tradere παραδιδόναι.
per-dō,	perdidi,	perditum,	perdere ἀπολλύναι.

Παθητ. per-eo, perii, perire ἀπόλλυσθαι· μετοχή μέλλοντος periturus, μτχ. πθητ. πρκ. perditus, γερουνδίβον perdendus.

vēn-dō, vēndidi, vēnditum, vēndere πωλείν.

Παθητ. vēn-eo, vēnii, vēnire· μτχ. πθητ. πρκ. venditus, γερουνδίβον vēndendus.

2. stō, steti, —, stāre (μτχ. μέλλ. stātūrus ἵστασθαι).

Σύνθ. circumsto, circumsteti, circumstāre περιιστασθαι.

Τὰ δισύλλαβα σύνθετα ἔχουσι παρακείμενον stiti, οἶον·

prae-sto, praestiti, praestāre (μτχ. μέλλ. prastātūrus) κρείττων εἰμί, διαφέρω.

cōn-stō, cōnstiti, cōnstāre (μτχ. μέλλ. cōnstātūrus) συνίστασθαι.

re-stō, restiti, restāre ὑπολείπεσθαι.

īn-stō, īnstiti, īnstāre (μτχ. μέλλ. īnstātūrus).

di-stō, distāre δίστασθαι | Τὰ ῥήματα ταῦτα ἔχουσι μόνον

ex-stō, extāre ἐξέχειν } ἐνεστώτα καὶ ἀπαρέμφατον.

§ 70. III. Παρακείμενοι εἰς ἰ μετ' ἐκτεταμένου τοῦ θεματικοῦ ῥωνήεντος.

1. juvō, jūvi, jūtum, juvāre (μτχ. μέλλ. juvatūrus) βοηθεῖν.

Σύνθ. adjuvo, adjūvi, adjūtum, adjuvāre ἐπικουρεῖν· μτχ. μέλλοντος adjutūrus.

2. lavō, lāvi, lavātum (lautum, lōtum) lavāre λούειν.

ΣΗΜ. Τὸ pūtāre πίνειν σχηματίζεται κανονικῶς, ἔχει ὁμῶς ἐν τῷ ὑπίφω συνηθέστερον pūtum.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΤΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΣΥΖΥΓΙΑΣ

§ 71. I. Κανονικῶς ἔχουσιν *ēvi, ētum.*

1. *dēleō, delēvi, delētum, delēre* ἐξαλείφειν, ἐξολοθρεύειν.

2. *flēō, flēvi, flētum, flēre* κλαίειν.

3. *neō, nēvi, nētum, nēre* νήθειν.

4. *pleō, plēvi, plētum, plēre* πιμπλάναι· εὐχρηστα εἶνε μόνον τὰ ἐκ τούτου σύνθετα·

com-pleō, complēvi, complētum, complēre ἀναπιμπλάναι.

im-pleō, implēvi, implētum, implēre ἐμπιμπλάναι.

ex-pleō, explēvi, explētum, explēre ἐκπιμπλάναι.

Μετὰ ὑπτίου εἰς *itum*·

5. *ab-oleō, abolēvi, abolitum, abolēre* καταλύειν, ἀφαιρίζειν· εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ ἀχρήστου *oleo*, οὐ τὰ λοιπὰ σύνθετα εἰς *esco* λήγοντα σχηματίζονται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν.

6. *ciēō, cīvi, citum, ciēre* ἐγείρειν, ἐξεγείρειν.

concitus, percitus τεταραγμένος; ἐξημμένος.

Τὰ σύνθετα σχηματίζονται σχεδὸν πάντοτε ἐκ τοῦ ἤττον εὐχρήστου *cio, cīre* κατὰ τὴν τετάρτην συζυγίαν.

ac-cio, accīvi, accītum, accīre προσκαλεῖν.

Ὅμοίως· *con-cio, concīvi, concītum, concīre* συναγείρειν.

ex-cio, excīvi, excītum, excīre ἐκκινεῖν.

Ἄλλ' *ex-cito, excitāvi, excitātum, excitāre* ἐξεγείρειν.

§ 72. I. Παρακείμενοι εἰς *ui*.

1. *doceō, docui, doctum, docēre* διδάσκειν.

2. *misceō, miscui, mixtum, miscēre* μινγνύειν.

Σύνθ. *ad-misceo* προσμίνγνυμι· *im-misceo* συμμίνγνυμι.

3. *teneō, tenui, (tentum), tenēre κατέχειν.*

Ἐκ τῶν συνθέτων ἔχουσιν ὑπτιον *tentum* μόνον τὰ ἐξῆς·

dē-tineo, detinui, detentum, detinēre ἐπέχειν, κατέχειν.

dis-tineo, distinui, distentum, distinēre διέχειν, διείργειν.

ob-tineo, obtinui, obtentum, obtinēre διατείνεσθαι.

re-tineo, retinui, retentum, retinēre ἐπέχειν, κωλύειν.

Ἄνευ ὑπτίου σύνθετα τοῦ *teneo* εἶνε τὰ ἐπόμενα·

at-tineō, attinui, attinēre προσήκειν συνήθως ἀπαντᾷται ἀπροσώπως *attinet προσήκει.*

con-tineō, continui, continēre συνέχειν *contentus* (ἐπιθετικῶς) *εὐχαριστημένος.*

sus-tineō, sustinui, sustinēre βασιάζειν.

per-tineō, pertinui, pertinēre διατείνειν.

4. *torreō, torruī, torrēre φρύγειν.*

5. *cēnseō, cēnsui, censum, cēnsēre ἡγεῖσθαι.*

Ὅμοίως· *recēnseō ἀναλογίζομαι*, ἀλλὰ τὰ *suscenseō χαλεπαίνω*, *percēnseō ἐξετάζω* δὲν ἔχουσιν ὑπτιον.

6. *languēō, languī, —, languēre ἀτονεῖν, ἀσθενεῖν.*

7. *liqueō, licui (liqui), —, liquēre λείβειν, φευστὸν εἶναι.*

§ 73.

1. Πολλά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβατα ῥήματα τῆς δευτέρας συζυγίας (ιδίᾳ τὰ ἔχοντα ἐπιθετον ἐξ αὐτῶν παρηγμένον καὶ λῆγον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς *idus*) ἔχουσι μὲν παρακείμενον εἰς *ui*, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ὑπτιον, π. χ.

calleō (ἐπιθ. *callidus*), *callui, callēre ἐμπείρως ἔχειν* πρὸς τι.

floreō (ἐπιθ. *floridus*), *florui, florēre ἀνθεῖν.*

emineō, eminui, eminēre ἐξέχειν.

2. Ἄλλα, ἐπίσης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμετάβατα ῥήματα, δὲν ἔχουσιν οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον, π. χ.

hebeō, hebēre ἀμβλὺν εἶναι.

immineō, imminēre ἐπικρέμασθαι.

maereō, maerēre ἀνιάσθαι.

§ 74. III. Παρακείμενοι δι' ἀναδιπλασιασμοῦ ἐσχηματισμένοι.

1. *mordeō*, *momordi*, *morsum*, *mordēre* δάκνειν.

2. *pendeō*, *pendi*, (*pensum*), *pendēre* κρέμασθαι.

Σύνθ. *impendeo* ἐπικρέμαμαι ἄνευ παρακειμένου καὶ ὑπτίου.

3. *spondeō*, *spondi*, *spōnsum*, *spondēre* ἐγγυᾶν.

Σύνθ. *respondeo*, *responi*, *responsum*, *respondēre* ἀποκρίνεσθαι.

4. *tondeō*, *totondi*, *tonsum*, *tondēre* κείρειν.

ΣΗΜ. Ὁ ἀναδιπλασιασμός τοῦ παρακειμένου ἐν τοῖς συνθέτοις δὲν φυλάσσεται.

§ 75. IV. Παρακείμενοι εἰς i.

1. *sedeō*, *sēdi*, *sēssum*, *sedēre* καθῆσθαι.

Σύνθ. *circum-sedeo*, *-sēdi*, *-sēssum*, *-ēre* περικαθῆσθαι.

super-sedeo, *-sēdi*, *-sēssum*, *-ēre* ἐπικαθῆσθαι.

Τὰ μετὰ μονοσυλλάβου προθέσεως σύνθετα τρέπουν τὸ *e* τῆς ρίζης *sed*, οἶον·

as-sideo, *assēdi*, *assessum*, *assidēre* παρακαθῆσθαι.

ob-sideo, *obsēdi*, *obsessum*, *obsidēre* πολιορκεῖν.

Ὅμοίως καὶ *pos-sideo*, *pos-sēdi*, *pos-sessum*, *pos-sidēre* κεκτῆσθαι.

Ἄνευ ὑπτίου *dissidēre* διίστασθαι, *praesidēre* προσδρεύειν, *residēre* ὑπολείπεσθαι.

2. *videō*, *vīdi*, *vīsum*, *vidēre* ὁρᾶν.

Σύνθ. *in-vidēre* φθονεῖν· *invisus* (ἐπιθετικῶς) μισητός.

pro-vidēre προορᾶν, προνοεῖν.

3. *prandeō*, *prandi*, *prānsum*, *prandēre* ἀριστᾶν· *pransus* ἠριστηκῶς.

4. *caveō*, *cāvi*, *cautum*, *cavēre* φυλάττεσθαι.

5. *faveō*, *fāvi*, *fautum*, *favēre* εὐνοεῖν.

6. *foveō*, *fōvi*, *fōtum*, *fovēre* θεραπεύειν.

7. *moveō*, *mōvi*, *mōtum*, *movēre* κινεῖν.

Σύνθ. commoveo, commōvi κτλ. *συγκινεῖν*.
remōveo, remōvi κτλ. *ἀποκινεῖν*.

8. *voveō*, vōvi, vōtum, vovēre *εὔχεσθαι τι*.

Σύνθ. de-voceo, devovi, κτλ. *καθιεροῦν*.

9. *ferveō*, fervi (ferbui), —, fervēre *ζέειν*.

§ 76. V. Παρακείμενοι εἰς si.

1. *rīdeō*, rīsi, rīsum, rīdēre *γελᾶν*.

Σύνθ. ar-rīdēre *προσγελᾶν*, sub-rīdēre *ὑπομειδιᾶν*.

ir-rīdēre *ἐπιγελᾶν*, *σκόπτειν*.

2. *suādeō*, suāsi, suāsum, suādēre *πεῖθειν*, *συμβουλευεῖν*.

Σύνθ. per-suādēre *καταπεῖθειν*, dis-suādēre *μεταπεῖθειν*, *παραπεῖθειν*.

3. *ardeō*, arsi, arsum, ardēre (*ἀμετάβ.*) *καίεσθαι*.

4. *haereō*, haesi, haesum, haerēre *ἔχεσθαι τινος*.

5. *jubeō*, jūssi, jūssum, jubēre *κελεύειν*.

6. *maneō*, mansi, mansum, manēre *μένειν*.

Σύνθ. per-manēre *διαμένειν*, re-manēre *ἀναμένειν*.

7. *augeō*, auxi, auctum, augēre *αὐξάνειν*.

8. *lūceō*, lūxi, —, lūcēre *λάμπειν*, *φέγγειν*.

Σύνθ. ē-lūcēre *ἐκλάμπειν*.

9. *lūgeō*, lūxi, —, lūgēre *πενθεῖν*, *θρηνηῖν*.

10. *frīgeō*, (frixi), —, frīgēre *ψιγεῖν*.

Μετ' ἀποβολῆς τοῦ τελικοῦ συμφώνου τῆς ῥίζης.

11. *mulceō*, mul(c)si, mulsum, mulcēre *θέλγειν*.

12. *mulgeō*, mul(g)-si, mulsum, mulgēre *ἀμέλγειν*.

13. *tergeō*, ter(g)si, tērsūm, tergēre *μάττειν*.

Σύνθ. abs-tergēre *ἀπομάττειν*.

14. *indulgeō*, indul(g)si, (indultum), indulgēre *χαρίζεσθαι*.

15. *torqueō*, tor(ḡ)-si, tortum, torquēre *στρέφειν*.

Σύνθ. contorquēre *συστρέφειν*, extorquēre *ἐκστρέφειν*.

16. *algeō*, al(g)-si, —, algēre *ψιγεῖν*.

17. *fulgeō*, *ful(g)si*, —, *fulgēre* ἀστράπτειν.

18. *urgeō*, *ur(g)-si*, —, *urgēre* ὠθεῖν.

§ 77. VI. Παρακείμενοι μετὰ παθητικῆς μορφῆς,
ἡμιαποθετικά (ἴδε § 64).

1. *audeō*, *ausus sum*, *audēre* *τολμᾶν*.

2. *gaudeō*, *gāvīsus sum*, *gaudēre* *χαίρειν*.

3. *soleō*, *solītus sum*, *solēre* *εἰωθῆναι*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΤΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΑΣ

§ 78. I. Παρακείμενοι δι' ἀναδιπλασιασμοῦ
ὀχηματιζόμενοι.

1. *cadō*, *cecidī*, (*cāsūm*), *cadere* *πίπτειν*.

Σύνθ. *oc-cido*, *accidī*, *occāsūrus*, *occidere* *θύειν*.

re-cido, *reccidī*, (*recidī*), *recāsūrus*, *recidere* *ὀπίσω*
πίπτειν.

Ὅμοίως: *in-cidere* *ἐμπίπτειν*. Ἄπαντα τὰ λοιπὰ σύνθετα δὲν
ἔχουσι μετοχὴν ἐνεργητικοῦ μέλλοντος, π. χ.·

ac-cido *προσπίπτω*, *accidit* *συμβαίνει*.

con-cidere *συμπίπτειν*.

2. *caedō*, *caecīdī*, *caesūm*, *caedere* *κόπτειν*, *καίνειν*.

Σύνθ. *oc-cīdo*, *occīdī*, *occīsum*, *occidere* *κατακαίνειν*.

Ὅμοίως: *abs-cidere* *ἀποκόπτειν*, *con-cidere* *συγκόπτειν*,
incidere *ἐγκόπτειν*.

3. *cellō*, *ceculī*, *celsūm* καὶ *culsum*, *cellere* *ἀπλοῦν*
εἶνε ἄχρηστον.

Σύνθ. *per-cello*, *perculī*, *perculsum*, *percellere* *κατα-*
πλήττειν.

Τὰ λοιπὰ σύνθετα ante-cellere καὶ prae-cellere προέχειν, ex-cellere ἐξέχειν, ἐν τῇ δοκίμῳ γλώσσῃ οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον ἔχουσι. Τὸ excelsus ἔχει ἐπιθετικὴν σημασίαν, ὑψηλός, ἐξοχος.

4. *currō, cucurri, cursum, currere* τρέχειν.

Ἐκ τῶν συνθέτων τοῦ ῥήματος τούτου δὲν σχηματίζουν τὸν παρακείμενον μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τὰ ἐξῆς·

oc-currere ἀπαντᾶν, re-currere ἀνατρέχειν, καὶ suc-currere ὑποτρέχειν, βοηθεῖν.

Τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ ῥήματος τούτου σύνθετα σχηματίζουν τὸν παρακείμενον ὅτε μὲν μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ὅτε δ' ἄνευ.

5. *fallō, fefelli, (falsum), fallere* σφάλlein, ἀπατᾶν· ἡ μετοχὴ *falsus* λαμβάνεται ἐπιθετικῶς = ψευδής, κίβδηλος· ὡς μετοχὴ δὲ πητ. πρῆμ. λαμβάνεται τὸ *deceptus*, τοῦ *decipere* ἀπατᾶν.

Σύνθ. *re-fello, refelli, (refūtātum), refellere* διελέγειν, ἀνασκευάζειν· τὸ ὑπτιον *refūtātum* λαμβάνεται ἐκ τοῦ *refūtāre* ἀνασκευάζειν.

6. *pellō, pepuli, pulsum, pellere* ἐλαύνειν, ὠθεῖν.

Σύνθ. *ap-pello, appuli, appulsum, appellere* προσελαύνειν.

Ὁμοίως· *com-pellere* συναλύνειν, *ex-pellere* ἐξελαύνειν, *im-pellere* ἐλαύνειν, *paroρμᾶν*, *re-pellere* ἀπωθεῖν.

7. *pendō, pependi, pensum, pendere* σταθμᾶσθαι.

Σύνθ. *im-pendo, impendi, impensum, impendere* ἀναλίσκειν.

Ὁμοίως· *de-pendere* ἀποτίνειν, *per-pendere* ἐπισταθμᾶσθαι, διεξετάζειν.

8. *parcō, pepercī, —, parcere* φείδεσθαι.

Ἀναπληροῦται τὸ ὑπτιον διὰ τοῦ ὑπτίου τοῦ *temperāre*.

9. *tundō, (tutūdi, tunsum), tundere* κρούειν, ἀράσσειν.

Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ὑπτιον *tūsum*, ὅθεν·

con-tundo, contūdi, contūsum, contundere συντριβεῖν.

re-tundo, retūdi, retūsum, retundere ἀμβλύνειν.

10. *canō, cecini, —, canere* ἄδειν τὸ ἠλλεῖπον ὑπτίον ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ *cantāre*.

Σύνθ. *con-cino, concinui, —, concinere* συνάδειν.

11. *pariō, peperī, partum, parere* (μτχ. μέλλ. *paritūrus*) γεννᾶν.

ΣΗΜ. Τὰ σύνθετα τοῦ ῥήματος τούτου, *aperire, operire, compe- rere, reperire* σχηματίζονται κατὰ τὴν Δ' συζυγίαν.

12. *tendō, tetendi, tentum, tendere* τείνειν.

Ὅμοίως τὰ σύνθετα, π. χ. *at-tendere* προσέχειν, *con- tendere* διατείνεσθαι, *dis-tendere* διατείνειν, *ob-tendere* προτείνειν, *prophasissēdai, por-tendere* προσημαίνειν, *prae- tendere* προτείνειν, *sub-tendere* ὑποτείνειν.

Ἄνευ ὑπτίον *os-tendo, ostendi, —, ostendere* προτείνειν.

Τὸ ἠλλεῖπον ὑπτίον ἀναπληροῦται ἐκ τοῦ *ostentāre* προτείν- νειν, δεικνύναι.

13. *pingō, pepigi, pactum, pungere* συντίθεσθαι, διο- μολογεῖν. Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἔχει καὶ δύο ἄλλους τύπους τοῦ παρα- κειμένου, *panxi* καὶ *pēgi*. ἄλλ' ὁ μὲν *panxi* εἶνε ποιητικὸς καὶ ἀδόκιμος, ὁ δὲ *pēgi* ἀρχαϊκός.

Σύνθ. *com-pingo, compēgi, compactum, compingere* συναρμύζειν.

Ὅμοίως *im-pingere* προσκρούειν, προσπταίνειν.

14. *tangō, tetigi, tactum, tangere* θιγγάνειν.

Σύνθ. *at-tingere* ἐφάπτεσθαι, *con-tingere* ἄπτεσθαι, *ob- tingere* τυγγάνειν τὰ δύο τελευταῖα δὲν ἔχουσιν ὑπτίον, καὶ συνήθως ἀπαντῶσιν ἀπροσώπως, *contingit, contigit* καὶ *obtin- git, obtigit* συμβαίνει, συνέβη.

15. *pungō, pupugi, punctum, pungere* νύττειν, κεντᾶν.

Τὰ σύνθετα ἔχουσι παρακείμενον *pūnxi*, οἶον·

com-pungo, compūnxi, compūnctum, compungere κατανύττειν.

Ὅμοίως *ex-pungere* διαγράφειν, *inter-pungere* δια- στίζειν.

16. *credō, credidi* κ.τ.λ. ἴδε § 69.

17. *discō, didici* —, *discere* *μανθάνειν*.

Σύνθ. *ad-discō, addidici*, — *addiscere* *προμανθάνειν*.

Ὁμοίως: *de-discere* *ἀπομανθάνειν*, *e-discere* *ἐκμανθάνειν*, *per-discere* *καταμανθάνειν*.

18. *poscō, —, poscere* *αίτειν*.

Σύνθ. *de-poscō, depoposci*, —, *deposcere* *ἀπαιτεῖν*.

Ὁμοίως: *ex-poscere* *ἐξαιτεῖσθαι*.

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ παρακειμένου τοῦ *discere* καὶ *poscere* ἴδε § 61, 4.

19. *si-stō, (stiti), statum, sistere* *ἰστάναι*.

Τὰ σύνθετα τοῦ ῥήματος τούτου τηροῦσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν τοῦ παρακειμένου, ἀλλὰ δὲν ἔχουσιν ὕπτιον.

ab-sisto, abstiti, —, *absistere* *ἀφίστασθαι*.

Ὁμοίως: *ad-sistere* *παρίστασθαι*, *cōn-sistere* *καθίστασθαι*, *dē-sistere* *ἀφίστασθαι*, *ex-sistere* *γίνεσθαι*, *re-sistere* καὶ *ob-sistere* *ἀνθίστασθαι*, *circum-sistere* *περίστασθαι* ὁ παρακειμένος τούτου εἶνε *circum-steti*.

20. *bibō, bibi*, —, *bibere* *πίνειν* τὸ ἑλλείπον ὕπτιον ἀναπληροῦται διὰ τοῦ ὑπτίου (τοῦ *potāre*) *pōtum*.

Σύνθ. *im-bibo, imbibī*, —, *imbibere* *ἐμπίνειν*.

§ 79. II. Παρακειμένοι ἐσχηματισμένοι δι' ἀποβολῆς τῆς σὺλλαβῆς τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ.

21. *findō, fidi, fissum, findere* *σχίζειν*.

Σύνθ. *dif-findō, diffidi, diffissum, diffindere* *διασχίζειν*.

22. *scindō, scidi, scissum, scindere* *σχίζειν*, *διασπᾶν*.

Σύνθ. *ab-scindō, abscidi, abscissum, abscindere* *ἀποσχίζειν*.

Ὁμοίως: *di-scindere* *διασχίζειν*, *ex-scindere* *ἐκκόπτειν*, *ἐξολοθρεύειν*, *re-scindere* *ἀνασχίζειν*.

§ 80. III. Ῥήματα, ὧν οἱ παρακείμενοι
 σχηματίζονται ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ, διὰ
 προσαρτήσεως ἐνὸς i.

α') Μετ' ἐκτάσεως τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος.

1. agō, ēgi, āctum, agere ἄγειν, πράττειν.

Σύνθ. circum -ago, -ēgi, -āctum, -agere περιάγειν.

per-ago, -ēgi, -āctum, -agere διαπράττεσθαι.

ab-igo, -ēgi, -āctum, -igere ἀπάγειν, ἀπελαύνειν.

'Ομοίως' ad-igere προσάγειν, ex-igere διανύτειν, red-igere ἐπανάγειν· cōgo, coēgi, coāctum, cōgere συνάγειν, ἀναγκάζειν.

Τὰ dēgere (vitam) διάγειν καὶ ambigere ἀμφισβητεῖν οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον ἔχουσι· τὸ πρῶτον ἀναπληροῖ τοὺς ἐλλείποντας τύπους διὰ τοῦ agere.

2. capiō, cēpi, captum, capere λαμβάνειν.

Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ὑπτιον ceptum, ὄθεν·

ac-cipio, accēpi, acceptum, accipere προσλαμβάνειν.

'Ομοίως' in-cipere (μεταβχτ.) ἀρχεσθαι, per-cipere καταλαμβάνειν, prae-cipere ἀφηγεῖσθαι, re-cipere ἀναλαμβάνειν, sus-cipere ἀναδέχεσθαι, ἐπιχειρεῖν. Οὕτω καὶ τὰ λοιπὰ σύνθετα πλὴν τοῦ ante-cipio, antecēpi, anteceptum καὶ antecaptum, antecapere προλαμβάνειν.

3. emō, ēmi, ēmptum, emere ὠνεῖσθαι.

Σύνθ. co-ēmo, coēmi, coēmptum, coēmere συνωνεῖσθαι.

ad-imo, adēmi, adēmptum, adimere ἀφαιρεῖν.

'Ομοίως' dir-imere διαίρειν, ex-imere ἐξαιρεῖν, inter-imere καὶ per-imere=ἀναιρεῖν, διαφθείρειν, red-imere ἀντανεῖσθαι.

'Ἄλλὰ cōmo (co-emo), cōmpsi, cōmptum, cōmere συντιθέναι, συναρπάζειν.

dēmo (de-emo), dēmpsi, dēmptum, demere ἀφαιρεῖν.

prōmo (pro-emo), *prōmpsi*, *prōmptum*, *prōmere*
ἐξαιρεῖν, *ἐκφέρειν*.

dēprōmo, dēprōmpsi, dēprōmptum, dēprōmere
ἐξαιρεῖν.

sūmo (sub-emo), *sūmpsi*, *sūmptum*, *sūmere* *λαμβάνειν*.
cōnsūmo, -*sūmpsi*, -*sūmptum*, -*sūmere* *ἀναλίσκειν*.

4. *faciō*, *fēci*, *factum*, *facere* *ποιεῖν*. Παθητ. *fiō*.

Τὰ σύνθετα μετὰ προθέσεων καὶ τοῦ ἀχωρίστου μερίου *re*
 μεταβάλλουσι τὸ *a* εἰς *i*, ἔχουσι ἐν τῷ ὑπίτω *fectum* καὶ
 σχηματίζουσι τὸ παθητικὸν κανονικῶς εἰς *ficior*, π. χ.·

afficio, *affeci*, *affectum*, *afficere* *διατιθέναι*.

Παθητ. *afficior*, *affectus sum*, *affici* *διατίθεσθαι*.

Ὅμοιως· *con-ficere* *ἀποτελεῖν*, *dē-ficere* *ἀφίστασθαι*.

efficere *καταπράττειν*, *inter-ficere* *φονεύειν*.

perficere *διαπράττειν*, *prae-ficere* *προϊστάναι*.

suf-ficere *ἐπαρκεῖν*, *reficere* *ἀνορθοῦν*.

Τὰ μετ' ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου ἐσχηματισμένα σύνθετα
 φυλάττουσι τὸ *a* καὶ ἔχουσι παθητικὸν εἰς *fiō*, π. χ.·

cale-faciō, *calefēci*, *calefactum*, *calefacere* *θερμαίνειν*.

Παθητ. *calefio*, *calefactus sum*, *calefieri* *θερμαίνεσθαι*.

Ὅμοιως· *pate-faciō* *ἀνοίγω*· παθητ. *pate-fio*.

satis-faciō *ἐξαρκῶ*· παθητ. *satis-fio*.

tape-faciō *χλαιίνω*· παθητ. *tape-fio*.

ΣΗΜ. Οἱ ἐπόμενοι μόνον σπανίως ἀπαντῶντες τύποι ἐκκλίνουσι τοῦ
 γενικοῦ κανόνος· *con-fit* (= *con-ficitur*), *con-fiat* (= *con-ficiatur*),
con-fieret (= *con-ficeretur*), *con-fieri* (= *con-fici*)· *de-fit* (= *de-ficitur*),
de-fiunt (= *de-ficiuntur*), *de-fiat* (= *de-ficiatur*), *de-fiet*
 (= *de-ficiētur*), *de-fieri* (= *de-fici*)· *in-fit* (= *in-ficitur*).

5. *fugiō*, *fūgi*, —, *fugere* *φεύγειν*· μτχ. μέλλ. *fugi-*
turus.

Σύνθ. *au-fugio*, *aufūgi*, —, *aufugere* *ἀποφεύγειν*.

Ὅμοιως· *ef-fugere* *ἐκφεύγειν*, *con-fugere* *καταφεύγειν*,
per-fugere *αὐτομολεῖν*.

6. *jaciō, jēci, jactum, jacere βάλλειν.*

Τὰ σύνθετα ἔχουσιν ὕπτιον *iectum*, ὅθεν·

ab-icio (πρόφ. *abjicio*), *abiēci, abiectum, abicere*
ἀποβάλλειν.

ad-icio (πρόφ. *adjicio*), *adiēci, adiectum, adicere*
προστιθέναι.

con-icio (πρόφ. *conjicio*), *coniēci, coniectum, conicere*
συμβάλλειν.

de-icio (πρόφ. *dejicio*), *deiēci, deiectum, deicere*
καταβάλλειν.

e-icio (πρόφ. *ejicio*), *eiēci, eiectum, eicere ἐκβάλλειν.*

re-icio (πρόφ. *rejicio*), *reiēci, reiectum, reicere εἰς*
τοὔπίσω βάλλειν.

Ὅμοίως καὶ τὰ λοιπὰ σύνθετα πλὴν τοῦ *super-iacio*,
super-iēci, superiectum (-iactum), superiacere ὑπερ-
εμβάλλειν.

7. *legō, lēgi, lectum, legere ἀναγιγνώσκειν* (ἀλλὰ *lēgo*,
lēgāvi κτλ. *ἀποστέλλειν*).

Σύνθ. *per-lego, perlēgi, perlēctum, perlegere διανα-*
γιγνώσκειν.

al-lego, allēgi, allēctum, allegere ἐκλέγειν, προσαιρεῖσθαι.

re-lego, relēgi, relēctum, relegere ἀνατυλίσσειν· πάλιν
ἀναγιγνώσκειν.

Τὰ λοιπὰ τούτου σύνθετα τρέπουσιν ἐν τῇ συνθέσει τὸ *e* τῆς
ρίζης εἰς *i*, ὅθεν·

col-ligo, collēgi, collēctum, colligere συλλέγειν.

dē-ligo, delēgi, delēctum, deligere { *ἐκλέγειν.*

ē-ligo, elēgi, elēctum, eligere }

Τὰ σύνθετα ὁμῶς *diligere ἀγαπᾶν, negligere ἀμελεῖν, καὶ*

*intellegere ἐννοεῖν, σχηματίζουσι παρακείμενον εἰς *ēxi*.*

di-ligo, dilēxi, dilēctum, diligere.

neg-lego (καὶ *neglīgo*), *neglēxi, neglēctum, negligere.*

intel-lego (καὶ *intelligo*), *intellēxi, intellēctum, intel-*

legere.

8. *edō, ēdi, ēsum, edere* ἐσθίειν.

Σύνθ. com-edere καταβιβρώσκειν, ex-edere ἐκβιβρώσκειν, per-edere διαβιβρώσκειν.

9. *fodiō, fōdi, fossum, fodere* ὀρύττειν.

Σύνθ. confodio, confōdi, confossum, confodere διασκάπτειν.

Ὁμοίως: ef-fodere ἐξορύττειν, perfodere διορύττειν.

6') Παρακείμενοι μετ' ἀποβολῆς τοῦ πρὸς ἕκτασιν τῆς ῥίζης παρεμβληθέντος συμφώνου.

10. *frangō, frēgi, frāctum, frangere* ῥηγνύναι, θραύειν.

Σύνθ. con-fringo, confrēgi, confractum, confringere καταθραύειν.

Ὁμοίως: in-fringere προσρηγνύναι, καταπραύνειν, per-fringere διασρηγνύναι.

11. *linquō, līqui, lictum, linquere* λείπειν· εἶνε εὐχρηστον σχεδὸν μόνον ἐν ταῖς ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος παραγομένοις χρόνοις.

Σύνθ. re-linquo, reliqui, relictum, relinquere καταλείπειν.

Ὁμοίως: de-re-linquere ἐγκαταλείπειν, de-linquere πλημμελεῖν.

12. *vincō, vīci, victum, vincere* νικᾶν.

Σύνθ. con-vincere ἐξελίγχειν, de-vincere κατανικᾶν.

13. *rumpō, rūpi, ruptum, rumpere* ῥηγνύναι, λύειν.

Σύνθ. cor-rumpere διαφθείρειν, per-rumpere διασρηγνύναι, e-rumpere ἐκρηγνύναι, ir-rumpere εἰσβιάζεσθαι, εἰσπίπτειν.

14. *fundō, fūdi, fūsum, fundere* χέειν.

Σύνθ. con-fundere συγχέειν, ef-fundere ἐκχέειν, pro-fundere προχέειν.

§ 81. I. Παρακείμενοι ἐσχηματισμένοι ἄνευ αἰσθητῆς μεταβολῆς τῆς ῥίζης.

1. (*icō*), *ici*, *ictum*, (*icere*) *πλήττειν* foedus *icere* ὄρκια *τέμνειν*, *συνθεσίας* *τέμνειν*.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ ἐνεστώτι εἶνε ἄχρηστον ἀναπληρούμενον διὰ τοῦ *ferire*, ὅθεν *foedus ferire* φίλια ἢ *συνθεσίας* *τέμνειν*.

2. *cūdō*, *cūdi*, (*cūsum*), *cūdere* *τύπτειν*, *κόπτειν*.

3. (*sīdō*, *sīdi* ἢ *sēdi*, —, *sīdere* *καθίξειν*)· εἶνε ποιητικόν.

Σύνθ. *as-sīdō*, *assēdi*, *assēssum*, *assīdere* *παρακαθέζεσθαι*.

Ὅμοίως· *in-sīdere* *ἐγκαθέζεσθαι*, *pos-sīdere* *κτᾶσθαι*, *con-sīdere* (ἄνευ ὑπτίου) *καθέζεσθαι*.

4. *visō*, (*visi*) —, *visere* *ἐπισκέπτεσθαι*.

5. *ac-cendō*, *accendī*, *accēssum*, *accendere* *ἀνακαίειν*, *ἀνάπτειν* (εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ ἀχρήστου *cando*).

Ὅμοίως· *in-cendere* *ἐνάπτειν*, *suc-cendere* *ὕφάπτειν*.

(Ἐπαντα τὰ ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *d* μετὰ προηγούμενου συμφώνου σχηματίζουσι παρακείμενον εἰς *di*, πλὴν τοῦ *ardeo*, *arsi*, *arsum*, *ardēre* *καίεσθαι*, *αἴθεσθαι*).

6. *dē-fendō*, *defendi*, *defensum*, *defendere* *ὑπερασπίζειν*· ἐκ τοῦ ἀχρήστου *fendo*.

Ὅμοίως· *of-fendere* *προσκρούειν*.

7. *mandō*, (*mandi*), *manssum*, *mandere* *μασᾶσθαι*.

8. *pandō*, *pandi*, *passum* (σπανιώτερον *pansum*), *pan-dere* *πέταννύειν*.

9. *prehendō*, *prehendi*, *prehensum*, *prehendere* *λαμβάνεσθαι*, *δράττεσθαι*. (Καὶ *prendo* ἄντι *prehendo*).

Σύνθ. *com-prehendere* *συλλαμβάνειν*, *re-prehendere* *καθάπτεισθαι*.

10. *scandō*, *scandi*, —, *scandere* *ἀναβαίνειν*.

Σύνθ. *as-cendo*, *ascendi*, *ascensum*, *ascendere* *ἀναβαίνειν*.

Ὁμοίως con-scendere ἐπιβαίνειν, descendere καταβαίνειν.

11. *psallō*, psalli, —, psallere ψάλλειν.

12. *vellō*, velli, vulsum, vellere τίλλειν.

Σύνθ. con-vellere ἀνασπᾶν, di-vellere διασπᾶν, e-vellere ἐκσπᾶν.

13. *verrō*, —, versum, verrere σαίρειν, κορεῖν.

Σύνθ. e-verrere ἐκσαροῦν, ἐκκορεῖν.

14. *vertō*, verti, versum, vertere στρέφειν.

Σύνθ. a-vertere ἀποστρέφειν, ad-vertere στρέφειν πρὸς τι, προσέχειν, con-vertere περιστρέφειν, prae-vertere προφθάνειν, re-vertere ὑποστρέφειν.

§ 82. II. Χαρακτῆρες v- καὶ u-, παρακείμενοι εἰς i, ὑπτιον εἰς ūtum (ἐκ τοῦ -vitum ἢ -uitum).

1. *solvō*, solvi, solūtum, solvere λύειν.

Σύνθ. ab-solvere ἀπολύειν, dis-solvere διαλύειν.

2. *volvō*, volvi, volūtum, volvere κυλινθεῖν, ἐλίσσειν.

Σύνθ. con-volvere συνελίσσειν, e-volvere ἐκκυλινθεῖν, in-volvere ἐνελίσσειν.

3. *exuo*, exui, exūtum, exuere ἐξαιρεῖν, ἀποδύειν.

4. *induō*, indui, indūtum, induere ἐνδύειν.

5. *imbuō*, imbui, imbūtum, imbuere βάπτειν.

6. *minuō*, minui, minūtum, minuere ἐλαττοῦν.

7. (*nuō*, nūi, nutum, nuere νεύειν): εἶνε ἀρχαϊκόν.

Σύνθ. ab-nuο, abnui, abnūtum, abnuere ἀπονεύειν· μετοχὴ μέλλ. abnuiturus.

Ὁμοίως ad-nuere ἐπινεύειν.

8. *spuō*, spui, spūtum, spuere πτύειν.

Σύνθ. re-spuere (ἄνευ ὑπτίου) ἀποπτύειν.

9. *statuō*, statui, statūtum, statuere ἰστάναι, ἰδρύεσθαι.

Σύνθ. con-stituo, constitui, constitūtum, constituere διατάττειν.

'Ομοίως· in-stituere καθιστάναι, re-stituere ἀποκαθιστά-
ναι, sub-stituere ἀντικαθιστάναι.

10. suō, sui, sūtum, suere κασσύειν, ῥάπτειν.

11. tribuō, tribui, tribūtum, tribuere νέμειν.

Σύνθ. at-tribuere προσνέμειν, dis-tribuere διανέμειν.

12. acuō, acui, —, acuere ἀκονᾶν, δξύνειν.

13. arguō, argui, —, arguere, ἐλέγχειν, αἰτιάσθαι·

μτχ. μέλλ. arguiturus. Ἀναπληροῦται διὰ τοῦ insimulāre
καὶ accusāre. Ἡ μτχ. argutus ἔχει ἐπιθετικὴν σημασίαν,
ἀργίνοϋς, εὐφρῆς.

Σύνθ. co-arguere ἐξελέγχειν· ἀναπληροῦται ἐν τῷ ὑπτίῳ
διὰ τοῦ ὑπτ. convinctum τοῦ convincere.

red-arguere ἀπελέγχειν, διελέγχειν· ἀναπληροῦται ἐν τῷ
ὑπτίῳ διὰ τοῦ ὑπτ. refūtātum τοῦ refūtāre.

14. luō, lui, —, luere τίνειν· μτχ. μέλλ. luiturus.

Σύνθ. ab-luo, ablui, ablūtum, abluere ἀποπλύνειν.

'Ομοίως· polluere μολύνειν, subluere ὑπονίπτειν.

15. ruō, rui, —, ruere καταρρέειν· μτχ. μέλλ. ruiturus.

Σύνθ. dī-ruo, dirui, dirūtum, diruere καταβάλλειν.

'Ομοίως· ob-ruere καταχωννύναι, cor-ruere (ἄνευ ὑπτίου)
συμπίπτειν, καταπίπτειν.

16. congruō, congrui, —, congruere συνάδειν.

'Ομοίως· ingruere ἐμπίπτειν.

17. metuō, metui, —, metuere φοβεῖσθαι.

§ 83. III. Παρακείμενοι εἰς vi καὶ ui.

α') Εἰς vi.

1. linō, lēvi (livi), lītum, linere ἀλείφειν, χρίειν.

Σύνθ. ob-līno ἐπιχρίω. (Μετοχὴ παθητ. παρακειμ. oblitus

πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς μετοχῆς oblitus τοῦ β. obliviscor
ἐπιλανθάνομαι).

2. sinō, sivi, sītum, sinere ἔαν.

Σύνθ. dē-sino, dēsii, dēsītum, dēsinere πάνεσθαι.

Ἐντὶ τῶν τύπων *dēsii* καὶ *dēsiiit* εἶνε ἐν χρήσει τὰ *dēstiti* καὶ *dēstitit*.

3. *serō*, *sēvi*, *sātum*, *serere* *σπείρειν*.

Σύνθ. *cōn-sero*, *cōnsēvi*, *cōnsitum*, *cōnserere* *κατασπείρειν*.

Ὁμοίως· *in-serere* *ἐνσπείρειν*.

4. *terō*, *trīvi*, *trītum*, *terere* *τριβείν*.

Σύνθ. *de-terere* *ἀποτριβείν*, *con-terere* *συντριβείν*, *συνθλάν*.

5. *cernō*, (*crēvi*, *crētum*), *cernere* *κρίνειν*, *δρᾶν*.

Οἱ τύποι *crēvi*, *crētum* οὐδέποτε κείνται ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ *δρᾶν*, ἀλλὰ *crēvi* λέγεται μόνον ἐν τῇ φράσει *hereditatem crēvi*=*adii* καὶ *ἐνόστε*=*decrēvi*· ἄλλως μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις.

de-cernō, *decrēvi*, *decrētum*, *decernere* *διαγιγνώσκειν*, *ψηφίζεσθαι*.

dis-cernō, *discrēvi*, *discrētum*, *discernere* *διακρίνειν*, *se-cerno*, *secrēvi* κτλ. *διακρίνειν*, *ἀποκρίνειν*.

6. *spernō*, *sprēvi*, *sprētum*, *spernere* *ἀποβάλλειν*, *ὀλιγοφρεῖν*.

7. *sternō*, *strāvi*, *strātum*, *sternere* *στρωννύειν*.

Σύνθ. *con-sternere* καὶ *pro-sternere* *καταστορεννύειν*.

8. *petō*, *petīvi* (*petii*), *petitum*, *petere* *δύμᾶν*, *ἐπιφάρεσθαι*.

Σύνθ. *ap-petere* *ἐφίεσθαι*, *ex-petere* *ζητεῖν*, *αἰτεῖν*, *re-petere* *πάλιν ἐπιχειρεῖν*, *ἀπαιτεῖν*.

9. *quaerō*, (*ἀντί quaesō*), *quaesīvi*, *quaesītum*, *quaerere* *ζητεῖν*.

Σύνθ. *ac-quirō*, *acquisīvi*, *acquisītum*, *acquirere* *προσκητᾶσθαι*.

Ὁμοίως· *con-quirere* *συνάγειν*, *ἀναζητεῖν*, *dis-quirere* καὶ *in-quirere* *διαζητεῖν*, *διερευνᾶν*, *ex-quirere* *ἐξιστορεῖν*, *ἐξετάζειν*, *re-quirere* *ἀναζητεῖν*.

10. *cupiō*, *cupīvi*, *cupītum*, *cupere* *ἐπιθυμεῖν*.

11. *sapiō*, *sapīvi* (ui), —, *sapere* *χυμὸν ἔχειν*.

Σύνθ. *dē-sipio*, —, —, *desipere* *παραφρονεῖν*, *resipere* *χυμὸν τιος παρέχειν*.

12. *arcessō*, *arcessīvi*, *arcessitum*, *arcessere* (*παρασηματισμὸς accerso*) *μεταπέμπεσθαι*.

13. *capessō*, *capessīvi*, *capessitum*, *capessere* *δράττεσθαι* *τιος*.

14. *facessō*, (*facessīvi*), *facessitum*, *facessere* *ποιεῖν τι*.

15. *incessō*, *incessīvi*, —, *incessere* *δρῶν*, *προσβάλλειν*.

16. *laccessō*, *laccessīvi*, *laccessitum*, *laccessere* *ἐρεθίζειν*.

6') Εἰς ui.

1. *alō*, *alui*, *altum*, *alere* *τρέφειν*.

2. *colō*, *colui*, *cultum*, *colere* *γεωργεῖν*, *θεραπεύειν*.

Σύνθ. *ex-colere*, *ἐξεργάζεσθαι*, *in-colere* *κατοικεῖν*, *incultus* (*ἐπίθετ.*) *ἀκαλλιέργητος*.

3. *cōnsulō*, *consului*, *consultum*, *consulere* *βουλευέσθαι*, *συμβουλευέσθαι*.

4. *occulō*, *occului*, *occultum*, *occulere* *κρύπτειν*.

5. *molō*, *molui*, *molitum*, *molere* *μύλλειν*, *ἀλήθειν*.

6. *fremō*, *fremui*, —, *fremere* *βρέμειν*.

7. *gemō*, *gemui*, —, *gemere* *στένειν*.

8. *tremō*, *tremui*, —, *tremere* *τρέμειν*.

9. *vomō*, *vomui*, —, *vomere* *έμειν*.

10. (*cumbō*, *cubui*, *cubitum*, *cumbere* *κλίνεσθαι*).

Σύνθ. *in-cumbere* *κατακλίνεσθαι*, *oc-cumbere* *υποκύνειν*, *ἀποθνήσκειν*.

11. *gignō* (*gi-geno*), *genui*, *genitum*, *gignere* *γεννᾶν*.

12. *pōnō*, (*ἐκ τοῦ posino*), *posui*, *positum*, *ponere* *τιθέναι*.

Σύνθ. *com-pōnere* *συντιθέναι*, *dis-pōnere* *διατάττειν*, *ex-pōnere* *ἐκτιθέναι*, *dē-pōnere* *ἀποτιθέναι*· καὶ ἄλλα.

13. *serō*, (*serui*, *sertum*), *serere* *εἶρειν*. Ὁ *πρακεῖμενος* καὶ τὸ ὑπτιον ἀπαντῶσι μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις, οἷον·

cōn-sero, conserui, consertum, conserere συνείρειν, συνάπτειν.

Ὁμοίως: dē-serere ἀπολείπειν, dis-serere διαλέγεσθαι (δὲν ἔχει ὕπτιον, ἀναπληροῖ ὁμως αὐτὸ διὰ τοῦ disputatum τοῦ ῥ. disputāre), in-serere ἐνείρειν.

14. *texō*, texui, textum, texere ὑφαίνειν.

Σύνθ. in-texere ἐνυφαίνειν, prae-texere παρυφαίνειν, προφασίζεσθαι, cōn-texere συνυφαίνειν, re-texere ἀνυφαίνειν, dē-texere ἐξυφαίνειν.

15. *metō*, (messui) messem fēci, messum, metere θερίζειν.

Σύνθ. dē-metere ἀπαμᾶν, ἀποδρέπειν.

16. *rapiō*, rapui, raptum, rapere ἀρπάζειν.

Σύνθ. (ὕπτιον reptum).

ab-ripio, abripui, abreptum, abripere ἀφαρπάζειν, ar-ripere ἀναρπάζειν, δράττεσθαι, di-ripere διαρπάζειν, e-ripere ἐξαρπάζειν.

17. *ē-licio*, elicui, elicium, elicere ἐξάγειν, ἐπάγειν. Σύνθετον ἐκ τοῦ lacio· ἄλλα ὁμως σύνθετα σχηματίζουσι παρακείμενον εἰς ēxi, οἶον:

<i>il-licio</i> , <i>illēxi</i> , <i>illectum</i> , <i>illicere</i>	} ἐπάγομαι, ἐφέλω.
<i>pel-licio</i> , <i>pellēxi</i> , <i>pellectum</i> , <i>pellicere</i>	
<i>al-licio</i> , <i>allēxi</i> , <i>allectum</i> , <i>allicere</i>	

18. *strepō*, strepui, —, strepere θροεῖν, θοροβεῖν.

19. *stertō*, stertui, —, stertere δέγγειν.

20. *compesco*, compescui, —, compescere κατέχειν.

§ 84. IV. Παρακείμενοι εἰς si.

1. *scribo*, scripsi, scriptum, scribere γράφειν.

Σύνθ. ad-scribere προσγράφειν, cōn-scribere συγγράφειν, in-scribere ἐπιγράφειν, re-scribere ἀντιγράφειν· καὶ ἄλλα.

2. *nūbo*, nūpsi, nūptum, nūbere (viro) ὑπανδρεύεσθαι.

3. *rēro*, *repsi*, —, *repere* ἔρπειν.

Σύνθ. *ar-rēpere* προσέρπειν, *ir-repere* εἰσέρπειν, *ob-repere* ἐφέρπειν, ἐπέρχεσθαι.

4. *carpo*, *carpsi*, *carptum*, *carpere* καρποῦσθαι, δρέπεσθαι.

Σύνθ. *dē-cerpo*, *decerpsi*, *decerptum*, *decerpere* ἀποδρέπεσθαι, *ex-cerpere* ἐξαιρεῖν, ἀφαιρεῖν.

5. *scalpō*, *scalpsi*, *scalptum*, *scalpere* σκάλλειν, γλάφειν, σκαλίζειν.

6. *sculpō*, *sculpsi*, *sculptum*, *sculpere* γλύφειν.

7. *serpō*, *serpsi*, —, *serpere* ἔρπειν, ἐπινέμεσθαι.

8. *contempnō*, *contempsi*, *contemptum*, *contemnere* καταφρονεῖν.

9. *ūrō*, *ūssi*, *ūstum*, *ūrere* (μεταβατ.) καίειν, πυρπολεῖν.

Σύνθ. *combūro*, *combussi*, *combustum*, *comburare* κατακαίειν.

10. *gerō*, *gessi*, *gestum*, *gerere* φέρειν, πράττειν.

Σύνθ. *ag-gerere* προσκομίζειν, *con-gerere* συμφορεύειν, σωρεύειν

11. *premō*, *pressi*, *pressum*, *premere* πιέζειν, θλίβειν.

Σύνθ. *com-primere* συμπιέζειν, *ex-primere* ἐκπιέζειν, *im-primere* ἐντυποῦν, *op-primere* καὶ *sup-primere* καταπιέζειν, *re-primere* ἀναστέλλειν.

§ 85.

1. *claudō*, *clausi*, *clausum*, *claudere* κλείειν.

Σύνθ. *con-clūdo*, *conclūsi*, *conclūsum*, *concludere* συγκλείειν.

Ὅμοίως· *ex-clūdere* ἀποκλείειν, *inclūdere* ἐγκλείειν, *inter-clūdere* διακλείειν, *oc-cludere* κατακλείειν.

2. *dīvidō*, *dīvisi*, *dīvisum*, *dīvidere* διαιρεῖν.

3. *laedō*, *laesi*, *laesum*, *laedere* λυμαίνεσθαι, βλάπτειν.

Σύνθ. *al-līdo*, *allīsi*, *allīsum*, *allidere* προσκρούειν.

Ὅμοίως· *ē-līdere* ἐκκρούειν.

4. *lūdō, lūsi, lūsum, lūdere* παίζειν.

Σύνθ. *al-lūdere* προσπαίζειν, αίνιττεσθαι, *il-ludere* έμπαίζειν.

5. *plaudō, plausi, plausum, plaudere* κροτείν, επαινείν

Σύνθ. *ap-plaudere* επικροτείν, *ex-plodere* εκκροτείν.

6. *rādō, rāsi, rāsum, rādere* ξύειν, ξυρᾶν.

7. *rōdō, rōsi, rōsum, rōdere* τρώγειν.

8. *trūdō, trūsi, trūsum, trūdere* ώθηείν.

Σύνθ. *abs-trūdere* άπωθείν, *ex-trūdere* εξωθείν.

9. *vādō*, (άνευ παρακειμ. και ύπτίω), *vadere* βαδίζειν.

Σύνθ. *ē-vādō*, *ēvāsi, ēvāsum, ēvādere* έκβαίνειν.

Όμοίως *circum-vādere* περιέρχεσθαι, *περιίστασθαι*, *in-vādere* έμπίπτειν, *per-vādere* διέρχεσθαι.

10. *cēdo, cessi, cessum, cedere* χωρείν.

Σύνθ. *ac-cedere* προσγίγνεσθαι, *ante-cēdere* προβαίνειν, *προέχειν*, *cōn-cēdere* συγχωρείν, *in-cēdere* εισέρχεσθαι, *βαδίζειν*, *dis-cēdere* άποχωρείν.

11. *mitto, misi, missum, mittere* πέμπειν.

Σύνθ. *ad-mittere* παριέναι, *ěān*, *a-mittere* αποβάλλειν, *com-mittere* συμβάλλειν, *συνάπτειν*, *di-mittere* διαπέμπειν, *o-mittere* άφιέναι, *παραλείπειν*, *per-mittere* επιτρέπειν, *pro-mittere* ύπισχνείσθαι, *re-mittere* αναπέμπειν, *άποπέμπειν*.

12. *quatio, —, quassum, quatere* σείειν, τινάσσειν.

Τά σύνθετα τρέπουσι τὸ α τῆς ρίζης εἰς υ, οἷον·

con-cutio, concussi, concussum, concutere κατασειείν.

Όμοίως. *dis-cutere* διασειείν, *ex-cutere* εκσειείν, *per-cutere* πατάσσειν, *καταβάλλειν*.

§ 86.

1. *dico, dixi, dictum, dicere* λέγειν.

Σύνθ. *ē-dicere* κηρύττειν, *επιτάττειν*, *inter-dicere* άπαγορεύειν, *in-dicere* άναγορεύειν· τὰ δὲ *indicāre* μηνύειν και *prae-dicāre* κηρύττειν, εἶνε τῆς α' συζυγίας.

2. *dūcō, dūxi, ductum, dūcere ἄγειν.*

Σύνθ. *ab-ducere ἀπάγειν, ad-ducere προσάγειν, re-dūcere ἐπανάγειν, dē-ducere ἄγειν πον, con-dūcere συνάγειν, μισθοῦσθαι τι, ē-dūcere ἐξάγειν, (ēducāre ἀνατρέφειν).*

3. *affligō, -flixi, -flictum, -flīgere προσαράσσειν, καταβάλλειν.*

Ὁμοίως: *con-flīgere συγκρούειν, συμπλέκεσθαι.* Ἄλλὰ *prō-flīgo, -āvi, -ātum, -āre καταβάλλειν.*

4. *sūgō, sūxi, sūctum, sūgere μυζᾶν, θηλάζειν.*

5. *fīgō, fīxi, fixum, fīgere πηγνύναι.*

Σύνθ. *af-fīgere, προσπηγνύναι, προσάπτειν, in-fīgere ἐμπηγνύναι, trans-fīgere διαπερίζειν, διελαύνειν.*

6. *regō, rēxi, rectum, regere εὐθύνειν, διοικεῖν.*

Ὁμοίως: *cor-rigere διορθοῦν, ē-rigere ἀνεγείρειν, por-rigere ὀρέγειν ἄλλὰ*

pergo, perrēxi, perrectum, pergere χωρεῖν.

surgo, surrexi, surrectum, surgere ἐγείρεσθαι.

7. *tegō, tēxi, tēctum, tegere στέγειν.*

Σύνθ. *dē-tegere ἀποστεγάζειν, prō-tegere ὑπερασπίζειν.*

8. *speciō, spēxi, spectum, specere σκοπεῖν* (ἄχρηστον ἀπλοῦν).

Σύνθ. *ad-spicio, adspēxi, adspectum, adspicere προσβλέπειν.*

Ὁμοίως: *dē-spicere ὑπερορᾶν, per-spicere διορᾶν, pro-spicere προορᾶν, re-spicere εἰς τοῦπίσω ὀρᾶν.*

9. *trahō, traxi, tractum, trahere ἔλκειν.*

Σύνθ. *abs-trahere ἀφελκύειν, ἀφαιρεῖν, cōn-trahere συστέλλειν, dīs-trahere διασπᾶν, sub-trahere ὑφαιρεῖν.*

10. *vehō, vēxi, vectum, vehere ὀχεῖν, φέρειν.*

Σύνθ. *ad-vehere προσκομίζειν, in-vehere εἰσκομίζειν.*

Τὸ παθητικὸν *vehor, vectus sum, vehi* λέγεται συνδεδεμένον μετὰ τοῦ *equo* καὶ σημ. *ἵππεύειν*, μετὰ τοῦ *curru* καὶ σημ. *ὀχεῖσθαι* (ἐφ' ἄρματος), μετὰ τοῦ *navi* καὶ σημ. *πλεῖν.*

11. *coquō, coxi, coctum, coquere ὀπτᾶν, ἔψειν.*

Σύνθ. *cōn-coquere καταπέσσειν.*

12. *vivō, vixi, victum, vivere ζῆν.*

13. *struō, strūxi, strūctum, stuere σωρεύειν, οἰκοδομεῖν.*

Σύνθ. *cōn-struere, κατασκευάζειν, dē-struere καταστρέφειν, in-struere ἐξαρτύειν, ex-struere κατασκευάζειν.*

14. *fluō, flūxi, —, fluere ρέειν.*

15. *flectō, flexi, flexum, flectere κάμπτειν.*

16. *nectō, nexi καὶ συγχρότερον nexui, nexum, nectere πλέκειν, συνάπτειν.*

Τὰ σύνθετα ἔχουσι παρακείμενον μόνον εἰς *ui*.

ad-necto, adnexui, adnexum, adnectere προσπλέκειν, ἐπισυνάπτειν.

Ὅμοίως *cōn-nectere συμπλέκειν, συνάπτειν.*

17. *pectō, (pexi), pexum, pectere πεκτεῖν, κτενίζειν.*

§ 37.

1. *angō, anxī, —, angere ἄρχειν, πνίγειν.*

2. *cingō, cinxi, cinctum, cingere ζωννύναι.*

Σύνθ. *ac-cingere περιζωννύναι, dis-cingere ἀποζωννύναι.*

3. *jungō, jūnxi, jūnctum, jūngere ζευγνύναι.*

Σύνθ. *ad-jungere προστιθέναι, cōn-jungere συζευγνύναι, συνάπτειν.*

4. *ningō, nīnxi, —, ningere χιονίζειν· συνήθως ἀπροσώπως.*

5. *plangō, planxi, planetum, plangere κόπτεσθαι, θρηνεῖν.*

6. *distinguo, distīnxi, distīnctum, distīnguere χωρίζειν.*

Ὅμοίως *ex-stinguere καὶ re-stinguere ἀποσβεννύναι.*

7. *tingō, (tinguō), tīnxi, tīnctum, tīngere τέγγειν, βάπτειν.*

8. *ungō (unguō), ūnxi, ūnctum, ungere, ἀλείφειν, χρίειν.*

§ 88. Μετ' ἀποβολῆς τοῦ n ἐν τῷ ὑπτίῳ.

1. *pingō, pinxi, pīctum*, fingere πλάττειν.

2. *pingō, pīnxi, pīctum*, pingere γράφειν, ζωγραφεῖν.

Σύνθ. *dē-pingere* ἀπεικονίζειν.

3. *stringō, strīnxi, strīctum*, stringere στράγγειν,

σφίγγειν.

Σύνθ. *per-stringere* διασφίγγειν, καθάπτεσθαι, *cōn-stringere* συσφίγγειν, *dē-stringere* σπᾶσθαι, π. χ.: *gladium*.

§ 89. Μετ' ἀποβολῆς τοῦ g ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπτίῳ.

1. *mergō, mersi, mersum*, mergere βαπτίζειν, καταδύειν.

Σύνθ. *e-mergere* ἀναδύεσθαι, *sub-mergere* καταδύειν.

2. *spargō, sparsi, sparsum*, spargere σπείρειν, πάσσειν.

Σύνθ. *ad-spergere* προσραίνειν, *cōn-spergere* καταρραίνειν, *καταπάσσειν*, *di-spergere* διασπείρειν.

3. *tergō, tersi, tersum*, tergere μᾶσσειν.

Τὰ σύνθετα σχηματίζονται κατὰ τὴν δευτέραν συζυγίαν ἐκ τοῦ ἄλλου τύπου *tergeo*, (πρβλ. § 76, 13).

§ 90. Ἰδίᾳ δημειωτέα εἶνε τὰ ἐξῆς.

Τὸ ῥῆμα *ferō* σχηματίζει παρακείμενον καὶ ὑπτιον ἐξ ὅλων διαφόρων ῥηματικῶν ῥιζῶν, οἷον·

ferō, tuli, lātum, ferre φέρειν, (πρβλ. § 104).

Ἐκ τοῦ συνθέτου *sub-ferō* δανείζεται παρακείμενον καὶ ὑπτιον τὸ ῥῆμα *tollō, sus-tuli, sub-lātum, tollere* αἴρειν. Τὰ σύνθετα δὲ *at-tollere* ἐπαίρειν καὶ *ex-tollere* ἐξαίρειν οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον ἔχουσι· τὸ *extollere* ὁμως ἀναπληροῦται διὰ τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπτίου τοῦ *ferre*. *effero*, ἴδε ἐν § 101 τὰ σύνθετα τοῦ *ferō*.

Ῥήματά τινα τῆς τρίτης συζυγίας οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον ἔχουσι, π. χ.·

plectō, —, —, *plectere* κολάζειν.

vergō, —, —, *vergere* ῥέπειν.

gliscō, —, —, *ere* γλίχσθαι, ἐκκαίεσθαι.

Εἰς τὴν τρίτην συζυγίαν ἀνήκει καὶ ἕν ἡμιαποθετικόν.

fīdō, *fīsus sum*, *fidere* πεποιθέναι.

Σύνθ. *cōn-fidere* καταπιστεύειν, *θαρρεῖν*, *dif-fidere* δυσπιστεῖν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΤΙΑ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΑΣ

§ 91. Ῥήματα μεθ' ὀμαλοῦ παρακειμένου, ἀλλ' ἀνωμάλου ὑπτίου.

1. *accīdō*, *accīvi*, *accītum*, *accīre* προσκαλεῖν.

Ῥομοίως *per-cīre* διακινεῖν ἀλλὰ *percītus*.

2. *eō*, *ii*, *itum*, *īre* ἰέναι (πρβλ. § 107).

3. *sepeliō*, *sepelīvi*, *sepultum*, *sepelire* θάπτειν.

Παρακείμενοι εἰς *ui*, ὑπτίον εἰς *tum*.

1. *a-periō*, *aperui*, *apertum*, *aperire* ἀνοίγειν.

2. *o-periō*, *operui*, *opertum*, *operire* καλύπτειν.

3. *salīdō*, *salui* (σπανίως *salii*), —, *salire* ἄλλεσθαι.

Σύνθ. *dē siliō*, *desilui*, *desultum*, *desilire* καθάλλεσθαι.

Ῥομοίως *ex-silire* ἐξάλλεσθαι, *trans-silire* μεταπηδᾶν, *διάλλεσθαι*.

§ 92. Παρακείμενοι εἰς *si*, ὑπτια εἰς *tum*.

1. *sanciō*, *sanxi*, *sanctum*, *sancire* κυροῦν.

2. *vinciō*, *vinxi*, *vinctum*, *vincire* δεσμεύειν.

Σύνθ. *dē-vincire* καταδεῖν, *καταδεσμεύειν*, *re-vincire* ἀναδεῖν, *καταδεσμεύειν*.

3. *amicīō*, (*amixi* καὶ *amicui*), *amicium*, *amicire*
ἀμφιεννύναι.

4. *farcīō*, *farsi*, *fartum*, *farcire* σάττειν, φράττειν.

Σύνθ. *cōn-fercīō*, *confersi*, *confertum*, *confercire*
στοιβάξειν, ἀθροίξειν.

Ὁμοίως: *ef-fercire* ἐκπληροῦν, *re-fercire* ἀναπιμπλάναι.

5. *sarciō*, *sarsi*, *sartum*, *sarcire* ἀκείσθαι, ἐπισκευάζειν.

6. *fulciō*, *fulsi*, *fultum*, *fulcire* ἐρείθειν.

7. *hauriō*, *hausi*, *haustum*, *haurire* ἀρύειν, ἀντλεῖν·
μετοχὴ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος *hausturus* καὶ σπανιώτερον
hausurus.

Σύνθ. *ex-haurire* ἐξαντλεῖν.

8. *saepiō*, (*καὶ sepiō*), *saepsi*, *saeptum*, *saepire*
φράττειν.

Σύνθ. *circum-saepire* περιφράττειν.

Ἦπτιον εἰς *sum*.

9. *sentīō*, *sēnsi*, *sēnsum*, *sentire* αἰσθάνεσθαι.

Σύνθ. *cōn-sentire* συμφωνεῖν, *as-sentire* συναινεῖν,
ὁμολογεῖν (συνηθέστερον ὡς ἀποθετικόν, πρβλ. § 102, 8).

Παρακείμενοι εἰς *i*, ἦπτια εἰς *tum*.

1. *veniō*, *vēni*, *ventum*, *venire* ἔρχεσθαι, ἀφικνεῖσθαι.

Σύνθ. *ad-venire* προσέρχεσθαι, *paragignescere*, *ante-venire* προλαμβάνειν, *con-venire* συνέρχεσθαι, *in-venire*
εὐρίσκειν.

2. *com-periō*, *comperi*, *compertum*, *comperire* κατα-
μανθάνειν καὶ

3. *re-periō*, *rep-eri*, *repertum*, *reperire* εὐρίσκειν·
εἶνε σύνθετα ἐκ τοῦ *pariō* (πρβλ. § 78, 11).

§ 93.

Ῥήματά τινα τῆς τετάρτης συζυγίας οὔτε παρακείμενον οὔτε
ἦπτιον ἔχουσι, π. χ.·

feriō, —, —, *ferīre* πλήττειν, τύπτειν *ferire foedus*
σπένδεται.

superbio, —, —, *superbīre* υπερηφανεύεται.

Ὅμοιως καὶ τὰ εἰς *uriō* ἐφετικά (§ 135, 3) *esurio*, —,
—, *esurīre* βρωσείειν, πεινᾶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΤΙΑ ΤΩΝ ΕΝΑΡΚΤΙΚΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 94.

Τὰ ἐναρκτικά ῥήματα (*Verba inchoatīva*), τὰ ἐν γένει
διὰ τῆς προσαρτήσεως τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως *SCO* σχημα-
τιζόμενα, σημαίνουσι ἀρχὴν πράξεώς τινος ἢ καταστάσεως.
Κλίνονται ἅπαντα κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν καὶ διαίρουσιν εἰς
τρὶς τάξεις·

I. *Eis* ἀπλοῦς ἐναρκτικούς τύπους, ὧν τὸ πρωτότυπον ἢ
ἀπόλετο ἢ ἀπέβη ἄχρηστον·

II. *Eis* ἐναρκτικά ῥηματικά (*inchoatīva verbālia*, (τὰ
ὅποια ἀπὸ ῥημάτων παράγονται.

III. *Eis* ἐναρκτικά ὀνοματικά (*inchoatīva nominalia*), τὰ
ὅποια ἐξ ὀνομάτων παράγονται.

ΣΗΜ. Τούτων διακριτέα τὰ ῥήματα, ἐν οἷς τὸ *SC* ἀνήκει εἰς τὸ θέμα,
π. χ. *disco*, *posco*.

§ 95. I. Ἀπλοῖ ἐναρκτικοὶ τύποι.

Τὰ ῥήματα ταῦτα ἔχουσιν ἐν μὲν τῷ παρακειμένῳ κατάληξιν
vi, ἐν δὲ τῷ ὑπτίῳ *tum*, πρὸ τῶν ὁποίων ἀποβάλλεται ἡ παρα-
γωγικὴ κατάληξις *SCO*.

1. *adolē-scō*, *adolēvi*, *adultum*, *adolescere* ἀδρύνε-
σθαι, ἀυξάνεσθαι (*adultus* ἄδρός, ἐπίδοσιν λαβών).

2. *abolescō, abolēvi, abolitum, abolescere φθίνειν, ἀφανίζεσθαι.*

3. *exolescō, exolēvi, exolētum, exolescere φθίνειν, ἀπαρχαιούσθαι.*

4. *obolescō, obsolēvi, obsolētum, obolescere παλαιούσθαι, ἀπαρχαιούσθαι (obsolētus ἐπιθετικῶς = παλαιός).*

5. *cre-scō, crēvi, crētum, crēscere αὐξάνεσθαι.*

Σύνθ. *ac-crescere ἐπαυξάνεσθαι, con-crescere συμφύεσθαι, (con-crētus ἐπίθ. πυκνός), dē-crēscere ἐλαττοῦσθαι, φθίνειν.*

6. *nōscō, nōvi, nōtum, nōscere γινώσκειν.*

Σύνθ. *a-gnōscō, ὑπτιον agnitum, ἀναγνωρίζω, cō-gnoscō, ὑπτιον cognitum, καταμανθάνω, re-cōgnōscō, ὑπτιον recognitum, ἀναγνωρίζω, ἐξετάζω, ī-gnoscō, ὑπτιον ignōtum, συγγινώσκω.*

prae-nōscō	προγινώσκω	} Τα τρία ταῦτα ῥήματα οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον ἔχουσι.
di-gnōscō	} διαγινώσκω	
inter-nōscō		

7. *quiēscō, quiēvi, quiētum, quiescere ἡσυχάζειν.*

Σύνθ. *ac-quiescere ἀναπαύεσθαι, cōn-quiescere, requiescere καθησυχάζειν.*

8. *scīscō, scīvi, scītum, scīscere ἱστορεῖν (πυνθάνεσθαι), κυροῦν.*

Σύνθ. *ad-scīscere παραδέχεσθαι, cōn-scīscere καταγινώσκειν, dē-scīscere ἀφίστασθαι.*

9. *suēscō, suēvi, suētum, suescere ἐθίζεσθαι.*

Σύνθ. *as-suēscere καὶ cōn-suēscere προσεθίζεσθαι, mansuēscere ἡμεροῦσθαι.*

10. *pāscō, pāvi, pāstum, pāscere βόσκειν, τρέφειν.*

Σύνθ. *dē-pāscere καταβόσκειν, cōm-pāscere συμβόσκειν.*

11. *hīscō, χάσκω.*

12. *fatiscō, χαίνω, καταπονοῦμαι.*

§ 96.

II. Ἐναρκτικὰ ὀηματικὰ (*inchoatīva verbālia*)
μετὰ παρακειμένου καὶ ὑπτίου τῶν πρωτοτύπων.

1. *inveterāscō* (ἐκ τοῦ *inveterāre*), *inveterāvi*, *inveterātum*, *inveterascere* ἐγγηράσκειν· *inveterātus* ἐρριζωμένος.

2. *convalescō* (*valēre*), *convalui*, (*convallitum*) *convalescere* ἀναρρώνυθαι.

3. *exardescō* (*ardēre*), *exarsi*, *exarsum*, *exardescere* ἐκκαίεσθαι.

4. *indolēscō* (*dolēre*), *indolui*, *indolitum*, *indolescere* ἀλγείν, λυπεῖσθαι.

5. *coalescō* (*alere*), *coalui*, *coalitum*, *coalescere* συμφύεσθαι.

6. *concupiscō* (*cupere*), *concupivi*, *concupitum*, *concupiscere* ὀρέγεσθαι.

7. *reviviscō* (*vivere*), *revixi*, *revicturus*, *reviviscere* ἀναβιοῦν.

8. *obdormiscō* (*dormire*), *obdormivi*, *obdormitum*, *obdormiscere* καταδαρθάνειν, κατακοιμᾶσθαι.

ΣΗΜ. Πάντα τὰ λοιπὰ *inchoatīva verbālia* ἔχουσι μόνον τὸν παρακειμένον τοῦ πρωτοτύπου, ἐλλείπει δ' αὐτοῖς τὸ ὑπτίον, π. χ.·

ingemiscō (*gemere*), *ingemui* στενάζειν.

§ 97. **III. Ἐναρκτικὰ ὀνοματικὰ** (*inchoatīva nominālia*), ἄνευ ὑπτίου· παρακειμένου δέ τινα εἰς
οὐ ἔχουσι μόνον τὰ ἐπόμενα δώδεκα.

1. *consanēscō* (*sānus*), *consanui*, *consanescere* ὑγιάζεσθαι.

2. *crēbrēscō* (*crēber*), *crēbrui*, *crēbrēscere* πυκνὸν γίγνεσθαι, ἀυξάνεσθαι, θρυλεῖσθαι.

Σύνθ. *in-crēbrēscere* καὶ *per-crēbrēscere* ἐπαυξάνεσθαι, διαθρυλεῖσθαι.

3. *dūrēscō* (*dūrus*), *dūruī*, *dūrēscere* σκληροῦσθαι.

Σύνθ. ob-dūrēscere ἀποσκληροῦσθαι.

4. *ēvānēscō* (vānus), *ēvānui*, *ēvānescere* ἀφανίζεσθαι.

5. *innōtēscō* (nōtus), *innōtui*, *innōtescere* γνωρίζεσθαι.

6. *macrēscō* (macer), *macrui*, *macrescere* ἰσχυαίνεσθαι.

7. *mātūrēscō* (mātūrus), *mātūrui*, *mātūrēscere* ἀδρῶσθαι, πεπαίνεσθαι.

8. *nigrēscō* (niger), *nigrui*, *nigrēscere* μελαίνεσθαι.

9. *obmūtēscō* (mūtus), *obmūtui*, *obmutescere* ἄφωνον γίνεσθαι.

10. *obsurdēscō* (surdus), *obsurdui*, *obsurdēscere* ἐκκωφοῦσθαι.

11. *recrūdēscō* (crūdus), *recrūdui*, *recrūdēscere* πάλιν ἐλκοῦσθαι (ἐπὶ τραυμάτων), ἀνανεοῦσθαι.

12. *vilēscō* (vilis), *vilui*, *vilesce* εὐτελεῖ γίνεσθαι.

ΣΗΜ. Ἐπαντα τὰ λοιπὰ inchoativa nominālia, ἐκτὸς τοῦ *vesperascere* (*vespera*) ἐσπέραν γίνεσθαι, πρ. *vesperāvi*, οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον ἔχουσιν, οἷον *puerascō* (*puer*) μειρακιοῦμαι, *ignēscō* πυροῦμαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΥΠΤΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 98.

Τὰ πλείστα τῶν ἀποθετικῶν σχηματίζουσι παρακείμενον κανονικῶς κατὰ τὴν εἰς ἣν ἀνήκουσι συζυγίαν. Τὸ ὑπτιον σπανίως ἀπαντᾷ.

§ 99. I. Πρώτη συζυγία.

Εἰς τὴν πρώτην συζυγίαν ἀνήκει μέγα πλῆθος ἀποθετικῶν. Ἐχουσι δὲ πάντα κανονικῶς ἐν τῷ παρακειμένῳ *ātus sum*, π.χ. *cunctor*, *cunctātus sum*, *cunctāri* ὀκνεῖν, μέλλειν. *contemplor*, *contemplātus sum*, *contemplāri* θεωρεῖν. *mīror*, *mīrātus sum*, *mīrāri* θαυμάζειν.

cōnor, cōnātus sum, conāri *ἐπιχειρεῖν*.

Ἀποθετικῶν δὲ τινῶν τῆς πρώτης συζυγίας ὑπάρχει καὶ ἐνεργητικὸς τύπος, π. χ.· altercor καὶ alterco *ἐρίζω*, luctor καὶ lucto *παλαίω*.

§ 100. II. Δευτέρα συζυγία.

Εἰς τὴν δευτέραν συζυγίαν ἀνήκουσιν ὀκτὼ ἀποθετικά, καὶ δὴ πέντε ὁμαλὰ καὶ τρία ἀνώμαλα.

1. liceor, licitus sum, licēri *ὠνεῖσθαι τι*.

Σύνθ. pollēri *ὑπισχνεῖσθαι*.

2. mereor, meritus sum καὶ merui, merēri *ἄξιόν τινος εἶναι, κερδαίνειν*.

Ὁ ἐνεργητικὸς τύπος mereo εἶνε ἥττον εὐχρηστος ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος παραγομένοις χρόνοις.

Σύνθ. cōm-merēri καὶ prō-merēri *ἄξιόν τινος εἶναι*, dē-merēri *πολλοῦ ἄξιόν τινι γίνεσθαι, εὐεργετεῖν τινα*.

3. misereor, miseritus sum, miserēri *οἰκτιρεῖν*.

Περὶ τοῦ ἀπροσώπου miseret ἢ miseretur με *οἰκτιρῶ* ἴδε § 117.

4. tueor, (tuitus sum), tuēri *τηρεῖν, θεᾶσθαι*.

Ἀντὶ δὲ τοῦ μόνον ἐν συνθέσει εὐχρήστου tuitus sum λέγεται tūtātus sum· tūtus ἐπίθ. *ἀσφαλής*.

Σύνθ. cōn-tuēri *καθορᾶν*, in-tuēri *προσβλέπειν*.

5. vereor, veritus sum, verēri *εὐλαβεῖσθαι, δεδιέναι*.

Σύνθ. re-verēri *εὐλαβεῖσθαι*.

6. fateor, fassus sum, fatēri *ὁμολογεῖν*.

Σύνθ. cōn-fiteor, confessus sum, confiteri *καθομολογεῖν, ἐξομολογεῖν*, pro-fiteor, professus sum, profiteri *ἐξομολογεῖν, ἐπαγγέλλεσθαι*, dif-fitēri *ἀπαρνεῖσθαι* (ἄνευ παρακειμένου).

7. reor, ratus sum, rēri *νομίζειν* (ἄνευ μτχ. ἐνεστώτος).

8. medeor, —, medēri *ἰᾶσθαι*· ἀναπληροῦται διὰ τοῦ s̄anāre.

§ 101. III. Τρίτη σύζυγία.

1. *fruor*, (*fruitus* ἢ *fructus sum*), *frui* καρποῦσθαι· μετοχὴ μέλλοντος *fruiturus*.

Σύνθ. *per-fruor*, *perfructus sum*, *perfrui* ἐκκαρποῦσθαι.

Ἐναντι τῶν κατὰ πρῶτον ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ γλώσσῃ ἀπαντώντων τύπων *fruitus* καὶ *fructus sum* λέγεται *usus sum* ἢ *fructum rei cepi*.

2. *fungor*, *functus sum*, *fungi* ἐκτελεῖν, ἀρχὴν πράττειν.

Σύνθ. *dē-fungi* ἀποτελεῖν, ἀπαλλάττεσθαι, *per-fungi* ἐπιτελεῖν.

3. *vehor*, *vectus sum*, *vehi* ὀχεῖσθαι.

Σύνθ. *in-vehi* ἐπιφέρεισθαι, καθάπτεσθαι.

4. *loquor*, *locutus sum*, *loqui* λόγους ποιεῖσθαι.

Σύνθ. *al-loquor*, *al-locutus sum*, *alloqui* προσαγορεύειν.

Ἐπιφώνημα· *col-loqui* διαλέγεσθαι, *ē loqui* ἐκφράζειν, ἀγορεύειν, *ob-loqui* ἀντιλέγειν.

5. *morior*, *mortuus sum*, *mori* θνήσκειν· μετοχὴ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος *moriturus*.

6. *pāscor*, *pāstus sum*, *pāsci* (ἀμετάβλ.) νέμεσθαι, (πρὸς βλ. § 95, 10).

7. *queror*, *questus sum*, *queri* μίμψεσθαι.

Σύνθ. *con-queri* καταμύμψεσθαι.

8. *sequor*, *secutus sum*, *sequi* ἔπεσθαι.

Σύνθ. *as-sequi* καὶ *con-sequi* καθικνεῖσθαι, τυγχάνειν, καταλαμβάνειν, *in-sequi* διώκειν, *ob-sequi* πείθεσθαι, χαρίζεσθαι, *per-sequi* διώκειν, ἐκτελεῖν, *prō-sequi* προπέμπειν, *sub-sequi* συνέπεσθαι, ἀκολουθεῖν.

9. *gradior*, *gressus sum*, *gradi* βαδίζειν.

Σύνθ. *ag gredior*, *aggressus sum*, *aggredi* προσβάλλειν.

‘Ομοίως’ cōn-gredi *συναντᾶν, συμβάλλειν, ἔ-gredi ἐκβαίνειν, in-gredi ἐμβαίνειν, trans-gredi ὑπερβαίνειν, re-gredi ὀπίσω βαδίζειν, ἀναχωρεῖν.*

10. *labor, lapsus sum, lābi ὀλισθάνειν, σφάλλσθαι.*

Σύνθ. cōl-lābor, collapsus sum, collabi *συμπίπτειν, κατερείπεσθαι.*

‘Ομοίως’ dē-lābi *κατολισθάνειν, ἐ-lābi ἐκπίπτειν.*

11. *nītor, (nisus) nixus sum, niti ἐρείδεσθαι.*

Σύνθ. in-nīti *ἐπερείδεσθαι, ob-niti ἀντερείδεσθαι, διατείνεσθαι, ἔ-nīti διατείνεσθαι, πειρᾶσθαι.*

12. *patior, passus sum, pati πάσχειν.*

Σύνθ. per-petior, perpessus sum, perpeti *ἀνέχεσθαι, ὑπομένειν.*

13. *a-mplector, amplexus sum, amplecti καὶ cōm-plector cōmplexus sum, complecti περιβάλλειν* εἶνε σύνθετα τοῦ plecto.

14. *ūtor, ūsus sum, ūti χρᾶσθαι.*

Σύνθ. ab-ūtor, abūsus sum, abūti *καταχρᾶσθαι.*

15. *Τὰ τρία σύνθετα*

dē-vertor κατάγομαι, καταλύω, prae-vertor προφθάνω, πρὸ πάντων τρέπομαι πρὸς τι, re-vertor ἐπανέρχομαι, ἔχουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον dē-verti, prae-verti, re-verti. Μόνον δὲ τὸ reversus εἶνε ἐν χρήσει ὡς μετοχή.

Πρὸς τούτοις οἱ ἐπόμενοι ἐναρκτικοὶ τύποι.

16. *apiscor, aptus sum, apisci τυγχάνειν ἀπρηχαιωμένον.*

Σύνθ. ad-ipiscor, adeptus sum, adipisci *ἐξικνεῖσθαι, καταπράττειν, ind-ipiscor, indeptus sum, indipisci ἐφικνεῖσθαι, ἐπιτυγχάνειν.*

17. *de-fetiscor, defessus sum, defetisci καταπονεῖσθαι* (πρβλ. § 95, 12).

18. *expergiscor, experrectus sum, expergisci ἐξεγείρεσθαι.*

19. *īrascor, (īrātus sum), irasci ὀργίζεσθαι.*

(*irātus* σημ. και ὀργισμένος· ὁ παρακείμενος ἀναπληροῦται διὰ τοῦ *suscēnsui*).

20. *Tὰ σύνθετα*

cōm-miniscor, *com-mentus sum*, *comminisci* ἐπινοεῖν και *re-miniscor*, *recordatus sum*, *reminisci* ἀναμνησθεσθαι.

21. *nanciscor*, *nactus* και *nactus sum*, *nancisci* τυγχάνειν, λαγχάνειν.

22. *nāscor*, *nātus sum*, *nāsci* γεννᾶσθαι. Μετοχή ἐνεργητικοῦ μέλλοντος *nasciturus*.

Σύνθ. *in-nascor* ἐμφύομαι, *re-nascor* ἀναγεννώμαι.

23. *oblīviscor*, *oblītus sum*, *oblīvīsci* ἐπιλανθάνεσθαι.

24. *paciscor*, (*pactus sum*), *pacisci* συντίθεσθαι· ὡς παρακείμενος κάλλιον *pepigi*, (πρβλ. § 78, 13).

Σύνθ. *com-pacisci* (*compecisci*) συντίθεσθαι, *dē-pacisci* (*dē-pecisci*) διομολογεῖσθαι.

25. *proficiscor*, *profectus sum*, *proficisci* ἀπέρχεσθαι, ὁρμᾶσθαι, πορεύεσθαι.

26. *ulciscor*, *ultus sum*, *ulcisci* τιμωρεῖσθαι, ποινὴν λαμβάνειν.

27. *vescor*, *vesci* ἐσθίειν· ἄνευ παρακειμένου, ἀναπληρομένου διὰ τοῦ *edi*.

§ 102. IV. Τετάρτη συζυγία.

Εἰς τὴν τετάρτην συζυγίαν ἀνήκουσι δέκα τρία ἀποθετικά ῥήματα, καὶ δὴ ἑπτὰ ὁμαλὰ καὶ ἕξ ἀνώμαλα.

1. *blandior*, *blanditus sum*, *blandīri* κολακεύειν.

2. *largior*, *largītus sum*, *largīri* ἐπιδαφιλεύεσθαι.

3. *mentior*, *mentītus sum*, *mentīri* ψεύδεσθαι.

Σύνθ. *ementīri* πλάττειν, ψεύδεσθαι.

4. *mōlior*, *mōlītus sum*, *mōlīri* μηχανᾶσθαι.

Σύνθ. *a-mōlīri* ἀποσκευάζεσθαι, ἐκποδῶν ποιεῖσθαι, *dē-mōlīri* καθαιρεῖν, κατασκάπτειν.

5. *partior*, *partitus sum*, *partiri* μερίζειν, μερίζεσθαι, διανέμεσθαι.

Σύνθ. *dis-partiri* διανέμεσθαι, *im-partiri* μεταδιδόναι.

Οί ἐνεργητικοί τύποι *dispertio* καὶ *impertio* εἶνε εὐχρηστότεροι.

6. *potior*, *potitus sum*, *potiri* κύριον γίνεσθαι.

Ἐνίοτε εὐρίσκονται ἐνεστωτικοί τύποι κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν, π. χ. *potitur*, *potimur*, *poteretur*, *poteremur*.

7. *sortior*, *sortitus sum*, *sortiri* κληροῦσθαι.

8. *assentior*, *assensus sum*, *assentiri* ὁμολογεῖν, συναίνειν.

9. *mētor*, *mensus sum*, *mētiri* μετρεῖν.

Σύνθ. *ē-mētiri* ἐκμετρεῖν, *per-mētiri* διαμετρεῖν.

10. *experior*, *expertus sum*, *experiri* πειραῖσθαι.

11. *opperior*, *oppertus* (καὶ *opperitus*) *sum*, *opperiri* περιμένειν.

12. *ordior*, *orsus sum*, *ordiri* ἄρχεσθαι.

Σύνθ. *ex-ordiri* ἐξάρχεσθαι, *κατάρχεσθαι*.

13. *orior*, *ortus sum*, *oriri* ἀνατέλλειν, φύεσθαι. Μετοχὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος *oriturus* γερουνδίων *oriundus* γεγυνώς. Ὁ ἐνεστώσ τῆς ὀριστικῆς καὶ τῆς προστακτικῆς σχηματίζεται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν, ὅθεν *orēris*, *oritur*, *orimur*, προστακτ. *orēre*. Ὁ παρατατικός τῆς ὑποτακτικῆς σχηματίζεται κατὰ τὴν τρίτην καὶ τετάρτην συζυγίαν, *orīrer* καὶ σπανίως *orērer*. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει περὶ τῶν συνθέτων, καίτοι τὸ *adorior* κανονικῶς ἔχει ἐν τῷ ἐνεστώτι *adorīris*, *adoritur*.

Σύνθ. *adoriri* προσβάλλειν, *cooriri* συνανίστασθαι, *ex-oriri* ἀνατέλλειν, *ob-oriri* ἐπέρχεσθαι, ἀναφαίνεσθαι.

ΣΗΜ. Τὸν κατάλογον τῶν ἀνωμάλως ἐν τοῖς παρακειμένοις καὶ ὑπίτοις σχηματιζομένων ῥημάτων παρελάβομεν ἐκ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς τοῦ Gillhausen-Moiszisztzig, ἔχοντες ὑπ' ὄψει καὶ τὴν Λατινικὴν Γραμματικὴν τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου ἡμῶν Δ. Σεμιτέλου, οὗσαν μετάφρασιν παλαιᾶς ἐκδόσεως τῆς εἰρημένης γραμματικῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'

ΡΗΜΑΤΑ ΑΝΩΜΑΛΑ

§ 103.

possum, potui, posse δύνασθαι.

ΣΗΜ. Τὸ possum εἶνε σύνθετον ἐκ τοῦ ὀνομαστικοῦ θέματος pot (= pos πρὸ τοῦ s) καὶ τοῦ βοηθητικοῦ ῥήματος sum.

INDICATIVUS

Praesens

pos-sum
pot-es
pot-est
pos-sumus
pot-estis
pos-sunt

CONJUNCTIVUS

pos-sim
pos-sis
pos-sit
pos-sīmus
pos-sītis
pos-sint

Imperfectum

pot-eram
pot-eras
κ.τ.λ.

pos-sem
pos-ses
κ.τ.λ.

Futurum simplex

pot-ero
pot eris
κ.τ.λ.

IMPERATIVUS

λείπει

INFINITIVUS

Praesens

pos-se

PARTICIPIUM

Ἡ μετοχή τοῦ ἐνεστώτος
potens ἔχει ἐπιθετικὴν σημα-
σίαν=δυνατός.

Οἱ ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς· πρkm. τῆς ὀριστ. potui, τῆς

ζονται ὡσαύτως κανονικῶς, ὅθεν· *tulerim, tuleram, tulero, tulissem, lātus sum* κτλ.

Διακριτέα τὰ ἐξῆς·

ferēs β' ἐνικ. πρόσωπ. μέλλ. ὀριστ. — *ferrēs* β' ἐνικ. πρόσωπ. παρατατ. τῆς ὑποτακτικῆς.

ferris β' ἐνικ. πρόσωπ. παθητ. ἐνεστῶτος τῆς ὀριστικῆς. — *fereris* β' ἐνικ. πρόσωπ. τοῦ παθητ. μέλλ. τῆς ὀριστικῆς, καὶ *ferreris* β' ἐνικ. πρόσωπ. τοῦ παθητ. παρατατικοῦ τῆς ὑποτακτικῆς.

Ὅμοίως κλίνονται τὰ σύνθετα·

ante-ferō προφέρω, *προτιμῶ*· *dē-ferō* κατάγω, ἀναγγέλλω· *per-ferō* διακομίζω, διαγγέλλω· *prae-ferō* προκομίζω, προαιροῦμαι· *prō-ferō* ἐκφέρω, ἐξαιρῶ· *re-ferō* ἐπαναφέρω, ἀναφέρω (πρkm. *rettuli*).

Σύνθετα τοῦ *ferō* ἔχοντα μεταβεβλημένην τὴν πρώτην συλλαβήν·

afferō (*ad-ferō*), *attuli, allātum, afferre* προσφέρειν.

auferō (*ab ἢ abs-ferō*), *abstuli, ablātum, auferre* ἀφαιρεῖσθαι.

cōnferō (*com-ferō*), *contuli, collātum, conferre* συμφέρειν.

differō (*dis-ferō*), *distuli, dilātum, differre* ἀναβάλλεσθαι.

Τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ εἰμὶ διάφορος οὔτε παρακείμενον οὔτε ὑπτιον ἔχει.

ēfferō (*ex-ferō*), *extuli, ēlātum, efferre* ἐκφέρειν.

īnferō (*in-ferō*), *intuli, illātum, inferre* εἰσφέρειν.

offerō (*ob-ferō*), *obtuli, oblātum, offerre* προσφέρειν.

sufferō (*sub-ferō*), *sustuli, —, sufferre* ὑποφέρειν, ὑπομένειν.

§ 105.

Edo (ἑλλ. ἔδω), *ēdi, ēsum, edere* ἐσθίειν· σχηματίζεται κανονικῶς κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν. Ἔχει ὁμως ἐν τισὶ τύποις

καὶ παρασχηματισμούς, οἵτινες ὅλως ὅμοιοι εἶνε πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους τοῦ *sum*, πλὴν τῆς προσφωδίας. Δύνανται δῆλα δὴ τὰ συνδεδεικτὰ φωνήεντα *ē* καὶ *ī*, πλὴν πρὸ τοῦ *m*, νὰ παραλειφθῶσι, καὶ τότε τὸ *a* μετ' ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος πρὸ τοῦ *t* μεταβάλλεται εἰς *s*· πρὸ ἐπομένου *s*. ὅμως ἢ ἀποβάλλεται ἢ μεταβάλλεται εἰς *s*. Τὸ ἀπαρέμφατον *esse* προέκυψεν ἐκ τῆς ρίζης *ēd* καὶ τῆς ἀρχαίας ἀπαρεμφατικῆς καταλήξεως *se* (ἡ *re* εἶνε μεταγενεστέρα).

Praesens Indic. Act.   *Imperfectum Coniunct. Act.*

S. <i>edō, edis, edit</i> <i>ēs, ēst</i>	<i>ederem, ederes, ederet</i> <i>ēssem, ēsses, ēssēt</i>
P. <i>edimus, editis, edunt</i> <i>ēstis</i>	<i>ederēmus, ederētis, ederent</i> <i>ēssēmus, ēssētis, ēssēt</i>

Imperativus

Infinitivi Praesens

S. <i>ede, edito</i> <i>ēs, ēsto</i>	<i>edere</i> <i>ēsse</i>
P. <i>edite, editōte, edunto</i> <i>ēste, ēstōte</i>	

ΣΗΜ. Εἰς τὸν παρατατ. τῆς ὑποτακτ. ἀντὶ τοῦ *r* τίθεται μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ συνδεδεικτοῦ φωνήεντος *e* τὸ ἀρχικὸν *s*, ἐπομένως *edērem, edrem, edsem, ēssem*.

Τοῦ παθητικοῦ εὐρίσκεται μόνον τοῦ *editur* δεύτερος τύπος *ēstur*, καὶ τοῦ *ederetur* τὸ *ēssetur*.

Ὅμοίως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα *com-edere κατεσθίειν*, καὶ *ex-edere ἐξέδειν, καταβιβρώσκειν*.

§ 106.

volō, volui, velle βούλεσθαι.

† *nōlō (ne-volō), nōlui, nōlle οὐ βούλεσθαι.*

† *mālō (mage-volō), mālui, mälle μᾶλλον προαιρεῖσθαι.*

INDICATIVUS

Praesens

S. volō vīs vult	nōlō non vīs non vult	mālō māvīs māvult
P. volumus vultis volunt	nōlumus nōn vultis nōlunt	mālumus mavultis mālunt

Imperfectum

S. volēbam, -ās, -at	nōlēbam, -ās, -at	mālēbam, -as, at
P. volēbāmus κτλ.	nōlēbāmus, κτλ.	mālēbāmus, κτλ.

Futurum simplex

S. volam, -ēs, -et	(nōlam) -ēs, -et	(mālam), -ēs, -et
P. volēmus, κτλ.	nōlēmus, κτλ.	mālēmus, κτλ.

Perfectum

S. volui, -uisti κτλ.	nōlui -uisti κτλ.	mālui, -uisti κτλ.
-----------------------	-------------------	--------------------

Plusquamperfectum

S. volueram, -as κλ.	nōlueram, -as κλ.	mālueram, -as κλ.
----------------------	-------------------	-------------------

Futurum exactum

S. voluero, -is κτλ.	nōluero, -is κτλ.	māluero, -is κτλ.
----------------------	-------------------	-------------------

CONJUNCTIVUS

Praesens

S. velim	nōlim	mālim
velis	nōlis	mālīs
velit	nōlit	mālit
velīmus	nōlīmus	mālīmus
velītis	nōlītis	mālītis
velint	nōlint	mālint

Imperfectum

S. <i>vellem</i> , -ēs, -et	<i>nōllem</i> , -ēs, -et	<i>māllem</i> , -ēs, -et
P. <i>vellēmus</i> , -ētis, -ent.	<i>nōllēmus</i> , -ētis, -ent	<i>māllēmus</i> , -ētis, -ent

Perfectum

S. <i>voluerim</i> , -is, -it	<i>nōluerim</i> , -is, -it	<i>māluerim</i> , -is, -it
P. <i>voluerimus</i> , κτλ.	<i>nōluerimus</i> , κτλ.	<i>māluerimus</i> , κτλ.

Plusquamperfectum

S. <i>voluissē</i> , -ēs, -et	<i>nōluissē</i> , -ēs, -et	<i>māluissē</i> , -ēs, -et
P. <i>voluissēmus</i> , κλ.	<i>nōluissēmus</i> , κλ.	<i>māluissēmus</i> , κλ.

IMPERATIVUS

Praesens

ἐλλείπει.

S. 2. *nōlī*

ἐλλείπει.

P. 2. *nōlīte**Futurum*S. 2. *nōlīto*3. *nōlīto*P. 2. *nōlītōte*3. *nōlunto*

INFINITIVUS

*Praesens**velle* (= *vel-se*)*nolle* (= *nol-se*)*malle* (= *mal-se*)*Perfectum**voluisse**nōluisse**māluisse*

PARTICIPIIUM

*Praesens**volens* (σπανίως ἀντ' αὐτῆς *cupiens*)*nōlens* (σπανίως ἀντ' αὐτῆς *invītus*)

ἐλλείπει.

ΣΗΜ. Ἐντὶ τοῦ *vult* καὶ *vultis* λέγεται *volt* καὶ *voltis* (ἀρχαιότερος τύπος) ὡσαύτως ἐντὶ τοῦ *si vīs* (= *ei βούλει*) λέγεται ἀπλῶς *sīs* καὶ ἐντὶ τοῦ *si vultis* λέγεται *sultis* (= *ei βούλεσθε*).

§ 107. Eō, īi, itum, īre ἰέναι.

1. Τὸ ῥῆμα τοῦτο σχηματίζεται κατὰ τὴν τετάρτην συζυγίαν, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἐξῆς ἐξαιρέσεων·

α'). Πρὸ τοῦ *a*, *o* καὶ *u* τίθεται *e* ἀντὶ τοῦ *i* τῆς τετάρτης συζυγίας· π. χ. *eo* ἀντὶ *io*.

β'). Ὁ παρατατικός τῆς ὀριστικῆς σχηματίζεται: *ibam* (ἀντὶ *iēbam*), ὁ μέλλων *ībo* (ἀντὶ *iam*, *ies* κ.τ.λ.)

γ'). Ἐν τῇ μετοχῇ τοῦ ἐνεστώτος ἀντὶ *ent* ἔχει *unt*, π.χ.· *iens* γεν. *euntis*· ἐν δὲ τῷ γερονδίῳ καὶ γερονδίῳ ἔχει *und* ἀντὶ *end*, π.χ. *eundus*, -a, -um, γερονδίδιον *eundi*, ο κτλ.

δ'). Τὸ *i* τοῦ ὑπτιοῦ ἔχει βραχύ.

INDICATIVUS

S. *eō*, *īs*, *it*

P. *īmus*, *ītis*, *eunt*

S. *ībam*, *ības*, *ībat*

P. *ībāmus*, *ībātis*, *ībant*

S. *ībo*, *ībis*, *ībit*

P. *ībimus*, *ībitis*, *ībunt*

IMPERATIVUS

S. 2. *ī*

P. 2. *īte*

Futurum

S. 2. *īto*

3. *īto*

P. 2. *ītōte*

3. *eunto*

CONJUNCTIVUS

Praesens *eam*, *eās*, *eat*

eāmus, *eātis*, *eant*

Imperfectum *īrem*, *īres*, *īret*

īrēmus, *īrētis*, *īrent*

Futurum simplex *īm*, *īm*, *īm*

INFINITIVUS

Praesens *ire*

Perfectum *īsse*

Futurum *itūrum* (-am, -um) *esse*

itūros (-as, -a) *esse*

GERUNDIUM

eundi

eundo

(ad) *eundum*

eundo

PARTICIPIUM

Praesens

Futurum

iens, γεν. *euntis* κ.τ.λ.

itūrus, -a, -um

GERUNDIVUM

SUPINUM

eundus, -a, -um

itum, itū

2. Ὁ παρακείμενος τῆς ὀριστικῆς μεθ' ἀπάντων τῶν ἐξ αὐτοῦ παραγομένων χρόνων σχηματίζεται κανονικῶς· τὸ ν ὁμως ἐν ἅπασι τοῖς τύποις τούτοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποβάλλεται καὶ τότε, ἐὰν μετὰ τὴν ἀποβολὴν μένωσι δύο *ii*, συναίρουσται εἰς *i* μακρόν, ὅθεν *ii, isti* (ἐκ τοῦ *ivisti - iisti*), *iit, ieram, issem* (ἐκ τοῦ *ivissem - issem*), *iero*.

Καὶ οἱ παθητικοὶ τύποι σχηματίζονται ὅλως κανονικῶς ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν, ὡς *itur πορεία γίννεται ἢ πορεύεται τις*· *ibatur, itum est*· *eundum est* κ.τ.λ. μόνον ὁμως ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ, διότι τὸ *eo* εἶνε ἀμετάβατον· τὰ μεταβατικὰ σύνθετα ἔχουσι πλήρη τὴν παθητικὴν φωνήν.

3. Ὅμοίως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα·

ab-eō ἀπέρχομαι

ad-eō προσέρχομαι (Σχηματ. πλήρες παθητικόν).

ob-eō ἀποθνήσκω

per-eō ἀπόλλυμαι

praeter-eō παρέρχομαι (Σχημ. πλήρες παθητικόν).

prōd-eō προέρχομαι

red-eō ἐπανερχομαι

sub-eō ὑπέρχομαι

trans-eō διαβαίνω

vēr-eō πωλοῦμαι

4. Τὸ *ambio, ambīvi, ambītum, ambīre, περιεῖναι, μετέρχεσθαι ἀρχήν*, σχηματίζεται ἐν γένει κανονικῶς κατὰ τὴν τετάρτην συζυγίαν.

§ 103. Fio, factus sum, fieri γίνεσθαι.

(Εἶνε παθητικόν τοῦ *facio*)

INDICATIVUS

CONJUNCTIVUS

Praesens

S. *fīō, fīs, fīt**fīam, fīas, fīat*P. *fīmus, fītis, fiunt**fīāmus, fīātis, fīant*

Imperfectum

S. *fīebam, fīebas, fīēbat* *fīerem, fīerēs, fīeret*
 P. *fīebāmus, fīebātis, fīēbant* *fīerēmus, fīerētis, fīerent*

Futurum simplex

S. *fīam, fīēs* κτλ.

IMPERATIVUS

Praesens

S. 2. *fī*
 P. 2. *fīte*

INFINITIVUS

Praesens. *fīerī*
Perfectum. *factum, am, -um esse*
Futurum. *fore ἢ futurum, -am, -um esse ἢ factum Irī.*

PARTICIPIUM

Praesens. Ἐλλείπει.
Perfectum. *factus, -a, -um.*
Futurum. *futūrus, -a, um.*

GERUNDIVUM

faciendus, -a, -um.

ΣΗΜ. 1. Οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ παρακειμένου παραγόμενοι χρόνοι σχηματίζονται κανονικῶς.

ΣΗΜ. 2. Ὁ ἐλλείπων τῆς ὑποτακτικῆς μέλλων ἀναπληροῦται διὰ τοῦ *futurus sim*.

ΣΗΜ. 3. Ἀντὶ τῆς ἀχρήστου προστακτικῆς εἶνε ἐν χρήσει ἡ ὑποτακτικὴ *fīās, fīat* κ.τ.λ. ἢ οἱ ἀντίστοιχοι τύποι τοῦ *esse* (*es, esto* κ.τ.λ.).

ΣΗΜ. 4. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος ἔχει ἐν μακρὸν *i*, ὅπερ ὁμοῦς εἶνε βραχὺ πρὸ τῆς συλλαβῆς *er* καὶ ἐν τῷ *fīt*.

ΣΗΜ. 5. Περὶ τῶν συνθέτων ἴδε § 80, 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'
ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 109.

Εἷς τινὰ ῥήματα ἑλλείπουσιν οἱ περισσότεροι καὶ σπουδαιότεροι τύποι, οὗ ἕνεκα καλοῦνται κατ' ἐξοχὴν **ἑλλειπτικὰ ῥήματα** (*Verba defectiva*) καὶ εἶνε· 1) *Τρεῖς παρακείμενοι*· *coepī ἠρξάμην*, *meminī μέμνημαι*, *odī μισῶ*. 2) Τὸ *aiō κατάφημι*, *λέγω*. 3) Τὸ *inquam φημί*. 4) Τὸ *fārī ἠπύειν*, *λέγειν*. 5) Οἱ προστακτικοὶ τύποι· *age ἄγε*, *avē*, *salvē*, *valē χαῖρε*, *ὕγιάινε*. 6) Τὸ *quaeso παρακαλῶ*. 7) Τὸ *forem*.

§ 110.

Τὰ *ῥ*. *coepī*, *meminī*, *odī* εἶνε παρακείμενοι, ὧν δὲν εὐρίσκειται ἐνεστῶς τῆς αὐτῆς σημασίας. Οἱ δὲ τελευταῖοι ἔχουσι σημασίαν ἐνεστῶτος (ὁ δ' ὑπερσυντέλικος αὐτῶν κατὰ ταῦτα ἔχει σημασίαν παρατατικοῦ καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων ἀπλοῦ μέλλοντος). Τοῦ *coepī* ὡς ἐνεστῶς χρησιμεύει τὸ *incipio*.

Κλίνονται δὲ ὁμαλῶς, ὡς ἔπεται·

1. **Coepī ἠρξάμην.**

INDICATIVUS

CONJUNCTIVUS

Perfectum

coepī, *coepisti* κτλ.

coeperim, *coeperis* κτλ.

Plusquamperfectum

coeperam, -as, κτλ.

coepissem, -isses κτλ.

Futurum exactum

coepero, -is κτλ.

INFINITIVUS

PARTICIPIUM

Perfectum. *coepisse*

Perfect. *coeptus*, -a, -um

Futur. *coepturus*, -a, -um

Ἡ προστακτικὴ ἑλλείπει.

2. **Memini** μέμνημαι.

INDICATIVUS

CONJUNCTIVUS

Perfectum

memini, meministi κτλ. meminерim, meminерis κτλ.

Plusquamperfectum

memineram, memineras, κτλ. meminissem, -isses κτλ.

Futurum exactum

meminero, -is, κτλ.

IMPERATIVUS

INFINITIVUS

Perfectum

S. 2. memento meminisse

P. 2. mementōte

*Ἡ μετοχή ἐλλείπει.*3. **Odi** μισῶ.

INDICATIVUS

CONJUNCTIVUS

Perfectum

ōdi, ōdisti, κτλ. ōderim, -is κτλ.

Plusquamperfectum

ōderam, ōderas, κτλ. ōdissem, -odisses κτλ.

Futurum exactum

ōdero, ōderis, κ.τ.λ.

INFINITIVUS

PARTICIPIUM

Perfect. ōdisse *Perfect.* osus, -a, -um)*Futur.* osūrus, -a, -um*Ἡ προστακτικὴ ἐλλείπει.*

ΣΗΜ. 1. Μετ' ἀπαρεμφάτου παθητικὴν μορφήν καὶ σημασίαν ἔχοντος, οἱ δόκιμοι συγγραφεῖς δὲν μεταχειρίζονται τὸ *coepi*, ἀλλὰ τὸ *coeptus sum*, ὡς *desiderari coepta est Epaminondae diligentia hereto ποθεῖσθαι ἢ τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἐπιμέλεια* ἀλλ' ἐὰν τὸ ἀπαρέμφατον ἔχη παθητικὴν μὲν μορφήν, σημασίαν δὲ οὐδετέραν ἢ μέσην, τότε μεταχειρί-

ζονται τὸ coepi, οἷον *judicia fieri compērunt* ἤρξαντο γίνεσθαι δίκαι· *monēri coepit* κινεῖσθαι ἤρξατο. Συνήθως ὁμοῦς τὸ μετὰ τοῦ coepi ἀπαρέμφατον εἶνε ἐνεργητικόν.

ΣΗΜ. 2. Ἐνεστῶτος σημασίαν ἔχουσι καὶ τινες ἄλλοι παρακείμενοι, ἰδίᾳ ὁ *novi οἶδα* (τοῦ *nosco* § 90, I, 6), καὶ *consuēni, εἶωθα* (τοῦ *consuesco* § 90, I, 9). Οἱ παρακείμενοι οὗτοι κλίνονται ὁμαλῶς· προτιμῶνται ὁμοῦς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ συγχεοκόμενοι αὐτῶν τύποι (ἴδε § 66, 3).

ΣΗΜ. 3. Ἡ ἀπηρχαιωμένη μετοχὴ *osus* εἶνε ἐν χρήσει ἐν τοῖς συνθέτοις *exūsus* καὶ *perūsus* σφόδρα μισῶν.

§ 111.

Αἰο κατάφημι, λέγω· εἶνε ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἐξῆς τύποις·

Praesens Indicativi

S. *āio, āis, āit*

P. —, —, *āiunt*

Imperfectum Indic.

S. *āiēbam, āiēbas, āiēbat*

P. *āiebāmus, āiebātis, āiebant*

Perfectum Indic.

S. —, —, *āit* (κυρίως εἶνε ἴστο-

[ρικὸς ἐνεστῶς])

P. —, —, —.

Praesens Conjunctivi

S. —, *āias, āiat*

P. —, —, *āiant*

Participium Praesentis

āiens

ΣΗΜ. Ἐπάρχει καὶ προστακτικὴ *āi*, ἀλλ' εἶνε ἀπηρχαιωμένη. Ἄντι τοῦ *āisne?* λέγεις; νομίζεις; εἶνε συνήθως ἐν χρήσει *āin*.

§ 112.

Inquam φημί· εἶνε ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἐξῆς τύποις·

Praesens Indicat.

S. *inquam, inquis, inquit*

P. —, —, *inquiunt*

Imperfectum Indicat.

S. —, —, *inquiēbat*

Futurum Indicat.

S. —, *inquiēs, inquiet*

Perfectum Indicat.

P. —, *inquisti, inquit*

ΣΗΜ. Τὸ *inquam* εἶνε ἐν χρήσει ἐν εὐθείᾳ λόγῳ καὶ πάντοτε τίθεται μεταξύ δύο κομμάτων, οἷον *Epaminondas Diomedonti coram « nihil », inquit, opus pecuniā est.* Τὸ δὲ *āio* εἶνε ἐν χρήσει ἐν πλαγίῳ λόγῳ, οἷον *Themistocles universos esse pares āiēbat.*

§ 113. Fari λέγειν.

Τὸ ἀρχαϊκὸν ῥῆμα *fari* κλίνεται ἀκριβῶς ὡς τὸ *hortor*, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἐν χρήσει ἅπαντας τοὺς τύπους. Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εὐρίσκεται μόνον τὸ γερούνδιον *fando* ἐν τῇ φράσει *fando audire ἀκοῇ εἰδέναι* καὶ τὸ *adfatur* *προσαγορεύει*. Παρὰ ποιηταῖς ὁμως εὐρίσκονται ἔτι ἐν χρήσει οἱ ἐξῆς τύποι: *fatur*, *fabor*, *fatus eram*, καὶ ἐκ τῶν συνθέτων τὰ *interfatur* *ὑπολαμβάνει* (*διακόπτει*) τὸν λόγον, *prōfatur* *προλέγει*, καὶ ἄλλα.

§ 114.

1. S. Age ἄγε, φέρε P. agite.
2. Avē (have) καὶ Salvē χαίρε valē ἔρρωσο!

Imperativus

S. avē, avēto	salvē, salvēto	valē
P. avēte	salvēte	valēte

Infinitivus

avēre	salvēre	valēre
-------	---------	--------

ΣΗΜ. Τὰ τρία ταῦτα ἀπαρέμφατα συντάσσονται μετὰ τοῦ *jubeo*, οἷον *valēre te jubeo* *ὑγιαίνειν σὲ κελεύω*.

§ 115.

Quaeso παρακαλῶ *quaesumus* παρακαλοῦμεν ἄλλους τύπους δὲν ἔχει. Οἱ ἐν χρήσει τύποι τίθενται παρενθετικῶς, οἷον *quid, quaeso, faciam?* τί, παρακαλῶ, ποιήσω;

§ 116.

Forem (= *essem*) τούτου εὐρίσκονται μόνον τὰ *fores*, *foret*, *forent*: ἔτι τὸ *fore* (= *futurum esse*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'

ΡΗΜΑΤΑ ΑΠΡΟΣΩΠΑ (VERBA IMPERSONALIA)

§ 117.

'Απρόσωπα ῥήματα καλοῦνται ἐκεῖνα, ἐν οἷς οὐδὲν ὠρισμένον πρόσωπον ὡς ἐνεργοῦν ὑποκείμενον νοεῖται· δι' ὃ κεῖνται ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ (οὐχὶ δὲ ἐν τῇ προστακτικῇ καὶ σπανίως ἐν τῇ μετοχῇ).

'Απρόσωπα δ' εἶνε·

1. Τὰ καίριον ἢ φυσικὸν φαινόμενον σημαίνοντα, οἷον·

dilūcēscit		pluit ὕει.
Πρκμ. dilūxit	ἡμέρα ὑποφώσκει	ningit νίφει, χιονίζει.
illūcēscit	ἡμέρα γίγνεται	grandinat πίπτει χάλαζα.
Πρκμ. illūxit		fulgurat ἀστράπτει.
lūcet (lūxit)	ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ	fulminat κεραυνὸς πίπτει.
advesperāscit	ἑσπέρα	tonat βροντᾷ.
Πρκμ. advesperavit	γίγνεται	

2. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα τῆς δευτέρας συζυγίας·

piget (me) δυσχεραίνω	deceat (me) ἀρμόζει (μοι).
pudet (me) αἰδοῦμαι	dēdeceat (me) οὐχ ἀρμόζει (μοι).
paenitet (me) μεταμέλομαι	oportet δεῖ
taedet (me) ἀηθίζομαι	libet ἢ lubet (mihi) ἀρέσκει (μοι).
miseret (me) οἰκτίρω	licet (mihi) ἔξεστί (μοι).

ΣΗΜ. α'. Ἡ ἐλλείπουσα προστακτικὴ τῶν ῥημάτων τούτων ἀναπληροῦται διὰ τῆς ὑποτακτικῆς, οἷον pudeat te αἰδέσθητι.

ΣΗΜ. β'. Τὸ miseret δὲν σχηματίζει παρακείμενον, ἔχει ὁμως ὡς τοιοῦτον τὸ miseritus sum. Ἐκτὸς τῶν παρακειμένων puduit, libuit, καὶ licuit λέγεται καὶ puditum est, libitum est, licitum est.

3. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα ἐν μεταφορικῇ τινι σημασίᾳ, διότι ἐν τῇ συνήθει σημασίᾳ εἶνε προσωπικά·

accēdit προστίθεται, προσέτι	constat ὁμολογείται.
fit γίγνεται	praestat κρείττον ἔστι.
accidit	restat
contingit } = συμβαίνει	superest } ὑπολείπεται.
evenit	interest διαφέρει.
condūcit ὠφελει, συντελει	rēfert (οὐδέποτε προσω-
convenit ἀρμόζει	πικόν).
expedit συμφέρει	» διαφέρει, μέλλει.
liquet σαφές ἔστι	appāret δῆλόν ἔστι.
patet προφανές ἔστι	placet ἀρέσκει.
fallet (me)	nōn ἢ nihil attinet οὐκ ἢ
fugit (me)	οὐδὲν ὠφελει.
praeterit (me)	quid attinet? τί ὠφελει;
delectat (me)	sufficit ἀρκει.
juvat (me)	

4. Τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τῶν παθητικῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων, ἅτινα ἐν ἄλλῃ χρήσει δὲν ἔχουσι παθητικόν, οἷον·

curritur τρέχει τις	eundum est δεῖ πορεύεσθαι.
ventum est ἀφίκετό τις	eundum est mihi δεῖ ἐμὲ πορεύεσθαι.

itur πορεύεται τις	vivitur ζῆ τις.
itum est ἐπορεύθη τις	dormiētur κοιμήσεται τις,
	κατάκλισις πρὸς ὕπνον γενήσεται.

Καὶ μεταβατικῶν τινῶν ῥημάτων τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παθητικοῦ λαμβάνεται ἀπροσώπως, οἷον·

clamātur κραυγὴ γίγνεται, βοᾷ τις.

pugnātur μάχη γίγνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΠΕΡΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΟΣ

§ 118.

Περὶ τούτου ἴδε τὰ ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις, § 41, § 55, § 136.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ'
ΠΕΡΙ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ

§ 119.

Αἱ προθέσεις (*praepositiones*), ἀρχικῶς ἐπιρρήματα οὔσαι, κείνται ἐν σχέσει πρὸς ὄνομά τι ἢ ἀντωνυμίαν [καὶ συντάσσονται μεθ' ὠρισμένης τινὸς πτώσεως, μετ' αἰτιατικῆς ἢ ἀφαιρετικῆς ἢ μετ' αἰτιατικῆς ἅμα καὶ ἀφαιρετικῆς, καὶ δὴ

I. Προθέσεις μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμεναι:

ante, apud, ad, adversus,
circum, circā, citrā, cis,
ergā, contrā, inter, extrā,
īnfrā, intrā, jūxtā, ob,
pōne, penes, post καὶ praeter,
prope, propter, per, secundum,
suprā, versus, ūltrā, trans.

ante	πρό.	jūxtā	πρὸς (μετὰ δοτ.), πλησίον.
apud	παρὰ (μετὰ δοτικ.)	ob	διὰ (μετ' αἰτιατ.), ἔνεκα.
ad	παρὰ, πρὸς (μετ' αἰτιατ.).	suprā	ὑπέρ, ὕπερθεν.
adversus	πρὸς (μετ' αἰτ.), ἐναντίον.	pōne	ὀπισθεν.
circum	} περι (μετ' αἰτιατ.).	penes	παρὰ (μετὰ δοτ.), ἐπὶ (μετὰ δοτικ.), ἐν (ἐπὶ δυνάμεως) οἶον penes me est ἔστιν ἐν ἐμοί.
circā			
cis	} ἐπὶ τάδε, ἐντός.	post	μετὰ (μετ' αἰτιατ.), ὀπισθεν.
citrā			
ergā	εἰς, πρὸς (μετ' αἰτιατ.). ἐπὶ φιλικῆς διαθέσεως.	praeter	πλήν, παρὰ (μετ' αἰτιατ.).
contrā	ἐπὶ ἢ πρὸς (μετ' αἰτιατ.), ἀντικρό.	prope	παρὰ (μετὰ δοτ.), πλησίον.
inter	ἐν, μεταξὺ.	propter	ἔνεκα.
extrā	ἐκτός.	per	διὰ (μετὰ γενικῆς).
īnfrā	ὑπό, ὑποκάτω.	secundum	κατὰ (μετ' αἰτιατ.).
intrā	ἐντός.	versus	πρὸς (μετ' αἰτιατικῆς).
		ultrā, trans	πέραν.

II. Προθέσεις μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσόμεναι:

absque, ā, ab, abs και dē,
cōram, cum και ex ἢ ē,
tenus, sine, prō και prae.

absque χωρίς, ἄνευ.

ā, ab, abs ὑπό, ἀπό· ā μόνον πρὸ
συμφώνου· ab πρὸ φω-
νήεντος και τοῦ h, συ-
χνάκις και πρὸ συμφώ-
νου (ἀλλ' οὐχὶ πρὸ τῶν
b, f, m, p, v, c, g,
q και t' πρὸ τῶν ὁποίων
και ἐν συνθέσει δὲν εὐρί-
σκεται).

abs μόνον ἐν τῇ φράσει abs tē
(= ā tē).

de ἀπό, ἐκ (ἀνωθεν), περι (μετὰ γεν.).
coram ἐνώπιον.

cum σύν.

ex ἢ ē ἐκ, ἐξ· ē μόνον πρὸ συμ-
φώνων, ex ἐν γένει ἀδια-
φόρως.

tenus μέχρι.

sine ἄνευ.

pro πρὸ (διά),

prae ἔμπροσθεν (ἔνεκα).

III. Προθέσεις μετ' αἰτιατικῆς ἅμα και ἀφαιρετικῆς συν-
τασσόμεναι·

in και sub.

Ἡ in μετ' αἰτιατικῆς μὲν σημαίνει εἰς, κατὰ (μετὰ γενικῆς),
μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ ἐν.

Ἡ sub ὑπό· ἐπὶ χρόνου δὲ σημαίνει περί, ὑπό, οἷον sub-
vesperum περί τὴν ἑσπέραν.

Ἡ in και ἡ sub συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς μὲν ἐπὶ τῇ
ἐρωτήσει ποῖ; πρὸς ποῖον μέρος; μετ' ἀφαιρετικῆς δὲ ἐπὶ τῇ
ἐρωτήσει ποῦ; ἐν ποίῳ μέρει;

ΣΗΜ. Πρὸς τούτοις συντάσσονται μετ' ἀμφοτέρων τῶν πτώσεων,
επαινώτερον ὅμως μετ' ἀφαιρετικῆς, ἢ subter ὑπό και ἡ super ὑπέρ,
ἥτις μετ' ἀφαιρετικῆς συντασσομένη σημαίνει περί.

§ 120.

Προθέσεις ἀχώριστοι (praepositiones inseparabiles).

Προθέσεις ἀχώριστοι λέγονται αἱ οὐδέποτε καθ' ἑαυτὰς ἀπαν-
τῶσαι, ἀλλ' αἰείποτε μετ' ἄλλων λέξεων συνδεδεμέναι. Εἶνε δὲ αἱ
ἐπόμεναι.

1. *amb* ἀμφί, περί, οἷον *ambire* περιπορεύεσθαι, *ambedere* περιτρώγειν. Τὸ δὲ *b* πρὸ μὲν τοῦ *p* ἀποβάλλεται, οἷον *amplecti* περιβάλλειν, *amputare* περιτέμνειν πρὸ ἄλλων δὲ συμφώνων ἀποβάλλεται μὲν ὁμοίως τὸ *b*, μεταβάλλεται ὁμως τὸ *m* εἰς *n*, οἷον *anceps* ἀμφικέφαλος, ἀμφίβολος, *anquirere* ἀνακρίνειν, *anfractus* περίκλασις, περικαμπή.

2. *dis* ἢ *dī* διά, οἷον *dīvidere* διαίρειν, *dīvellere* διασπᾶν, *disicere* διασκεδαννύναι, *dissecāre* διατέμνειν. Πρὸ τοῦ *f* τὸ *dis* μεταβάλλεται εἰς *dif*, οἷον *diffidere* δυσπιστεῖν, *differe* διαφέρειν, διασπᾶν.

ΣΗΜ. α'. Ἐν τοῖς *distaedere* δυσχεραίνειν καὶ *dispuedere* ἰσχυρῶς ἀλογεῖσθαι τὸ *dis* εἶνε ἐπιτατικόν.†

ΣΗΜ. β'. Ἐν τοῖς ἐπιθέτοις τὸ *dis* ἔχει ἀρνητικὴν σημασίαν, οἷον *dissimilis* ἀνόμοιος, *difficilis* δύσκολος.

3. *rē* (ἀρχαϊκῶς *red*), ὅπερ ἀπαντᾷ πρὸ φωνήεντος ἢ *h* πάλιν, οἷον *remittere* πάλιν πέμπειν, *reverti* ἐπιστρέφειν, ἐπανέρχεσθαι, *redire* ἐπανιέναι, *redigere* ἐπανάγειν, *redhibere* ἀποδιδόναι. Χωρισμὸν δὲ σημαίνει ἐν τοῖς *revellere* ἀποσπᾶν, *resecāre* ἀποτέμνειν κτλ. Ἐν δὲ τοῖς *rebellare* ἀναπολεμεῖν, *relegere* αὐθις ἀναγινώσκειν, σημαίνει ἐπανάληψιν.

4. *sē* ἀπό, χωρίς, οἷον *seducere* ἀπάγειν, *sēvocare* ἀποκαλεῖν, χωρίζειν. Ἐν τῷ *seditio* ἐτέθη ὁ ἀρχαϊκὸς τούτου τύπος *sed*. Ἐν τῇ μετ' ἐπιθέτων συνθέσει εὐρίσκεται μόνον ἐν τοῖς *sēcurus* ἀμέριμος, *sōcors* ἄκαρδος καὶ *sōbrius* νηφάλιος (ἐν οἷς μετεβλήθη εἰς *so*), καὶ ἔχει ἀρνητικὴν σημασίαν.

5. Τὸ ἀρνητικὸν *in* (στερητικὸν *a*), οἷον *indoctus* ἀπαίδευτος, *insānus* φρενοβλαβής, κτλ. Προσθετέον δ' ἐνταῦθα τὸ σπανιώτερον ἀρνητικὸν *nē* ἢ *nec*, οἷον *nefas*, *nequeo*, *nescio*, *necopinātus* (ἀπροσδόκητος), *neglego* (*nec-lego*), *negotium* (*nec-otium*).

ΣΗΜ. γ'. Δίαν σπάνιον εἶνε τὸ *vē*, τὸ ὅποιον εἶνε ὅμοιον τῷ στερητικῷ καὶ ἐπιτατικῷ *a*; οἷον *vēgrandis* (*vē-grandis*) μικρός, *vēcors* *vēsānus* ἄφρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΒ΄

ΠΕΡΙ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ

§ 121.

Τὰ μόρια τὰ χρησιμεύοντα πρὸς σύνδεσιν προτάσεων ὀλοκλήρων ἢ μερῶν προτάσεων καλοῦνται *σύνδεσμοι* (*Conjunctiōnes*), οἵτινες εἶνε δύο εἰδῶν, *παρατακτικοί*, ἅτε συνδέοντες κατὰ παράταξιν. καὶ *ὑποτακτικοί*, ἅτε συνδέοντες καθ' ὑπόταξιν (ἴδε ἐλληνικὸν συντακτικὸν περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων).

Οἱ σύνδεσμοι ἐν γένει, οἱ τε παρατακτικοὶ καὶ οἱ ὑποτακτικοί, διαιροῦνται εἰς τρεῖς κλάσεις.

α΄) εἰς τὴν περιέχουσαν συνδέσμους μόνον παρατακτικούς, οἵτινες εἶνε οἱ ἑξῆς·

1. Συμπλεκτικοὶ (*copulativae*).
2. Διαζευκτικοὶ (*disiunctivae*).
3. Ἐναντιωματικοὶ (*adversativae*).

β΄) εἰς τὴν περιέχουσαν συνδέσμους, οἵτινες εἶνε τὸ μὲν παρατακτικοί, τὸ δὲ ὑποτακτικοί, καὶ εἶνε οἱ ἑξῆς·

1. Συλλογιστικοὶ (*conclusivae*).
2. Αἰτιολογικοὶ (*causales*).

γ΄) εἰς τὴν περιέχουσαν μόνον ὑποτακτικούς, οἵτινες εἶνε οἱ ἑξῆς·

1. Συγκριτικοὶ (*comparativae*).
2. Ὑποθετικοὶ (*conditionales*).
3. Ὁμολογητικοὶ (*concessivae*).
4. Τελικοὶ (*finales*).
5. Χρονικοὶ (*temporales*).

§ 122. Α΄. Σύνδεσμοι μόνον παρατακτικοί.

I. Σύνδεσμοι συμπλεκτικοί. (*Conjunctiōnes copulativae*).

Et atque ἢ ac que	}	= καί.	}	etiam quoque neque ἢ nec οὔτε, καὶ οὐ.
-------------------------	---	--------	---	--

1. *Et* καὶ *atque* δύνανται πάντοτε νὰ εἶνε ἐν χρήσει, ὁ *ac* τὸναντίον μόνον πρὸ συμφώνου, οὐχὶ ὁμως καὶ πρὸ τοῦ *h, c, g, q*. Ὁ *que* προσαρτᾶται εἰς προστιθεμένην προηγουμένην λέξιν, οἷον *parentes liberique* = *parentes et (ἢ atque ἢ ac) liberi*.

2. *Etiam* καὶ *quoque* εἶνε ἐπιδοτικοί, καὶ ὁ μὲν *etiam* προτάσσεται τῆς λέξεως, εἰς ἣν ἀναφέρεται, ὁ δὲ *quoque* ἐπιτάσσεται, οἷον *etiam pater, pater quoque*.

ΣΗΜ. Ὁ *etiam* εἶνε ἐμφαντικώτερος τοῦ *quoque*.

3. Διπλαῖ δὲ συνδέσεις συνήθως ἀπαντῶσαι εἶνε αἱ ἐξῆς·

<i>et</i>	—	<i>et</i>	=	καὶ	—	καί.
<i>neque (nec)</i>	—	<i>neque (nec)</i>	=	οὔτε	—	οὔτε.
<i>et</i>	—	<i>neque</i>	=	καὶ	—	οὔτε.
<i>neque</i>	—	<i>et</i>	=	οὔτε	—	καὶ (τε).
<i>cum</i>	—	<i>tum</i>	=	καὶ	—	καί.
<i>modo</i>	—	<i>modo</i>	=	ὅτε μὲν	—	ὅτε δέ.
<i>tam</i>	—	<i>quam</i>	=	τοσοῦτον	—	ὅσον.
<i>nōn tam</i>	—	<i>quam</i>	=	οὐ τοσοῦτον	—	ὅσον.

II. Σύνδεσμοὶ διαζευκτικοί. (*Conjunctiōnes disiunctivae*).

Aut } = ἢ.   *sive (seu)* } — ἢ.
vel }   — *ve* }

Διπλαῖ συνδέσεις.

aut — aut } ἢ (ἢτοι) — ἢ.
vel — vel }

sive — sive = εἴτε — εἴτε, ἢ — ἢ.

ΣΗΜ. α') Ὁ *aut* διαζευγνύει ἐννοίας οὐσιωδῶς διαφόρους, ὁ δὲ *vel* ἦττον οὐσιώδεις.

ΣΗΜ. β') *-ve*, εἶνε ἐγκλιτικόν, ὡς τὸ *que*, προσαρτῶμενον λέξει τινὶ καὶ ἰδίᾳ ἀριθμητικῶ, οἷον *duabus tribusve horis* = δυοῖν ἢ τρισὶν ὥραις, *aliquis unus pluresve* = εἷς τις ἢ πλείονες.

ΣΗΜ. γ') Ὁ *sive* ἐπανορθώνει ἔκφρασιν τινὰ (ὡς καὶ ὁ *vel*) καὶ συνδέεται συχνάκις μετὰ τοῦ *potius* ἢ *etiam*.

<i>namque</i>	} = καὶ γάρ.	<i>cum</i>	ἐπεὶ.
<i>etenim</i>		<i>quoniam</i>	ἐπειδὴ.
<i>quippe</i>	= δὴ, γάρ.	<i>quandoquidem</i>	ἐπειδὴ ποτε.

ΣΗΜ. Οἱ *Nam*, *namque* καὶ *etenim* τίθενται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς προτάσεως· ὁ *enim* τίθεται μετὰ τὴν πρώτην λέξιν, οὕτω *nam ipse dixit*, ἀλλὰ *ipse enim dixit*.

§ 124. Γ'. Σύνδεσμοὶ μόνον ὑποτακτικοί.

I. Σύνδεσμοὶ συγκριτικοί. (*Conjunctiones comparativae*).

<i>ut (uti) ὥς.</i>	<i>quasi</i>	} = ὥσεί, ὡσπεραινί.
<i>quam, ὥς, ἤ.</i>	<i>tamquam (si)</i>	
<i>sicut, ὅπως, καθάπερ.</i>	<i>velut si</i>	
<i>velut</i>	<i>ut si</i>	} = (ἀκριβῶς) ὥσεί.
<i>tamquam</i>	<i>proinde ac si</i>	
<i>prout καθ' ὅσον, καθάπερ.</i>	<i>quasi (vero)</i>	} = (ἀκριβῶς) ὥσεί.
<i>quasi οἴονεί, τρόπον τινά.</i>	<i>proinde quasi</i>	

ΣΗΜ. Τὸ *ut* ἀναφέρεται εἰς τὸ *ita* καὶ *sic*, τὸ *quam* εἰς τὸ *tam*.

II. Σύνδεσμοὶ ὑποθετικοί.

(*Conjunctiones conditionales ἢ hypotheticae*).

<i>Si</i>	<i>ei.</i>	<i>nisi (nī)</i>	<i>εἰ μὴ, ἐκτός ἐάν.</i>
<i>Sīn</i>	<i>εἰ δέ, ἐάν ὅμως.</i>	<i>si nōn</i>	<i>εἰ μὴ, δεκτοῦ γενόμενον ὅτι οὐ.</i>
<i>quodsi</i>	<i>εἰ δέ, ἐάν δέ.</i>	<i>si minus</i>	<i>εἰ δὲ μὴ, ἐάν δὲ μὴ.</i>
<i>si quiden</i>	<i>εἴγε.</i>		
<i>si modo</i>	<i>εἴπερ, ἤνπερ.</i>		
	<i>dummodo</i>	} = εἴγε, εἰ μόνον, μόνον εἰ.	
	<i>dum</i>		
	<i>modo</i>		

III. Σύνδεσμοὶ ὁμολογητικοί. (*Conjunctiones concessivae*).

<i>Quamquam</i>	} = καίτοι, εἰ καί.	<i>quamvis</i>	<i>ὅσον βούλει, καίτοι.</i>
<i>etsi</i>		<i>cum</i>	<i>καίπερ.</i>
<i>tametsi</i>		<i>ut</i>	<i>ἴθωμεν, ἔστω.</i>
<i>etiamsi</i>	<i>εἰ καί, καὶ εἰ.</i>	<i>licet</i>	<i>καίτοι.</i>

ΣΗΜ. Ὁ quamquam καὶ ὁ etsi εἶνε ἐν χρήσει ἐνίοτε ὡς παρατακτικοὶ καὶ ἔχουσι σχεδὸν ἐναντιωματικὴν σημασίαν, οἷον quamquam, quid loquor? καίτοι, τί λέγω;

IV. Σύνδεσμοὶ τελικοί. (*Conjunctiōnes finales*).

ut (uti)	ἵνα.	quōminus	ἵνα μή.
nē	ἵνα μή.	modo	} = ἵνα μόνον ἢ ἐὰν μόνον.
nēve, neu	καὶ ἵνα μή, ἵνα μή.	dum	
quo	ὅπως, ὡς.	dummodo	

V. Σύνδεσμοὶ χρονικοί. (*Conjunctiōnes temporales*).

Quum	ἐπεὶ.	ut	} = ἄμ' ὡς.
dum	} = ἐν ᾧ, ἕως, ἐφ' ὅσον, μέχρι ἄν.	ubi	
dōnec		ut primum	
quoad	} = πρὶν, πρὶν ἤ.	ubi primum	
antequam		cum primum	
priusquam	} = ἐπεὶ (τὸ τῆς κοινῆς γλώσσης ἀφ' οὗ).	simulatque	
postquam		simulac	
posteaquam		quando	ὅτε, ὁπότε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΓ'

§ 125. Δ'. Ἐπιφωνήματα (*Interjectiōnes*).

Καὶ τὰ ἐπιφωνήματα εἶνε μόρια ἀνεπίδεκτα κλίσεως. Χρησιμεύουσι δὲ πρὸς ἔκφρασιν·

1. Χαράς· ἰο καὶ euoe.
2. Λύπης· heu, eheu, pro, (proh), vae (au, hei καὶ ohe).
3. Θαυμασμοῦ· ο· en καὶ ecce! hem καὶ ehem! hui! ei!
4. Προσφωνήσεως· heus.
5. Εὐφημίας καὶ προτροπῆς· eia! καὶ euge! (= εὐγε).

Ἐν ὄρκοις εἶνε ἐν χρήσει τὰ

1. *nē* (*nae*).
2. *hercule* (*hercle*, *mehercle*· *mehercules*).
3. *per deum*.
4. *pro deum* (= *deorum*) *fidem*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ΄
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 126.

Τὸ ἀπλούστατον καὶ κυριώτατον συστατικὸν μέρος λέξεώς τινος καλεῖται *ρίζα* τῆς λέξεως ταύτης. Εὐρίσκεται δέ, ἀλλὰ σπανίως, ἡ *ρίζα* αὕτη ἀμετάβλητος καὶ ὡς λέξις ἐν χρήσει, οἷον *sol* ἥλιος· τὸ *sol* δῆλον ὅτι εἶνε καὶ *ρίζα* καὶ ὄνομα οὐσιαστικόν. Ὡς δ' ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ *ρίζα* ὑφίσταται μεταβολὰς τινας, δι' ὧν μεταβάλλεται εἰς λέξιν, καὶ ἡ λέξις ἐκείνη, ἣτις ἐκ τῆς *ρίζης* δι' ἐλαχίστης μεταβολῆς σχηματίζεται, καλεῖται *ρίζικῆ*· οὕτω *rego* εἶνε ἡ *ρίζικῆ* λέξις τῆς *ρίζης* *reg*. Ὅσαι δὲ λέξεις ἐκ τῆς αὐτῆς *ρίζης* σχηματίζονται, καλοῦνται *συγγεγεῖς*, οἷον *rego*, *rex*, *regnum*, *regimen*, *erigere* κ.τ.λ., αἵτινες σχηματίζονται ἐκ τῆς *ρίζης* *reg*. Ἡ λέξις δέ, ἐξ ἧς, ὡς ἐξ ἐνὸς θέματος, ἄλλαι λέξεις παράγονται, καλεῖται *πρωτότυπος*, οἷον *facio* (ἐκ τῆς *ρίζης* *fac*) εἶνε ἡ *πρωτότυπος* λέξις τῆς λέξεως *facilis*, τὸ δὲ *facilis* τῆς λέξεως *facilitas*.

Ὁ δὲ τῶν λέξεων σχηματισμὸς, περὶ οὗ πραγματεύεται τὸ ἐτυμολογικόν, γίνεται I) διὰ *παραγωγῆς* καὶ II) διὰ *συνθέσεως*. Αἱ *πρωτότυποι* λέξεις καλοῦνται *vocabula primitiva*, αἱ δὲ *παράγωγοι* *vocabula derivata*· αἱ *ἀπλᾶι* λέξεις καλοῦνται *vocabula simplicia*, αἱ δὲ *σύνθετοι* *vocabula composita*. Τῶν λέξεων δὲ αἱ μὲν ἐκ *ρήμάτων* παραγομεναι καλοῦνται *vocabula verbalia*, αἱ δ' ἐξ ὀνομάτων *vocabula denominativa*.

§ 127.

Α'. ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ ΔΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Τὰ οὐσιαστικά παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων, καὶ καλοῦνται οὐσιαστικά ῥηματικά (*substantiva verbalia*), ἢ ἐξ ὀνομάτων, καὶ καλοῦνται οὐσιαστικά ὀνομαστικά (*substantiva denominativa*).

§ 128. Α'. Οὐσιαστικά ῥηματικά.
(*Substantiva verbalia*).

Τὰ οὐσιαστικά ταῦτα σχηματίζονται:

α') Ἐκ ῥηματικοῦ θέματος διὰ τῆς προσαρτήσεως τῶν ἐπομένων καταλήξεων:

1. *or, us, ium, igo, ido*, πρὸς δήλωσιν διαθέσεώς τινος ἢ καταστάσεως ἐν γένει, οἶον· *amor ἀγάπη, dolor λύπη, decor, -ōris εὐπρέπεια, decus*, γενικ. *decōris κόσμημα, pondus, -ēris βάρος, gaudium χαρά, odium μῖσος, origo, -inis γένεσις, ἀρχή, cupido, -inis ἐπιθυμία, libido σφοδρὰ ἐπιθυμία*.

2. *men* καὶ *mentum* πρὸς δήλωσιν τοῦ μέσου, οἶον· *nomen, -inis* = τὸ δι' οὐ γνωρίζομέν τι, τὸ ὄνομα, *medicāmen* καὶ *medicāmentum* τὸ δι' οὐ ἰώμεθα, τὸ φάρμακον· προσθετέα δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ *flumen, -inis ῥεῦμα, ποταμός, καὶ agmen, -inis ἄγλημα, στρατὸς ἐν πορείᾳ*.

3. *bulum* καὶ *culum* πρὸς δήλωσιν τοῦ μέσου ἢ τοῦ ὄργανου, οἶον· *vocabulum* τὸ δι' οὐ καλοῦμεν, ἢ λέξις· *vēnābulum* τὸ δι' οὐ θηρῶμεν, ἢ σιβύνη· *gubernāculum* τὸ δι' οὐ τὴν ναῦν διευθύνομεν, τὸ πηδάλιον· *vinculum* τὸ δι' οὐ δέομεν, ὁ δεσμός.

4. *crum* καὶ *brum* (ἀντὶ *culum* καὶ *bulum*, ἐὰν ἐν τῷ ῥηματικῷ θέματι προϋπάρχη *l*) πρὸς δήλωσιν ὡσαύτως μέσου ἢ ὄργανου ἢ καί, σπανιώτερον ὅμως, τύπου, οἶον· *lavācrum* λουτρον, *involūcrum* εἶλημα, κάλυμμα· *flabrum* πνεῦμα, *ventilābrum* πτύον, *sepulcrum* τάφος.

5. *trum* πρὸς δήλωσιν τοῦ μέσου ἢ τοῦ ὄργανου, ὡς ἐπὶ τὸ

πλείστον δὲ σκεύους, οἷον· arātrum ἄροτρον, claustrum κλειθρον, rostrum ἔμβολον, rastrum λίστρον, δίκελλα.

6') Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ὑπτίου διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς καταλήξεως *tum* ἢ *sum* εἰς τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

1. *tor* ἢ *sor* πρὸς δῆλωσιν τοῦ δρῶντος προσώπου, οἷον· doctor διδάσκαλος, defensor πρόμαχος, ὑπερασπιστής. Τινὰ τῶν ὀνομάτων τούτων σχηματίζουσιν ἐν μέρει τὸ θηλυκὸν εἰς *trix*, οἷον *victor* νικητής, θηλ. *victrix*, *inventor* ἐφευρέτης. θηλ. *inventrix* (ἴδε κεφ. 3, § 9, 5).

ΣΗΜ. α'. Τινὰ τῶν εἰς *tor* παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, οἷον *viator* (ἐκ τοῦ *via*) ὁδοιπόρος, *janitor* (ἐκ τοῦ *janua*) θυρωρός, *gladiator* (ἐκ τοῦ *gladius*) μονομάχος, *funditor* (ἐκ τοῦ *funda*) σφενδομήτης.

ΣΗΜ. β'. Τὸ δρῶν πρόσωπον δηλοῦται ἐνίοτε καὶ διὰ τῆς καταλήξεως *a*, προσαρτωμένης εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος, οἷον *scriba* ὁ γραφεὺς (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ σχέσιν· τούναντίον ὅμως *scriptor* ὡς ἐνεργοῦν καὶ δρῶν)· ὁμοίως *incola* κάτοικος, *advena* ἐπῆλυς, *convina* ὁ -ῆ συνδαιτυμόν.

2. *tio* ἢ *sio* (*xio*) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας ἐν τῇ ἐκτελέσει αὐτῆς, οἷον· *oppugnatio* πολιορκία, *defensio* ἢ ὑπεράσπισις.

ΣΗΜ. γ'. *Opinio* γνώμη, *oblivio* λήθη, *obsidio* πολιορκία, καὶ ἄλλα παράγονται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος.

3. *tus* ἢ *sus* (*xus*) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας ἀπλῶς ἐν τῇ ὑπάρξει αὐτῆς, οἷον· *motus* κίνησις, *usus* χοῆσις. Ὅμοίως καὶ αἱ ἐπόμεναί.

4. *tūra* ἢ *sūra* (*xūra*), οἷον· *pictūra* ζωγραφία, *conjectūra* εἰκασία, *flexūra* κάμψις.

5. *tela*, οἷον· *tutela* ἐπιτροπεία, ἐπιτρόπευσις.

§ 129. Β'. Οὐσιαστικὰ ὀνομαστικά. (Substantiva denominativa).

Τὰ ὀνόματα, ἐξ ὧν τὰ οὐσιαστικά παράγονται, εἶνε ἢ οὐσιαστικά ἢ ἐπίθετα, δι' ὃ ἔχομεν·

α') οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα· καὶ

β') οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα.

§ 130.

α') Ούσιαστικά ἐξ ούσιαστικῶν παραγόμενα.

Τὰ ούσιαστικά ταῦτα ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις·

1. α πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θηλυκοῦ γένους τῶν εἰς *us* καὶ *er* ὀνομάτων τῆς Β' κλίσεως, οἷον· *dea* ἡ θεά, *magistra* ἡ διδάσκαλος.

2. *lus*, *la*, *lum*, πρὸς σχηματισμὸν τῶν ὑποκοριστικῶν (*substantiva deminutiva*) μετὰ τῶν ἐξῆς ἐν τῇ παραληγούσῃ διαφορῶν·

α') *ulus*, *a*, *um*, ἐν ὀνοματικοῖς θέμασι τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κλίσεως, οἷον· *hortulus* κηπάριον, *oppidulum* πολίχνη.

β') *olus*, *a*, *um*, ἣτις τίθεται ἀντὶ τῆς *ulus*, ἐὰν πρὸ ταύτης ὑπάρχη *i*, οἷον· *filiolus* νιδίον, *filiola* θυγάτριον, *gladiolus* μαχαίριον.

γ') *culus*, *a*, *um*, μόνον ἐν ὀνοματικοῖς θέμασι τῆς τρίτης καὶ τετάρτης συζυγίας, οἷον· *flosculus* ἀνθύλλιον, *humunculus* ἀνθρωπάριον, *ponticulus* γεφύριον, *avicula* ὄρνιθιον, *corniculum* κεράτιον.

δ') *ellus*, *a*, *um*, τίθεται ἐν τισιν ὀνοματικοῖς θέμασι τῆς Α' καὶ Β' κλίσεως, οἷον· *agellus* ἀγρίδιον, *tabella* πινακίδιον, *sacellum* ναῖσκος.

ε') *illus*, *a*, *um*, εἶνε σπανία, οἷον· *lapillus* λιθάριον, *anguilla* ἡ ἔγχελος, *tigillum* δοκίδιον.

Τὰ ὑποκοριστικά διατηροῦσι συνήθως τὸ γένος τοῦ πρωτοτύπου αὐτῶν.

3. *ium*, τίθεται εἰς ὀνόματα προσώπων καὶ δηλοῖ ἐταιρείαν ἢ κοινωνικὴν τάξιν, οἷον· *collegium* συναρχία, *sύλλογος*, *sacerdotium* ἱερατεία, *servitium* δουλεία, *ministerium* ὑπουργία.

Ἡ αὐτὴ κατάληξις προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα εἰς τὸν δηλοῖ τόπον, ἐν ᾧ συμβαίνει τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενον, οἷον· *auditorium* ἀκροατήριον.

4. *atus* (γεν. *us*) καὶ *ura*, προσαρτῶμεναι εἰς ὀνόματα προσώπων σημαίνουσιν ἀξίωμα ἢ ἐπάγγελμα, οἷον· *consulatus*, ὑπατεία, *tribunatus* δημαρχία, *censura* τιμητεία.

5. *arium*, σημαίνει τόπον συναθροίσεως ἢ διατηρήσεως τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενου, οἷον· *columbārium* *περιστερεῶν*, *aviārium* *ὄρνιθῶν*, *plantarium* *φυτούργγιον*, *pomarium* *ὄπωροθήκη*, *granarium* *σιτοβολῶν*.

6. *etum*, προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα δένδρων ἢ φυτῶν δηλοῖ τόπον, ἐν ᾧ ἐν πληθύνῃ ὑπάρχουσι τὰ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλούμενα δένδρα ἢ φυτά, οἷον· *quercetum* *δρυμῶν*, *vinetum* *ἀμπελῶν*, *myrtetum* *μυρσινῶν*, *olivetum* *ἐλαιῶν*.

7. *ile*, προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα ζώων καὶ δηλοῖ τὸν σταθμὸν αὐτῶν, οἷον· *ovile* *αὐλειον*, *μάνδρα οἰῶν*, *suile* *συφῆς*, *bubile* (*bovine*) *βουστάσιον*, *equile* *ἵπκῶν*.

8. *ina*, προσαρτᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς ὀνόματα προσώπων καὶ δηλοῖ ἐπαγγελματικὴν ἐνέργειαν ἢ τόπον ἐνεργείας, οἷον· *medicīna* ἡ *ιατρικὴ*, *disciplīna* ἡ *παίδευσις*.

9. Τὰ *πατρωνυμικά* (*patronymica*), ἑλληνικοὶ σχηματισμοὶ ὄντα καὶ δηλοῦντα υἱὸν ἢ θυγατέρα ἢ ἀπόγονον ὠρισμένου πρόγονου, ἔχουσι τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

α') *ides*, οἷον· *Priamides* *Πριαμίδης*, *Agenorides* *Ἀγηνορίδης*, *Cecropides* *Κεχροπίδης*.

β') *ides*, προσαρτωμένην εἰς ὀνόματα εἰς *eus* καὶ *cles* λήγοντα, οἷον· *Atrides* (*Atreus*) *Ἀτρείδης*, *Heraclides* (*Heraclēs*) *Ἡρακλείδης*.

γ') *ades*, προσαρτωμένην εἰς ὀνόματα τῆς πρώτης κλίσεως εἰς *as* λήγοντα, οἷον· *Aenēades* (*Aenēas*) *Αἰνεϊάδης*.

δ') *iades*, προσαρτωμένην εἰς ὀνόματα εἰς *iūs* λήγοντα καὶ ἄλλα, οἷον· *Laërtiades* (*Laërtius*) *Λαερτιάδης*, *Atlantiades* (*Atlas*) *Ἀτλαντιάδης*, *Anchisiades* (*Anchīsēs*) *Ἀγχισιάδης*.

Τὰ δὲ θηλυκὰ τῶν πατρωνυμικῶν ἔχουσι τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

ε') *eis*, προσαρτωμένην εἰς ὀνόματα εἰς *eus* λήγοντα καὶ ἄλλα, οἷον· *Nerēis* (*Nereus*) *Νηρηίς*, *Priamēis* (*Priamus*) *Πριαμηίς*.

ς') *ias*, οἷον· *Thestias* (*Thestius*) *Θεστιάς*, *Abantias* (*Abas*) *Ἀβαντιάδης*· ἐναλλάσσεται δ' ἢ κατάληξις αὕτη πρὸς

τὴν *is*, οἷον· *Atlantias* καὶ *Atlantis* (*Atlas*) Ἀτλαντιάς καὶ Ἀτλαντίς.

§ 131.

β') Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα.

Τὰ οὐσιαστικὰ τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα εἶνε πάντοτε θηλυκὰ ἀφρημένα (*abstracta*) καὶ σημαίνουσιν ιδιότητα, ἔχουσι δὲ τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

1. *tas* καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον *itas*, οἷον· *libertas* ἐλευθερία, *difficultas* δυσκολία, *bonitas* ἀγαθότης, *acerbitas* στρουφνότης, *asperitas* τραχύτης, *δριμύτης*.

2. *ietas*, ἐὰν τὸ ἐπίθετον λήγῃ εἰς *ius*, οἷον· *pietas* (*pious*) εὐσέβεια, *varietas* (*varius*) ποικιλία.

3. *stas*, ἐὰν τὸ ἐπίθετον λήγῃ εἰς *stus*, οἷον· *vetustas* (*vetustus*) παλαιότης, ἀρχαιότης, *venustas* (*venustus*) χάρις, κομψότης. Κατ' ἀναλογίαν ὁμως πρὸς ταῦτα σχηματίζονται καὶ τὰ ἐξῆς· *potestas* (*potens*) δύναμις, ἐξουσία, *egestas* (*egens*) ἐνδεια, *majestas* (*majus*) μεγαλειότης, ἀξίωμα.

4. *tūdo*, οἷον· *altitūdo* ὕψος, *latitūdo* πλάτος, εὖρος, *magnitūdo* μέγεθος.

5. *ia*, οἷον· *audacia* τόλμη, *elegantia* κομψότης, φιλοκαλία.

6. *itia*, οἷον· *avaritia* φιλαργυρία, *pigritia* νωθρότης.

7. *mōnia*, οἷον· *castimōnia* ἀγνότης, *acrimōnia* δριμύτης, ὀξύτης. Τὰ δὲ *parsimōnia* φειδῶ καὶ *querimōnia* μεμψιμοιρία, παράγονται ἐκ τῶν ῥ. *parcere* καὶ *queri*.

ΣΗΜ. Ὑπάρχει καὶ κατάληξις *ēdo*, ἀλλὰ σπανία, οἷον· *dulcēdo* γλυκύτης, *pinguēdo* λίπος, λιπαρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΔ'

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

§ 132.

Τὰ ἐπίθετα παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων, καὶ λέγονται *adjectiva verbālia*, ἢ ἐξ ὀνομάτων, καὶ λέγονται *adjectiva denominativa*.

§ 133.

α') Ἐπίθετα ῥηματικά. (*Adjectiva verbalia*).

Τὰ ἐπίθετα ταῦτα ἔχουσι τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

1. *bundus* καὶ *cundus*, μετὰ τῆς σημασίας τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἐμφαντικώτερον δηλουμένης, οἷον· *moribundus ἀποθνήσκων*, *errabundus πλανώμενος*, *fremebundus βρέμων*, *ludibundus παίζων*, *iracundus ὀργίλος*, *verecundus αἰδέσιμος*, *jucundus* (= *juvicundus*) *ἡδύς*, *τερπνός*.

2. *idus* καὶ σπανιώτερον *idis*, προσαρτωμένης ἰδίᾳ εἰς θέματα ῥημάτων τῆς δευτέρας συζυγίας μετὰ τῆς σημασίας τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἐκφραζούσας διαρκεστέραν τὴν ιδιότητᾶ τοῦ ῥήματος, οἷον· *calidus θερμός*, *madidus βεβρεγμένος*, *υγρός*, *sordidus ὀυπαρός*, *viridis χλωρός*, *πράσινος*.

3. *ilis* καὶ *bilis* καὶ σπανιώτερον *uis* πρὸς δήλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι, οἷον· *amabilis ἀγαπητός*, *exorabilis ἐνεξιλαστός*, *docilis εὐδίδακτος*, *fragilis εὐθραυστος*, *conspicuis καταφανής*, *individuis ἀδιαίρετος*.

4. *ivus*, πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος σημαίνον, οἷον· *notivus εὐχολιμαῖος*, *ἀναθηματικός*.

ΣΗΜ. Τινὰ τῶν εἰς *ivus* εἶνε denominatīva, οἷον· *tempéstivus ὠραῖος* (καίριος).

5. *ax* καὶ σπανιώτερον *ulus* πρὸς δήλωσιν ῥοπῆς, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον δὲ πλημμελοῦς, οἷον· *audax θρασύς*, *loquāx φλύαρος*, *mendāx φιλοψευδής*, *credulus εὐπιστος*, *patulus ἀνοικτός*.

§ 134.

β') Ἐπίθετα ὀνοματικά. (*Adjectiva denominatīva*).

Τὰ ἐπίθετα ταῦτα παράγονται σχεδὸν πάντα ἐξ οὐσιαστικῶν, τινὰ μόνον παράγονται ἐξ ἐπιρρημάτων τοῦ χρόνου καὶ ἐξ ἐπιθέτων. Ἐχουσι δὲ ἰδίᾳ τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

1. *eus*, πρὸς δήλωσιν τῆς ὕλης, οἷον· *aureus χρυσοῦς*,

argenteus ἀργυροῦς, ferreus σιδηροῦς, plumbeus μολυβδοῦς· πρὸς δῆλωσιν ὅμως τῆς διαφόρων εἰδῶν ξυλίνης ὕλης ἔχουσι τὴν κατάληξιν *neus* ἢ *nus*, οἷον· *querneus* ἢ *quer-nus* δρυῖνος, *acernus* σφενδάμνινος, *abiëgnus* ἐλάτινος.

Ὅμοίαν σημασίαν ἔχουσι καὶ αἱ κατάληξεις *aceus* καὶ *icius*, οἷον· *chartaceus* χάρτινος, *membranaceus* ὑμένινος, *latericius* πλίνθινος.

2. *icus* πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀνήκοντος εἰς τι, οἷον· *bellicus* πολεμικός, *civicus* πολιτικός, *hosticus* πολέμιος. Τὸ *i* ὅμως τῆς καταλήξεως ταύτης εἶνε μακρὸν ἐν τῷ *mendicus* πτωχός, ἀγύρτης καὶ τοῖς ἀπὸ ῥημάτων καὶ προθέσεων παραγομένοις, οἷον· *amicus* φίλος, *apricus* εὐήλιος, *puđicus* αἰδήμων, *anticus* πρόσθιος, *posticus* ὀπίσθιος.

Ὅμοίαν σημασίαν ἔχουσι καὶ αἱ κατάληξεις *ius*, *ilis*, *alis* καὶ *aris* (ἐὰν τὸ θέμα τῆς πρωτοτύπου λέξεως λήγη εἰς *l*), *atilis*, *anus*, *inus*, *ensis*, *arius*, *ernus*, *itimus*, *ester* καὶ *estis*, οἷον· *patrius* πάτριος, *regius* βασιλείος, *nugatorius* ληρώδης· *puerilis* παιδικός, *virilis* ἀνδρικός, *hostilis* πολέμιος· *regalis* βασιλικός, *mortalis* θνητός, *legalis* νομικός· *popu-laris* δημοτικός, *consularis* ὑπατικός, *puellaris* κορασιώδης· *aquatilis* ἐνυδρὸς, *fluviatilis* ποτάμιος· *montanus* ὄρεινός, *urbanus* ἀστικός, ἀστεῖος, *rusticanus* ἀγροδιάιτος, ἀγροῦκος· *caninus* κύνειος, *equinus* ἵππειος, *divinus* θεῖος· *castrensis* στρατοπεδευτικός, *forensis* ἀγοραῖος, δικανικός· *gregarius* ποιμναῖος, *legionarius* τῆς λεγεῶνος· *paternus* πατρικός, *maternus* μητρικός· *legitimus* νόμιμος, *maritimus* θαλάσσιος· *pedester* πεζός, πεζικός, *equester* ἵππικός· *agrestis* ἀγροτικός, *caelestis* οὐράνιος.

3. *osus* καὶ *ulentus* (*olentus*) πρὸς δῆλωσιν πλησμονῆς, οἷον· *lapidosus* λιθώδης, πλήρης λίθων, *aerumnosus* πολύμοχθος, *fraudentus* ἀπατηλός, *somnolentus* ὑπναλέος, *pulverulentus* κονιορτώδης, *violentus* βίαιος, *vinolentus* οἰνόφλυξ.

4. *atus*, *itus*, *utus* πρὸς δῆλωσιν τοῦ φέρειν τὸ ὑπὸ τῆς

ρίζης σημαίνόμενον· καὶ ἡ μὲν *ātus* προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα τῆς πρώτης καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς δευτέρας κλίσεως, ἡ δὲ *ītus* εἰς ὀνόματα τῆς τρίτης καὶ ἡ *ūtus* εἰς ὀνόματα τῆς τετάρτης, οἶον· *barbātus* (*barba*) *παγονοφόρος*, *togātus* (*toga*) *τηβεινοφόρος*, *aurātus* (*aurum*) *κεχροσσωμένος*, *aurīlus* (*auris*) *ᾠτώεις*, *cornūtus* (*cornu*) *κερασφόρος*, *astūtus* (*astus*) *πανοῦργος*.

5. Ἐκ κυρίων δ' ὀνομάτων παραγόμενα τὰ ἐπιθετα ἔχουσιν·

α') Ἐὰν μὲν παράγονται ἐξ ὀνομάτων προσώπων, τὰς ἐπομένας καταλήξεις·

iānus, *ānus*, *īnus*, *ēus*, *īus*, *īcus*, οἶον· *Caesariānus*, *Catōniānus*, *Pompeiānus*, *Aemiliānus*, *Verrīnus*, *Plautīnus*, *Pythagorēus*, *Epicurēus*, *Aristotelius*, *Platonicus*, *Demosthenicus*.

Αἱ τρεῖς τελευταῖαι τίθενται ἐπὶ ἑλληνικῶν ὀνομάτων, ὧν ἀναπληροῦσι τὴν κατάληξιν εἰς.

β') Ἐὰν δὲ παράγονται ἐξ ὀνομάτων τόπων (πόλεων), ἔχουσι τὰς ἐπομένας·

ānus, *īus*, *īnus*, *ensis*, *aeus*, *ās*, *is*, οἶον· *Romānus*, *Thebānus*, *Tusculānus*, *Corinthius*, *Rhodiū*, *Amerīnus*, *Tarentīnus*, *Cannensis*, *Smyrnaeus*, *Arpinās*, *Samnīs*.

γ') Ἐὰν δὲ παράγονται ἐξ ὀνομάτων ἐθνῶν ἔχουσι τὰς ἐπομένας·

īcus ἢ *īus*, οἶον· *Gallicus* (ἐκ τοῦ *Gallus*), *Italicus* (*Italus*), *Āfricus* (*Āfer*), *Syrius* (*Syrus*), *Thrācius* (*Thrax*). Ἐκ τῶν ἐπιθέτων δὲ τούτων παράγονται πάλιν χωρῶν τινῶν ὀνόματα, οἶον· *Āfrica* (ἐκ τοῦ *Āfricus*), *Syria* (*Syrius*), *Thrācia* (*Thrācius*). ἄλλα δὲ παράγονται ἐξ αὐτῶν τῶν ἐθνικῶν, οἶον· *Gallia* (*Gallus*), *Italia* (*Italus*), *Britannia* (*Britannus*), *Cilicia* (*Cilix*).

ΣΗΜ. Τὰ ἐξ ὀνομάτων χωρῶν παραγόμενα εἰς *ānus* καὶ *ensis* ἐπιθετα δηλοῦσι τὸ ἐν τῇ ξένη χώρᾳ εὐρισκόμενον ἢ ἐξ αὐτῆς ποιερούμενον, χωρὶς νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν οἰκοῦντα αὐτὴν λαόν, οἶον· *bellum Āfricānum*,

ἢ Hispaniense πόλεμος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πρὸς ἀλλήλους ἐν Ἀφρικῇ ἢ ἐν Ἰσπανίᾳ γενόμενος, ἐν ᾧ bellum Africum ἢ Hispanicum πόλεμος κατὰ τῶν Ἀφρικανῶν ἢ Ἰσπανῶν, ligiōnes Gallicanae αἱ ἐν Γαλλίᾳ Ῥωμαϊκαὶ λεγεῶνες, lēgātus Hispaniēnsis ὁ ἐν Ἰσπανίᾳ Ῥωμαῖος πρεσβευτής.

6. Ἐπίθετα δὲ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα εἶνε μόνον ὑποκοριστικά τινα ἔχοντα τὰς συνήθεις τῶν οὐσιαστικῶν ὑποκοριστικῶν καταλήξεις, οἷον· horridulus (ὑποκορ. horridus) φρίτταν, parvulus πάνυ μικρός, aureolus χρυσοῦς, pauperculus πάνυ πένης, leviculus σχεδὸν τι κοῦφος, tantulus οὕτως ὀλίγος.

7. Ἐπίθετα ἐξ ἐπιρρημάτων παραγόμενα ἔχουσι τὰς ἐξῆς καταλήξεις·

α') tīnus, tīnus, ternus, turnus, ernus πρὸς δῆλωσιν χρόνου, οἷον· crastinus αὐρινός, ὁ αὐριον, pristinus ὁ πρότερος, ὁ πρὶν, diutinus μακροχρόνιος, repentīnus αἰφνιδιος, vespertīnus ἑσπερινός, hesternus χθεσινός, nocturnus νυκτερινός, hodiernus σημερινός. Καί·

β') īcus πρὸς δῆλωσιν τόπου anticus πρόσθιος, posticus ὀπίσθιος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΓ'

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 135.

Τὰ ῥήματα παράγονται ἢ ἐκ ῥημάτων, καὶ λέγονται *verba verbalia*, ἢ ἐξ ὀνομάτων, καὶ λέγονται *verba denominativa*.

Α'. Verba verbalia.

Τὰ *verba verbalia* διαίρουνται εἰς θαμιστικά (*frequentativa*), ἐναρκτικά (*inchoativa*), ἐφειτικά (*desiderativa*) καὶ εἰς ὑποκοριστικά (*deminutiva*).

1. Τὰ θαμιστικά (*frequentativa*) σημαίνουσιν ἐπανάληψιν ἢ

ἐπίτασιν τῆς ὑπὸ τοῦ θέματος δηλουμένης πράξεως· κλίνονται δὲ πάντα κατὰ τὴν πρώτην συζυγίαν καὶ παράγονται·

α') ἐκ ῥημάτων τῆς πρώτης συζυγίας, ὅτε τὸ *atum* τοῦ ὑπτιοῦ τρέπεται εἰς *ito*, οἶον·

volāre — volātum — θαμιστ. *volitare* διαπέτεσθαι.
 clamāre — clamātum — » *clamitare* κραυγάζειν.
 rogāre — rogatum — » *rogitare* διερωτᾶν.

β') ἐκ ῥημάτων τῆς δευτέρας καὶ τρίτης συζυγίας, ὅτε τὸ *um* τοῦ ὑπτιοῦ μεταβάλλεται εἰς *o*, οἶον·

habēre — habitum — θαμιστ. *habitare* οἰκεῖν.
 currere — cursum — » *cursare* περιτρέχειν.
 volvere — volūtum — » *volutare* κυλινθεῖν.
 pellere — pulsum — » *pulsare* κρούειν.

γ') ἐκ ῥημάτων τῆς τετάρτης συζυγίας παράγονται μόνον δύο·
salire — *saltum* — θαμιστ. *saltare* ὀρχεῖσθαι.
dormire — *dormitum* — » *dormitare* ὑπνώττειν, νυστάζειν.

ΣΗΜ. α') Ἐκ τοῦ *dicere* ἔχομεν θαμιστικὸν *dictare* καὶ ἐκ τούτου ἕτερον θαμιστικὸν *dictitare*. Τινῶν ἐλλείπει τὸ πρῶτον θαμιστικόν, τὸ ἐκ τοῦ ὑπτιοῦ τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος παραγόμενον, καὶ ὑπάρχει τὸ δεύτερον, οἶον· *haesito*, *lectito*, *scriptito*, *ventito*.

ΣΗΜ. β') Θαμιστικά τίνα σχηματίζονται προσαρτωμένης τῆς καταλήξεως *ito* εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος, οἶον· *agitare*, *noscitare*.

ΣΗΜ. γ') Τινὰ εἶνε θαμιστικά ἀποθετικά, οἶον· *amplexor*, *pollicitor*, *sector*, *tutor*, *sciscitor*.

2. Τὰ ἐναρκτικά (*inchoativa*) δηλοῦντα πράξιν ἐν τῷ ἄρχεσθαι ἢ γίνεσθαι λήγουσιν εἰς *asco* μὲν, ἐὰν παράγονται ἐκ ῥημάτων τῆς πρώτης συζυγίας, εἰς *esco* δέ, ἐὰν παράγονται ἐκ ῥημάτων τῆς δευτέρας, καὶ εἰς *isco*, ἐὰν παράγονται ἐκ ῥημάτων τῆς τρίτης καὶ τετάρτης, οἶον·

labāre — ἐναρκτ. *labascere* ὀλισθάνειν.
 pallēre — » *pallescere* ὠχρῖαν.
 gemere — » *gemiscere* ἀναστενάζειν.
 dormire — » *obdormiscere* κοιμᾶσθαι.

3. Τὰ ἐφετικά (*desiderativa*) ἔφασιν δηλοῦντα παράγονται ἐκ τοῦ ὑπτίου τρεπομένης τῆς καταλήξεως *um* εἰς *urio* καὶ κλίνονται κατὰ τὴν τετάρτην συζυγίαν, οἷον·

edere	— ēsum	— ἐφ.τ.	ēsurire	βρωσεῖεν.
parere	— partum	— »	parturire	τοκεῖν, ὠδίνειν.
emere	— emptum	— »	empturire	ὠνησεῖεν.

4. Τὰ ὑποκοριστικά (*deminuliva*) λήγουσιν εἰς *illo*, ἥτις κατάληξις προσαρτᾶται εἰς τὸ θέμα τοῦ ῥήματος. Σημαίνουσι δὲ σμίκρυνσιν ἢ μείωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλουμένου καὶ κλίνονται κατὰ τὴν πρώτην συζυγίαν, οἷον·

canto	ὑποκοριστ.	cantillo	ἄδω ἡσύχως.
conscribo	»	conscribillo	καταγράφω, ἐπιγράφω.
sorbeo	»	sorbillo	ὑποπίνω.

B'. Verba denominativa. m

1. Τὰ *verba denominativa* λήγουσιν ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ εἰς *are, ēre, ire*· τὰ *inchoativa* δὲ μόνον κλίνονται κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν. Τὰ εἰς *are* καὶ *ire* εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μεταβατικά, τὰ δὲ εἰς *ēre* ἀμετάβατα, οἷον·

liberāre (liber)	ἐλευθεροῦν	florēre (flos)	ἀνθεῖν.
mollire (mollis)	καταπραῦνειν	frondēre (frons)	φυλλοφορεῖν.
finire (finis)	τελευτᾶν	mitescere (mitis)	πραῦνεσθαι.

2. Ἐκ' πλείστων οὐσιαστικῶν καὶ τινῶν ἐπιθέτων παράγονται ἀποθετικά τῆς πρώτης συζυγίας καὶ σημαίνουσι τί εἶνέ τις ἢ περὶ τί τις ἀσχολεῖται, οἷον·

aemulor	ἀμιλλῶμαι	dominor	δεσπόζω.
pischor	ἄλιεύω	furor	κλέπτω.
tristor	δυσθυμῶ	lucror	κερδαίνω.
laetor	εὐθυμῶ		

ΣΗΜ. Ῥήματά τινα τῆς αὐτῆς ῥίζης ὄντα ἔχουσιν ἢ μεταβατικὴν ἢ ἀμετάβατον σημασίαν, καθ' ὅσον κατὰ διάφορον συζυγίαν κλίνονται, οἷον·

albāre λευκαίνειν	albēre λευκὸν εἶναι.
clarāre λαμπρύνειν	clarēre λαμπρὸν εἶναι.
liquāre τήκειν	liquēre φευστὸν εἶναι.
plācāre λλάσκεισθαι, πραϋνείν	placēre ἀρέσκειν.
sēdāre παύειν, πραϋνείν	sedēre καθῆσθαι.
fugāre φυγαδεύειν	fugēre φεύγειν.
pendere σταθμᾶν	pendēre κρέμασθαι.
jacere βάλλειν, ῥίπτειν	jacēre κείσθαι.
parere γεννᾶν	parēre φαίνεσθαι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ'

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

§ 136.

α') *Adverbia verbalia*: παράγονται ἐκ ῥημάτων τῇ προσαρτήσει τῆς καταλήξεως *tim (sim)* εἰς τὸ θέμα, οἶον· *certatim ἀμιλλητικῶς, nōminātīm ὀνομαστί, privātīm ἰδίᾳ, statim παραχορήμα, sēnsim αἰσθητῶς.*

β') *Adverbia denominativa*: παράγονται ἐξ ὀνομάτων τῇ προσαρτήσει τῶν καταλήξεων·

tim (sim), οἶον· *gradātīm βαθμηδον, paulātīm κατ' ὀλίγον, virītīm κατ' ἄνδρα, tributīm κατὰ φυλάς, vicissim ἀμοιβαδον.*

itus, οἶον· *antīquitus ἀρχαίῳθεν, funditus θεμελιόθεν, penitus ἔνδοθ, radicitus ῥιζοθεν* M

ΣΗΜ. Ἴδε § 44, § 55.

§ 137.

Β'. ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ ΔΙΑ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

Ἐκάστη σύνθετος λέξις συνίσταται ἐκ δύο μερῶν, ἐξ ὧν τὸ δεύτερον εἶνε ἡ κυρία λέξις, δηλ. ἡ τὴν κυρίαν ἔνοιαν ἐκφράζουσα, τὸ δὲ πρῶτον ἡ προσδιορίζουσα· ἀμφοτέρα δὲ τὰ μέρη ταῦτα ὑφίστανται ἐν τῇ συνθέσει ποικίλας μεταβολάς.

α') Ἡ κυρία λέξις μεταβάλλει τὸ ριζικὸν φωνῆεν καὶ πλὴν τούτου προσλαμβάνει τύπον, ὑπὸ τὸν ὅποιον δὲν εἶνε εὐχρηστος ἀπλῆ, οἷον *inermis* (*in-arma*) ἄοπλος, *frūgifer* (*frux—fero*) καρποφόρος, *opifex* (*opus—facio*) δημιουργός, *τεχνίτης*, *vaticinium* (*vātes—cano*) χρησμός, *parricīda* (*parens—caedo*) ὁ -ῆ πατροκτόνος, *aedificāre* (*aedes—facio*) οἰκοδομεῖν.

ΣΗΜ. α'. Ἡ μεταβολὴ τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος τῆς κυρίας λέξεως ἦτοι τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ μέρους συμβαίνει ἰδίᾳ ἐν τοῖς μετὰ προθέσεων συνθέτοις ῥήμασιν, ἀλλ' ἄνευ ὠρισμένης κανονικότητος· οὕτω μεταβάλλεται τὸ

α· εἰς ε ἢ ἰ, οἷον *coerceo* (*com-arceo*), *attingo* (*ad-tango*), *dēsilio* (*dē-salio*)· μένει ὁμως τὸ α ἀμετάβλητον ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ *caveo*, *maneo*, *traho* καὶ ἐν τισι τοῦ *ago* (*circumago*, *perago*). Τὸ

α ἐνίοτε εἰς υ, οἷον *insulto* (*in-salto*), *incolco* (*in-calco*). Τὸ

ε εἰς ἰ, οἷον *obtineo* (*ob-teneo*), *colligo* (*com-lego*)· μένει δ' ἀμετάβλητον ἐν τοῖς *appeto* (*ad-peto*) *dētego* (*dē-tego*), *neglego* (*nec-lego*), *perlego* (*per-lego*), *praelego* (*prae-lego*). Ἡ δίφθογος

ae εἰς ī, οἷον *conciōdo* (*com-caedo*), *inquīro* (*in-quaero*) *allīdo* (*ad-laedo*), *exīstimo* (*ex-aestimo*)· μένει δ' ἀμετάβλητος ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ *haereo* (*cohaereo*, *adhaereo*) καὶ ἐν τοῖς *desaevio*, *pertaedet*, *distaedet*. Ἡ δίφθογος

au εἰς ū ἢ ō, οἷον *conclūdo* (*com-claudio*), *explūdo* (*cx-plaudio*)· ἐνίοτε δὲ εἰς ē, οἷον *obēdio* (*ob-audio*).

β') Ἡ προσδιορίζουσα λέξις·

1. Μένει ἐν γένει ἀμετάβλητος, ἐὰν εἶνε ἄκλιτον μέρος τοῦ λόγου.

ΣΗΜ. β'. Αἱ προθέσεις ἢ μένουσιν ἀμετάβλητοι ἢ ἀφομοιοῦσι τὴν κατάληξιν αὐτῶν πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον κατὰ τὸ δυνατόν ἢ καὶ ἀποβάλλουσιν αὐτήν, οἷον *abscēdo*, *āmoveo*, *acquirō*, *appello*, *aggredior*, *allūdo*, *aspicio* κτλ. Ἐνίοτε εἶνε ἐν γρήσει ἐν τοῖς συνθέτοις καὶ ἀρχαιότεροι τύποι προθέσεων τινων, οἷον *prūdīre*, *prūdesse* (*prōd=prō*)· *commoveo*, *collabi* (*com=cum*), *cōnūbium*, *cūnectere*, *coercēre*· *ostendere* (*obs=ob*)· *sustinēre*, *suscēnsēre* (*subs=sub*)· *effingere* (*ec=ex*).

ΣΗΜ. γ'. Περὶ τῶν ἀχωρίστων προθέσεων ἴδε ἐν τῷ τέλει τοῦ περὶ προθέσεων κεφαλαίου ΛΑ' § 120.

2. Μεταβάλλει ποικιλοτρόπως τὴν κατάληξιν, ἂν εἶνε ὄνομα ἢ ῥῆμα, εἴτε διὰ τῆς ἀποβολῆς τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ συμφώνου εἴτε διὰ τῆς παρενθέσεως ἐνός *i*, οἷον *magnanimus* (*magnus* — *animus*) *μεγαλόψυχος*, *naufragus* (*navis* — *frango*) *ναυαγός*, *homicida* (*homo* — *caedo*) *ἀνθρωποκτόνος*, *tubicen* (*tuba* — *cano*) *σαλπικτής*, *tibicen* (= *tibicen* ἐκ τοῦ *tibia* — *cano*) *αὐλητής*, *armiger* (*arma* — *gero*) *ὄπλοφόρος*, *corniger* (*cornu* — *gero*) *κερατοφόρος*, *artifex* (*ars* — *facio*) *τεχνίτης*.

ΣΗΜ. δ'. Ἐν τοῖς *jūs* — *jūrandum*, *rēspūblica*, *agricultūra*, *satisfacio* κ.τ.λ. δὲν ἐγένετο σύνθεσις, ἀλλ' ἀπλῆ παράθεσις.

Παραδείγματα.

Substantiva composita ἤτοι *Οὐσιαστικά σύνθετα*

<i>fidicen</i> ψάλτης	<i>condiscipulus</i> συμμαθητής.
<i>agricola</i> γεωργός	<i>proavus</i> πρόπαππος.
<i>frātriciīda</i> ἀδελφοκτόνος	<i>interrex</i> μεσοβασιλεύς.
<i>latifundium</i> εὐρύχωρον κτῆμα	<i>dēdecus</i> ὄνειδος, ἀτιμία.
<i>triennium</i> τριετία	<i>nefās</i> ἀνόσιον.
<i>biduum</i> δύο ἡμέραι	<i>negōtium</i> ἀσχολία, ἔργον.

Adjectiva composita ἤτοι *Ἐπίθετα σύνθετα*

<i>honorificus</i> τιμητικός	<i>misericors</i> ἐλεήμων.
<i>grandiloquus</i> μεγαλορροήμων	<i>permagnus</i> πάμμεγας.
<i>particeps</i> μέτοχος	<i>praedives</i> ὑπερπλούσιος.
<i>benevolus</i> εὖνους	<i>subobscurus</i> ὑποσκότεινος.
<i>maledicus</i> κακολόγος	<i>discors</i> διάφωνος, δύσφωνος.
<i>magnanimus</i> μεγαλόψυχος	<i>āmēns</i> ἔκφων, παράφων.

Verba composita ἤτοι *Ῥήματα σύνθετα*

<i>calefacio</i> θερμαίνω	<i>animadverto</i> προσέχω, κατανοῶ.
<i>commonefacio</i> ὑπομιμνήσκω	

assuēfacio προσεδίξω

patefacio ἀνοίγω

ΣΗΜ. Ὅταν τὸ σύνθετον ἀποτε-
λῆται ἐκ δύο ῥημάτων, τὸ δεύτερον
εἶνε πάντοτε τὸ facio.

Adverbia composita ἦτοι Ἐπιρρήματα σύνθετα·

anteā πρότερον

interea ἐν τῷ μεταξύ

postea μετὰ ταῦτα

hodie (= hōc diē) σήμερον

cotīdiē καθ' ἐκάστην ἡμέραν

amplifico ἐπανξάνω, πλατύνω.

tergiversor ὀκνῶ, μέλλω.

obsisto ἀνθίσταμαι.

occīdo κατακόπτω, ἀποκτείνω.

dīligo φιλῶ, στέργω.

maledīco κακολογῶ.

quotannīs καθ' ἕκαστον ἐνι-
αυτόν.

imprimis ἐν πρώτοις, μάλιστα.

obviam εἰς ὑπ(ἀπ)άντησιν.

κ.τ.λ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΗ'

ΠΕΡΙ ΠΟΣΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

§ 138. Γενικοὶ κανόνες.

Ἐπάρχουσιν, ὡς (ἐν τῇ § 2, 1) προείπομεν, συλλαβαὶ μακροαὶ (*longae*), βραχεῖαι (*breves*) καὶ δίχρονοι (*ancipites*), σημειούμεναι διὰ τῶν σημείων -, υ, υ.

1. Μακροαὶ εἶνε ἐκ φύσεως ἅπασαι αἱ δίφθογγοι καὶ ἐκεῖνα τῶν ἀπλῶν φωνηέντων, ἅτινα προέκυψαν ἐκ συναϊρέσεως, οἷον *aequus coena*, καὶ *iniquus* (ἐκ τῶν *in-aequus*), *cōgo* (ἐκ τῶν *co-ago*), *būbus* (ἐκ τοῦ *bovibus*), *nēmo* (ἐκ τῶν *ně-hěmo*), *nīl* (ἐκ τῶν *ně-hīlum*, *nīhīl*), *jūnior* (ἐκ τοῦ *jūvēnior*), *sūmo* (ἐκ τῶν *sūb-ěmo*), *prūdens* (ἐκ τοῦ *prōvīdens*).

2. Βραχὺ εἶνε πᾶν φωνῆεν πρὸ φωνήεντος, καὶ ἐὰν μεταξὺ τούτων ὑπάρχη *h* (*vocalis ante vocalem brevis est*), οἷον *dēus*, *pīus*, *rūo*, *trāho*, *věho*.

ΣΗΜ. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς πρὸ φωνήεντος εὐρισκομένας διφθόγγους καὶ φύσει μακρὰ φωνήεντα, οἷον *prāeacūtus*, *dēorsum*, *prōhibeo*.

Ἐξαιρέσεις.

α'. Τὸ φωνῆεν *e* ἐν τῷ *ēheu* εἶνε πάντοτε μακρόν, συχνάκις δὲ τὸ *o* ἐν τῷ *ohe* καὶ ἐνίοτε τὸ *i* ἐν τῷ *Diāna*.

β'. Τὸ *e* ἐν τῇ καταλήξει τῆς πέμπτης κλίσεως εἶνε μακρόν, ἐὰν προηγῆται αὐτοῦ φωνῆεν, οἷον *speciēi* (ἴδε § 35, σημ. 3).

γ'. Τὰ φωνήεντα *a* καὶ *e* εἶνε μακρὰ ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ τῶν *aius* καὶ *eius* ληγόντων κυρίων ὀνομάτων, οἷον *Cāi*, *Pompēi*. ὡσαύτως τὸ *a* εἶνε μακρόν ἐν τῇ *āi* (ἀντὶ *ae*) παλαιᾶ καταλήξει τῆς ἐνικῆς γενικῆς τῶν πρωτοκλίτων, οἷον *aurāi*, *terrāi*.

δ'. Τὸ *i* τῶν εἰς *iūs* ἐνικῶν γενικῶν εἶνε ἐν μὲν τῷ *alius* πάντοτε μακρόν, ἐν δὲ τῷ *alterius* πάντοτε βραχύ, ἐν ᾧ ἐν τοῖς λοιποῖς, τοῖς εἰς *iūs* τὴν ἐνικὴν γενικὴν σχηματίζουσι, εἶνε δίχρονον, οἷον *illūs, ipsiūs, uniūs*.

ε'. Τὸ *i* ἐν τῷ *fiō* εἶνε μακρόν, ἐὰν δὲ ἀκολουθῇ *r* βραχύ, οἷον·

Omnia iam fient, fieri quae posse negabam.

ς'. Αἱ Ἑλληνικαὶ λέξεις διατηροῦσι τὴν ποσότητα αὐτῶν, οἷον *Amphion, Agesilāus*. Τὸ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς διφθόγγου εἰ προερχόμενον *e* ἢ *i* εἶνε μακρόν, οἷον *Darēus* ἢ *Dariūs, Medea, Aristides*.

3. Ἀλλὰ καὶ συλλαβαὶ ἔχουσι βραχὺ μὲν φωνῆν, πρὸ δύο ὄμως ἢ πλειόνων συμφῶνων ἢ πρὸ τῶν διπλῶν *x* καὶ *z* εὐρισκόμενον, ἐκλαμβάνονται ὡς μακραὶ καὶ λέγονται θέσει μακραί. Ἐὰν δὲ τὸ βραχὺ φωνῆν εὐρίσκηται πρὸ ἐνός τῶν συμφῶνων *b-p, c-g, d-t*, μεθ' ἐπομένου *l* ἢ *r*, εἶνε παρὰ ποιηταῖς δίχρονον (ἴδε § 2, 4), οἷον·

Et primo similis volūcri, mox vera volūcris·

ὡσαύτως δὲ καὶ

Nox tenēbras profert, Phoebus fugat inde tenēbras.

ΣΗΜ. 1. Σπανίως ἢ εἰς βραχὺ φωνῆν λήγουσα τελικὴ συλλαβὴ εἶνε ἐν χρήσει ὡς θέσει μακρά, ἐὰν ἢ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἐκ πλειόνων συμφῶνων.

ΣΗΜ. 2. Τὸ *qu* δὲν καθιστᾷ τὴν βραχὺ φωνῆν ἔχουσαν προηγουμένην συλλαβὴν θέσει μακράν, δι' ὃ *liquor*· τούναντίον δὲ τὸ *i* (*j*), δι' ὃ *Trōia, ōius*· μόνον δ' ἐν τοῖς ἐκ τοῦ *jugum* συνθέτοις ἢ πρὸ τοῦ *i* (*j*) συλλαβὴ δὲν ἐκτείνεται, οἷον *hūiugus, quadriūgus*· ὡσαύτως καὶ τὸ *h* κατόπιν συμφῶνου εὐρισκόμενον δὲν καθιστᾷ τὴν προηγουμένην συλλαβὴν θέσει μακράν, οἷον *īnhiat*.

§ 139. Εἰδικοὶ κανόνες.

Α'. Περὶ ποσότητος τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς.

I. Αἱ μονοσύλλαβοι αὐθύπαρκτοι λέξεις, αἱ εἰς ἐν φωνῆν λήγουσαι, εἶνε μακραὶ, αἱ δὲ ἐγκλιτικαὶ *que, ve, ce, ne, pse, pte* καὶ ἡ ἀχώριστος πρόθεσις *rē* (*rēdūco*) βραχεῖαι.

II. Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις, αἱ λήγουσαι εἰς σύμφωνον, εἶνε μακράι, ἐὰν εἶνε οὐσιαστικά, οἷον *sōl, vēr, fūr, jūs*, καὶ ἐὰν βραχὺ εἶνε τὸ ρίζικόν φωνῆεν, οἷον *bōs, bōvis, pēs, pēdis, sūs, sūis, pār, pāris, mās, māris, vās, vādis, lār, lāris*.

Ἐξαιρέσεις. Βραχέα εἶνε τὰ οὐσιαστικά *cōr, fēl, mēl, vīr* καὶ τὸ *ōs, ossis*.

III. Αἱ μονοσύλλαβοι λέξεις, αἱ εἰς ἓν σύμφωνον λήγουσαι, εἶνε βραχεῖαι, ἐὰν δὲν εἶνε οὐσιαστικά, οἷον *ūt, ēt, nēc, ād*.

Ἐξαιρέσεις. Μακρά εἶνε τὰ μὴ οὐσιαστικά *ēn, nōn, quīn, sīn, crās, plūs, cūr*, ὡς καὶ τὰ εἰς *c* λήγοντα, οἷον *sīc*, πλὴν τοῦ μοναδικοῦ *nēc*. Ἡ ὀνομαστικὴ *hic* εἶνε ὅτε μὲν μακρά, ὅτε δὲ βραχεῖα.

IV. Τὴν ποσότητα τῆς ρίζικῆς συλλαβῆς ἐν ταῖς πολυσυλλάβοις λέξεσι δὲν δύναται τις διὰ κανόνων νὰ ὄρῃσῃ, διότι μόνον ἐκ τῆς χρήσεως τῶν ποιητῶν δύναται νὰ μάθῃ. Οὕτω *frāter, māter*, τούναντίον δὲ *pāter* καὶ *sōror*.

V. Αἱ παράγωγοι λέξεις διατηροῦσι τὴν ποσότητα τῆς ρίζικῆς συλλαβῆς τοῦ πρωτοτύπου, οἷον *māter—māternus, lānigēr—(lāna—gēro)*.

Ἐξαιρέσεις ἐν ταῖς συζυγίαις.

1. Οἱ δισύλλαβοι παρακείμενοι, τὰ δισύλλαβα ὑπτια καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν παραγόμενοι χρόνοι ἔχουσι τὴν ρίζικὴν συλλαβὴν μακράν, καὶ ἂν ἐν τῇ ἐνεστῶτι εἶνε αὕτη βραχεῖα, οἷον *vīdeo—vīdī, vīderam, vīdisse*. *mōveo—mōvī, mōvisse, mōtum, mōtus, motūrus*. Ἐπτα μόνον δισύλλαβοι παρακείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ ἐσηματισμένοι καὶ δέκα δισύλλαβα ὑπτια μετὰ τῶν συνθέτων αὐτῶν ἔχουσι τὴν προτελευταίαν συλλαβὴν βραχεῖαν—

Παρακείμενοι.

bībī, fīdī, scīdī, dēdī

πρὸς δὲ *stītī, stētī, tūtī*

τῶν ῥημάτων *hibo, findo, scindo, do, sisto, sto* καὶ *fero*.

Ἵπτια.

dätum, rätum, sätum, stätum
ītum, cītum, lītum, quītum
 πρὸς δὲ τούτοις *sītum, rūtum*.

τῶν ῥημάτων *do, reor, sero, sisto, cieo, eo, lino, queo, sino, ruo*.

2. Οἱ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ ἐσχηματισμένοι παρακείμενοι ἔχουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχη θέσει μακρότης, καὶ τὴν δευτέραν βραχεῖαν, οἷον *tundo-tūtūdi, pello-pēpūli, cano-cēcīni, mordeo-mōmordi, tendo-tētēdi*. Μόνον τὸ *caedo* ἔχει πρκμ. *cēcīdi*.

2. Ἀξιοσημείωτοι δὲ εἶνε ὁ παρακείμενος *pōsui* καὶ τὸ ἕπτιον *pōsitum*, ἐν οἷς τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν εἶνε βραχύ, καίτοι ἐν τῷ ἐνεστώτι *pōno* (προελθόντι διὰ συναιρέσεως ἐκ τοῦ *pōsino, posno*) εἶνε μακρόν. Ὁμοίως καὶ ὁ πρκμ. *gēnuī* τοῦ *gīgno* (ἐκ τοῦ *gīgēno*). Ἴδε δὲ καὶ περὶ τῶν τύπων *dās, dā* τὰ ἐν § 69, 1 σημειούμενα.

4. Οἱ εἰς *uī* παρακείμενοι ἔχουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν βραχύ, πλὴν τοῦ *flōreo* καὶ *pāreo*. Τὸ *pōno* καὶ *dēbeo* (*dē-hībeo*) ἔχουσι τὸ ῥιζικὸν φωνῆεν μακρόν, διότι προέκυψαν ἐκ συναιρέσεως.

§ 140. Ἐξαιρέσεις ἐν τῇ παραγωγῇ νέων λέξεων.

1. Πολλοὶ παράγωγοι λέξεις ἔχουσιν ἄλλην ποσότητα χρόνου ἢ αἱ πρωτότυποι λέξεις, οἷον *dīcere-dīcax, molestus-mōlestus, ōdi-ōdium, pāx-pāciscor, lēgere-lēges, tēgere-tēgula*, κ.τ.λ.

VI. Αἱ σύνθετοι λέξεις διατηροῦσι τὴν ποσότητα τοῦ χρόνου τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος τῆς ἀπλῆς λέξεως, οἷον *āvus-abāvus, nēpos-abnēpos, prōbus-imprōbus* κ.τ.λ. Ἡ μακρότης δὲ καὶ ἡ βραχύτης τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος μένει ἡ αὐτὴ καὶ ἐὰν αὐτὸ μεταβληθῇ, οἷον *cādo-incīdo*, ἀλλὰ *caedo-incīdo, claudio-inclūdo*, διότι προκύπτουσιν ἐκ διφθογγου.

Ἐξαιρέσεις.

1. Ἐν πολλαῖς συνθέτοις λέξεσι βραχύνεται ἡ μακρὰ ρίζικὴ συλλαβή, οἷον *jūro*—*dejero* καὶ *pejero*, *dīcere*—*maledīcus*, *veredīcus*· *nōtus*—*agnītus*, *cognītus*· *nūbere*—*innūbus*, *pronūbus*.

2. Ἡ *pro* εἶνε ἐν μὲν ταῖς Ἑλληνικαῖς λέξεσι βραχεῖα, οἷον *prōphēta* (πλὴν τοῦ *prōlōgus*, *prōpōla* καὶ *prōpino*)· ἐν δὲ ταῖς Λατινικαῖς εἶνε βραχεῖα μὲν ἐν τοῖς *prōcella*, *prōceres*, *prōcul*, *prōfanus*, *prōfari*, *prōfecto*, *prōficiscor*, *prōfiteor*, *prōfugio*, *prōfundus*, *prōfundere*, *prōnepos*, *prōpinquus*, *prōpitius*, *prōpudium*, *prōtervus*· δίχρονος δὲ ἐν τοῖς *prōcurāre*, *prōpago*, καὶ μακρὰ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς λέξεσιν.

Β'. Περὶ ποσότητος τῶν τελικῶν συλλαβῶν
τῶν πολυσυλλάβων λέξεων.

§ 141.

1. Τελικαὶ συλλαβαὶ πολυσυλλάβων λέξεων ληγουσῶν εἰς φωνῆεν.

α'. Τὸ *a* ἐν αὐταῖς εἶνε μακρόν·

1. Ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ τῆς πρώτης κλίσεως.

2. Ἐν τῇ ἐνεργητικῇ προστακτικῇ τῆς πρώτης συζυγίας, πλὴν τοῦ *putā*.

3. Ἐν ταῖς προθέσεσι καὶ τοῖς ἐπιρρήμασιν (ὡς ἀρχαίαις ἀφαιρετικαῖς), οἷον *contrā*, *suprā*, *frustrā* καὶ ἐν τοῖς *anteā*, *praetereā*, *intereā*· κατ' ἐξαιρέσιν δὲ εἶνε βραχὺ ἐν τοῖς *itā*, *quiā*, *heīā*.

4. Ἐν τοῖς ἀριθμητικοῖς *trigintā*, *quinguintā*.

β'. Τὸ *a* εἶνε βραχὺ·

1. Ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τῆς πρώτης κλίσεως.

2. Ἐν τῷ πληθυντικῷ ἐν γένει τῶν οὐδετέρων.

γ'. Τὸ *e* εἶνε βραχὺ, οἷον *patrē*, *currē*, *nempē*.

Μακρόν δὲ εἶνε τὸ *e* ἐν ταῖς ἐπομέναις περιπτώσεσι·

1. Ἐν τῇ προστακτικῇ τῆς δευτέρας συζυγίας καὶ ἐν τῇ ἀφαι-

ρετικῆ τῆς πέμπτης κλίσεως, οἷον *monē, delē, diē, rē* (δίχρο-
νος ἐν τοῖς *valē, vidē, cavē*).

2. Ἐν τοῖς ἐξ ἐπιθέτων τῆς δευτέρας κλίσεως παραγομένοις ἐπιρρήμασιν εἰς *e*, οἷον *doctē, rectē*, ὡσαύτως ἐν τοῖς *ferē, fermē* καὶ *ohē*· τὰ ἐπιρρήματα ὁμως *benē, malē, temerē* ἔχουσι πάντοτε τὸ *e* βραχύ, τὰ δὲ *infernē*, ἐν ᾧ τὰ *peregrē, impunē, paenē, facilē, necessē* ὡς ἀρχικῶς οὐδέτερα τῶν εἰς *is* ληγόντων ἐπιθέτων ἔχουσι τὸ τελικὸν *ē*.

3. Ἐν ταῖς εἰς τὴν Λατινικὴν ἐν χρήσει καὶ εἰς *e* ληγούσαις ἑλληνικαῖς λέξεσι τὸ *e* εἶνε μακρόν, διότι ἀναπληροῖ τὸ ἑλληνικὸν *η*, οἷον *crambē, Tempē*.

Τὸ *i* εἶνε μακρόν, οἷον *puerī, mentī, audī*. Βραχὺ εἶνε τὸ *i* ἐν τῇ κλητικῇ τῶν εἰς *is* ληγουσῶν ἑλληνικῶν λέξεων, οἷον *Alexī*, πρὸς τούτοις ἐν τοῖς *nisī, quasī*. Δίχρονον εἶνε τὸ *i* ἐν τοῖς *mihī, tibī, sibī, ibī* καὶ *ubī*, τὰ σύνθετα ὁμως *ibīdem, alibī* καὶ *ubīque* ἔχουσιν *i* μακρόν, τὰ δὲ *ubīnam* καὶ *ubīvis* ἔχουσιν *i* βραχύ.—Τὰ *utīnam* καὶ *utīque*, σύνθετα ἐκ τοῦ *utī*, ἔχουσι τὸ *i* βραχύ.

Τὸ *o* εἶνε μακρόν ἐν τῷ τέλει τῶν λέξεων, ὅθεν *amō, legō, sermō, virgō, murō, ambō, falsō*. Παρατηρητέον ὁμως, ὅτι τὸ *o* ὡς κατάληξις τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τῆς τρίτης κλίσεως, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐπιρρήμασι *porrō, prostremō, serō, quandō* (ἀλλὰ μόνον *quandōquidem*) *ergō* (=λοιπόν· ἀλλὰ μόνον *ergō* = *ἐνεκα*) εἶνε ἐν χρήσει καὶ ὡς δίχρονον.

Τὸ *o* εἶνε βραχὺ ἐν τοῖς ἐπιρρήμασι *modō, citō, illicō, immō*, ὡς ἐν τοῖς *duō, octō, egō* καὶ *cedō*.

Τὸ *u* εἶνε πάντοτε μακρόν, οἷον *diū, vultū, cornū*.

Τὸ *y* εἶνε πάντοτε βραχύ, οἷον *molŷ*.

§ 142.

II. Τελικαὶ συλλαβαὶ πολυσυλλάβων λέξεων ληγουσῶν εἰς σύμφωνον.

Ἄπασαι αἱ τελικαὶ συλλαβαὶ πολυσυλλάβων λέξεων ληγουσῶν εἰς σύμφωνον, πλὴν τῶν εἰς *s* ληγουσῶν, εἶνε βραχεῖαι.

Ἐξαιροῦνται μόνον τὰ ἐκ τοῦ *par* σύνθετα, οἷον *dispār* καὶ τὰ *liēn* καὶ *alēc*. Αἱ ἑλληνικαὶ δὲ λέξεις καὶ καταλήξεις διατηροῦσι τὴν ἑλληνικὴν ποσότητα· ἡ κατάληξις ὁμως εἶνε πάντοτε βραχεῖα, οἷον *Hectōr*.

Περὶ τῶν εἰς *s* ληγουσῶν καταλήξεων παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς·

Τὰ *as, es, is, os, us* ὡς καταλήξεις τοῦ πληθυντικοῦ εἶνε πάντοτε μακρά.

Τὸ *as* ἐν γένει εἶνε μακρόν, οἷον *aetās, amās*.

Τὸ *es* εἶνε μακρόν, οἷον *amēs, audiēs*. Βραχὺ δὲ εἶνε τὸ *es*·

1. Ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τῶν ὀνομάτων ἐκείνων τῆς τρίτης κλίσεως, τὰ ὅποια σχηματίζουσι τὴν γενικὴν εἰς *itis, ētis, idis*, οἷον· *milēs, segēs, obsēs*, πλὴν τῶν *abiēs, ariēs, pariēs*.

2. Ἐν τῇ προθέσει *penēs*.

3. Ἐν τῷ *ēs* (ῆ' ἐνικ. προσώπ. τοῦ *sum*) καὶ τοῖς συνθέτοις, οἷον· *adēs, potēs*.

Τὸ *is* εἶνε βραχὺ, οἷον *ignīs, faciēs*· μακρόν δὲ εἶνε·

1. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐνικῷ προσώπῳ τῆς τετάρτης συζυγίας, οἷον· *audīs, ὡς καὶ ἐν τοῖς *sīs, possīs, fīs, vīs, velis, nolīs, malīs**. Εἶνε δὲ δίχρονον ἐν τῷ δευτέρῳ ἐνικῷ προσώπῳ τοῦ παρακειμένου καὶ τετελεσμένου μέλλοντος τῆς ὑποτακτικῆς, οἷον· *dederīs, fecerīs*.

2. Ἐν τοῖς εἰς *is* περιττοσυλλάβοις ὀνόμασι τῆς τρίτης κλίσεως, οἷον *Samnīs, -ītis, Simois, -entis, Salamīs, -īnis*.

3. Ἐν τῇ πληθυντικῇ αἰτιατικῇ τῆς τρίτης κλίσεως, οἷον *omnīs=omnes*.

Τὸ *os* εἶνε μακρόν, οἷον *honōs, nepōs, virōs, nōs*. Βραχὺ δ' εἶνε τὸ *os* μόνον ἐν τοῖς *compōs* καὶ *impōs*.

Τὸ *us* εἶνε βραχὺ, οἷον *patribūs, hortūs*. Μακρόν δὲ εἶνε τὸ *us* ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τῆς τρίτης κλίσεως, ἐὰν ἡ γενικὴ διατηρῆ τὸ μακρόν *u*, οἷον *Virtūs, -ūtis, palūs, -ūdis, tellūs, -ūris*· πρὸς τούτοις ἐν τῇ ἐκ συναίρεσεως προκυψάσῃ ἐνικῇ γενικῇ καὶ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ πληθυντικῇ τῆς τετάρτης κλίσεως, οἷον *fructūs*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΘ΄
ΕΝΙΑ ΠΕΡΙ ΜΕΤΡΙΚΗΣ

§ 163. Περὶ ποδῶν.

1. Ἐκ τῆς συνθέσεως συλλαβῶν ὠρισμένης ποσότητος σχηματίζονται οἱ πόδες (pedes). Διακρίνονται δὲ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἐκ τῆς ποιότητος τῶν συλλαβῶν. Ὁ ποὺς δύναται νὰ ἔχη δύο, τρεῖς ἢ τέσσαρας συλλαβάς· οἱ τετρασύλλαβοι ὅμως πόδες πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς συνιστάμενοι ἐκ δισυλλαβῶν. Οἱ πόδες συνίστανται εἴτε ἐκ μακρῶν μόνον εἴτε ἐκ βραχειῶν εἴτε ἐκ μακρῶν καὶ βραχειῶν. Ἡ βραχεῖα συλλαβὴ λαμβάνεται ὡς μετρικὴ μονάς· ὁ δὲ χρόνος, ἐν ᾧ ἀπαγγέλλεται, καλεῖται *morae*. Δύο τοιαῦται *morae* ἀποτελοῦσι τὴν μακρὰν συλλαβήν. Οἱ πόδες κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ποιότητα τῶν συλλαβῶν ἔχουσι διάφορα ὀνόματα λάβη.

α'. Δισύλλαβοι πόδες.

- ο ο Πυροίχιος· *bōnē, pătēr, lēgē*.
- Σπονδείος· *audāx, cōnstāns, vīrtūs*.
- ο — Ἰαμβος· *pōtēns, pătērēs, lēgūnt*.
- Τροχάιος ἢ χορείος· *laetūs, fōrtīs, gaudēt*.

β'. Τρισύλλαβοι πόδες.

- ο ο ο Τριβραχυσ· *dōmīnē, dūpiūs, lēgērē*.
- Μολοσσός· *mīrārī, libērtās, lēgērūnt*.
- Δάκτυλος· *īmprōbūs, ōmniā, lēgērāt*.
- ο ο — Ἀνάπαιστος· *bōnītās, mēditāns, lēgērēnt*.
- Ἀμφίμακρος ἢ Κοητικός· *fēcērānt, lēgērānt, cōgītāns*.
- ο ο — Ἀμφίβραχυσ· *āmārē, pērītūs, lēgēbāt*.
- ο — Βακχείος· *dōlōrēs, āmāvī, lēgēbānt*.
- Παλιμβάκχειος ἢ Ἀντιβάκχειος· *praeclārūs, pēccātā, lēgīssē*.

2. Ἡ συλλαβὴ τοῦ ποδός, ἐφ' ἧς πίπτει ὁ τόνος (ictus), κεῖται ἐν τῇ ἄρσει καὶ σημειοῦται διὰ μιᾶς ὀξείας ('): ἡ δὲ συλλαβὴ ἢ μετὰ χαμηλῆς φωνῆς ἀπαγγελλομένη κεῖται ἐν τῇ θέσει. Μακρὰ δὲ μόνον συλλαβαὶ πρέπει νὰ κεῖνται ἐν τῇ ἄρσει· ἐν τισὶ δ' ὁμως περιπτώσεσιν ἢ ἄρσις πίπτει ἐπὶ ἀρχικῶς βραχειῶν συλλαβῶν, αἵτινες τότε ἐκτείνονται. Ἡ κανονικὴ δὲ ἐπανάληψις τῆς ἄρσεως καὶ θέσεως ἐν σειρᾷ συλλαβῶν καλεῖται **ῥυθμός**. Ὁ ῥυθμός καλεῖται **ἀνωῶν**, ἐὰν ἡ ἄρσις προηγῆται τῆς θέσεως, **κατιῶν** δέ, ἐὰν ἡ θέσις προηγῆται τῆς ἄρσεως, π. χ.

Κατιῶν ῥυθμός· ˘ ˘ | ˘ ˘ ˘

Ἀνωῶν ῥυθμός· ˘ ˘ | ˘ ˘ ˘

3. Ἐὰν ἐν τινὶ στίχῳ λέξις τις τελευτᾷ εἰς φωνῆεν ἢ *m* καὶ ἡ ἐπομένη ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος ἢ *h*, τότε ἡ τελικὴ συλλαβὴ τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τῆς ἀρχικῆς τῆς ἐπομένης ἀποβάλλεται· αὕτη δ' ἡ ἀποβολὴ τῆς τελικῆς συλλαβῆς καλεῖται **ἐκθλιψις** (ēlisio) ἢ **συναλοιφή**, οἶον·

Carthāgo Italiam πρόφρρ Carthāg' Italiam.

Submersasque obrue » Submersasqu' obrue.

Tollere humo » Toller'(h)umo.

Monstrum horrendum informe ingens πρόφ. monstr'
horrend' inform' ingens.

ΣΗΜ. α'. Ἐὰν μετὰ λέξιν λήγουσαν εἰς φωνῆεν ἢ *m* ἔπηται *est* ἢ *es* (τοῦ *esse*), συμβαίνει οὐχὶ ἡ συνήθης ἐκθλιψις, ἀλλ' ἀποβάλλεται τὸ φωνῆεν τῶν *est*, *es*, οἶον *magnum est* καὶ *magna est* ἀναγνωστέα *magnumst*, *magnast*: *tumulenta est* ἀναγν. *tumulentast*.

ΣΗΜ. β'. Ἐν μονοσυλλάβοις λέξεσι σπανίως μόνον συμβαίνει ἐκθλιψις. Ὅπως δὲ φευκτέα εἶνε ἡ ἐκθλιψις μακροῦ φωνήεντος πρὸ βραχείας.

Εἶδος ἐκθλιψεως ἐσωτερικῆς εἶνε ἡ **συνίησις**, ἧτις εἶνε συναίρεσις δύο τῆς αὐτῆς λέξεως φωνηέντων εἰς μίαν (μακράν) συλλαβήν, οἶον *Orphēi*, *aureis*. Τοιαύτη δὲ συναίρεσις συμβαίνει ἐν τοῖς συνθέτοις *deinde*, *proinde*, *deesse*, *deeram*· ἐτι δὲ καὶ ἐν ἅπασιν τοῖς τύποις τοῦ *anteire*.

ΣΗΜ. γ'. Συγγενῆς τῇ συνίησει εἶνε ἡ μεταβολὴ τοῦ *i* καὶ *u* (ἐὰν εὐρίσκωνται πρὸ φωνήεντος) εἰς *j* ἢ *v*, οἶον *conubjum* = *cōnūbium*.

ἡ δὲ προηγουμένη βραχεῖα συλλαβὴ γίνεται τότε θέσει μακρά, ὡς ἂν *h̄jete=āb̄jēte, tēnvis=tēnuis*. Τούναντίον τὸ ν ἐνίστε ἀναγνωστέον ὡς φωνῆεν, ὡς *siluae=silvae*.

§ 144. Περὶ στίχων.

1. Σειρὰ ἐκ πολλῶν ποδῶν συνισταμένη καλεῖται *στίχος*. Ἐν τῷ στίχῳ χάριν ποικιλίας γίνονται *τομαί*: *τομή* δ' εἶνε ἡ λῆξις λέξέως τινος ἐν τῷ μέσῳ μετρικοῦ τινος ποδός, ὅστις οὕτω διακόπτεται. Καλεῖται δ' ἡ *τομή ἀρρηκτική*, ἐὰν συμβαίῃ μετὰ τὴν ἄρσιν, *θῆλια* δέ, ἐὰν συμβαίῃ μετὰ τὴν θέσιν. Ὁ στίχος πρέπει νὰ ἔχῃ τοῦλάχιστον μίαν *τομήν*, καὶ μάλιστα ἐν τῷ μέσῳ· αὕτη δὲ συνήθως καλεῖται *κατ' ἐξοχὴν τομή*. Τὰ εἶδη τῶν *τομῶν* εἶνε οἷα καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, π. χ.·

Au'rea pri'ma | sat'(a)ést | aeta's, | quae vi'ndice nullo,
 - u u | - u | u | - | - | - | - u u | - -

Spo'nte sua' | sine lége | fidem | rectumque colēbant.
 - u u | - | u u | - u | u | - | - | - u u | - -

2. Οἱ στίχοι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ποδῶν ἢ μέτρων καλοῦνται *μονόμετροι*, *δίμετροι*, *τρίμετροι*, *τετράμετροι*, *πεντάμετροι* καὶ *ἑξάμετροι*. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν *ιάμβων*, *τροχαίων* καὶ *ἀναπαίστων* ἀνὰ δύο λαμβανόμενοι οἱ πόδες ἀποτελοῦσι τὸ *μέτρον* καὶ ἡ σύνδεσις αὕτη καλεῖται *διποδία*. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τοῦ Λατινικοῦ στίχου εἶνε πάντοτε *διάφορος* (*anceps*).

3. *Στίχος*, ὅστις καὶ τὸν τελευταῖον πόδα ἔχει πλήρη, καλεῖται *ἀκατάληκτος*: *στίχος* δέ, μετὰ τὸν τελευταῖον πόδα τοῦ ὁποίου ἔπεται μία ἐπὶ πλεόν συλλαβὴ καλεῖται *ὑπερκατάληκτος*. *Στίχος* δὲ τὸν τελευταῖον πόδα μὴ ἔχων πλήρη καλεῖται *καταληκτικός*, καὶ δὴ *καταληκτικός εἰς συλλαβὴν*, ἐὰν ἐκ τοῦ τελευταίου ποδός ὑπολείπηται μία μόνον συλλαβὴ, *καταληκτικός δ' εἰς δισύλλαβον*, ἐὰν δύο συλλαβαὶ ὑπολείπωνται.

§ 145. Περὶ τοῦ δακτυλικοῦ ἑξαμέτρου.

Ὁ συνηθέστατος δακτυλικὸς στίχος εἶνε ὁ *ἑξάμετρος*. Συνίσταται δ' οὗτος κυρίως ἐξ ἑξ δακτύλων, ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν

·όποιων ἑλλείπει μία συλλαβή, ἐξ οὗ προκύπτει *τροχαῖος* ἢ, ἐπειδὴ ἡ τελευταία συλλαβὴ τοῦ στίχου εἶνε ἀδιάφορος καὶ *σπονδαίος*. Οἱ τέσσαρες πρῶτοι δάκτυλοι δύνανται νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ σπονδαίων, συναιρουμένων τῶν δύο βραχειῶν συλλαβῶν εἰς μίαν μακράν. Ὁ πέμπτος ὅμως δάκτυλος σπανίως ἀντικαθίσταται διὰ σπονδαίου, ἀλλὰ τότε ἐν τῷ τετάρτῳ ποδὶ εὐρίσκεται δάκτυλος· ὁ δὲ στίχος ὁ ἐν τῷ πέμπτῳ ποδὶ σπονδαίον ἔχων καλεῖται *σπονδειακὸς* (*versus spondiacus*). Κύριαι τομαὶ τοῦ ἑξαμέτρου εἶνε·

1. Ἡ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ τρίτου ποδός, *τομὴ πενθήμερης* (*tomē penthēmimerēs*) καλουμένη.

Σχῆμα.

$\bar{\text{R}}\text{e gi a} \mid \text{cre de mi} \mid \text{hī} \mid \bar{\text{res}} \bar{\text{ē}}\text{'st sūc} \mid \text{cūr rē rē} \mid \bar{\text{lā}} \text{'psis.}$

2. Ἡ μετὰ τὴν πρώτην βραχειᾶν συλλαβὴν τοῦ τρίτου ποδός, *γυγνομένη καὶ κατὰ τρίτον τροχαῖον τομὴ* (*tomē trohaica*) καλουμένη·

Σχῆμα.

$\bar{\text{Ū}} \bar{\text{dē}} \mid \bar{\text{rūn}}\text{t spēc} \mid \text{cā' rē} \mid \text{bŭ} \mid \bar{\text{nī}} \bar{\text{vīr}} \mid \bar{\text{tū}} \text{'tis a} \mid \bar{\text{mō}} \text{'rē.}$

3. Ἡ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ τετάρτου ποδός *γυγνομένη καὶ ἑφθήμερης* (*hepsthēmimerēs*) καλουμένη, ἣτις ἐνίοτε εἶνε συνδεδεμένη μετὰ τινος δευτερευούσης τομῆς, συμβαινούσης μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ δευτέρου ποδός καὶ καλουμένης *τριθήμεροῦς* (*trithēmimerēs*).

Σχῆμα.

$\bar{\text{Quī}}\text{'d rē} \mid \bar{\text{fērt}} \mid \bar{\text{mōr}} \text{bō' an fūr} \mid \bar{\text{tī}}\text{'s} \mid \bar{\text{pē}} \text{rē} \mid \bar{\text{ā}} \text{'mnē rā} \mid \bar{\text{pī}} \text{nis?}$

4. Διὰ τῶν πολλῶν δακτύλων ὁ στίχος καθίσταται *γοργὸς* καὶ *ζωηρός*, διὰ δὲ τῶν πολλῶν σπονδαίων *σεμνὸς* καὶ *βαρῦς*, ἐὰν μάλιστα ἐν τῷ πέμπτῳ ποδὶ ὑπάρχη σπονδαίος.

Quā'drūpēdantē pūtrēm sōnītū' quātīt ū'ngūlā cā'mpūm.

Illi intēr sēsē māgnā' vī brā'cchīā tō'llūnt.

Cō'nstītīt ā'tque oōūlī's Phrŷgīā agmīnā cī'rcūm'spēxīt.

ΣΗΜ. α'. Ἡ βουκολική τομή, ἢ συμβαίνοσα μετὰ τὸ τέλος τοῦ τετάρτου ποδὸς εὐρίσκεται μόνον παρὰ τοῖς Ἑλλήσι.

ΣΗΜ. β'. Ὁ ἐξάμετρος καλεῖται *versus herōus* ἢ *heroicus*, διότι ἦτο εὐχρηστος κατ' ἐξοχὴν ἐν τοῖς ἠρωικοῖς ποιήμασιν.

§ 146. Περὶ ἐλεγειακοῦ πενταμέτρου.

Ὁ πεντάμετρος εἶνε δακτυλικὸς στίχος, ὅστις διὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε τομῆς διαιρεῖται εἰς δύο ἴσα μέρη ἡμιστίχια, ὧν ἕκαστον περιλαμβάνει δύο δακτύλους καὶ μίαν συλλαβὴν· ἥτις ἐν τῷ πρώτῳ εἶνε κανονικῶς μακρά. Οἱ τοῦ πρώτου ἡμιστίχίου δάκτυλοι δύνανται νὰ ἀντικατασταθῶσι διὰ σπονδαίων, οὐδέποτε δὲ οἱ τοῦ δευτέρου. Ὁ πεντάμετρος οὐδέποτε εὐρίσκεται μόνος, ἀλλὰ πάντοτε ἐν συνδέσει μετὰ προηγουμένου ἐξαμέτρου, οὗ τρόπον τινὰ εἶνε δευτερεύουσα πρότασις. Καλεῖται δ' ἡ τοιαύτη δύο στίχων σύνδεσις *δίστιχον*, τὸ δὲ εἶδος τῆς ποιήσεως *ἐλεγειακόν*.

α'. Σχῆμα ἀπλοῦ πενταμέτρου.

— — | — — | — | — — — | — — — | —
Iā'm lēti | gī't sūm | mō's | vē'ticē | Rō' mā dē | ō's

β'. Σχῆμα ἐν συνδέσει μεθ' ἐξαμέτρου.

— — — | — — — | — | — — — — — | — — — — — | — — —
pŕīn cī pī | ī's ūb stā' | Sē | rō' me di | cī' nā pā | rā'-tur

— — — | — — — | — | — — — — — | — — — — — | — — —
Cō'm mālā | pēr lōn | gā's | cō'nvālū | ē' rē mō | rā's.

§ 147. Περὶ ἰαμβικοῦ τριμέτρου.

Ὁ ἐξάπους στίχος, ὁ ὑπὸ τῶν Λατίνων *versus senarius* ἢ καὶ ἀπλῶς *senarius* καλούμενος, λέγεται καὶ *τριμέτρος ἰαμβικός* (*trimeter iambicus*), διότι τῶν ἰαμβῶν λαμβανομένων ἀνὰ δύο εἰς ἓν μέτρον (μίαν διποδιάν), ὁ ὅλος στίχος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν (διποδιῶν) μέτρων. Ἔχει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἰαμβικός τριμέτρος μίαν τομήν, τὴν πενθήμεμερῆ· ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν ἐφθήμεμερῆ.

Σχῆμα καθαρῶ ἰαμβικοῦ τριμέτρου.

$\cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup -$ | $\cup - \cup - \cup - \cup - \cup - \cup -$
 Bē ā' tūs ī'l | lē | quī' pŕō cū'l | nē gŭ' tī ī's.

Σπανίως ὁμως εὐρίσκεται καθαρὸς τριμέτρος ἰαμβικός, διότι οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται αὐτὸν μετὰ τῶν ἐξῆς μεταβολῶν·

α') Ἀντὶ ἐκάστης βραχείας ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν διποδιῶν δύναται πάντοτε καὶ μακρὰ νὰ κεῖται.

β') Ἀντὶ ἐκάστης μακρᾶς (πλὴν τῆς τελευταίας) δύναται δύο βραχεῖαι νὰ κεῖνται.

γ') Ἀντὶ τῆς τελευταίας μακρᾶς δύναται πάντοτε νὰ κεῖται βραχεῖα.

Κατὰ ταῦτα ἔχομεν τὰ δύο ἐπόμενα σχήματα·

$\cup \cup \cup$ | $\cup \cup \cup$ | $\cup \cup \cup$
 $\cup \cup \cup$ | $\cup \cup \cup$ | $\cup \cup \cup$

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ'

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

§ 148.

1. Τὰ ὀνόματα τῶν ἡμετέρων μηνῶν εἶνε ἅπερ οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι εἶχον· σημειωτέον δ' ὁμως ὅτι οἱ μῆνες *Iulius* καὶ *Augustus*, ὀνομασθέντες οὕτως ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ

τοῦ Αὐγούστου, πρότερον ὠνομάζοντο *Quintilis* καὶ *Sextilis* ἤτοι πέμπτος καὶ ἕκτος μὴν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου, ὅστις ἀρχαιότερον ἦτο πρῶτος μὴν τοῦ ἔτους.

Τὰ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις λοιπὸν ἀπὸ τοῦ 46 π. Χ. ἔτους τῶν μηνῶν ὀνόματα εἶνε τὰ ἐπόμενα·

Iānuārius	Ἰανουάριος	Iulius	Ἰούλιος
Februārius	Φεβρουάριος	Augustus	Αὐγουστίος
Mārtius	Μάρτιος	September	Σεπτέμβριος
Aprīlis	Ἀπρίλιος	October	Ὀκτώβριος
Mājus	Μάιος	November	Νοέμβριος
Iūnius	Ἰούνιος	December	Δεκέμβριος

ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα δὲ ταῦτα εἶνε ἐπίθετα ἀναφερόμενα εἰς τὸ ὑπονοούμενον οὐσιαστικὸν mensis, ὅπερ καὶ νὰ προστεθῆ δύναται.

2. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἠρίθμουν τὰς ἡμέρας τοῦ μηνός, ὡς ἡμεῖς, ἐν συνεχείᾳ σειρᾷ ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας, ἀλλ' εἶχον τρεῖς κυρίας ἡμέρας, ἀπὸ τῶν ὁποίων δι' ἀφαιρέσεως ὄριζον τὰς λοιπὰς. Ἦσαν δὲ αἱ ἐπόμεναι·

α') *Kalendae* (καὶ *Calendae*) = *Καλάνδαι*, ἡ πρώτη τοῦ μηνός.

β') *Nōnae* = *Νῶναι*, ἡ πέμπτη τοῦ μηνός.

γ') *Idūs* = *Ἰδοί*, ἡ δεκάτη τρίτη τοῦ μηνός.

Τῶν μηνῶν δὲ *Μαρτίου*, *Μαΐου*, *Ἰουλίου* καὶ *Ὀκτωβρίου* αἱ μὲν *Νῶναι* εἶνε ἡ 7, αἱ δὲ *Ἰδοί* ἡ 15.

Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν συνδέονται μετὰ τῶν τριῶν κυρίων ἡμερῶν ἐπιθετικῶς, ὡς·

ἡ πέμπτη Ἰανουαρίου = *Nōnae Iānuāriae*

τῆ πέμπτη Ἰανουαρίου = *Nōnis Iānuāriis*

ἡ δεκάτη πέμπτη Ὀκτωβρίου = *Idūs Octōbres*

τῆ δεκάτη πέμπτη Ὀκτωβρίου = *Idibus Octōbribus*.

3. Ἐάν τις θέλῃ νὰ ὀρίσῃ ἡμέραν τινὰ τοῦ μηνός, πρέπει νὰ παρατηρήσῃ ποία τῶν τριῶν κυρίων ἡμερῶν μετὰ ταύτην ἔπεται, καὶ εἶτα νὰ ἀρχίσῃ τὴν χρονολογίαν ἀπὸ ταύτης προσθέτων εἰς τὰς *Νῶνας* καὶ *Ἰδοὺς* μίαν ἔτι ἡμέραν, διότι οἱ Ῥωμαῖοι συνη-

ριθμουν και την ημέραν, ἀφ' ἧς ἤρχιζον ἀριθμοῦντες. Ἡ ὀριστέα δὲ ἡμέρα ἐτίθετο κατ' ἀφαιρετικὴν μετὰ τῆς προθ. ante ἐπιτασομένης, π. χ·

τῆ δευτέρα Μαρτίου = diē sextō ante Nōnas Martias· διότι ἡ μετὰ τὴν δευτέραν (καθ' ἡμᾶς) Μαρτίου ἀμέσως ἐπομένη κυρία ἡμέρα εἶνε αἱ Nōnae, αἵτινες εἶνε ἡ 7 τοῦ Μαρτίου· προσθέτοντες λοιπὸν εἰς τὰς 7 ἡμέρας μίαν, ἔχομεν 8 καὶ ἀφαιροῦντες ἀπὸ τούτων τὴν ἡμετέραν ἡμερομηνίαν 2 ἔχομεν 6 ἧτοι τὴν ἕκτην πρὸ τῶν Νωνῶν τοῦ Μαρτίου ἡμέραν. Ὡσαύτως·

τῆ ἐβδόμη Ἰανουαρίου = diē septimō ante Idus Iānuarias· διότι μετὰ τὴν ἐβδόμην (καθ' ἡμᾶς) Ἰανουαρίου ἀμέσως ἐπομένη κυρία ἡμέρα εἶνε αἱ Ἰδοί, αἵτινες εἶνε ἡ 13 τοῦ Ἰανουαρίου· ἐπομένως $13 + 1 - 7 = 7$ ἧτοι ἡ ἐβδόμη πρὸ τῶν Ἰδῶν τοῦ Ἰανουαρίου ἡμέρα.

4. Ἐὰν δὲ ἡμέρα, ἣν τις θέλει νὰ ὀρίσῃ, πίπτῃ μετὰ τὰς Ἰδούς, αἱ Καλάνδαι τοῦ ἐπομένου μηνός εἶνε ἡ ἀμέσως ἐπομένη κυρία ἡμέρα. Τότε ἀφαιρεῖ τις τὴν ὀριστέαν ἡμέραν ἀπὸ τῆς τελευταίας τοῦ μηνός, προσθέτων 2· διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συναριθμεῖται· οὐ μόνον ἡ ἡμέρα, ἀφ' ἧς ἄρχεται τις ἀριθμῶν, ἀλλὰ καὶ αἱ Καλάνδαι τοῦ ἐπομένου μηνός, π. χ·

Τῆ 19ῃ Ἰουλίου. Ὁ Ἰούλιος ἔχει 31 ἡμέρας· κατὰ τὰ ἀνωτέρω λοιπὸν $31 + 2 - 19 = 14$ ἧτοι ἡ δεκάτῃ τετάρτῃ πρὸ τῶν Καλανδῶν τοῦ Αὐγούστου. Ἐπομένως τῆ 19ῃ Ἰουλίου = diē quarto decimo ante Kalendas Augustas.

5. Ἡ προτεραία καὶ ἡ ὑστεραία τῶν κυρίων ἡμερῶν ἐξεφράζετο διὰ τοῦ pridie καὶ postridie μετὰ τῆς κυρίας ἡμέρας κατ' αἰτιατικὴν, οἶον·

pridie Nōnas Iānuārias = τῆ προτεραία τῶν Νωνῶν τοῦ Ἰανουαρίου ἧτοι τῆ 4 Ἰανουαρίου.

postidie Idūs Iānuārias = τῆ ὑστεραία τῶν Ἰδῶν τοῦ Ἰανουαρίου ἧτοι τῆ 14 Ἰανουαρίου.

6. Ἡ ἐμβόλιμος ἡμέρα (dies intercalāris) δὲν ἐτίθετο, ὡς παρ' ἡμῖν, μετὰ τὴν 28ην, ἀλλὰ παρενεβάλλετο μετὰ τὴν 24ην Φεβρουαρίου, κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν τρόπον ἐκφράσεως· ἡ ἕκτη

δῆλον ὅτι πρὸ τῶν Καλανδῶν τοῦ Μαρτίου ἡμέρα ἐγράφετο διπλῆ καὶ ἡ ἐμβόλιμος πρὸς διάκρισιν *bis sextus* ἐκαλεῖτο, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐμβόλιμον ἔτος *bis sextus* (*annus* δηλ.) = βίσεκτον ἔτος.

ante diem quartum Kalendas Martias = 24 Φεβρουαρίου,

ante diem bis sextum Kalendas Martias = 25 Φεβρουαρίου.

Αἱ διάφοροι τῶν μηνῶν ἡμέραι σημειοῦνται ἐν τῷ ἀμέσῳ ἐπομένῳ πίνακι·

ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Αἱ ἡμέραι τοῦ μηνὸς καθ' ἡμᾶς	Μάιος, Μάιος, Ἰούλιος καὶ Ὀκτώβριος (ἡμέρ. 31).	Ἰανουάριος, Αὐγουστος καὶ Δεκέμβριος (ἡμέρ. 31).	Ἀπρίλιος, Ἰούνιος Σεπτέμβριος, Νοέμβριος (ἡμέρ. 30).	Φεβρουάριος (28 καὶ κατὰ τὸ ἐμβόλιμον ἔτος 29 ἡμέρ.).
1	Kalendis	Kalendis	Kalendis	Kalendis
2	VI	IV } ante	IV } ante	IV } ante
3	V } ante	II } Nonas	III } Nonas	III } Nonas
4	IV } Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas
5	III	Nonis	Nonis	Nonis
6	Pridie Nonas	VIII	VIII	VIII
7	Nonis	VII	VII	VII
8	VIII	VI	VI	VI
9	VII	V	V	V
10	VI	IV	IV	IV
11	V	III	III	III
12	IV	Pridie Idus	Pridie Idus	Pridie Idus
13	III	Idibus	Idibus	Idibus
14	Pridie Idus	XIX	XVIII	XVI
15	Idibus	XVIII	XVII	XV
16	XVII	XVII	XVI	XIV
17	XVI	XVI	XV	XIII
18	XV	XV	XIV	XII
19	XIV	XIV	XIII	XI
20	XIII	XIII	XII	X
21	XII	XII	XI	IX
22	XI	XI	X	VIII
23	X	X	IX	VII
24	IX	IX	VIII	VI
25	VIII	VIII	VII	V
26	VII	VII	VI	IV
27	VI	VI	V	III
28	V	V	IV	Pridie Kalendas
29	IV	IV	III	Martias.
30	III	III	Pridie Kalendas	
31	Pridie Kalendas (τοῦ ἐπομένου μηνός)	Pridie Kalendas (τοῦ ἐπομένου μηνός)	(τοῦ ἐπομένου μηνός)	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ

ΑΙ ΣΥΝΗΘΕΣΤΑΤΑΙ ΣΥΝΤΕΤΜΗΜΕΝΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

§ 149.

1. Προωνύμια· A. = *Aulus*. — App. = *Appius*. — C. = *Cajus*. — Gn. = *Gnaeus*. — D. = *Decimus*. — K. = *Caeso*. — L. = *Lucius*. — M. = *Marcus*. — M'. = *Manius*. — Mam. = *Mamercus*. — P. = *Publius*. — Q ἢ Qu. = *Quintus*. — Sex. = *Sextus*. — Ser. = *Servius*. — T. = *Titus*. — Ti ἢ Tib. = *Tiberius*.

2. Πολιτειακαὶ ἐκφράσεις καὶ λέξεις· A. d. = *ante diem*. — Aed. = *Aedilis*. — Cos. = *Consul*, Coss. = *Consules*. — Des. = *designatus*. — D. = *Divus*. — Eq. Rom. = *Eques Romanus*. — F. = *Filius*. — Id. = *Idus*. — Imp. = *Imperator*. — Kal. = *Kalendae*. — Leg. = *legatus* ἢ *legio*. — N. = *nepos*. — Non. = *Nonae*. — O. M. = *Optimus Maximus*. — P. C. = *Patres conscripti*. — P. R. = *Populus Romanus*. — Pr. = *Praetor*. — Praef. = *Praefectus*. — Proc. = *Proconsul*. — Pont. Max. = *Pontifex Maximus*. — Quir. = *Quirites*. — Resp = *Respublica*. — S. = *Senatus*. — S. C. = *Senatus consultum*. — Tr. Pl. = *Tribunus plebis*. — S. P. Q. R. = *Senatus populusque, Romanus*. — Q. B. F. F. S. = *Quod bonum, felix faustumque sit*.

3. Ἐν ἐπιστολαῖς· S. = *Salutem*. — S. P. ἢ S. D. ἢ S. P. D. = *Salutem plurimam* ἢ *Salutem dico* (ἢ *dicit*) ἢ *Salutem plurimam dico*. — S. V. B. E. E. V. = *Si vales bene est; ego valeo*. — S. V. V. B. E. E. V. = *Si vos valetis bene est; ego valeo*. — D. = *Data*.

4. Διάφοροι συντομῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις συνήθεις· A. = *anno*. — a. c. = *anni currentis*. — a pr. = *anni praeteriti*. — A. M. = *anno*

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

- Ἐν σελίδι 7, Σημ. θ', σειρᾶ 4, γράφε *ὑπάρχωσι*, ἀντὶ *ὑπάρχουσι*.
- » 11, σειρᾶ 3 μετὰ τὸ (*colon*) πρόσθετε [:].
- » 11, » 6 » (*semicolon*) [;].
- » 62, » 10 ἀντὶ *quisquid, quiquid* γράφε *quisquis, quidquid*.
- » 65, ἐν τοῖς ἀορίστοις ἐπιρρήμασιν *aliquo, quo* πρόσθετες *-ποί, εἰς τινα τόπον* καὶ εἰς τὸ *quoquam* πρόσθ. τὸ *ποί*.
- » 65, ἀντικατάστησον τὸ δ'. Βαθμοῦ (*gradus*) διὰ τοῦ—
δ'. Ποσότητος (*quantitatis*).
- » 73, σειρᾶ 2, ἀπόβαλε τὸ μετὰ τὸ πλεῖστον κόμμα.
- » 146, » 3, τὸ *ἐπειδὴ ποτε* διόρθωσον εἰς *ἐπειδὴ περ*.
- » 160, § 136, ἐν τῇ σημειώσει πρόσθετες καὶ § 118.
- » 169, σειρᾶ 6, μετὰ τὸ *infernē* » καὶ *superne ἐνίοτε*.
Καὶ ἐν τῇ 7 σειρᾶ γράφε τὸ τελικὸν ἔ ἀντὶ τοῦ ἔ.

Handwritten signature:
Lionel W. Long
1916

Fres sunt Liceroni liberi et officij

και αν εως Μαρτιου μου εθην ευαισηθητα αποσυν
και και για μιν να προσουε και κριμα
παχουμε να πομενα. Α. γ. γ. και το εθνη
μου ανδρε και σαρρατα μου Α. γ. γ. γ.
Π. γ. γ.

multitudinis habitabat
pedes longam ducentos viginti
anno. ubi Romae ora erant
καταγμα σιγαλις και βινι αεγες
εραντ

duce fruna castra erant

να εχρηματιση ο εν τιαρ ε' μεθ θριβι ε' εν τιαρ
εποταυ. των εθνη εχρηματων continet transco
subeo-divigo-tribuo-raisχημα η γων ε' εθνη
και εν ε' τριβουλιου - mons, dens-
nox, cohors, parens, intersens, alies-
seges, palies, inques, commes, limes,
alles - Louis Kottung rufus

